BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
22 B
36 H

IV.V.37.
B.S.D.M

~~44-37-a-2~~
14-12-a

Digitized by Google

Digitized by Google

ANTONII LE GRAND

CURIOSUS

Rerum abditarum Naturæq; Arcanorum

PERSCRUTATOR.

Sive,

Compendium rerum jucundarum, & memorabilium, in quo Naturæ Arcana, multæ rerum Sympathiæ & Antipathiæ, & Auctoris Obſervationes reſerantur.

Cum Indice locupletiſſimo.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FRANCOFURTI.

AN. MDC LXXXI.

AD LECTOREM.

EN amice Lector, quæ fortè inter placidiora ſtudia miſcellanea exaravimus, ad præſens ſub Compendii &c. nomine in publicũ, & in tui gratiam potiſſimum emittuntur. Libuit hunc alterum ingenii noſtri partum typis committere, ut poſteris noſtram benevolentiam & tui juvandi declaremus deſiderium. Tu igitur labores noſtros quales quales ſint, hilari fronte accipito, & ſi quid inter ſcribendum aut excudendum errati irrepſerit, benignè corrigas.

Vale & hoc Compendio noſtro fauſto ſydere fruere.

DE MEDICINÆ PRÆSTANTIA.

MEdicina de cœlo demiſſa eſt: ita Mercurius Triſmegiſtus apud Ægyptios ſapientiſſimus ſcriptũ reliquit. Hanc profecto ad fluxilis naturæ noſtræ remedium Deus altiſſimus hominibus conceſſit, ut ſanitatem conſervare, & perditam recuperare commodè valeamus. Ipſa autem à vitæ conſtituto termino, & à morte nequaquam viventia omnino liberare: ſed corpora à corruptione, & feſtina diſſolutione præſervare potius judicatur.

Amazones cur mammas dextras reſecarint.

AMazones illæ, tantum à Scriptoribus celebratæ, propterea ſibi mammas dextras reſecari curabant, ut magis armis geren-

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

gerendis, aptæ fierent, vel potius ne manuum, & brachiorum impediretur motus, Mihi autem Galeni opinio. 7. Aphor. 43. & ſententia Hippoc. admodum placet, qui has mulieres id feciſſe aſſeruit, ut manus dextra robuſtior evaderet. Hoc autem à ratione alienum minime eſt, quippe nutrimentum, quod in mammam dextram à natura diſtribui debebat, totum in manum, & brachium immittebatur. Strab. lib. 11.

Olearum ſterilitatis præſagium.

VErgiliarum occultatio, & emerſio, & Sucularum tempeſtuoſi ſideris, ſi pluvioſam tempeſtatem moverit, & vitis, & olei germinationem ſuffocabit. Ex hac cauſa Democritus olei prævifa caritate, magna vilitate olivas, in toto eo tractu coemit, mirantibus qui paupertatem, doctrinam, & quietem homini oblectamento eſſe ſciebant: atque ut apparuit cauſa, & ingens divitiarum acceſſio, reſtituit mercedem, contentus ſe ita probaſſe, opes ſibi in promptu eſſe cum vellet. Ex Fran. Junctino in Sphæra.

Nili

Nili fluminis proprietas.

QUædam aquæ reperiuntur, quæ fæcunditatem proprietate quadam inducere celebrantur: ita eſt aqua Nili, quæ ſua vi nitroſa, ut voluit Seneca 3. natur. quæſt. ſæpè uteros perpetua ſterilitate occluſos aperuit, & conceptum fecit. Unde mulieres in Ægypto, ut ſcripſit Ariſtot. quinos & quaternos frequenter fœtus edunt, ratio non alteri tribuitur, quam Nili aquæ, quæ illis in potu familiariſſima eſt.

De Mundi creatione.

IN qua Anni parte Mundus à Deo creatus fuiſſet, diſcordes inter ſe Scriptores ſunt, ut Hebræi, Iſmaelitæ, Chaldæi, Arabes, Ægyptii, Græci, & Latini. Multi enim in Æſtate, nonnulli in Vere, alii verò in Autumno conditum fuiſſe, contendunt. Moyſes fuiſſe in Autumno afferere videtur, cum in Geneſi dicat, Germinet terra herbam virentem, & facientem ſemen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus ſuum. Ex Ægyptiis

gerendis, aptæ fierent, vel potius ne manuum, & brachiorum impediretur motus, Mihi autem Galeni opinio. 7. Aphor. 43. & ſententia Hippoc. admodum placet, qui has mulieres id feciſſe aſſeruit, ut manus dextra robuſtior evaderet. Hoc autem à ratione alienum minime eſt, quippe nutrimentum, quod in mammam dextram à natura diſtribui debebat, totum in manum, & brachium immittebatur. Strab. lib. 11.

Olearum ſterilitatis præſagium.

VErgiliarum occultatio, & emerſio, & Sucularum tempeſtuoſi ſideris, ſi pluvioſam tempeſtatem moverit, & vitis, & olei germinationem ſuffocabit. Ex hac cauſa Democritus olei præviſa caritate, magna vilitate olivas, in toto eo tractu coemit, mirantibus qui paupertatem, doctrinam, & quietem homini oblectamento eſſe ſciebant: atque ut apparuit cauſa, & ingens divitiarum acceſſio, reſtituit mercedem, contentus ſe ita probaſſe, opes ſibi in promptu eſſe cum vellet. Ex Fran. Junctino in Sphæra.

Nili

Nili fluminis proprietas.

QUædam aquæ reperiuntur, quæ fæcunditatem proprietate quadam inducere celebrantur: ita eſt aqua Nili, quæ ſua vi nitroſa, ut voluit Seneca 3. natur. quæſt. ſæpè uteros perpetua ſterilitate occluſos aperuit, & conceptum fecit. Unde mulieres in Ægypto, ut ſcripſit Ariſtot. quinos & quaternos frequenter fœtus edunt, ratio non alteri tribuitur, quam Nili aquæ, quæ illis in potu familiariſſima eſt.

De Mundi creatione.

IN qua Anni parte Mundus à Deo creatus fuiſſet, diſcordes inter ſe Scriptores ſunt, ut Hebræi, Iſmaelitæ, Chaldæi, Arabes, Ægyptii, Græci, & Latini. Multi enim in Æſtate, nonnulli in Vere, alii verò in Autumno conditum fuiſſe, contendunt. Moyſes fuiſſe in Autumno aſſerere videtur, cum in Geneſi dicat, Germinet terra herbam virentem, & facientem ſemen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus ſuum. Ex Ægyptiis

nonnulli Æſtate creatum aſſerunt. Inter Latinos Cardinalis Aliacenſis Vere novo conditum voluit. Inſuper variant, quia Planetas aliquot aſſeruntin mundi principio fuiſſe creatos in ſuis domibus: Solem ſcilicet in Leone, Lunam in Cancro, Martem in Scorpione, Saturnum in Capricorno, Venerem in Libra, Mercurium in Virgine, Jovem in Sagittario. Alii, Planetas volunt in ſuis altitudinibus, præter Mercurium, omnes fuiſſe collocatos. Quæ autem opinio ſit verior, D. Thomas 4. ſent. diſt. 2. artic. 8. videndus eſt.

Murium ſagacitas.

MVres ex omnibus animalibus, quodammodo futurorum præſcii eſſe cognoſcuntur. Cum enim domus aliqua conſenuit, & ruinam aliquam jam comminatur, primi ſentiunt, & relictis ſuis cavernis, priſtinisque habitationibus, domum relinquunt, propere fugientes, aliudque domicilium quærunt. Ælianus de var. hiſt. lib. 1. & Levinius Lemnius de ſecr. nat.

Pluvia-

Pluvioſæ tempeſtatis Prognoſtica.

VErgiliarum occaſus matutinus, ſi nubilo Cœlo accidat, hyemem pluvioſam denunciat : ſi ſereno Cœlo aſperam. Sic Veneris, aut Martis per Pleiades tranſitus aliquot diebus pluvioſam ciet tempeſtatem. Saturnus inſuper cum corpore, aut radiis ad Arcturum accedit, idem minatur. Ex Plinio & Obſervat. Stadii.

Agricolæ non ſemel tempeſtates, & ſerenitates prædicunt.

MUltos profecto cognovi paſtores, & pleroſque agricolas, qui in prædicendis ſerenitatibus, & tempeſtatibus, magnæ mihi erant admirationi : tanquam curioſus ſciſcitabar, qua via, & ordine hæc ſcirent? ratus forſan ſimplices, & idiotas, non poſſe tanta certitudine futura prænoſcere, niſi vel Dei munere, vel Dæmonis actu id fieret. Ex relatu diverſas ſtellarum conſtellationes ab iis experientia cognitas, noctu, animadverti, quarum obſervatione vera prædicunt. Experti enim ſunt Pleiades in Autumno, quæ in principio

noctis oriuntur, cum Marte, vel Venere, movere tempeſtatem. Arcturum non ſine grandine emergere. Hædorum ortum, & occaſum tempeſtatem pluvioſam in regionibus noſtris pronunciare, & alia, quæ in promptu tales habent, licet aliis nominibus hæc ſidera nominent. Quare mirum non eſt, priores ſtellarum perſcrutatores circa earum prædictiones, multa nobis reliquiſſe, cum id ſapientia, & obſervatione perfecerint, quod in præſentiarum idiotæ nullo Magiſtro facere valent.

Valerianæ mira vis contra epilepſiam.

VAleriana ſylveſtris, quæ ſpontè naſcitur, præter innumeras, quæ ab Auctoribus ei tribuuntur virtutes, hanc jamdiu, in multis, atque in ſe ipſo Fabius Columna in Hiſtor. plant. expertam aperuit, ut ſemel, vel bis radicis pulveris cochlearii dimidium cum vino, aqua, lacte, aut alio quovis decenti ſucco, & ægroti commoditate, & ætate ſumptum, epilepſia correptos liberet. Extirpatur antequam caulem edat, & pueris exhibetur,

&

& præſertim infantibus, qui morbo hoc facile laborant. Retulit Auctor multis puerulis lacte propinaſſe, multisq; amicis dono dediſſe: qui deinde divino prius Numine Fautore glorificato, pulvere hujus plantæ illis reſtitutam ſanitatem affirmarunt.

Transformationes hominum in beſtias non eſſe reales.

QUædam monſtruoſæ hominũ transformationes in beſtias à multis Auctoribus ſcribuntur, & inter alias, de illa Maga famoſiſſima Circe, quæ ſocios Ulyſſis in beſtias fertur mutaſſe: de Arcadibus, qui ſorte ducti transnatabant quoddam ſtagnum, atque ibi convertebantur in Lupos: de Diomedis ſociis, qui in volucres converſi ſunt, plurima adducunt. Hoc non fabuloſo mendacio, ſed hiſtorica affirmatione multi confirmant, ut in ſpec. natur. lib. 31. c. 122. Vincentius Belvacenſis retulit. Aſſerunt enim (ut ait Solinus) vel magicis cantibus, vel herbarum veneficio in feras corpora transfor-

mari. Dicunt in experimento Neuros populos in Æſtatis temporibus in lupos mutari, deinde ſpatio, quod his attributum eſt, exacto, in priſtinam faciem reverti. An autem hujusmodi transformatio realis ſit, vel illuſivè facta à Dæmone, D. Auguſt. lib. 18. de civit. Dei ita nodum enucleavit: Quod transformationes hominum in bruta animalia, quæ dicuntur arte Dæmonum factæ, non ſuerunt ſecundum veritatem, ſed ſolum ſecundum apparentiam. Quippe opus hoc tantum Dei eſt, ut in Concil. ſacro Ancyrenſi ſancitum eſt.

Dæmonis aſtutia apud Indos.

HErba, quam Tabaccum appellamus, apud Occidentales Indos in magno erat pretio. Cum enim inter hos, de re gravi agebatur, ad Sacerdotem illico accedebant, cui totum exponebant. Sacerdos autem coram illis frondem, vel ſurculum Tabacci ſumebat, qua carbonibus injecta, fumum per os & nares excipiebat, & inſtar mortui in terram cadebat. Paulo poſt conſumptis fumi viribus in cerebro, reſponſa ſed ambigua, prout Dæmones

mones per illuſiones, & ſimulachra ſuggeſſerant, populo dabat, quæ tanquam religioſa, & veriſſima cuncti recipiebant. Ita profecto hominum inimicus, Gentiles decipere conſueverat. Monardes de rebus Indicis.

Quid Picus de ſcientiarum varietate ſentiret.

CUm quodam die Joannes Picus Mirandula de ſcientiarum varietate diſſereret, In Hæbræorum, inquit, Philoſophia, omnia ſunt veluti quodam numine ſacra, & in majeſtate veritatis abdita, ceu prodigia quædam, & arcana myſteria. In Græcorum vero diſciplinis, ingeniũ, acumen, & omnigena eruditio apparet, ut nulla unquam gens fuerit, quæ dicendi copia, & ingenii elegantia cum illis poſſit conferri. In Romana verò Academia, ea ferè omnia, quæ ad civitatem, & vitæ mores pertinent, & graviter, & copiosè ſunt explicata, ac magnificè dicta. Sic ut gravitas maximè Romanis, & Imperii majeſtas, Græcis ingenium, & acumen, Hebræis

doctrina ſecretior, & quaſi divinitas aſcribi poſſit. Crinitus de honeſt. diſcipl. lib. 5.

Subditos Principis vitam utplurimum imitari.

PRincipis vitam ſubditi maximopere imitantur. Hinc factum eſt, ut ex philoſophica vita Marci Imperatoris, magnum virorum proventum ætas illa extulerit. Solent enim plerunque homines vitam Principis æmulari, juxta illud Platonis à Tullio in Epiſt. ad Lentulum repetitum: Quales ſunt in Republica Principes, tales ſolere eſſe cives. Quapropter ex bonitate Principis Marci, plurimi ſe philoſophari finxerunt, ut ab eo ditarentur. Ex Herodiano, & Xiphilino.

Rutam, & allia ſerpentibus adverſari.

RUtæ odor, alliique ſerpentib. maximè eſt adverſus, propterea ex teſtimonio Ariſtotelis 9. de animal. c. 6. habemus Hiſt. Muſtelam, cum dimicatura eſt cũ ſerpentibus, rutam comedere. Hac etiam ratione ducti Perſæ (Auctore Simõe Sethi) coquinas alliis replebant, ut ipſas à ſerpentium conſortio tuerentur.

Animalia oriri, & vivere poſſe in igne compertum eſt.

MAgna admiratione dignum eſt illud, quod ab Ariſtor. 5. de Hiſtor. animal. c. 19. adducitur, animalia ſcilicet oriri, & vivere in igne, cum elementum hoc omnia comburat, & nullatenus putreſcat. In Cypro, inquit, in Inſula ærariis fornacibus, ubi calcites lapis ingeſtus cõpluribus diebus crematur, beſtiolæ in medio igne naſcuntur pennatæ, paulo muſcis grandibus majores, quæ per ignem ſaliant, & ambulent. Equidem ſi à tanto viro hoc non aperiretur, vix credere homines auderent, cum totum rationi adverſetur, ſed hæc, & alia majora à potentiſſima natura fieri poſſunt.

Lacus Aſphaltitis mirabilis natura.

COmmemoratione dignum puto Aſphaltitis lacus naturã exponere. Salſus ille quidem, ac ſterilis eſt, ſed tanta levitate, ut etiam quæ graviſſima ſunt, in eum jacta fluitent, nec quiſquam demergi in profundum, ne de induſtria quidem

facile poſſit. Deniq; Veſpaſianus, qui ejus viſendi cauſa illuc acceſſerat, juſſit quosdã natandi inſcios vinctis poſt terga manibus, in altum dejici, & evenit omnibus, ut tanquam vi ſpiritus ſurſum repulſi, deſuper fluitarent. Joſephus lib. 5. de bello Judaic. c. 9.

Piſces marinos ſalubriores, & ſapidiores eſſe fluminum piſcibus.

PIſces, qui in mari naſcuntur, tum ſapidiores, tum ſalubriores ſunt iis, qui in fluminibus, ſtagnis, lacubus, aut urbium rivulis ſunt. Salſedo enim duriorem facit carnem, & ſubtilioris ſubſtantiæ. Contra in piſcibus, qui ſunt in fluminibus, & proinde eorum caro excrementitia eſt muccoſa, & inſuavis. Unde apud Columellam extat lepidum dictum: Philippus cum ad Numidam hoſpitem deveniſſet, & ſibi è vicino flumine lupum formoſum appoſitum deguſtaſſet, expuiſſetq; dixit, Peream ni piſcem putavi; usque adeo à Tyberino, vel marino differre putavit, ut illum piſcis nomine indignum judicaverit.

Mulie-

Mulieris tinni fugant ſerpentes, & in vermes mutantur.

MUlierum capilli, quibus tantopere gaudent, & pro quorum ſtructura in exornandis multum conſumunt temporis, cremati, ſerpentes abigere viſi ſunt, ſin autem in aquam injiciuntur, in vermes, non diu retenti commutantur.

Plurimos homines æquè per tenebras, ac per lucem vidiſſe.

RErum natura opulentiſſima, admirandam ſæpiſſimè hominibus viſus aciem, oculosque ſplendentes præſtitit; ut multi Felium more noctu vagare libere potuerint. Legitur de Alexandro, eum per tenebras æque, ac per lucem vidiſſe. Viſum adeo acerrimum habuit Galenus, quod in ſomnis, patefactis repente palpebris, magnam ante oculos lucem videbat, ut ipſe de ſe fidem facit lib. 7. Hippocr. & Platon. plac. c. 4. At mirabilior erat Tiberii Cæſaris proprietas, qui in tenebris exacte videbat, de qua re adeo admiratur Tranquillus, ut id pro miraculo ſcribat.

Cibus

Cibus ſapidiſſimus quomodo apparetur.

QUi ſapidiſſimum cibum habere deſiderat, Gallinaceos pullos, qui lacte & panis micis ſaginati ſint, in menſa procuret : ii profecto præſtantiſſimum ſaporem exhibent, mireque cum palato ineunt gratiam. Anſer etiam caricis nutritus, tum ad medicinam, tum ad gulæ ſaporem eſt optimus, & præſertim jecur. Unde non mirum ſi in Inſula Iſpaniola apud Indos, porci harundinibus Zacchari ſaginati, tantæ ſapiditatis, & bonitatis exiſtant, ut febricitantibus etiam exhibeantur.

Gigantes in orbe quando fuerint.

GIgantum ſoboles paulo ante Diluvium apparuit. Patet hoc in Geneſi c. 6. quando ingreſſi ſunt filii Dei, ad filias hominum : poſt autem Diluvium aliqui fuerunt gigantes, qui tamen non multo tempore duraverunt. Bonitas enim naturæ (ut inquit Abulenſis c. 3. Deuteronomi,) in cibis, & aſpectu cœli ad terarm habitatam ſemen humanum in tanta virtute continebat, ut tanti roboris, & ſtaturæ homines

nes ætas illa produceret: poſtea paulatim deficiente natura, tanquam ad ſenium mũdus iſte declinavit, & humana corpora cum viribus minorata ſunt.

Ad facies mulierum rugatas ſelectum præſidium.

IN gratiam rugatarum mulierum, & earum, quæ maculas in viſu ſortitæ fuerint, quo ſenium, turpitudinemque faciei abſcondere valeant, optimum adducamus præſidium. Alumen tritum, & cum recentis ovi albumine agitatum, ſi deinde ferbuerit in olla, & ſpatula lignea continuo movebitur, in unguenti ſpiſſitudinem tranſit. Hoc ſi biduo, vel triduo facies mane, & veſperi collinitur, non modo emaculari, & erugari, verum mirè atque ſummè pulchram & gratam reddi animadvertent.

Maxima eſt Solis excellentia, & in hæc inferiora influxus.

TAm maxime Homerus Solis naturã, & excellentiam admirabatur, ut illũ Deorum patrem, hominumque vocaverit.

rit. Ipſe enim omnium aſtrorum Rex eſt, & tempora cuncta moderatur : annos, menſes, & dies diſtinguit, & efficit: nos ſua luce lætificamur, & ejus calore ſanamur. Ipſe virentes herbas, & terræ naſcentia germinare facit, & flores redolere. Ipſe fruges producit, fructus maturat, aërem purificat, lucem affert, tenebrasque repellit, elementa transmutat, animalia gignit, gemmasque pretioſas cum viribus ex terræ viſceribus mira virtute enitere facit. Hominem ipſe cum homine generat, & tandem quicquid in terra oritur, & occidit, corrumpitur & generatur in ejus poteſtate eſt: ſic ait Ariſtor. 2. de gener. & corrupt. quod propter acceſſum, & receſſum Solis in circulo obliquo, fiunt generationes, & corruptiones. Hæc, & alia tali ſideri Creator omnium diſpenſavit.

Falſiſſimum eſt Salamandram in igne vivere poſſe.

AB Ariſtotele, & Æliano, Salamandram, non modo in igne vivere, verũ atque illum extinguere proditum eſt. His ſuffragatur Plinius lib. 10. c. 67. qui tantum

aſſeru-

aſſeruit Salamandræ rigorem eſſe, ut ignem glaciei adinſtar extinguat. Hi autem famigeratiſſimi viri dormitare videntur, cum omnia & comburi, & conſumi ab igne poſſe judicentur. Falſum ergo axioma eſt, brevique ſpatio, animal illud, antequam comburatur, licet rigidiſſimum foret, in igne vivere veriſimile eſt. Totum hoc experientia innotuit. Narrat enim Matthiolus in lib. 2. c. 56. Dioſcoridis, in agro Tridentino, Veris, & Autumni tempore, maximam Salamandrarum copiam reperiri, ſe autem, ut experimentū caperet ejus, quod de Salamandra vulgo fertur, plurimas in ignem conjeciſſe, ſed eas prorſus exarſiſſe, brevique penitus eſſe conſumptas.

Sabbatici fluvii admiranda proprietas.

INter Areas, & Raphandas civitates (teſtimonio Joſephi. 7. de bello Judaico,) Regni Agrippæ, Sabbaticus fluvius reperitur, ita à ſeptimo die, quem Judæi religiosè colunt, appellatus. Hic copioſus fluit, nec meatu ſegnis eſt, mirabilemque naturam obtinuit, ſiquidem interpoſitis ſex diebus à fon-

à fonte ſuo deficit, nudumque & ſiccum alveum relinquit. Quod autem mirabilius eſt, nulla mutatione facta ſeptimo die ſimilis exoritur, talemque continuo ordinem obſervare pro certo ab omnibus cognitum eſt.

Quam ſit exitioſum pro lactandis infantibus vitioſas eligere nutrices.

NUtrices pro lactandis puerulis malis moribus imbutas, vitioſas, ineptas, crudeles vel ſuperbas rejiciendas exiſtimo: mites autem, benè morigeratas, ſine vitio, & prudentes eligendas. Pueri enim ex iis educati ob acceptum nutrimẽtum à parentum natura recedunt, & ad nutricis vitia vel prudentiam aliquam inclinationem habent. Inde legitur Neronem crudeliſſimum à ſuis progenitoribus longe deceſſiſſe, (quamvis pravam inclinationem vincere potuiſſet,) ii enim benigniſſimi fuerant: ipſe autem à crudeliſſima nutrice lactatus, & connutritus, propriam matrem interfecit.

Men-

Menſtrualis ſanguinis mulierum immanitas.

MAximum contagium in mulieris ſanguine menſtruo Plinius ineſſe credidit. Refert enim, novellas vites ejus pernecari contactu, rutam, & hederam illico mori, apes tactis alveariis fugere, lina nigreſcere, aciem in cultris tonſorum hebetari, æs grave virus, & æruginem contrahere: equas, ſi ſint gravidæ, tactas abortire, multaque alia pernicioſa mala ex illius contactu fieri tradidit. Sed longe à veritate diſtat hic Auctor: cujuslibet enim mulieris ſanguinem menſtruum virulentum eſſe, falſiſſimum eſt, quippe in ſana muliere non differt ſanguis à ſanguine, vitiumque illius in quantitate tantum perſiſtit, ut benè Capivacceus in ſua Praxi recenſuit, ſecus eſt in morboſa muliere: ex menſtruali enim iſtius ſaguine, non modo pericula, quæ à Plinio adducuntur, eveniunt, verùm atque alia. Equidem canes epoto menſtruo in rabiem furiunt. Homines in hecticam, & pthiſim, ſi à veneficis iis in potu tribuitur, deveniunt: Oleæ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Oleæ contactæ ſterileſcunt. Alia etiam ex illius virulentia contingunt, quæ reticere melius eſt.

Frigidum potum poſt pharmacum aſſumptum magnæ utilitatis aſſuetis fuiſſe.

AEgrotabat olim in Sicilia Prorex Joannes à Vega, ſumptoque pharmaco ſegniter purgationem habebat. Medicus familiaris, ut alvum irritaret, juris pulli ſine ſale paratum cyathum coram Principe habebat, illumque nauſeantem, & tale brodium abhorrentem, ut ebiberet exorabat. Superveniens autem Philippus Ingraſſia, juris vice, libram aquæ frigidæ cum uncia ſaccari mediocris albedinis propinavit. Erat enim ille frigidæ potioni aſſuetus, atque jecore percalidus. At frigida epota, deſtructa eſt confeſtium nauſea, ſedatisque nonnullis in ore ventriculi morſibus, talem è veſtigio purgationem feliciter perfecit, ut gratias referre Ingraſſiæ pro tali frigidæ potione cupiens, argenteum illud vas, in quo repoſita frigida fuerat, pretii aureorum nummorum quinquaginta, gratiſſimo

gratiſſimo animo donaverit. Ingraſſ. de frig. pot. medic.

Verrucas cujusdam animalculi liquore perſanari.

REferam quod mihi in Apuliæ quodam loco, circa verrucas ſucceſſit. Explorabat à me quidam nobilis, qui manus à verrucis nimis deturpatas habebat, aliquod pro illis abigendis præſidium. Ego profecto coram nonnullis multa, quæ alias veriſſima eſſe comprobaveram, illi conſulebam. Inter hos, ruſticus quidam inopinanter ſe electiſſimum habere remedium pro iis penitus dirimendis non exploratum faſſus eſt. Sciſcitor quale ſit, animalculum eſſe dixit: ad experimentum venimus, ægro conſentiente. Ruſticus animaculum invenit. Hoc in floribus Eringii, & Cichoreæ æſtivo tempore moratur, eſt coloris talaſſini, cum maculis rubeis, & quodammodo aſſimilatur proportione corporis cantharidi licet parvulum ſit. Acceperat aliquot ruſticus, & ſingula in ſingulis verrucis digitis expreſſit: exibat liquor quidam, manus intumuit, & doluit, ſed cum moderan-

derantia: intra tres dies detumuit, & ſana facta eſt, nec verrucæ amplius viſæ ſunt.

Tauri ſanguinem inter lethalia venena connumerari.

INter atrociſſima, & ſuffocantia venena Tauri ſanguinem recenter epotum connumeramus: congelatur enim in ventriculo, reſpirationemque impediens, hominem ſuffocat. Themiſtocles Athenienſis tanti veneni tentavit experimentum. Hic enim civium invidia à patria relegatus, ad Artaxerxem confugit, à quo dives factus eſt. Dum autem in patriam in gratiam Artaxerxis pugnare cogeretur, in Dianæ templo, hauſto Tauri ſanguine, vitam cum morte commutavit. Ex Plutarcho.

Quo artificio duriſſima ſaxa frangere valeamus.

MAris ſaxa non alia re frangenda quàm larido accenſo retulit Olaus. Hoc equidem rationi conſentaneum eſſe ducimus, cum pingue humidum, ſalique commiſtum illud ſit, ob id enim flammâ potens,

potens, & acris eſt, diuque manet. Annibal verò dum Alpium rupes, ingreſſurus Italiam, comminuere optaret, ſaxa potentiſſimo igne concalefacta, acerrimo aceto humectabat, ita enim emolliebantur, & in fruſta cædebantur, fractionique facilior erat locus. Ex Tito Livio.

De lapidis Asbeſton mirabili virtute.

ASbeſton lapis, quem Arabia, & Arcadia producit, ſi pretioſus fuerit, ſemel accenſus perpetuam flammam retinere videtur. Ex hoc Gentiles templorum candelabra conficere ſolebant, clarè animadvertentes fortiſſimam flammam & inextinguibilem elicere, quæ nec ab imbribus, nec tempeſtatibus extinguebatur. D. Auguſtinus lib. 21. de Civit. Dei, Athenis, Veneris Phanum fuiſſe refert, in quo de dicto lapide lucernæ cõſtructæ fuerant, quæ aliqua intemperie extingui minimè poterant

Ægypti Reges opera magnifica, & admiranda antiquitus conſtruxiſſe.

OPera ab Ægypti Regibus conſtructa, omni admiratione digna ſemper

exiſtimavi. Hi porrò Labyrinthorum, Pyramidumque primi fuerunt Auctores, & Mauſolea, ſepulchra, & Obeliſcos erexerunt. Ferunt admiſſo facinore, Phæronem Regem è veſtigio viſum amiſiſſe, decennioque cæcum fuiſſe. Undecimo autem anno ab urbe Buci, accepto Oraculo, quod viſum reciperet, ſi oculos mulieris, quæ tantum ſui viri amplexibus contenta fuiſſet, cæterorumque virorum expers, lotio abluiſſet. Hic ante omnia uxoris lotium tentavit, cum autem nihil cerneret, infinitarum mulierum urinam experiri voluit, viſûque recuperato, præter eam (uxorem enim duxit) cujus lotio viſum accepit, omnes concremavit. Ab ea autem calamitate liberatus, cùm alia in aliis templis donaria poſuit, omnia egregia ad memoriæ diuturnitatem, tùm maximè memorabilia, ac ſpectaculo digna in Templo Solis, gemina ſaxa, quos obelos vocant à figura veru centenum cubitorum longitudine, octonum latitudinis.

Polydor. Virg. ex Herod. lib. 2.

Caco-

Cacodæmonem mali nuncii præſagium aliquando attuliſſe.

MArcus Brutus cum exercitu ex Aſia diſceſſurus, nocte media, & profunda, ſplendidum erat lumen, & ſilentium undique caſtra tenebant, multa ſecum memoria prodibat. Cum autem ad ſe venire aliquem præſentiret, intentus ad introitum aſpiciens, horrendam, & monſtruoſam corporis feri, & terribilis, ſilentio ſibi aſſiſtere imaginem reſpexit. Quis (inquit) interrogans Brutus, hominum, aut Deorum, es, quid tibi vis? quid ad nos veniſti? Murmurans ille, tuus ò Brute (dixit) malus genius ſum, in Philippis me videbis. Tum Brutus nihil perterritus, videbo, reſpondit, cogitabundusque accubuit. Verum Caſſiana cognita clade deinde, cogitationesque ſuas videns, & ſpes fallaces ſubſapſas retro referri, in Philippis ſibi ipſi mortem conſciuit. Ex Plutarcho.

Olei, vini, ſegetumque ſterilitatis præſagia.

SYrii veſpertinus occaſus, ſi biduo antevertat, vel ſequatur Plenilunium,

ſegeti rubiginem, & floreſcentibus uredidem pronũciat. Procionis occaſus veſpertinus, ſi interlunio eveniat, florenti viti, & oleæ germinanti injuriam ex uredine adfert. Aquilæ veſpertinus exortus, & Arcturi occaſus, ſi in Plenilunium incidit, & olei, & vini ſterilitatem, utroque tum florente denunciat. Ex Junctino.

Aeris ſalubritatem ad vitæ productionem maximopere videmus conducere.

IN Hybernia, quasdam Inſulas, in quibus homines longiſſimæ vitæ ſunt, reperiri compertum eſt, tanta eſt enim illarũ aëris ſalubritas, ut vita humana longiſſime producatur. Cũ autem ad maximam ſenectutem homines deveniunt, deficiente pauliſper humido radicali, caloris naturalis opera, quia anima propter complexionis bonitatem recedere nequit, in corpore magni ſuſcitantur dolores: Idcirco illius regionis homines poſt diuturnos labores, vitam abhorrentes, longè à propria regione ſe deportari procurant, præſertimque ad locum minus ſalubrem, ubi faciliter moriantur.

antur. Abulenſ. in Geneſ. c. 2. & Anania in Univ. Fabrica.

Lintea magnæ proprietatis apud Indos fieri.

MAximi valoris lintea ex Asbeſtino lino, & Amiantho lapide contexere Indiani conſueſcunt. Hæc in ignem projecta flammam quidem concipiunt, detrimentum autem nullum recipiunt. Cum autem uſu commaculata, inde hæc lintea depurare coguntur; (ſpreto more noſtro) non aqua, non cinere, vel ſmegmate utuntur, ſed in ignem projiciunt: certiſſimo experimento per docti ab eo non conſumi modo, ſed potius exempta ſplendeſcere, nihilque illis deperire. Tale Carolum V. Imperatorem nonnulli habuiſſe ferunt. Mizaldus.

Hominibus à gravi valetudine oppreſſis varias hominum figuras apparuiſſe, ſæpiſſime expertum eſt.

DIgnum ſpeculatione illud ſemper exiſtimavi, an ægris, cum gravi opprimuntur valetudine, ex affecto cerebro,

an actu Dæmonis figuræ diverſæ appareant? Quippe non ſemel audivi, nonnullos Dæmones, alios vero fæminas vidiſſe, ut inter cæteros Alexander ab Alexandro de ſe ipſo teſtatur. Cum (inquit) Romæ ægra valetudine oppreſſus eſſem, jaceremque in lectulo, ſpeciem mulieris eleganti forma mihi planè vigilanti apparuiſſe confiteor, quam cùm inſpicerem, diu cogitabundus, & tacitus fui, reputans nunquid ego falſa imagine captus, aliter, atque res eſſet aſpicerem: cumque meos ſenſus vigere, & figuram illam nuſquam à me dilabi viderem, quænam illa eſſet interrogavi, quæ tum ſubridens, & ad ea quæ acceperat verba reſpondens, quaſi me planè derideret, cum diu me fuiſſet intuita, diſceſſit. Quomodo autem hæc fiant, in lib. 1. de vita hominis diffusè enucleamus.

Hydropes lethales multoties ab occultis, abditisque præſidiis diſparuiſſe.

MUlti equidem morbi non à Medicorum remediis, ſed à cauſis abditis curati ſunt. Refert Schenkius lib. 3. Obſervat,

vat. Medicinal, Chriſtophorum quendam in deſperata hyeme, ab hydrope lethali, hac via ſanatum fuiſſe. Illi dormienti in Sole aprico lacertus viridis occurrit, in laxatumque ejus ſinum irrepſit, & toto eo tempore, quo dormiit, per tumentem nudatumque ventrem oberravit. Poſt horam expergefactus lacertum in ſinu ſubſultare animadvertit, quem veluti homini amicum, & innoxium dimiſit. Huic ab eo tempore hydropicus tumor omnis, citra alia remedia intra paucos dies ſubſedit, & diſparuit. Qui caſus mirabilis eſt, & non minori admiratione dignus, Bufonis ſylveſtris, quam ſit proprietas. Hoc enim animal ſi per ventrem ſcinditur, & ſuper renes hydropici ligatur, aquoſitatem per vias urinæ, quæ in Aſcite ſuperabundat, mirabiliter educit. Hoc Uvierus expertus eſt. Nonnulli ſecreto remedio hydropicorũ aquas Colubri aquatici lapide ventri applicato ſenſim abſumunt. Inſuper vituli marini pelle aquam corpori ſuffuſam Hermolaus Barbarus tolli prodidit. Cæca igitur, & abdita via multos hoc morbo ſanari comperimus.

Medeam à veneficiorum calumnia à Diogene fuiſſe vindicatam.

OMnes (uno excepto Diogene) memoriæ Scriptores mandarunt, Medeam illam concelebratam, magicis artibus maximam dediſſe operam, iiſque latiſſime fuiſſe inſtructam. Hic enim apud Stobæum dicebat, Medeam ſapientem, non veneficam fuiſſe, quæ acceptis mollibus, & effœminatis hominum corporibus, confirmabat ipſa gymnaſiis, ac exercitationibus, & robuſta, vigentiaque reddebat. Hinc, ut veriſimile eſt, fama emanavit, quod illa coquendo carnes, hominibus juventutem reſtitueret. Si enim ad ea, quæ de ipſa dicuntur, quod nocturnis horis coram Luna proſtrata maleficia ſuo nudato corpore pararet, reſpicimus, ut patet per Senecam in Traged. 7. & ad alia, quæ ipſam accuſant, neſcio quomodo ab infamia eam liberare valeamus.

In Plenilunio, utplurimum furioſos vehementius inſanire.

LUna dum Soli opponitur, vehementius

tius furioſos inſanire obſervamus: tunc enim ex ſuperabundantium humorũ copia cerebrum ad cranium usque intumeſcit, eosque ad furiam ducit. Hæc (ut reor) cauſa, furioſos Britanni luna quarta decima verberibus affligunt, benè compenſantes ſanguinem, & ſpiritum tunc temporis effervescere. Cædes autem non ſine ratione ad talium ſalutem conferri videtur, ut enim larga proſperitas ad inſaniam homines ducere potens eſt: ſic dolor, & calamitas prudentiam inducere conſuevit: quod ſapientiæ Princeps perbellè ſignificavit dum dixerit, afflictionem tribuere intellectum. Bodinus in theat. nat.

Anni computum & menſuram quibusdam nationibus rudi ordine fuiſſe conſtructum.

ANni certus modus apud ſolos Ægyptios ſemper fuit, eorum enim Sacerdotes ab Abrahamo edocti, & veram anni menſuram, & Solis curſum cognoſcere valuerunt. Apud alias nationes diſpari numero, parique errore annus notatus eſt, ſiquidem Arcades trium men-

ſuum annum faciebant. Lavinii tredecim. Acarnanes ſex, Græci reliqui 354. diebus. Romulus annũ decem menſibus, qui 304. diebus cõficiebatur, ordinavit. Hic à Martio incipiebat, eo quod Marti ſuo genitori credito, menſem hunc dicaverat. Numa poſt Romulum quinquaginta dies computo huic addidit, annumque conſtituit 354. diebus. At C. Cæſar Ægyptios imitatus, ad curſum Solis, qui diebus 365. & quadrante conſtituitur, annum dirigere profeſſus fuit. Cenſorinus, & Suetonius.

Solatri majoris, & Serpentariæ minoris potentia contra paraſitos mirabilis eſt.

Mirabilis profecto eſt Solatri majoris, ſive herbæ Bella-dona radicis potentia; ſi enim contrita, & exiccata uniuſcrupuli pondere per horas ſex vino infunditur, illudque facta colatura jejuno homini potui datur, ut ille cibum guſtare nequeat, efficiet. Hoc paraſitis idoneum eſt remedium, hi enim aperto ore, tanquam omnia devoraturi, in menſa conſident,

ſident, ſed hac via pœnas luent, quippè alios videbunt comedentes, ipſi tamen inſtar Tantali in menſa fameſcent.: undeapud convivas ridiculi, & confuſi apparebunt. Sanantur hi confeſtim aceto bibito. Idem facit radix Aron, ſive minoris Serpentariæ in acetariis recens contrita, qui enim guſtaverit, apparebit ſuffocari, cibumque relinquet. Sanatur hic allio comeſto.

Ventorum ortum, occaſumque terreſtrem, Echinum mira ſagacitate hominibus præſagire.

TErreſtris Echini, qui autumnali tempore in vineis, dumoſisque ſpinis verſari præcipuè conſuevit, in ortu, occaſuque ventorum præſagiendo mira eſt ſagacitas. Horum porrò latibula duobus conſtructa foraminibus, quorum alterum Boream, alterum verò Auſtrum reſpiciat, conſtructa reperiuntur. Præſentientes autem Boream, Auſtrum, aliumve ventum ſufflaturum, longè ab eorum ortu, unum vel alterum cavernæ meatum obturant, ventorum enim cognitio iis innata eſt, ut

ab ipſis ſe tueri valeant. Hoc ordine Venatores ſi Echinorum latibula, eorumque ſagacitatem compenſabunt, nulla ſtellarum obſervatione habita, ſed ſolum ex cavernarum meatibus clauſis, vel apertis Ventorum indaginem conſequentur. Ex Plutarcho in Dialog.

Animi pudorem, timoremque humanorum corporum diverſimodè faciem alterare.

MAgna inter animi pudorem, & timorem, cum utrumque ſit triſtitiæ ſoboles, videtur diſparitas: quippe in pudore homines facie rubeſcunt; timentes verò palleſcunt. Natura (ut inquit Macrobius 7. Saturn.) cum quid ei occurrit honeſto pudore dignum, imum petendo penetrat ſanguinem, quo commoto, diffuſoque cutis tingitur, ruborque naſcitur. Thelefius autem (ut ex Taſſone citatur) faciem in pudore, voluit affectum recipere, & proinde erubeſcere. Hoc à ratione alienum haud eſt, ſiquidem volunt Philoſophi naturam pudore tactam, ſanguinem, inſtar velamenti ante ſe tendere. Experientia

entia inſuper hoc docet, erubeſcentes enim manum ſibi ante faciem frequenter opponunt. At timentes palleſcunt, quia natura cum quid extrinſecè occurrens metuit, in profundum demergitur: ita & nos cum timemus, latebras quærimus, & loca occulentia. Natura itaque deſcendens, ut lateat, ſanguinem ſecum trahit, quo demerſo dilutior cuti humor remanet, pallorque ſuccedit.

Animalia ex putri genita materia, in mundi primordio minimè fuiſſe.

QUæ ex putri materia generantur, ſex animalium genera communiter exiſtunt. Quædam enim, ut bibiones, quæ ſunt minutiſſima animalia, ex vini exhalationibus fiunt, ut papilliones ex aqua. Quædam ex humorum corruptionibus proveniunt. ut vermes in ſtercore, vel ciſternis. Quædam ex cadaveribus, ut apes ex jumentis: crabrones, ſive muſcæ grandes, quæ volando ſonant. Scarabei ſive muſcæ virides ex equis, vel canibus mortuis, ſcorpius de cancri mortui carnibus, ſerpens de medulla ſpinæ humanæ. Quæ-

dam ex lignorum putredine, ut teredines, qui ſunt vermes intra ligna, quando non abſcinduntur tempore debito, exorti. Quædam ex fructuum corruptione, ut gurguliones ex fabis. Quædam ex herbarum corruptela, ut tineæ. Hæc autem in mundi principio immediate à Deo creata fuiſſe, nulla ratio confiteri cogit, cum ipſa naturaliter ex corruptione procedant, poſt autem mundi exordium hujusmodi ex corruptelis generationes eveniſſe veriſimile eſt. Deus tamen ſeminarias cauſas horum materiis indidit, ſine quibus oriri non potuiſſent. Abulenſis in Geneſ. c. 2.

De Stygis Arcadiæ mortifera natura, & Alexandri morte.

CIrca Nonacrin in Arcadia, fons quidam reperitur è petra exoriens, quæ Styx ab incolis appellatur, tantæ mortiferæ naturæ, ut ſumma celeritate corrumpat corpora. Equidem protinus hauſta (Senecæ teſtimonio 3. quæſt. natur.) induratur, inſtarque gypſi ſub humore conſtringitur, & ligat viſcera. Quia autem, nec odore, nec ſapore notabilis eſt, ſæpè advenas

nas fallit, nec eis epota, amplius remedio locus eſt. Ferunt non ære, non ferro, non teſta aquam hujusmodi contineri, nec aliter quam in equi ungula ferri poſſe. Hujus veneni potu, magnum Alexandrum in Babylonia fuiſſe extinctum multi Scriptores referunt: ille, accepto poculo à Theſſalo Medico, ob aquæ feritatem in media potione repente veluti telo confixus ingemuit, elatusque (ut ait Juſtinus) è convivio ſemianimis, tanto dolore cruciatus eſt, ut ferrum in remedia poſceret, tactumque hominum velut vulnera indoleſceret.

Achores tineasque capitis, ex bufonis oleo feliciter ſanari.

DUm juvenis in Alberone oppido prope Luceriam Apuliæ ſemel medicinam facerem, ibi quendam achoribus, tineisque per multos annos turpiter affectum (cui varia fuerant applicata remedia, omnia tamen inutiliter propter morbi reſiſtentiam,) reperi. Tandem noſtro conſilio hic electo ex pharmaco purgatus, ſolum linimento ex oleo in quo ad exactam coctio-

coctionem Bufo, ſive Rana terreſtris ebullierat, optimè curatus eſt, quippe ſimplici hoc remedio per paucos dies in capite utens, ſanus, & capillatus factus eſt, durante autem linimento pili emortui, vulſellis à chirurgo extirpabantur.

De Cervi lachryma, ejusque inciendo ſudore potentia.

TAntæ creditur eſſe efficaciæ Cervi lachryma in ſudore ciendo, ut ſi grana quinque vel ſex potui dentur, totum corpus ferè ſolvi judicemus. De hac loquens Abinzoar lib. 1. tract. 13, c. 6. ſe tria grana Azir filio Regii magiſtri equitum in lacte, vel aqua cucurbitæ, vel roſatæ exhibuiſſe retulit, illumque à virulento ictero liberaſſe. Hæc autem in Cervis ante centeſimum annum (teſtimonio Scaligeri) nulla eſt, temporis autem proceſſu generatur, & in juglandis molem accreſcit. Dicitur magnam habere ad venenum efficaciam, ut in Aſia feliciſſimo ſucceſſu ſæpè experiuntur.

Vires

Vires infirmorum collapſas, odoribus reſarciri poſſe.

INfirmorum deperditas vires non potionibus modo, verum atque odoribus reſtaurari poſſe obſervatum eſt. Ajunt enim Democritum in dies aliquot, amicorum gratia pomi odore vitam ſibi prorogaſſe. Hinc multi panem calidum vino odorifero immerſum naribus admovent ægrorum, quem ſi temporibus, & coſtis cataplaſmatis more imponimus, utique vires egregie reſtituimus. Conciliator Apponenſis moribundam vitam ex croco, & caſtoreo contuſis, vinoque commiſtis producere ſe conſueviſſe teſtatur, ſenibusque eam compoſitionem exhibuiſſe, nullatenus olfactu magis quàm potu profuiſſe. Ferrerius lib. 2. Method.

De oeli Balnei mirifica in morbis præſtantia.

OLei Balneum, ut Herodotus antiquiſſimus medicus prodidit, iis qui à diuturnis affliguntur febribus, à laſſitudine, vel nervoſarum partium doloribus op-

oppreſſis, convulſis, & urinæ, ſuppreſſis laudatiſſimum ac ſalutare eſſe remedium experimur. Vidit hujus præſidii experientiam Heurnius in quodam extenuato, ac ferè exhauſto, dum eſſet Patavii: illum enim validiſſima occupaverat convulſio, at tepidi olei pleno vaſe immerſus, ac fotus, ſanus evaſit. In lib. noſtro de Hydron. nat.

Adam, & ſuos contemporaneos, perfectiſſimam rerum naturalium habuiſſe cognitionem.

INter alias rationes, quas Abulenſis in Geneſ. in c. 1. de longiſſima vita primorum parentum, qui annum ferè milleſimũ attingebant, retulit, hanc adduxit, quod Adam rerum naturalium perfectam à Deo cognitionem habuit, intellexit enim fructuum, herbarum, lapidum, lignorum, animalium, mineraliumque virtutes, & doctrinam, quibus vita humana diutius conſervari poterat, quæ omnia contemporaneos, (ut ipſi etiam vitam producerent longiſſime,) edocuit. Hæc autem cognitio, & ex diluvio, & gentium diviſione perdita eſt.

eſt. Reperiuntur tamen in præſentiarum multa mirabilia, naturæque ſecretiſſima apud ſapientes, à temporum injuria forſitan vindicata, quæ aliquando homines videntes, aut audientes, tanquam ſupernaturalia opera admirantur.

Rutam inter alexiteria medicamenta connumerari.

INter alexipharmaca præſidia, Rutam minimæ conditionis haud eſſe perhibent, ſiquidem jejuno ſtomacho comeſta multos à veneni virulentia liberaſſe legitur. De hac Atheneus in 3. Deipn. loquens, Archelaum Ponti Regem ſuos populos veneno interimere conſueviſſe ſcribit; illos autem à quibusdam edoctos, ob id antequam è domibus egrederentur, quotidiè Rutam edere ſolitos, à Tyranni crudelitate ſe defendere potuiſſe.

Sola ſuſpenſione, capitis excruciatus verbenam mitigare.

MIrabilis eſt Verbenæ proprietas in dolore capitis mitigando, ſiquidem à PetroForeſto traditur, hoc ſolo præſidio quen-

quendam fuiſſe perſanatum. Ille nullis remediis, quamvis optimis, curari potuerat, non venæ ſectione, non ſyrupis digerentibus, neque decoctis, pilulis, cucurbitulis, nec aliis topicis auxiliis. Cum autem nulla juvarent remedia, ad collum Verbena viridis appenſa eſt, & ſanus factus eſt, lib. 9. Obſ. 3.

De Thapſiæ virtute in ſugillatis ſanandis, Neroniſque calliditate.

NEro Imperator in ſui Imperii exordio Thapſiam, ejusque excellentiam magnificavit. Ille quidem dum noctu incederet incognitus, & in multos impetus faceret, non ſemel facies ſugillata, cutisque livida, piſtaque ab illis fuerat. Confeſtim hic ex Thapſia, thure, & cera commiſta linimento liventem viſum collinibat, quo præſidio ante lucem à fæda ſugillatione liberabatur; dum autem die in populi conſpectu faciem ſanam oſtenderet, facinoris ſui famam, & ignominiam occultabat, Ex Durante in Herbario.

Obſte-

Obſtetricibus animadverſio.

IN fœminarum umbilico præcidendo diligentia adhibenda eſt, quippe ſi nimium curtè umbilicus religatur, ætatis progreſſu pariendi conatum reſtringere, imminenti vitæ periculo, poteſt. Ex Matthia Cornace.

De arboris ficus mirabili natura.

SI gallinaceas carnes, & teneriores, & coctu faciles habere deſideramus, in arbore ficus eas ſuſpendemus, ita votum noſtrum proculdubio aſſequemur: credo forſitan ob acutum, & inciſivum odorem, quem arbor ſpirat id cauſari, vel forſitan occulta cæcaque proprietate. At quod mirabilius in hujus arboris natura eſt, Taurum indomitum, ferumque in eodem alligatum manſueſcere tradunt. Neſcio autem an naturali via propter odorem, an aliqua antipathia, quæ inter talia exiſtat hoc eveniat. Audivi tamen à multis utrumque experientia fuiſſe confirmatum.

Quo-

Quomodo à Vitriolo æris laminas extrahere valeamus.

INter chymicæ artis arcana, non eſt parvi momenti illa cognitio, quomodo à Vitriolo æris lamellæ extrahantur: aperiam modum, qua facilitate id aſſequi valeamus. Bulliatur Romanum Vitriolum in olla cum aqua fontis, in eaque chalybis lamina per horæ quaternionem demergatur: extrahito demum chalybem, ipſum enim lamellis æris inſtar æruginis colligatum habebis, quæ cultro radendæ ſunt, ut aliàs chalybem immergere poſſis, novasque lamellas extrahere; ſiquidem tamdiu corradi poterũt, quousque Vitrioli portio in aqua fuerit. Arrigat aures ingenioſus, quia ex hoc minimo principio multa, præcipue in re medica, quamutilia aſſequetur.

Oleum Vitrioli, & Sulphuris contra lumbricos plurimum valere.

NIſi magnis experimentis præſtantiſſimum remedium ad puerorum lumbricos comprobaſſem, haud auderem hic inter arcana ſelecta fore reponendum cõfiteri

iteri: quippe tanta eſt ejus virtus, & potentia, ut mortuos ferè pueros è vermibus ad vitam trahat. Hac induſtria paratur. In libris ſingulis aquæ fontis olei Sulphuris, vel Vitrioli chymice extractorum, aliquot guttulæ addendæ ſunt, ita ut aqua acidula fiat, quæ pueris, natuque majoribus danda eſt, diu noctuque ad placitum, eſt enim præſtantiſſimæ virtutis.

De Carabæ mirabili virtute in uvulæ caſum, Amygdalarumque tumores.

MArtinus Rulandus vir in chymicis celeberrimus, in Amygdalarum inflammatione, & tumore, uvulæque caſu ex humoribus à capite fluentibus excitatis ſola Caraba mirabilia paravit. Primo ſuffimentum conſulebat, hoc modo exceptū. Accipiebat Carabæ albiſſ. drach. j. qua redacta in pulverem craſſiorem, & carbonibus impoſita, fumus per infundibulū ore excipiebatur ab ægro mane, meridie, & veſperi, multa utilitate. Accipiebat etiam fermenti veteris unc. j. quam more emplaſtri linteolo inducebat, aſperſoque Carabæ

albæ

albæ pulvere vertici imponebat per diem, per noctem verò ſequentem recens applicabat. Quibus paucis remediis, & ex ſola quaſi Caraba, quamplurimos à facium tumoribus, uvulæque caſu, Amygdalarumque inflammationibus oppreſſos perſanavit. Ex ejus Curationibus.

Spinæ infectoriæ Baccias ad Teneſmum ex ſalſa pituita, expertiſſimum, verumque ad illum exiſtere remedium.

EST mihi remedium pro teneſmo adeò expertum, ut confitear hyeme quadã fortaſſe mille hominum, qui endemiali ferè morbo hic lugebant, perſanaſſe quam citiſſime. Syrupum ex Baccia ſpinæ cervinæ ſive infectoriæ Aromatario parari juſſeram. Hæc in fine Octobris, cùm bene maturaverunt, colliguntur, expreſſoque ſucco cum melle, vel ſaccaro ad formam ſyrupi ducitur: additurque in fine maſticis, vel zinziberis, aniſi, vel cinamomi ad drach. j. vel in majori doſi, ſi libuerit. Datur hic ſyrup. ab unc. j. usque ad duas cum pauco vino dilutus, in abſtemiis datur cum

aqua

aqua cinamoni : epoto, cibatur æger, parce tamen & jejunio ſtomacho, præcipiturque ne dormiat. Equidem una die ſanatur æger, ſolvitur enim alvus, absque moleſtia, & excretis ſeroſis, viſcidisque humoribus, ſolo hoc præſidio integre liberatur.

Arietis linguam futurum in ovibus lanitium commonſtrare.

MIrantur multi Virgilium in 3. Georg. libro in Arietibus monere, ut linguam paſtores conſpicere debeant: deſinant autem admirari, cauſam enim adducimus ex Plinio, qui propterea Arietum ora introſpici à paſtoribus voluit, quia cujus coloris ii linguam habuerint, tale in fœtibus generandis fore lanitiũ. Audivi à multis hoc veriſſimum reperiri. Ovis enim etiam cum uterum gerit, ſi linguam habuerit nigram, nigrum pariet agnum, ſi albam album, & ſic de aliis coloribus.

Ridiculum eſt, quod fertur, Baſiliſcum à Galli ovo excludi.

NOn modo à plebeis, verum atque à

nonnullis ſtudioſis, Baſiliſcum ab ovo Galli veteris connaſci perhibetur. Fingunt hi ex aliquorum Scriptorum teſtimonio, quos etiam ego perlegi à Gallo decrepito, qui ſeptimum, aut nonum, vel ad ſummum decimumquartum annum agat, ex putrefacto ſemine, aut humorum illuvie æſtivo tempore, ovum conflari, ex quo ab eodem foto (ut à Gallinis alia foventur ova,) Baſiliſcus oriatur. Sed hoc animal nemo vidit, habitat enim (auctore Plinio) in Aphricæ ſolitudinibus: proinde hæc credere difficile eſt. Inſuper ſi hanc ſpeciem maſculinam poſſe fœtare conceſſum eſſet, contingeret etiam in aliis, quod minimè obſervamus. Mihi aliquot ova in experimentum à mulierculis allata ſunt, dicentibus: Gallum peperiſſe: erant oblonga, & in caudam ſerpentis quibuſdam nodulis terminabantur: at hæc à Gallinis ex plurium ovorum minutorum colligantia, ſeu ſuperfætatione, non autem à Gallis fieri, dixi.

Homi-

Homines ex improviſo Lupi aſpectu veluti mutos, & attonitos fieri.

VUlgatiſſimum illud eſt, homines ex improviſo Lupi aſpectu adeo mutos, & attonitos fieri, ut nec fari, nec vociferari valeant. A Lupi quadam proprietate id fieri aſſerunt, contendentes, Lupum, ſi prior obvium quempiam conſpexerit, illico vocem adimere, eandemque illum luere pœnam, ſi ab homine prius videatur. At hæ nugæ ſunt. Siquidem ex terribili, improviſoque Lupi aſpectu, homines terreri, timoreque concuti, veriſimile eſt: ex timore autem valido membra frigefieri ex raptu ad interiora ſpirituum, inde corporis, & artuum fieri impedimentum, vocisque privationem, mirum non eſt. Alii alia fingunt. Mihi autem hæc omnia ad ſolũ timorem, tanquam ad cauſam proportionatam reducere viſum eſt.

Multa facinora à Magis aniculis perpetrari poſſe.

REtulit Leonardus Vairus lib. 2. de Faſcino, Multas hac noſtra tempeſtate ex-

exiſtere aniculas , quarum impuritate non paucos effaſcinari pueros, illosque non modo in graviſſimum incidere diſcrimen, verum atque acerbam ſæpiſſimè ſubire mortem. Pecudes inſuper partu, & lacte privari, equos macreſcere, & emori, ſegetes absque fructu colligi, arbores areſcere, ac denique omnia peſſum iri quandoque videri.

A Fuco vulnera illata, muſcis contritis brevi ſpatio perſanari.

CUm quadam die apud amicos aliquot commorarer, & læti in menſa de more varia confabularemur, ecce unus ex iis in ſuperiori labro à Fuco animali vulneratur, quo morſu ſtatim intumuit vulnus, cum maximo patientis dolore. Amici in riſum promoti, patientis medelam minime procurabant. Ego quidem aliàs morſus hos curaſſe recordabar: quare confeſtim, ut nonnullas muſcas ſervus meus caperet, juſſi, quas contritas, dum ſuper morſum impoſuiſſet, brevi dolor ſedatus eſt, tumorque cum maxima patientis lætitia, aliorumque admiratione detumuit.

Qua

Qua facilitate ulcera formicantia, & cacoëthica ſanari valeant.

QUidam amicus meus, cum in Hypochondriis, ulcera formicantia, pravaque, quæ à nonnullis vermes dicuntur, paſſus eſſet, ſanitatem, poſt multa à doctiſſimis Medicis tentata remedia, acquirere non potuit: ulcera enim licet ſanari viderentur, renovationem tamen continuo recipiebant. Ultimò poſt annos & menſes in empiricum chirurgum incidit, qui paucorum dierum ſpatio, ita hominem perſanavit: Abluebat primo ulcera albo vino, tum ex patellis marinis pulverem, ſive cinerem ex corticibus (exemptis interioribus) conſpergebat, ultimo herba marina ulcera cooperiebat, faſciaque premebat, ſemel in die hoc uſus remedio, viginti dierũ ſpatio æger convaluit. Procuravit arcanum amicus, & mihi fideliter communicavit.

Falſiſſimum eſt, quod fertur, Viperam in coitu maſculum occidere, ipſamque à ſuis catulis in partu necari.

A Graviſſimis Auctoribus affirmatur,

 Vi-

Viperam in coitu (accepto ſemine) maſculi caput excidere, (ille enim in fœminæ os inſerit,) & ſic eum occidere, ſed pœnam tanti facti illam luere, ſiquidem Viperini catuli concepti, grandiores facti viſcera matris corrodunt, eamque occidunt. Sic voluit Plinius lib. 10. & Nicander in Theriacis, quare Viperam ajunt dici ab eo, quod vi pereat, aut vi pariat. Utrumque autem falſiſſimum eſſe, & experientia,& grauiſſimorum etiam Scriptorum auctoritate cognitum eſt. Apollonius apud Philoſtratum Viperam aliquando viſam fuiſſe catulos ſuos, quos peperiſſet lambere, & expolire aſſervit. Bodinus in nat. theatr. lib. 3. in Gallia, ad Clanum Pictavorum flumen, ubi Viperæ frequentiores ſunt, utriusque ſexus Viperas lagenis vitreis incluſas fuiſſe retulit, illasque peperiſſe, & concepiſſe utroque parente ſuperſtite. Matthiolus ex Obſervatione Ferdinandi Imperati Neapol. Pharmac. Viperam parere catulos ſuos, & non occidi aſſeruit, catulosque non viſcera matris, ſed membranas quibus includuntur diſrumpere. Quare rectius ſen-

ſentimus, ſi Viperam non à viparere, vel perire dicimus, ſed quaſi Viviparam, quod non ova, ut cæteri ſerpentes, ſed vivum animal pariat.

Traulos, balbos, & ſemilingues fieri ob nimiam cerebri humiditatem, ut communis eſt ſententia, ab experientia alienum reperitur.

TRauli, & Balbi non ob cerebri humidam intemperiem fiunt, ut ferè omnes autumnant: inveniuntur enim hi modo calidi, modo frigidi, modo humidi, vel ſicci, ut & reliqui, qui nec Trauli, nec Balbi ſunt: imò & hi modo ſputis abundant, modo iis carent: quare non ob humiditatem nimiam cerebri hujusmodi Traulos, & Balbos fieri, ſed ob varietatem meatuum in inſtrumentis pertinentibus ad locutionem exiſtentium, docuit experientia. Porrò Traulis qui literam R. exprimere nequeunt, in media palati regione, ubi quartum eſt os ſuperioris maxillæ, duo inveniuntur foramina, quæ nullo modo adeo aperta, & obvia ſunt, ut iis, qui optimè loquuntur. Balbis vero juxta

dentes majora obſervamus foramina, per quæ ſtillans pituita, linguamque irrigans in parte illa anteriori, bleſam locutionem facit, unde bleſi, & ſemilingues fiunt: quod ſi hæc non eſſent, haud balbutirent, licet à capite copioſa deſcenderet pituita, ut multis contingit, qui ex hac tamen Balbi non fiunt. Quare ſententia Hippocratis 2. Aphor. 32. malè verificatur, cum aſſerat, Balbos ob frigidam, humidamque capitis intemperiē fluxu tentari: fluxio enim talis, & Balbis & nō Balbis ſuccedit: concurrit tamē hæc fluxio, ut cauſa remota, quæ aliquādo cum proxima dicitur affectum facere poſſe, ſi juncta fuerit: ſola autem facere nequit, ut male Hippocrates, & alii opinati ſunt. Ex Sanctorio Sanctor. de vit. err. lib. 3.

Morbos perniciosos, vel mortem, vel affectus longitudinem inducere.

ANno qui fuit Jubilæi 1600. in Nolana civitate, & in circumvicinis propè Neapolim perniciosiſſimi orti ſunt morbi, ubi ſectis aliquibus corporibus, eorum Ventriculus bilis copia vitellinæ ple-

plenus inventus eſt, ejusque tunicæ, & inteſtina eodem colore pertincta viſa ſunt. Meatus qui ad fellis ciſtim protendit, ab humoribus craſſis, viſcoſis, & tenacibus obſtructus erat. Fellis veſica diſſecta bilis flava haud inventa eſt, ſed ejus vice atra, & inſtar atramenti nigerrima. Hepar quoad externam partem album erat, in interna autem nigrum, & atrum, veluti carbo accenſus, & extinctus. Languentes in febrium initio, vomitu, & nauſea moleſtabantur. Eorum lotia craſſa, ictericia, & ſubrubra ſemper erant. Omnes ferè erant icterici, & longo tempore, ſi qui evadebant, indigebant, ut ſanitatem acquirerent. Ex Jo. Bapt. Cavallario de Morbo Nolano, ſeu de morbo epidemiali.

Lupi cur pauci reperiantur, oves autem multæ.

Videtur quaſi abſtruſum illud quæſitum, cur pauci reperiantur lupi, oves autem multæ. Profecto in partu plures lupus edit catulos, quam ovis, quæ unicũ, & plurimum parit. Inſuper oves, & agni in hominum alimoniam continuo occi

duntur, luporum autem caro eſui apta non probatur, nullatenus oves, agni, & arietes ſemper in majori numero reperiuntur, quam lupi. Hujus cauſa prima eſt Dei bonitas, qui tam immane animal in ejus ſpecie excreſcere non permittit, in ſacra enim Geneſ. c. 7. Noe, ut ex omnibus animantibus mundis ſeptena, & ſeptena maſculum & fœminam in arcam tolleret monitus eſt: ex immundis vero duo, & duo maſculum & fœminam. Secunda cauſa luporum eſt ſagacitas, & in propriam ſpeciem immanitas. Hi enim, cum ratio vivendi deficit, ob cibi inopiam in multo numero conveniunt, atque in circulo unus poſt alium currit, ut apud vulgum, ex villicis paratur ludus, diciturque Rotalupo: primus autem, qui propter curſum, vel paucis viribus in terram cadit, fit aliorum cibus, renovaturque ludus ad omnium ſaturitatem. Hæc eſt potiſſima ratio hujus ſpeciei decrementi, alius enim comedit alium. Ex Aeliano ut reor.

Antimonii in vitrum reductio, ejusque vires in Medicina.

VItri ſtibium, quod in longis, & difficilibus morbis propinatur, in epilepſia ſcilicet, melancholia, podagra, elephanticis, reſolutione, in febribus quotidianis, tertianis, & quartanis peſtilentia correptis, venenatis, hydropicis, cephaleis, ictericis, & ſimilibus, robuſtis tamen corporibus, ita præparatur: Stibium, quod ex aurifodinis colligitur, in pulverem tenuiſſimum contunditur, teriturque, & ſupra ignem in fictili, rude ferrea, aut cochleari continuo agitando uritur, usque dum omnis humor, ac fumus evaneſcat, quod in ſex, aut octo horarum ſpatio expeditur: deinde calx conteritur, catilloque impoſita, in fornacem inter candentes carbones collocatur, & igne luculentiſſimo urgetur, dum liqueſcat picis inſtar: poſtea ſuper marmor funditur, atque ſic ex Stibii unciis duodecim, vitri ipſius hyacinthi modo pellucidi, uncias quinque colliges. Andernacus Comment. 2. Dialog. 7. de nov. & vet. med.

Solo Metrenchitæ auxilio mulieres eſſe prægnantes (omiſſis cæteris indiciis) experimur.

MUlta apud Scriptores, quibus in primis menſibus mulierem prægnantem comprehendere valeamus, indicia reperiuntur. Dicunt multi, lotii inſpectione gravidas noſci, ſi illud album, clarumque fuerit, in eoque atomi aſcendentes, & deſcendentes apparuerint. Alii ex ſuppreſſis menſibus, dejecto appetitu, vomitu, & nauſea ante prandium id conſequuntur. Nonnulli ex lacte in mammillis, ex arteriis gulæ ſi plus juſto pulſant, ex lentiginibus ſi in mulieris facie oriuntur, ex tumefactis mammillis, & fuſco earum capitum colore prægnantes venantur. Cæteri tum ex his, tum ex pondere circa pecten, ex umbilici egreſſu, ſi indies fit major, ex tumefactis venis, quæ videntur in narium angulis juxta lachrymalia. Obſtetrices digitis experiuntur an uteri orificium ſit clauſum, vel apertum: ex clauſo enim gravidationem patefaciunt. Non deſunt alii, qui Hippocratis Aphoriſmis confiſi, hydromel,

mel, & ſuffumigia experiuntur, epoto enim hydromelle poſt cænam, ſi tormina ſequentur, arguunt prægnantem eſſe mulierem. Si illa ſuffumigio acuto per pudenda uſa fuerit, ſi ad nares odores non perveniunt, indicant utero eſſe gerentem. Hæc autem ſigna, quia pathognomica nō ſunt, veluti futilia rejicimus, & tanquam abſurda ad meros Empiricos committimus. Non enim ex lotii aſpectu, verè mulierem eſſe prægnantem divinare poſſumus, nam meatus urinarius cum utero nihil habet, lotiique claritas, albedo, & bulloſa granula in eo, poſſunt morbos etiam ſignificare, ut in cacochymo corpore ſæpius obſervamus: hoc itaque indicium prægnantium verum non eſt. Non ex menſibus ſuppreſſis, non ex vomitu, & nauſea, ſive appetitus dejectione hoc conſequimur: quia affectiones hæ ex multis cauſis, in mulieribus, quæ prægnantes non ſunt, evenire poſſunt. Non ex lacte in mammillis, quia id etiam virgines habere poſſunt, ut voluit Hippocr. Inſuper multæ mulieres in primis menſibus lac non habent: lac ergo non eſt gravidationis verum indicium.

Pulſatio arteriarum gulæ, ſolito crebrior conceptum peculiariter haud arguit, quia ex retentis menſibus ſplenis, & vētris tumore, & ex pituita in pectore collecta etiam fieri poteſt. Lentigines non in ſolo conceptu apparent, quippe ſignum hoc, neque omnibus, neque ſemper competit, & in non prægnantibus etiam fiunt. Mamınillæ tumefactæ, earumque capitum fuſcus color, communia ſigna ſunt, & retentis menſibus, & prægnantibus. Pondus circa pecten, non in gravidis modo ſed in retentis menſibus, in mola, & veſicæ calculo obſervatur. Umbilici egreſſus ex multis cauſis præter naturam fieri poteſt, non ergo peculiare gravidarum indicium eſt. Venæ tumefactæ in narium angulis juxta lachrymalia, non in gravidis modo apparent, ſed in quolibet abdominis, & ſplenis tumore, & in occluſis menſibus. Obſtetrices anatomiæ ignaræ nequeunt intimum Uteri orificium tangere, licet manibus contractent, illud enim valde à labiis matricis diſtans eſt, ipſæ autem externum Uteri tantummodo orificium tractare poſſunt, quod ſemper

& gravidis & non gravidis apertum manet. Experimentum Hippocratis de hydromelle & acuto ſufumigio non æternæ veritatis eſt, ut Galenus, & Avicenna comprobarunt. His itaque indiciis vere conceptum explorari non poſſe explanatum eſt. Cognoſcimus tamen ſigno evidenti, & infallibili indicio prægnantes mulieres in primis menſibus Metrenchitæ ſive Specilli, quo liquores in Uterum injiciuntur, auxilio: hoc apud Veteres in magno uſu erat. Profecto, ſi illius in foramen Uteri externum apicem immittimus, quod ſumma cum dexteritate ſiniſtræ manus digito indice inveniemus, (non enim quilibet inexpertus invenire ſciet, eſt ſiquidem externum Uteri foramen in vulvæ apice particula oblonga, & duriuscula, quæ exigui penis puerorum exprimit imaginem:) ſi ex apice ſpecilli liquor aliquis ſuaviſſimus, ſicut eſſet vini tenuiſſimi pauxillum, ne forte exiſtente conceptu ſequatur abortus, exprimitur, brevi tractu votum aſſequemur. Si enim obturatum eſt intimum uteri foramen, quod fit conceptu peracto, liquor Uterum non in-

ingreditur, & mulier faſtidii nihil perſentiet. Sin autem ex intromiſſo liquore vellicationem parvam pertulerit mulier, quod facile fiet ex maximo ſenſu partium uteri, utique gravida non erit, & uteri intimum foramen apertum reperietur, ut experientia liquoris oſtendet. Sanctor. Sanctor. lib. 1. de vitand. error.

Periculoſum eſt piſces frixos in humido loco reſervatos comedere.

INter magna venena piſcium frixorum, qui reſervantur in humido, vel qui ſteterint cooperti calido vaſculo, eſus eſt, hi enim in lethiferum commutantur venenum, & ſymptomata pernicioſorum fungorum corporibus inferunt, quæ quandoque non ſtatim, ſed poſt diem, vel biduum eveniunt: oportet igitur frixos piſces in loco aperto, ut frigeant, demittere, ſi veneni malitiam cupimus evitare. Ex Arnaldo Villan. in lib. de venenis.

Lactis balneum pro corporis decoratione multum præſtare.

APud Veteres lactis Balneum maximo erat

erat in uſu, illius ſiquidem lotione, corpora, & candore, & venuſtate vigebant. Hinc memoriæ proditum eſt, Poppejam, Neronis uxorem quingentas ſecum aſellas ducere conſueviſſe, quarum lacte, ut candefieret, totum corpus balneabatur. Mercurialis de Decoratione.

Germani antiquitus corporis firmitudini maximè vacabant.

MAgna profecto laude Germanorum conſuetudo digna judicatur, in corporum hominum vigore confirmando: ii enim legem habuerunt, ne ante ætatis vigeſimum annum, quispiam Venereis amplexibus commiſceretur, recte compenſantes corporum vires à nimis tempeſtivo coitu enervari. Cæſar 6. de bello Gallico.

Fœminas utero gerentes, libenter marem admittere: bruta autem gravida nequaquam.

QUam diſſideat mulier à brutis gravidatiōis tempore bene, novit Ariſt. 7. de hiſt. animal. cap. 4. Hæc enim ſi gravida

da eſt, marem admittit, brutorum vero omnium ſola equa coitum patitur à conceptu, reliquæ autem minime. Manifeſtiſſimum eſt hoc in ſpecie humana mulierem gravidam coitum pati, & appetere.

Cicutam, uterinum furorem extinguere.

LIcet cicuta inter frigida connumeretur venena, præcipuè quæ in aquis, & lacubus invenitur, furoris tamen uterini, ſive Satyriaſis remedium eſt. Hic affectus Veneris eſt immoderatus appetitus, cum uteri ardore, & delirio. Narrat Divus Baſilius quasdam vidiſſe fœminas, quæ Cicutæ potione rabioſas cupiditates extinxerunt. Hoc legitur 7. Homil. ſup. Hexameron, cujus verba nonnulli intelligunt de ciborum appetitu, ego tamen potius ad furorem uterinum, & ad venereos incentivos appetitus deducerem, cujus auxilio compeſcuntur: quippe Athenienſes ſacerdotes cicutæ uſu, libidinis incendia extinguere conſueviſſe, proditum eſt.

Vario-

Variolas, & morbillos, morbos eſſe novos, & hæreditaria, & paterna proprietate vagari.

MAgna eſt diſcordia inter Scriptores de Variolarum, Morbillorumque origine. Aſſerunt multi, hos ſub nomine exanthematum, Veteres intellexiſſe, cauſasque illorum reliquias eſſe excrementi ſanguinis menſtrui, quo nutriuntur fœtus in utero, & naturam, ſive calorem naturalem, ita exprimunt materiam & efficientem. Alii minime à Veteribus fuiſſe cognitos volunt, digladianturque num vitio cœli, vel ab internis corporis principiis apparuerint: quippe Arabes, quorum tempore cæpiſſe hic morbus creditur, eos peſtem eſſe, fierique in peſte, & à corrupto cœlo contendunt. Equidem ante Arabum tempora nullus reperitur auctor, à quo morbos hos, aut generatos, aut clàre explicatos habeamus. Propterea multi Latini, & nonnulli inter ipſos Arabes, propter labem menſtrualem, lactis corruptionem, victus rationem, & alias cauſas fieri ſcripſerunt. In tanta rerum difficul-

tate

tate, & obſcuritate Hieronymus Mercurialis vir doctiſſimus, hos eſſe morbos hæreditarios, ortumque à cœli vitio, tempore Scriptorum Arabum, & proindeà veteribus haud fuiſſe cognitos enucleavit. Ad hujus viri opinionem libenter devenio, quippe ſi à menſtrui vitio homines inficerentur, quia hoc ab Evæ pecaato à mundi origine ſempiternum fuit, debuiſſent homines hac menſtruorum labe contacti ſemper Variolas, & Morbillos pati, tamen nec in prima ætate, nec poſt Noe, nec ante Scriptores Arabes quempiam hos habuiſſe, aperte legitur. Aperiunt iſtorum fundamentum eſſe invalidum bruta ſanguinea, hæc enim (teſtimonio Ariſtot. 6. de hiſtor. animal. 18.) menſtruas purgationes habent, & inter cætera Equus, Canis, & Aſinus, tamen hæc à Variolis, & Morbillis non tentantur. At quod hujus rei magis negotium convalidat, eſt Indos ante Hiſpanorum tranſitum nequaquam Variolas paſſos, idcirco non à reliquiis nutrimenti à menſtruo ſanguine, vel ab iſtius excremento ortum ducunt Morbilli quia ſi à tali fuiſſent Variolarum, Morbillorum-

que

que origines, utique ii hos morbos experti fuiſſent. Legitur apud Ramuſium Indiæ incolas, vitio Cœli pene plurimos Variolis fuiſſe extinctos, eoque tempore, quo noſtri ab illis gallicam luem acceperunt, eosdemmet viciſſim à noſtris Variolas, & Morbillos recepiſſe. Sunt ergo hi morbi novi à Cœlo producti primo; cujus vitio adeo homines fœdati ſunt, ut in poſteros per hæreditatem mali ſeminarias cauſas transmittant, proinde morbi hæreditarii dici merentur, quia paterna proprietate vagantur. Ex Mercuriali.

De Araneorum telis, earumque uſu in Medicina.

MIro artificio Araneus telas orditur, quibus muſcas pro victu capiat: has ad tertianæ febris circuitus depellendos, multi præſtantes & celebres tempeſtatis noſtræ Medici, non ſine felici ſucceſſu in uſum præſtitere: ſiquidem ex iis, & populeo unguento pilulas parant, corporisque locis, horis aliquot ante acceſſionem, in quibus arteriarum evidens deprehendi-

tur

turpullatio colligant, & relinquunt, inde votum conſequuntur. Joannes Moibanus.

Naturæ cautela in menſtruali mulierum ſanguine purgando maxima eſt.

MAgna eſt in depurandis fœminarum corporibus à menſtruali lue, naturæ ſagacitas, quippe ſi occluſos habuerit meatus, quibus ſingulis menſibus illam deponere conſueverit, novas ad illius expulſionem vias molitur. Propterea fœminarum multæ, ex oculis cruentas lachymas, aliæ ex narium venis ſanguinis profluvium emiſere, nonnullæ ſputa rubentia paſſæ ſunt in menſtruorum ceſſatione. Ipſe in quadam ancilla noſtra, cui menſtrua occluſa erant, ex gingivis ſanguinem profundere obſervavi. At quod magnam infert admirationem, multæ per minimum manus digitum, & per annularem ſingulis menſibus ſanguinis fuſionem habuerunt, ut in religioſa quadam fœmina non menſtruante ter in ſiniſtra manu Ludovicus Mercatus famigeratus Medicus obſervavit.

Inter

Inter rutam, & braſſicam nullam ineſſe antipathiam.

EX Scriptoribus in re ruſtica multi, ſi ſecus rutam feratur, braſſicam illico areſcere tradunt. Aliam non adducunt cauſam, & rationem, quam antipathiam, & diſparitatem quandam inter talium naturam. Futile autem eſt horum argumentum, nulla enim inter rutam, & braſſicam contrarietas eſt; quia tamen altera ſecus alteram areſcit, id in cauſa eſſe poteſt, quia utraque calida, & ſicca eſt, inde facile evenire poteſt, ut ob humiditatis inopiam altera, vel ambæ ariditate perdantur.

Pediculos morientium corpora mira ſagacitate relinquere.

NOn leve à Medicis præſagium à pediculis in gravibus hominum valetudinibus carpitur. Hi profectò in morituris, quando adeo intenſa eſt humorum corruptela, ut calor innatus reſolvatur, vel putreſcat, circa ventriculi regionem, vel ſub mento, ubi major eſt caliditas, congre-

gregantur, parteſque extremas tanquam calore proprio orbatas derelinquũt, quod calorem proprium, ſi penitus exolvi cognoverint, ab infirmi corpore mira celeritate longius abeſſe conſpiciuntur. Lemnius.

De Achatis lapidis mirabili natura.

Achates lapis, qui ex India fertur, tum coloribus diverſis, tum venis variari conſpicitur, ex quorum interſectione diverſæ imagines multoties fabricantur. Quod autem mirabilius eſt, nunc ferarum genera, flores, aut nemora, nunc volucres, aut Regum naturales hic lapis portendit effigies: quippe in Achate Pyrrhi Regis fertur, & caput ipſius, & ſeptem arbores in quadam planitie apparentes extitiſſe. Ex Camillo Leonardo de lapidib.

Ferarum natura in hominibus mirum in modum deteſtatur.

Non eſt à ratione alienum, quod de Rege Attila circumfertur, quod Canis in morem latraſſet: quippe Joannes Langius clari nominis Medicus, ab equitibus Comitis Palatini ſe audiviſſe retulit, quod

quod in Auſtria hominem, qui latratu, ac curſus pernicitate cum canibus contenderet, & cum illis in ſylvis illæſus venaretur, vidiſſent. Hæc autem natura, absque dubio deteſtanda eſt, quippe tales immanes ſunt, & in hominum occiſiones proclives, ut Attila crudeliſſimus fuit, in viventium cædes pronus, à quo tot Urbes, & populi ſuffoſſi ſunt.

Non modò in fœminas laſcivire homines, verum atque bruta cernuntur.

HOmines laſcivire in fœminas, nec novum, nec inauditum eſt, cum ambo ſub humana ſpecie contineantur. Quod autem bruta in easque laſciviant, mirabile eſt. Plutarchus in Dialog. Elephantem in Alexandria fœminam quandam, quæ coronas futiles componebat adamaſſe, fuiſſeque Ariſtophano Grammatico rivalem, retulit. Amicæ per plateam tranſiens Elephas & poma & fructus donabat, multisque indiciis, & amorem, & ad ſervitutem promptitudinem declarabat, ſæpeque à latere aſſidebat, & laſcive mam-

marum loca tangebat. Serpens etiam quidam (teſtimonio ejuſdem) puellam ardentiſſime adamavit, noctu ad illam accedebat, placideque amplectabatur, & à latere dormiebat, luce autem adventante nulla illata læſione diſcedebat. Parentes, ne à ſerpente læderetur, alio puellam aſportarunt. Ille autem poſt huc illuc aliquot gyros ad amicam ultimò pervenit, quam non more ſolito amplexa: ſed quadam amantium ira in illam irruit, manusque puellæ nodis ex corpore vinciens, caudæ extremitate amicæ tibias verberibus cædebat: ita profectò præteritæ fugæ, atque abſentiæ ulciſci videbatur.

Quomodo fœminæ utero gerentes conceptum valeant occultare.

MAximam Sabini Romani uxoris in occultando conceptu referam ſagacitatem, quo præſidio aliæ conſimiliter, ſi optabunt fœminæ à conceptionis indiciis faciliter occultabuntur. Illa quidem dum aliæ mulieres ſecum lavabantur ventris tumorem celare cupiens, unguento, quo ruffas, & aureas comas reddebat, ab utero

cor-

corpus univerſum linire ſolebat. Illius erat vis pinguitudinem, ſive carnis inflationem, aut laxitatem efficere, propterea cum large in corporis particulis utebatur illud tumefactum repletumque reddebat, ventrisque tumorem occultabat. Parabatur (ut puto) unguentum ex rebus rubificantibus, & veſicas inducentibus calce ſcilicet, auripigmento, & ſulphure, hæc enim aliis rebus commiſta veteres ad capillorum cultum capiebant: ſin autem in aliqua corporis particula applicantur ex magna caloris vi, aut humores ex alto ad ſummum trahuntur, aut ipſis fuſis gignuntur flatus, cutis & extima corporis ſuperficies attollitur, & in majorem molem ducitur. Ex Plutarc. in lib. ἐρωτικός.

Fructuum, vinearum, jumentorumque interitus præſagium.

MAgnum à mori germine capitur præſagium. Morus enim ideo à Theophraſto prudentiſſima vocatur, quia omnium noviſſima germinat, & à pruinis non tangitur; Idcirco fructus, & Vineæ à mori germinatione à pruinis liberi ſunt, Ea

tamen quando à pruina lædi contingit (ſiquidem læſam in Ægypto, ut in Pſalmo 77. legimus. Moyſis tempore proditur fuiſſe:) Cœli maximã arguit intemperiem, & proinde fructuum, vinearumque interitum declarat. At majus ab ulmo & perſico præſagium capimus, quippe ulmi & perſici folia, præter tempus decidentia, peſtem in omni jumentorum & pecuino genere præſagiunt. Ex Cardano.

Fœtorem extinctæ lucernæ utero gerentibus infeſtum eſſe, & inimicum.

ODor extinctæ lucernæ gravis, adeo prægnantibus infeſtus eſſe percipitur, ut in abortum quàm faciliter conducat. Id aſſeruit Ariſtot. 8. de hiſt. animal. c. 24. ubi non modo mulieres gravidas, verum atque equas illius fœtore abortire tradidit. Profecto malus odor ſi prægnantium corpora ingreditur, quia fœtus imbecillis eſt, & à quolibet alteratur, facili negotio inficitur ejus caro tenerrima, & ſpiritus, inde abortus ſequitur. At non ſemel extinctæ lucernæ fœtor perniciem quoque ho-

hominibus attulit, ut carbones in cameris teſtudinatis facere accenſi conſueverunt. Duos Monachos (retulit Petrus Foreſtus in Obſervat. medicin.) cum noctu cellam cereviſiariam intrarent, ut fæcem ebullientem exportarent, (forte candela extincta,) cum exitum non invenirent, ſuffocatos fuiſſe, ac mane mortuos eſſe inventos.

Inſaniæ, & furori à ſolano ſylvatico contractis, vinum potentiſſimum ſingulare eſſe præſidium.

SOlanum ſylvaticum, quod à multis Belladonna dicitur, tantæ eſt immanitatis, ut inſaniam, & furorem hominibus ejus acinos comedentibus inducat. Accidit cuidam (referente Hieron. Trago lib. 1. hiſt. ſtirp.) qui in ſylva plantã viderat caſus: hic multos decerpſit acinos, & devoravit. Altera vero die in tantam inſaniam, & furorem devenit, ut plerique illũ à Dæmone obſeſſum crederent. Intellecto tamẽ morbo, vinum fortiſſimũ à Trago furioſo propinatum eſt, quo facto conſopitus, paulo poſt convaluit, & absque læſione vixit.

Lolium tritico, aliisque cerealibus commiſtum varia hominibus ſymptomata attuliſſe.

PAnis, in quo lolium fuerit, ſtuporem quendam, ac veluti temulentiam eſitantibus parit, cum ſomno inexpugnabili. Id Galenus aſſeruit lib. 1. de Aliment. facult. Etenim (inquit) cum anni conſtitutio prava aliquando fuiſſet, lolium tritico affatim innaſci contingit, quo haud ſeparato, quod paucus eſſet tritici proventus, ſtatim quidem multis caput dolere cæpit incuntæ æſtate, in cute multorum, qui comederant, ulcera & alia ſymptomata ſunt ſubſequuta, quæ ſuccorum pravitatem indicabant. Lolii tamen nocumento acetum eſſe præſentaneum remedium judicatur. Quare tum à tritico, tum ab aliis ſeminib. cerealibus diligenter lolium ſeparandum eſt.

Scorpioidem herbam Scorpionum ictus feliciter ſanare.

MIrabilis eſt herbæ Scorpioidis in Scorpiones potentia, illi quidem hu-

hujus tactu, ex occulta diſcordia exanimãtur, & intermoriuntur, tantam enim inter eos antipathiam natura indidit. At quod mirabilius eſt, exanimati Scorpiones, ſi Hellebori albi radice tanguntur, ad vitam revocantur. Propterea Scorpioides, Scorpionum ictibus impoſita feliciter, & citiſſimè illorum virus mortificat, ulcusque perſanat, ex cujus præſentanea in illos virtute à Scorpione nomen ſumpſit, & Scorpioides dicta eſt.

Mirabiles in hominibus proprietates quandoque adfuiſſe.

ADmiranda profectò in hominibus quandoque viſa ſunt. Regem Pirrhum circumfertur pollicem in dextro pede à natura habuiſſe, cujus tactu lienoſis medebatur: hunc cremari cum reliquo corpore haud potuiſſe perhibẽt. De Samſone legitur in ſacris Literis, quod in capillitio mirabilem contineret virtutem, qua adverſis quibuslibet reſiſtere audebat. Veſpaſianum tactu, & ſaliva, & ſine his quandoque non paucis affectibus medicatum eſſe tradunt. Ego equidem idiotam

cognovi hominem, qui ſpuitione ſola in os infirmi ranulas perſanabat, & licet primo aſpectu actu Dæmonis id perfeciſſe dubitaverim, quievi tamen, cum ſimpliciter curam agere illum cognoverim.

Dolorem colicum Bubulo ſtercore perſanari.

MAgnam natura Bubulo ſtercori dolorem colicum ſanandi indidit efficaciam, quippè apud multos Scriptores legi, & à fide dignis aſſeruit audiviſſe viris Genſerus, illius potu complures ruſticos fuiſſe liberatos: qui enim ſtercus aridum in juſculo bibit, ſtatim ſanatur. Hinc apud multos, mos ortus eſt, ut nonnulli non modo ipſum excrementum aridum, verum atque recens, & expreſſum, juſculis ebibant, & melius habeant. Ego quidem ruſticis tantummodo remedium præberem, nobilibus vero, ne nauſeam inducerem, non auderem, cũ nobiliora pro iis habeamus præſidia: ſufficerent talibus ex eodem ſtercore cataplaſmata, ut enim reor, ex proprietate tale auxilium colico vexatis ſubvenire conſuevit.

Epi-

Epilepſiam, ſtrumasque verbenæ auxilio evaneſcere.

NAturalis Magiæ Profeſſores, verbenam (Sole Arietem peragrante) collectam, granisque pæoniæ ſociatam contritam, & ex vino albo hauſtam percolato, epilepticos inſtar miraculi ſanare prodidere. Hoc ex Hermete traditur. Non minor eſt ejusdem radicis efficacia, quippe collo ejus appenſa, qui ſtrumas patitur, mirum, ac inſperatum adfert præſidium. Referunt Aſtrologi hanc Veneri eſſe dicatam, ſtrumasque delere, quod Veneri ancilletur, quæ collo præeſt, propter Taurum ejus domicilium. Ex Durante in Herb.

Arbores quandoque in lapides commutantur.

IN Danico mari, juxta Lubicenſem urbem, Alberti Magni ætate, arboris ramus inventus eſt cum nido, & pullis, qui cum in lapidem omnes, cum arbore, & nido eſſent converſi, purpureum tamen, (ut ipſe retulit) adhuc colorem ſuum

retinebant. Georgius Agricola etiam memoriæ hominum reliquit, in Elbogano tractu, juxta oppidum à Falconibus cognominatum, Abietes integras cum cortice in lapides verſas eſſe, atque, quod majus eſt, in rimis etiam pyritidem lapidem continuiſſe, quod maximæ ſolertiſſimæ naturæ operibus tribuendum eſt.

Bardana major cum mulieris utere magnam habet ſympathiam.

MIra eſt vis Bardanæ majoris, quæ perſonata dicitur in mulieris uterum, magnaque eſt cum illo ejus ſympathia, quippe illius folium ſummo capite geſtatum matricem ſurſum tollit, ſub planta pedis deorſum. Propterea hujusmodi præſidium adverſus matricis ſuffocationes, præcipitationes, ac diſſociationes præſtantiſſimum à multis judicatur. Ex Mizaldo.

Quomodo literas aurei coloris pingere valeamus.

UT literas aurei coloris habere poſſimus, auri folia quot libuerit, eligere oportet, quibus mellis tres, vel quatuor gut-

guttas miſcebimus, hæc inſimul conterenda ſunt ad unguenti ſpiſſitudinem, in oſſeoque vaſculo conſervanda. Cum autem ad ſcribendum hujusmodi miſtura uti optabimus, aquæ gummatæ aliquid addendum eſt, ut operi liquor aptior exiſtat: ita profectò litteras habebimus incomparabiles. Ex Alex. Pedemontano.

Quomodo veſtigia, & deformitates à variolis, & morbillis homines poſſint evitare.

NE veſtigia aliqua poſt variolas, aut morbillos in facie, corporeque hominum remaneant, expertiſſimum apud me, quod in publicam utilitatem placuit aperire, ineſt præſidium: ita profectò pueri, puellæque deformitate, quæ ab iis relinquitur, carebunt. Cum variolæ, ſive morbilli maturuerint, & in medio oculi quaſi alibicantes eminuerint, quod eſt ſignum bonæ maturationis, omni die bis oleo amygdalarum dulcium recens expreſſo pluma leviter oblinire oportet, donec exſiccentur: ita profectò, ut ſæpius experiri libuit, veſtigia non remanebunt, & quod

melius eſt, oleum hoc excoriatas variolas mirabiliter ad ſanitatem perducit.

Quantum in hominibus uſus venenorum valeat.

MIthridates ſæpè veneno epoto, adeo venenorum uſui præſumptis auxiliis corpus diſpoſuit, ut citra offenſam venena ebiberet. Cum autem à Pompeo profligatus eſſet, atque in extrema fortunæ miſeria conſtitutus, è vita illæſus diſcedere feſtinaret, venenum hauſit, & plusquam ſatis eſſet, nec tamen emori potuit; cum continuus venenorum uſus in hominum naturam pertranſeat. Ex Plinio.

In hominibus vermes figura maximè differunt.

VErmes in hominibus figura inter ſe admodum ſunt differentes, quippè in quodam Antoniano Canonico Montuus obſervavit. Hic colico dolore torquebatur, cujus moleſtia Hieram picram devoravit, vermemque dejecit. Erat ille viridis, figura lacerti, ſed craſſior hirſutusque, & pedibus quatuor innixus, brevi tem-

tempore à fera propulſa Canonicus obiit: contra illa in vitrea phiala aqua plena, per menſes aliquot viva ſuperſtitit. Ex eodem Montuo lib. 4. c. 19.

Calculus renum, veſicæque in hominibus, quo pacto conſumi valeat.

LApillus, qui in Tauri veſica, menſe Majo reperitur, magnam habet in conſumendo calculo efficaciam. Hic ſi vino imponitur, mutato paululum ſapore, colorem croceum contrahit. De hoc vino quotidie recens affuſo, donec lapis vino impoſitus, omninò conſumptus ſit, à calculo infirmos bibere oportet. Hac n. ratione, non modò calculum comminui, verum atque conſumi multos experientia edocuit. Ex Quercetano.

Filios à parentibus ſignum aliquod recipere, vulgatiſſimum eſt.

FIlii omnes patrium aliquid, aut avitum ad unguem retinere ſolent, verrucam ſcilicet, vel cicatricem, vel effigiem, vel mores, aut manuum lineas. In domo noſtra omnes à parentibus verrucam in bra-

chio habuimus, & Marcellus filius meus ex me conſimiliter. Proveniunt hæc à ſeminum miſcela, ſpirituumque utriusq; parentis ſeminalium, avorumque effuſione. Propterea etiã ſuccedit, (ſi ſemina in filiorum generatione bene miſcentur, atque in minimas partes junguntur,) ut fætus robuſti evadant. Hac enim ratione ſpurii robuſtiores exiſtunt, quoniam ob amoris vehementiam, utriusque ſemina multum, beneque commiſcentur. Ex Cardano de Subtil.

Mare rubrum in plantis producendis, terræ vigorem obtinuiſſe videtur.

IN mari rubro arbos nulla in terra provenit, præter ſpinam, quæ diſpas vocatur, hæc autem propter fervores, & aquæ penuriam rara etiam eſt, quippe non niſi quarto quintove anno pluit, & tunc quidem impetuoſe, brevique tempore. At in mari exeunt plantæ, easque laurum, & oleam appellant. Laurus ariæ ſimilis in toto eſt, olea folio tantum, fructum proximum his noſtris olivis parit, & lachrymam emit-

tit,

tit, ex qua medici ſiſtendo ſanguini medicamentum componunt. Cum autem aquæ plures inceſſerint, fungi juxta mare, quodam in loco erumpunt, qui Sole tacti, in lapidem commutantur. Ex Theophr. in 4. de hiſt. plan.

In capillorum defluvio ex Hydrargyre lac epotum peculiare judicatur auxilium.

HYdrargyri ſuffumigium ſæpè aurifabris capillorum defluvium inducere conſuevit, aliaque ſymptomata, quæ tales in mortis pericula conducunt. Pro hujus immanitate, uti in potu caprino lacte, illudque cum pane comedere, ſingulare expertum eſt remedium: quippe ſedata illius vi, atque potentia, à veneni morte liberantur ægri, & pili iterum naſcuntur. Ex Foreſto in obſervat. med.

Inter Lupum, & Agnum maximam eſſe antipathiam.

TAnta eſt inter Lupum, & agnum naturalis diſcordia, ut ipſis emortuis in eorum chordis id etiam eluceſcat. Si enim

ex

ex Lupi, Agnique inteſtinis chordæ conficiuntur, in inſtrumentis muſicis applicatas minimè concentũ vocesque ſonoras reddere, ſed continuo tactas diſſonantias reſpondere obſervatum eſt: at quod mirabilius eſt, agninas chordas à Lupi funiculis corrodi, confringi, & conſumi, ſi ſimul repoſitæ fuerint, comprobatum eſt. Idem de Aquilæ, & Anſerum plumis circumfertur. Aquilæ enim plumæ naturali antipathia anſerinas poſitæ inter plumas ut docuit experientia, eas conſumit, & corrodit.

Quædam pro Epilepſia admiranda reperiuntur auxilia.

TRia ab Horatio Augenio in ſuis conſult. pro epilepſia curãda magnæ efficaciæ proponuntur remedia. Primo loco carbo eſt ille odoratus, qui ſub Artemiſiæ radicibus æſtivo ſolſtitio colligitur, qui per dies 40. infirmis aliquo convenienti liquore exhibendus eſt inane, jejuno ſtomacho. Confiteor ego cuidam epileptico hujusmodi remedium admodum profuiſſe. Secundo loco Muſtelæ ſanguis adducitur, hic præſtantiſſimus pro epilepſia ſanar-

nanda cenſetur, Auctoris experimento, vidit enim ſanatum epilepticum ſupra 25. annum, ſolo hujus ſanguinis uſu, potati ſcilicet ſtatim atque è venis exiit ad unc. ij. cum una aceti. Ultimo loco teſticuli Apri, aut ſaltem Verris ſive Suis domeſtici venere utentis, & teſticuli Galli exiccati in furno, mirabiles cenſentur, hi in pulverem tenuiſſimè redacti, cum ſaccaro miſcentur, & decem continuis diebus epilepticis ad drach. tres, cum aqua betonicæ felici cum ſucceſſu exhibentur.

Flatuoſam in membris convulſionem ligno è viſco perſanari.

CONvulſio illa, quæ à flatu in muſculis, & membris oritur cum dolore, (hanc noſtri ramphum, ſive granphum vocant) nodis ligneis è viſco, quod in quercubus adnaſcitur, ut experientia comprobavit, ſanari conſuevit. Colligitur viſcum æſtivo tempore, Sole in leonis ſidere commorante, tunc enim perfectionis complementum adeptum eſt. Debent nodi ligni illius loco patienti ſuperponi, ut ſtatim flatus diffugiat: pingui ſucco, tenuique

cognovi hominem, qui ſpuitione ſola in os infirmi ranulas perſanabat, & licet primo aſpectu actu Dæmonis id perfeciſſe dubitaverim, quievi tamen, cum ſimpliciter curam agere illum cognoverim.

Dolorem colicum Bubulo ſtercore perſanari.

MAgnam natura Bubulo ſtercori dolorem colicum ſanandi indidit efficaciam, quippè apud multos Scriptores legi, & à fide dignis aſſeruit audiviſſe viris Genſerus, illius potu complures ruſticos fuiſſe liberatos: qui enim ſtercus aridum in juſculo bibit, ſtatim ſanatur. Hinc apud multos, mos ortus eſt, ut nonnulli non modo ipſum excrementum aridum, verum atque recens, & expreſſum, juſculis ebibant, & melius habeant. Ego quidem ruſticis tantummodo remedium præberem, nobilibus vero, ne nauſeam inducerem, non auderem, cũ nobiliora pro iis habeamus præſidia: ſufficerent talibus ex eodem ſtercore cataplaſmata, ut enim reor, ex proprietate tale auxilium colico vexatis ſubvenire conſuevit.

Epi-

Epilepſiam, ſtrumasque verbenæ auxilio evaneſcere.

NAturalis Magiæ Profeſſores, verbenam (Sole Arietem peragrante) collectam, granisque pæoniæ ſociatam contritam, & ex vino albo hauſtam percolato, epilepticos inſtar miraculi ſanare prodidere. Hoc ex Hermete traditur. Non minor eſt ejusdem radicis efficacia, quippe collo ejus appenſa, qui ſtrumas patitur, mirum, ac inſperatum adfert præſidium. Referunt Aſtrologi hanc Veneri eſſe dicatam, ſtrumasque delere, quod Veneri ancilletur, quæ collo præeſt, propter Taurum ejus domicilium. Ex Durante in Herb.

Arbores quandoque in lapides commutantur.

IN Danico mari, juxta Lubicenſem urbem, Alberti Magni ætate, arboris ramus inventus eſt cum nido, & pullis, qui cum in lapidem omnes, cum arbore, & nido eſſent converſi, purpureum tamen, (ut ipſe retulit) adhuc colorem ſuum

guttas miſcebimus, hæc inſimul conterenda ſunt ad unguenti ſpiſſitudinem, in oſſeoque vaſculo conſervanda. Cum autem ad ſcribendum hujusmodi miſtura uti optabimus, aquæ gummatæ aliquid addendum eſt, ut operi liquor aptior exiſtat: ita profectò litteras habebimus incomparabiles. Ex Alex. Pedemontano.

Quomodo veſtigia, & deformitates à variolis, & morbillis homines poſſint evitare.

NE veſtigia aliqua poſt variolas, aut morbillos in facie, corporeque hominum remaneant, expertiſſimum apud me, quod in publicam utilitatem placuit aperire, ineſt præſidium: ita profecto pueri, puellæque deformitate, quæ ab iis relinquitur, carebunt. Cum variolæ, ſive morbilli maturuerint, & in medio oculi quaſi alibicantes eminuerint, quod eſt ſignum bonæ maturationis, omni die bis oleo amygdalarum dulcium recens expreſſo pluma leviter oblinire oportet, donec exſiccentur: ita profectò, ut ſæpius experiri libuit, veſtigia non remanebunt, & quod

melius eſt, oleum hoc excoriatas variolas mirabiliter ad ſanitatem perducit.

Quantum in hominibus uſus venenorum valeat.

MIthridates ſæpè veneno epoto, adeo venenorum uſui præſumptis auxiliis corpus diſpoſuit, ut citra offenſam venena ebiberet. Cum autem à Pompeo profligatus eſſet, atque in extrema fortunæ miſeria conſtitutus, è vita illæſus diſcedere feſtinaret, venenum hauſit, & plusquam ſatis eſſet, nec tamen emori potuit; cum continuus venenorum uſus in hominum naturam pertranſeat. Ex Plinio.

In hominibus vermes figura maximè differunt.

VErmes in hominibus figura inter ſe admodum ſunt differentes, quippè in quodam Antoniano Canonico Montuus obſervavit. Hic colico dolore torquebatur, cujus moleſtia Hieram picram devoravit, vermemque dejecit. Erat ille viridis, figura lacerti, ſed craſſior hirſutusque, & pedibus quatuor innixus, brevi tem-

tempore à fera propulſa Canonicus obiit: contra illa in vitrea phiala aqua plena, per menſes aliquot viva ſuperſtitit. Ex eodem Montuo lib. 4. c. 19.

Calculus renum, veſicæque in hominibus, quo pacto conſumi valeat.

LApillus, qui in Tauri veſica, menſe Majo reperitur, magnam habet in conſumendo calculo efficaciam. Hic ſi vino imponitur, mutato paululum ſapore, colorem croceum contrahit. De hoc vino quotidie recens affuſo, donec lapis vino impoſitus, omninò conſumptus ſit, à calculo infirmos bibere oportet. Hac n. ratione, non modò calculum comminui, verum atque conſumi multos experientia edocuit. Ex Quercetano.

Filios à parentibus ſignum aliquod recipere, vulgatiſſimum eſt.

FIlii omnes patrium aliquid, aut avitum ad unguem retinere ſolent, verrucam ſcilicet, vel cicatricem, vel effigiem, vel mores, aut manuum lineas. In domo noſtra omnes à parentibus verrucam in bra-

 chio

chio habuimus, & Marcellus filius meus ex me conſimiliter. Proveniunt hæc à ſeminum miſcela, ſpirituumque utriusq; parentis ſeminalium, avorumque effuſione. Propterea etiā ſuccedit, (ſi ſemina in filiorum generatione bene miſcentur, atque in minimas partes junguntur,) ut fætus robuſti evadant. Hac enim ratione ſpurii robuſtiores exiſtunt, quoniam ob amoris vehementiam, utriusque ſemina multum, beneque commiſcentur. Ex Cardano de Subtil.

Mare rubrum in plantis producendis, terra vigorem obtinuiſſe videtur.

IN mari rubro arbos nulla in terra provenit, præter ſpinam, quæ diſpas vocatur, hæc autem propter fervores, & aquæ penuriam rara etiam eſt, quippe non niſi quarto quintove anno pluit, & tunc quidem impetuoſe, brevique tempore. At in mari exeunt plantæ, easque laurum, & oleam appellant. Laurus ariæ ſimilis in toto eſt, olea folio tantum, fructum proximum his noſtris olivis parit, & lachrymam emittit,

tit, ex qua medici ſiſtendo ſanguini medicamentum componunt. Cum autem aquæ plures inceſſerint, fungi juxta mare, quodam in loco erumpunt, qui Sole tacti, in lapidem commutantur. Ex Theophr. in 4. de hiſt. plan.

In capillorum defluvio ex Hydrargyro lac epotum peculiare judicatur auxilium.

HYdrargyri ſuffumigium ſæpè aurifabris capillorum defluvium inducere conſuevit, aliaque ſymptomata, quæ tales in mortis pericula conducunt. Pro hujus immanitate, uti in potu caprino lacte, illudque cum pane comedere, ſingulare expertum eſt remedium: quippe ſedata illius vi, atque potentia, à veneni morte liberantur ægri, & pili iterum naſcuntur. Ex Foreſto in obſervat. med.

Inter Lupum, & Agnum maximam eſſe antipathiam.

TAnta eſt inter Lupum, & agnum naturalis diſcordia, ut ipſis emortuis in eorum chordis id etiam eluceſcat. Si enim

ex

ex Lupi, Agniqueinteſtinis chordæ conficiuntur, in inſtrumentis muſicis applicatas minimè concentū vocesque ſonoras reddere, ſed continuo tactas diſſonantias reſpondere obſervatum eſt: at quod mirabilius eſt, agninas chordas à Lupi funiculis corrodi, confringi, & conſumi, ſi ſimul repoſitæ fuerint, comprobatum eſt. Idem de Aquilæ, & Anſerum plumis circumfertur. Aquilæ enim plumæ naturali antipathia anſerinas poſitæ inter plumas ut docuit experientia, eas conſumit, & corrodit.

Quædam pro Epilepſia admiranda reperiuntur auxilia.

TRia ab Horatio Augenio in ſuis conſult. pro epilepſia curãda magnæ efficaciæ proponuntur remedia. Primo loco carbo eſt ille odoratus, qui ſub Artemiſiæ radicibus æſtivo ſolſtitio colligitur, qui per dies 40. infirmis aliquo convenienti liquore exhibendus eſt mane, jejuno ſtomacho. Confiteor ego cuidam epileptico hujusmodi remedium admodum profuiſſe. Secundo loco Muſtelæ ſanguis adducitur, hic præſtantiſſimus pro epilepſia ſanar-

nanda cenſetur, Auctoris experimento, vidit enim ſanatum epilepticum ſupra 25. annum, ſolo hujus ſanguinis uſu, potati ſcilicet ſtatim atque è venis exiit ad unc. ij. cum una aceti. Ultimo loco teſticuli Apri, aut ſaltem Verris ſive Suis domeſtici venere utentis, & teſticuli Galli exiccati in furnó, mirabiles cenſentur, hi in pulverem tenuiſſimè redacti, cum ſaccaro miſcentur, & decem continuis diebus epilepticis ad drach. tres, cum aqua betonicæ felici cum ſucceſſu exhibentur.

Flatuoſam in membris convulſionem ligno è viſco perſanari.

CONvulſio illa, quæ à flatu in muſculis, & membris oritur cum dolore, (hanc noſtri ramphum, ſive granphum vocant) nodis ligneis è viſco, quod in quercubus adnaſcitur, ut experientia comprobavit, ſanari conſuevit. Colligitur viſcum æſtivo tempore, Sole in leonis ſidere commorante, tunc enim perfectionis complementum adeptum eſt. Debent nodi ligni illius loco patienti ſuperponi, ut ſtatim flatus diffugiat: pingui ſucco, te-

nuique

nuique prædicum eſt lignum., aut occulta ratione, ut voluit Cardanus. Confiteor, multis tale præſidium ad præſervationem me conſuluiſſe, votumque fuiſſe aſſequutos ſola iſtius ligni ſuſpenſione. Annuli ex bubalorum cornibus, hujusmodi etiam dolores prohibere, multa experientia ex eodem Cardano judicati ſunt.

Quomodo nonnullorum animalium venenum corpora noſtra ingrediatur.

PHalangium cum aliquem momordit, quamvis parvum exiſtat animal, exiſtimare tamē debemus, venenum ex ipſius ore, primo quidem in ſuperficiem, deinde vero in totum corpus deferri. Præterea marinæ turturis, ſicuti & terreni Scorpionis aculeus, quamvis in extremam illam acutiſſimamque partem finiatur, ubi nullum foramen eſt, per quod venenum dejici poſſit, neceſſe tamen eſt, ut excogitemus ſubſtantiam quandam ineſſe illi, aut ſpiritalem, aut fluidam, quæ ut mole minima, ita facultate eſt quàm maxima. Siquidem cum nuper fuiſſet quidam ictus

Scor-

Scorpione, videor mihi eſſe (inquit) percuſſus grandine: eratque omnino frigidus, frigidoque ſudore perfuſus. Quippe ubi ex icta parte per totam ipſam celeriter diſtributa fuerit veneni vis, contingit eam eodem rurſus contactu in ſingulas ſubjectarum ei partium recipi, mox ex illis in alias continuas, donec in aliquam pervenerit principem; quo tempore mortis periculum inſtat. Ad hanc rem in primis conferunt vincula partibus ſupernis injecta, abſciſſioque partium venenatarum. Novi equidem ruſticum, qui epoto è viperis medicamento, reſciſſo prius digito evaſit, ſicut & alium quendam qui ſola ſectione citra medicamen eſt liberatus. Hæc Gal. 3. de loc. aff.

Mirabile ad Strumas, gutturis ramicem, & œdemata remedium.

ADmirandum remedium ad ſtrumas, Cupreſſi folia neque teneriora, neque duriora in pulverem comminues, tortivo vino conſperges, atque ita volutabis, dum in fæces corpus coeant, inde ſtruma, vel ramex inducitur, tertio primum die ſolvitur

vitur medicamentum, contractum locum invenies, qui digitis exprimi debet: rurſus ad tres dies idem pharmacum applicabis, eodemque modo ſolves & exprimes, ſeptimo die, vel ad ſummũ nono, ſtrumæ velut miraculo abolebuntur. Valet etiam ad ramicem gutturis, parotidas, omnem duritiem, & œdemata. Hæc Hollerius, 1. Inſtit. Chirurg. c. 2.

Peſtilenti tempore inter præcipua præſidia, aëris rectificatio ſummum judicatur.

OMni laude dignus, omnique decore admirandus Hippocrates judicandus eſt, qui peſtem illam ex Æthiopia ad Græciam venientem, non alio repulit auxilio, quam aëris purificatione. Præcepit enim, ut per totam civitatem ignes accenderentur, qui non è ſimplici ſolum materia, ſed etiam benè olenti conſtarẽt. Quapropter, & coronas odoriferas, floresque, aromata, unguenta pinguiſſima grati odoris, & alia jucundos odores ſpirantia, cives igni ſpargebãt, quo pacto aer purus factus eſt, & ii à peſte tuti fuerunt. Ea fuit magni Hippocratis diligentia. Ex Galeno,

Por-

Portulacæ ſeminis contra lumbricos magna eſt efficacia.

IN lumbricis necandis non modo Porculacæ aqua ſtillatitia aptiſſima judicatur, verum atque illius ſemen. Narrat enim Arnaldus Villanova, quendam puerum, dum eſſet in mortis periculo conſtitutus, propter lumbricorũ multitudinem, drachſem. ſeminis Portulacæ cum lacte ſumpſiſſe, atque lumbricos multos emiſiſſe, fuiſſeque liberatum.

Quorundam animalium vitæ terminus conſtitutus quis ſit?

LEpus annis decem vivere fertur, & Catus totidem. Capra octo. Aſinus triginta. Ovis decem: ſed vir gregis ſæpè quindecim. Canis quatuordecim, & quandoque viginti. Taurus quindecim. Bos, quia caſtratus, viginti. Sus & pavo, viginti quinque. Equus viginti, & nonnunquam triginta, inventi ſunt, qui ad quinquageſimum pervenerint. Columbi octo, uti etiam Turtures. Perdix viginti quinque, ut & Palumbus, qui nonnunquam ad quadrageſimum pervenit. Ex Alberto.

Ad dolores articulares Electuarium mirabile.

APeriam Electuarium illud mirabile, quo ego in doloribus juncturarum, & in arthritide cum felici ſucceſſu non ſemel uſus ſum. Hujus auctor Petrus Bayrus eſt, licet ipſe Galeni compoſitionem eſſe dicat in lib. 18. ſuæ Pract. Confiteor ſubito ſolvere ſine moleſtia, ignitum calorem extinguere, & membra patiētis adeo contemperare, ut multos viderim, eadem die, qua pharmacum acceperant, à ſella ad locum proprium ſine alterius auxilio languentes redire. Capiuntur Hermodactylorum alborum à cortice ſuperiori mundatorum, & Diagridii an. drach. ij. coſti, cymini, zinziberis, cariophyllorum an. drach. j. trita, & cribellata conficiantur cum ſyrupo facto ex melle, & vino albo invicem coctis, donec ſyrupi bene cocti formam recipiant. Doſis eſt à drach. ij. ad drach. iiij. ſecundum infirmi tolerantiam. Auctor confitetur ter ab hujusmodi doloribus fuiſſe correptum, & ſemper in aurora hujus Electuarii (quem Diacoſtum vo-

vocat) unc. ſem. accepiſſe, & in una die convaluiſſe. Ego diagridium in minori doſi exhibui ſemper, & bene ſucceſſit.

Periculoſum eſt, Baſilicum continuò odorare.

QUàm ſit periculi herbæ Baſilicæ frequens odoratus plenus, ex Hollerii exacta obſervatione perſpicitur. Quidam enim Italus ex continuo ejus odoratu in vehementes & longos incidit dolores capitis ex Scorpione in cerebro enato, cujus cauſa mors conſequuta eſt. Ratio apud aliquot hujus eventus ea potiſſima eſt, quod Baſilici folia ſub teſta fictili putrefacta in Scorpiones mutentur, ex quo arguunt, frequentem odoratum animalcula quædam Scorpionum inſtar, in cerebro generare. Utcumque tamen ſit, Baſilici odoratus ad Syncopem & animi hominum deliquia mirum in modum prodeſſe à Medicis adhibitus videtur.

Piſcem Torpedinem dolores capitis à cauſa calida feliciter ſanare.

INter ſelecta, & quæ dolores capitis à cauſa calida auferunt remedia, Torpedo

do piſcis eſt. Ait enim Celſus, quem ſequutus eſt Scribonius Largus, hujus piſcis capiti affricatu, adeo tales dolores removere, ut in poſterum redire nequeant. Cauſa omnium Torpedinis qualitas eſt, ipſa enim viva in mari, & procul, & à longinquo, vel ſi haſta virgave attingatur, torporem piſcatoris membris inducere dicitur, ut Plinius lib. 25. prodidit. Idcirco (ut Matthiolus dixit,) mirum non eſt hujusmodi affectus quodam ſtupore feliciter ſola confricatione ſanari.

Quæ ex occulta naturæ proprietate fiunt, mirabilia videri.

NAturæ arcana ſemper hominibus admirationem præſtitere: ratio eſt, quia cauſas ignoramus proprias, & propterea in ſpeculandis his ceſpitamus, nec aliud nobis reſtat quam ſola admiratio. Quis enim non admiratur, cur Hyenæ umbræ contactu, canes obmuteſcant? Cur Eryngium ore Capræ ſumptum totum gregem ſiſtat? Cur Gallinæ appenſo milvi capite nunquam quieſcere valeant? Cur appenſo allii ſilveſtris capite in ovis collo quæ in gre-

grege omnes antecedat, Lupi ovibus nocere nequeant? Profectò hæc mirabilia ſunt, & in rerum ſympathias, & antipathias, & naturæ arcana reducuntur.

Nonnulla animalia rejuveneſcere proditur.

MAgnum natura quibusdam animalibus pro ſenectute evitanda conceſſit relevamen. Cervus enim eſu ſerpentum renovari dicitur, quippè dum ſentit ſenectute ſe gravari, ſpiritu per nares è cavernis ſerpẽtes extrahit, ſuperataque veneni pernicie, illorum pabulo reparatur. Colubri quoque aliique ſerpentes quoniam per hyberna latebra viſum obſcurari ſentiunt, primo vere, maratro, ſeu fœniculo ſeſe affricant, illudque comedunt, ita viſum recuperant, & exacuunt, & vetuſta tunica depoſita pelleque priori rejuveneſcere dicuntur.

Quorundam animalium carnes ad vitæ longitudinem valere.

ALongiſſima vita aliquorum animalium, vel eorum proprietate, multi

ſapientes vitæ longitudinem in hominibus invenire conati ſunt, volunt enim carnium eſu longæ vitæ animalium, vitam poſſe produci, recte conſulentes ſolidum nutrimentum, multum, diuque nutrire, & à morbis defendere. Hac ratione Cervi carnes, præcipuè juvenis, ad longitudinem vitæ valere autumnat. Retulit Plinius quaſdam noviſſe Principes fœminas, omnibus diebus Cervi carnes depaſtas, & longo ævo febribus caruiſſe. Dioſcorides lib. 2. longam ſenectutem eos agere dixit, qui Viperæ carnibus veſcuntur. Propterea Plinius lib. 15. Antonium Muſam Cæſaris Auguſti Medicum dicebat, Viperas in cibis iis dediſſe qui ab ulceribus incurabilibus affligebantur, ratus hoc auxilium vitam illis producere, atque omnes ſanaſſe. Ex lib. 3. Convivii noſtri litterarii.

Abſurdam, & ridiculam eſſe Paracelſi opinionem, de homunculi in phiala vitrea generatione, & partu.

NOn modo ridicula, ſed infanda eſt Paracelſi damnatæ memoriæ opinio, de homunculi cõceptione, & partu. Scripſit

ſit enim ex ſemine humano in ampulla vitrea conjecto, & aliquandiu ſub equino fimo ſtabulato, homunculum generari. Ut autem hanc hypotheſim falſam ille impius doceret, ex ovo ſumpſit conjecturam, quod cum obſervaret in loco calido concludi poſſe, & ex eo tandem pullum excludi, perſuaſit hoc idem in humano ſemine in vitreo vaſculo recluſo poſſe contingere. Sed vana, & fabuloſa ſunt ejus figmenta, ſiquidem ex putrefacto ſemine in ampulla ſub fimo recondito talis homunculi partus fieri nequit, qualis enim eſt cauſa, talis effectus conſequitur, proinde ex putrefacto nihil, niſi corruptum oritur. Inſuper in fœtus conceptu, ut ex ſacris divini verbi decretis capitur, ſemen utrumque viri & mulieris concurrere opus eſt: præter hæc conceptio haud oritur niſi fuerit uterus bene temperatus, tanquam hortulus à Deo deſtinatus ad hanc prolem, cui ſanguis maternus ſimul affluat: quippe ſi materni ſanguinis deficeret appulſus, nec ſemen augeri, nec ali, plantæ inſtar, nec partes conformari poſſent, ut omnium Philoſophorum conſenſus eſt. Ad hæc in-

ter fœtum & utero gerentem ſympathia quædam requiritur, ut calorem, & nutrimentum à matre recipiat, & à fœtu vivente matris calor augeatur, & alia ad concoctionem, & productionem feliciter ſuccedant. Quæ omnia falſam eſſe Paracelſi conjecturam arguunt: ille enim non perſpexit in ovo ſemen ex quo pullus fit, ſimul cum alimento vernaculo conferre, & in teſta per ſe porracea tanquam in utero quidem concludi ex qua pullus ali, & reſpirare poſſet. Semen verò humanum caloris, & ſpiritus cujusdam vivifici particeps, & conſors, quorum vi & beneficio fit generatio antequam in vitream ampullam perfunderetur, eodem temporis veſtigio exhalaret, & conceptio evaneſceret. Huc accedit quod deeſt ſanguis, quo ſemē nutritur & augetur. Adde quod per ampullam vitream ſub fimo reconditam fœtus ſpirare nequiret. Confutata ergo ſunt Paracelſiſtarum ſomnia, & fabuloſa eorum Magiſtri conjectura, & vana de homunculi partu aſſertio. Ex Georgio Bertino Campano.

In Ar-

In Armenia nives rubentes fieri.

NIves omnes (ſublata philoſophantium ratione) albæ ſunt, & ita judicat ſenſus, ut non immerito Plinius lib. 17. cap. 2. nivem vocaverit cœleſtium aquarum ſpumam. Nihilominus Euſtathius Homeri interpres, in Armenia nives rubentes conſpici retulit. Harum colorem multi ſapientes ruminantes, non natura nives rubentes fieri, ſed accidentaliter illic voluere. Illa enim loca minio luxuriant, cujus colore exhalationes è quibus in Armenia nives generantur, pollutæ, rubedinem acquirunt.

Pro quartana febre ſelecta remedia.

ARnaldus Villanova pro ſecreto habuit, in febre quartana exhibere taxi barbati radicem ex vino per duas horas ante acceſſionem, & non minus os de corde Cervi ad drach. Itidem ex vino alterato, dictamo cretico, ſalvia, chamedrio, chamepithio, & myrrha ex ſucco abſynthii ad ſcrup. ij. caſtorei etiam, & bituminis an. ſcrup. ij. ex vino. Alii ut quartanam

excutiant, infirmis, dum in acceſſione affliguntur, timorem ex improviſo incutiunt. Propterea Titus Livius ſcripſit, Quinctum Fabium Maximum in conflictu febre quartana fuiſſe liberatum.

Terra Lemnia contra venena miram habet efficaciam.

INter præſtantiſſima auxilia contre venena, terra Lemnia connumeratur, quæ ad Cantharides, & ad lepus marinum adeò præſtat, ut quadam proprietate devorata, omne venenum per vomitum expellat, quemadmodum multis experimentis hæc omnia didiciſſe Galenus confitetur.

Lumacæ lapidem partum mulierum facilitare.

DIcitur Lumaca, lapidem nobiliſſimæ virtutis in capite retinere, quem ſi tritum ſtranguriofis liquore aliquo convenienti dederis, urinam ſolvere, breviterque ſanare comprobatum eſt. At mirabilem habet in gravida muliere conſenſum: quippe ſuſpenſum ſi ſecum portaverit, in abortum minimè incidet, ſin autem tem-

pore

pore partus tritum cum vino capiet, multa facilitate pariet: ſi quidem lapides hi meatus mirè aperiunt, è quibus fœtui facilior datur tranſitus. Ex Iſidoro.

Rerum ſympathiam in aliquot brutis mirabilem eſſe.

MIzaldus lib. 1. arcan. & Bodinus lib. 3. theat. nat. obſervatum expertumque audiviſſe ajũt, Vaccam, Ovem, Equam, Aſellam, Canem, Suem, Felem, ſimiliaque fœminei generis animalia domeſtica, & manſueta, dum utero gerunt, aut interire, aut abortum pati, ſi mas, ex quo conceperunt, mactetur, aut occidatur: tam valida eſt ac vehemens illorum inter ſe ſympathia. Hoc autem an verum ſit, confiteor, me nondum fuiſſe expertum.

Oleam arborem puritatis, & virginitatis eſſe amantiſſimam.

OLiva ſi manu virginea plantatur, & educatur, uberiores fructus præbere dicitur, usque adeo puritatis eſt amantiſſima, & labis neſcia. Hac de cauſa, ut reor, ab antiquis ſapientibus olea Minervæ di-

cata, & conſecrata fuit. Audivi equidem à multis, olearum à laſcivis mulieribus nō ſemel fuiſſe collectos fructus, easque perinde ſequenti anno parum fructificaſſe. Ex Carolo Stephano in lib. de re ruſticâ.

Aſtronomiam Medicis eſſe neceſſariam.

PRudens Phyſicus Aſtronomiam intelligere debet, aliter perfectus Medicus eſſe nequiret. Cum autem ægros curare intendet, Lunam aſpicere oportebit, ſi enim plena eſt, creſcit ſanguis, & humiditas in homine, & beſtiis, & medulla in plantis, ita voluit Hippocr. in lib. de diſciplina Mathemat. qui apud Gal. reperitur. Cum ergo quis in morbū inciderit, ſi Luna è combuſtione exit, tunc ei creſcit infirmitas usque ad oppoſitionis gradum, quo tempore peracto cœli themate aſpicienda Luna eſt, an cum aliquo Planetarum ſocietur fortunato, vel infortunato, num in malo, vel bono fuerit aſpectu, & an Dominum domus mortis aſpexerit, ita enim de morte, & vita, de morbi longitudine, & brevitate infirmorum accuratius conjecturare poterit. Ex Hippocr. & Joan. Ganiveto.

Satur-

Saturni, Martisque conjunctionem in Tauro, Bobus peſtilentiam prædicere futuram.

ASTrologorum ex multa obſervantia decretum eſt, cum Saturnus, Juppiter & Mars, vel iſtorum duo ſimul juncti fuerint, ſub humano ſigno, concurrente ad eam ſtellarum fixarum venenoſorum animalium aſpectu, morbos peſtilentes hominibus eſſe futuros. Ex diverſitate autem Zodiaci brutis quandoque contagium appariturum, ſalvis hominibus. Unde notat Auguſtinus Sueſſanus in comment. Apoteleſmatum Ptolomei, non multis ante annis, obſervaſſe, cum Saturni, Martisque conjunctio in Tauro horrendiſſima frigora excitaſſet, magnam Bobus calamitatem eveniſſe. Oves autem licet imbecilliores, ſuperſtites tamen fuere. In Boves tamen peſtis illa deſævit, propter cœleſte ſignum, ad quod terreſtris Bos refertur. Quæ ſi fuiſſet in Ariete, forſitan in Oves graſſata eſſet. Anno 1479. in ſigno humano Martis, & Saturni fuit conjunctio (teſtimonio Ficini) & pe-

ſtis crudeliſſima hominibus tantum ſucceſſit, ut & prius fuerat anno 1408. & omnium peſſima anno 1345. ex trium Planetarum inſimul conjunctione.

Suffitu bituminis mulieres ab hyſterica paſſione liberari.

MUltis experimentis comprobatum audio, bituminis ſuffitu, mulieres ab utero ſuffocatas, ſubito ad ſanitatem revocari: & quod mirabilius eſt, hyſtericam extemplo, bituminis accenſionem corrigere, ſive crudum, ſive uſtum mulierum naribus admoveatur. Propterea mulieres, quæ tali paſſioni obnoxiæ ſunt, lana exceptum, ſive goſſipio collo appenſum, Medicorum conſilio (Mizaldo auctore) in nonnullis locis habent, ut crebro olfactu paroxyſmum arceant.

Cantharides quandoque ſolo olfactu, ſanguinem, vel tactu è corpore evacuaſſe.

CAntharidum vis, & venenum in ſanguine purgando per urinam, apud paucos incognitum eſt, quippe in potu excep-

ceptas non modo veſicam exulcerare, verum atque ſuffocationes, & horrenda ſymptomata inducere comprobatum eſt. Imò tantæ feritatis ſunt, ut quandoque & tactu, vel olfacto hæc efficiant, ut cuidam Chirurgo Mediolani ſucceſſit, qui bis ſanguinis profluvio correptus fuit per urinam, ſolũ portando cauterium ex Cantharidibus in Byrſa. Ex Michaele Paſcalio.

Vnde ortum ſit Adagium: Nauiges ad Anticyras.

MUlta obſervatione & à prioribus, & neotericis Medicis, nigrum helleborum ad inſanos, & mente captos peculiare auxilium eſſe, probatum eſt: Hujus potio licet periculoſa medicina ſit, cũ cautela tamen ſumpta, mirabiliter iis prodeſſe videtur. Hellebori virtutem Demoſthenes innuere volebat, dum in actione monens Æſchinem, ut ſeſe purgaret helleboro, dicebat. Hoc in Anticyris duabus electiſſimum, & magni valoris naſcitur, quo navigare oportere, Adagiũ, qui ab inſania ſanari cupit, (ut Strabo lib.9. Geograph.) loquitur. Hinc Stephanus de Helleboro

loquens addit, Anticyrenſem quempiam fuiſſe, qui Herculem dato Helleboro inſania liberaverit.

Gravidas nimio ſale utentes, parere fœtus ſine unguibus.

NOn eſt à ratione alienum, quod ab Ariſtot. dicitur 7. de Hiſtor. animal. c, 4. mulieres gravidas, ſi nimio ſale in cibis uſæ fuerint, fœtus parere ſine unguibus. Ungues enim, ut dixit Hippocr. in lib. de carnibus, ex glutinoſa & viſcida materia generantur, hinc accedente ſalitorum uſu, materia illa viſcida adeo attenuatur & adimitur, ut facilè illorum ortus deficiat. Comprobatur hoc etiam in lactantibus, quibus ex aſſiduo & nimio ſalitorum uſu, lac omne paulatim deficere conſuevit.

Qui ludi in conviviis jucundi, feſtivique habeantur.

IN conviviis profectò, ut hilariter, jucundeque accepti convivæ conſideant, & epulentur, non ſemel ludi aliquot per jocum apparantur, qui omnes in aſtantium

tium riſus, & cachinnos mutantur. Inter multos hilerunt feſtivi. Si lintea, & mappæ calchanti pulvere confricantur, qui loti ſe deterſerint ea parte nigri fient, licet lintea prius candidiſſima apparuerint. Si gladii ſucco colocynthidis, vel aloe tacti fuerint, amara omnia ex iis inciſa ſentientur: ex aſſa fætida autem cuncta fætida audientur. Si ſuper paſtillos nuper elixos inſtrumentorum chordas minutim inciſas projeceris, inſtar vermium à colore contractæ apparebunt, nauſeamque rei inſciis movebunt. Quibus vinum potui dabitur, cui caſtanearum animæ ſubtiliter tritæ fuerint projectæ, à ventris crepitibus ſollicitabuntur.

De Amoris origine aliquot controverſiæ.

VOlentes Phyſici amoris originem, vel potius furoris amatorii reperire indaginem, ex correſpondenti hominum complexione, ſeu verius, ex conformi ipſis ſanguinis qualitate, nempe calida, proficiſci volunt, hanc enim complexionem valde amorem gignere affirmarunt. Aſtrologi inter eos amorem exiſtere a-

ſunt, qui in eodem aſtrorum gradu conſiſtunt, vel qui in aliqua conſtellatione ex æquo participant, & conformes ſunt, tunc enim ſe redamare confingunt. Alii Philoſophi amorem naſci aſſeruerunt, quoties noſtra lumina in deſideratum objectum conjicimus, volunt enim quoſdam ſpiritus ex ſubtiliſſimo, puriſſimoque ſanguine cordis noſtri in rem concupitam exhalare, atque ocyſſimè ad oculos noſtros recurrere, ibique in vapores, & humores reſolvi, qui ſenſim ad cor relapſi, diffuſique per corpus, in oculis rei dilectæ quandam Ideam, inſtar ſimulachri & imaginis non aliter quàm in ſpeculo macula permanet veneноſi oculi, vel menſtruatæ, auriginoſi, aut ſimili aliquo morbo infecti, imprimere. Hac de cauſa miſerum amaſium, hiſce novis illectum ſpiritibus, qui naturalem ſuam ſedem repetunt, & ad cor permeant, perditam libertatem ſuam dolere, lamentarique cogi affirmare non ceſſant. Nonnulli autem naturæ ſcientiæ admodum ſtudioſi, cum multa de amoris ſcaturigine eſſent imaginati, nec veram tam furioſi morbi originem inveniſſent, in hæc prorupe-

runt:

runt: Amorem eſſe neſcio quid, natum neſcio unde, qui venit neſcio quomodo, & accendit neſcio quo pacto, certam aliquam rem, & perſonam.

Hominem apud Indos longiſſimam vitam habuiſſe.

APud Luſitanicæ hiſtoriæ recentiores Scriptores (inter quos eſt Ferdin. Caſtanneda) fidei probatiſſimæ, longa narratione & certa, cuidam nobili apud Indos annorum, quibus vixit, trecentorum & quadraginta ſpatio, juventæ florem ter exaruiſſe, & ter refloruiſſe invenimus, atque ex cujusdam Epiſcopi relatu noviter percurrimus. Hoc profecto mirabile eſt, & pauciſſimis à Deo conceſſum. At non minori admiratione illud dignum eſt, quod à Langio de Orbe novo proditur, inſulam quandam fuiſſe repertam, Bonicam nomine, in qua fontis reperiatur ſcaturigo, cujus aqua vino precioſior, ſenium epota in juventutem commutet. Ex lib. 1. de hominis vita, ubi de Prioriſſa anu facta, & rejuveneſcente ſcribitur.

Hydrar-

Hydrargyri minera quomodo invenia-tur.

INter metallica omnia, hydrargyro excellentius vix inveniri aliud creditur, cum ad infinita tale accommodetur. Solerti induſtria opus eſt, ut ubi ejus mineræ ſit, ſcaturigo conjectores deprehendant: propterea menſibus Aprilis, & Maji ſub aurora ſereno, autem cœlo aſcendentes: vapores in montibus ſpectant: ſi enim inſtar nebulæ fuerint, non altius ſe attollentis, ſed humillimæ, ac quaſi terræ hærentis, argenti vivi ibi ſedem eſſe aſſequuntur. Ex Cardano de Subtil.

Aqua mirabilis pro viſus obſcuritate.

APeriam ad aquã, quam ſcribunt reſtituiſſe viſum cæco novem annorum, Recipe ſucci apii, fœniculi, verbenæ, chamedryos, pimpinellæ, garyophilatæ, ſalviæ, chelidoniæ, rutæ, centinodiæ, morſus gallinæ, garyophyllorum, farinæ volatilis an. unc. j. piperis craſſiuſculè triti, nucis muſchatæ, ligni aloes an. drach. iij. Omnia immergantur in urina pueri, & ſexta

parte

parte viniMaluatici,Bulliant brevi tempore, tum exprime & percola. Repone vaſe vitreo bene obturato. Hora ſomni ſingulas guttas, ſingulis oculis inſtilla. Hollerius.

Roris marini præſtantiſſimæ virtutes.

PLanta illa, quam Romani & ItaliRoſmarinum dicunt, inter plantas nobiliſſima eſt, magisque quàm exiſtimetur excellens, quamvis multitudine & frequentia vileſcat. Eſt enim ſemper virens, nulli nocens, & multis infirmitatibus inimica, maxime comitiali morbo qui ferè dæmoniacus eſt. Radix ejus cum melle purgat ulcera, torminibus medetur, & ſerpentum ictibus, cum vino bibitur. Prodeſt etiam contra morbum Regium in vino cum pipere. Et tanto in majora mala prævalet, quanto majori gaudet tutela, & fauore cœleſti à quo omnis virtus confovetur.

Naturæ ſagacitas in difficillimis morbis ſanandis magna eſt.

MAgna eſt naturæ ſagacitas in aliquot morbis ſanandis, qui Medicorũ auxiliis

xiliis perdifficile eſt ut ad ſanitatem perducantur. Retulit Alexander Veronenſis lib. 2. anatom. c. 9. mulierem Venetam, acum crinalem qua cirri capillorum intorquentur, quatuor digitorum longitudine ore detinuiſſe, dum obdormiſceret ſomnoque ſopitam deglutiviſſe: decimo autem menſe, quod mirabile eſt, per urinam eminxiſſe. Langius etiam in alia juvencula, quæ aciculam devoraverat, id etiam eveniſſe ſcribit. Naturæ igitur induſtria maxima eſt.

Lapidis compoſitio ignem fricatione reddentis.

FRicatione cujusdam lapidis facillimè ignem excutere poterimus. Hæc ejus eſt compoſitio. Capimus ſtyracis calamitæ, ſulphuris, calcis vivæ, picis an. drach. iij. Camphoræ drach. j. Aſpalti drach. iij. trita hæc ponantur in vaſe terreo optimè clauſo ad ignem, donec in lapidem convertantur. Hic panno fricatus accenditur, ſputo verò emoritur. Ex Roſſello.

Natu-

Naturam beſtiis ad corporis tutelam multa remedia indicaſſe.

PLurima ſunt naturæ beneficia quæ beſtis fuiſſe conceſſa legimus. Hæc profectò ruminans Plutarchus, præ admiratione in extaſin raptus, Naturam multò plura in pecudes quàm in hominem cõtuliſſe, dixit. Quippe ſi beſtiis morbus accidit, Natura mox antidotum indicavit. Hinc palumbes, monedulæ, merulæ, perdices (Lauri foliis deguſtatis) humores ſuperfluos expurgant. Lupi, canes, feles ſi ægrotant, vel ſi excrementorum colluvie ſtomachum vel viſcera oppleta ſentiunt, gramina comedunt rore perfuſa, herbam frumenti, & rapiſtrum decerpunt, quibus ſtomachum, alvumque exonerant. Columbæ, turtures, pullique gallinacei in morbis helioſelinum deguſtant. Teſtudines morſus ſibi inflictos cicuta perſanant. Cervi vulnerati dictam paſtu ſagittas excutiunt. Muſtela dum mures venatur, ruta ſe munire conſuevit, ut validius eos oppugnet. Urſi mandragoram quærunt in mala valetudine. Apri autem ægrotantes hede-

hedera ſe colligunt. Cætera verò animalia pro vitæ tutela diverſa alia retinent auxilia. Ex Ariſtot. Plinio, Nipho, & aliis.

Lapidem Aetitem mulierum partus accelerare.

MAgnam intulit natura Ætiti lapidi in partu prægnantiũ accelerando efficaciam: quippe ſi earum coxis argento cõvolutus partu inſtante fuerit ligatus, miram utero generabit laxitatem ex qua prægnãtes facilius parient. Ab Aquilis præſidium hoc captum reor, illæ enim dum arctiores ſe ſentiunt, & ova cum difficultate pariunt, Ætitem quærunt, ex quo laxiori matricis orificio facto, lenius ova excernunt. Hinc Ætites lapis, Aquilinus dictus eſt, quia Aquilæ hos in nidum portant, ibique veri reperiuntur. Intellexi ex fœminis primarias aliquot hos lapides in uſu & precio habere, bene ratas partus labores ſublevare.

Hellebori nigri radicem, Viperæ morſus in beſtiis ſanare.

IN magna æſtimatione apud multos Hellebori nigri radix habetur, ipſa enim in-

ter carnem & pellem jumenti à Vipera demorſi inſerta procul dubio ſanat. Confiteor profectò ſubulcum quendam porcorum numerum igne perſico ſive eryſipelate peſtilenti pollutum (hunc morbum vulgares, eo quod porcorum caput in excreſcentiam magnam devenit, appellant Capoatto:) ſola hujus radice omnes incolumes ſervaſſe. In porcorum auribus cultello circulum ad vivum ſanguinem formabat, deinde centro ſtilo ferreo perforato radicis fruſtulum effingebat, ad paſtumque porcos mittebat, ita equidem ſolo hoc auxilio omnes (me obſervante) ad ſanitatem ducti ſunt.

Hippiatros in equorum facie pilorum evulſu ſtellas albas facere.

IN hominum canitie frequentes capillorum evulſiones, ut nonnulli in uſu habent, vituperantur, eò quod illorum evulſu major generatur canities: Hippiatri enim cum ſtellas albas in equorum facie fingere intendunt, frequentiſſimè pilos extirpant, qua continuata evulſione, pilos excreſcere albos expertum eſt.

Quæ

Quæ apud Veteres magis erant celebrata ſpectacula.

INter orbis terræ celebrata ſpectacula, in primis erat Epheſiæ templum: inde Mauſolæum, hoc eſt, Mauſoli ſepulchrũ: Coloſſus ſolis apud Rhodios: Jovis Olympici ſimulachrum, quod Phidias fecit ex ebore: Muri Babylonis, quos exſtruxit Regina Semiramis: Pyramides in Ægypto: Obeliſcus in via nobiliſſima Babylone à Regina ſupradictà erectus. Rhodiginus.

Marinum Vitulum à cœli fulmine non moleſtari.

NOn pauci ſunt Scriptores qui Marinum Vitulum, (multa obſervatione peractà) à fulmine incolumem eſſe perhibent. Proptcrea Severum Imperatorem Lecticam ſuam Vituli Marini corio cõtegi voluiſſe legimus, hoc enim animal ex Marinis à cœli fulmine minimè percuti audiverat. Inde factum eſt, ut veteres, pavidi ne fulmine ferirentur, tabernacula ex iſtius pellibus contectà retinerent, ita profectò à Cœli fulmine præſervari poſſe putabant. Ex Plin.

Ca-

Capram inter bruta maximè Epilepſia tentari.

HIppocrates in lib. de ſacro morbo, (ſi liber ille genuinus ejus eſt) ut ab epilepſia homines præſervari valerent, neque in caprina pelle decumbendum eſſe, neque eandem geſtare oportere, conſuluit: bene ratus tale animal maximè ab Epilepſia tentari. Hoc etiam Plutarchus rerum naturaliū perſcrutator indefeſſus aſſeruit: propterea veteres ſacerdotes ab ejus carne vehementer ut morbida abſtinuiſſe fertur, ne guſtantibus aut tangentibus modo aliquid ejus morbi induceretur.

Vinum in Aſthmatis cura ſelectiſſimum.

VInum pro ſanando Aſthmate ab Horatio Augenio viro probatiſſimo, quo pater ejus cum fælici ſemper ſucceſſu uſus eſt, adducitur. Habet vini dulcis, quale potiſſimùm Vernacia eſt, non craſſi, ſed tenuis, mellicrati cocti an. lib. decem: pulver. foliorum Tabbachi exicc. in umbra unc. j. ſemis, radicum polipodii quercini recen-

recentis, ac minutiſſimè conciſi unc. 5. radicum helenii remoto meditullio, & inciſarum unc. iiij. macerentur horis 48. poſtea verò colentur per manicam Hippocratis vocatam, conſervetur in loco frigido. Dantur unc. vj. pro vice, ſingulis diebus, horis ante prandium quinque.

Homines à phrenitide correptos ſanis fortiores fieri.

NOn pauci admirantur, cur homines phrenetici (licet in ſanitate debiles fuerint prius) ipſis ſanis fortiores evadant? Equidem à morbi natura totum procedere verendum non eſt: cum autem in phrenitide magis ob exſiccationem læduntur nervi ſenſitivi, quàm motivi, nulli dubium eſt, tales quoad motum ipſis ſanis fortiores, & debiliores quoad virtutem ſenſitivam fieri: ratio omnium eſt, quia operationes nervorum ſenſitivorum humiditate magis perficiuntur: ſecus motivi. Huic adjungitur, quod phrenetici (mēte læſa) dolorem non ſentiunt, idcirco fortiores. Ex Arculano.

Tube-

Tuberum eſu frequenti, homines in epilepſiam incidere.

MAximopere (ut voluit Simeon Zethus) tuberum continuatus uſus vituperatur: adeò enim homines crebro eorum eſu afficiuntur, ut epileptici, vel apoplectici fiant. Apud veteres autē in pretio habebantur, illisque cum cœlo quandam affinitatem eſſe, nec niſi tonante Jove naſci, credidit Antiquitas. Unde Juvenalis, Facient optata tonitrua cœnas.

Oſſa de corde Cervi à morſibus venenoſis homines præſervare.

MIrabilis eſt profectò oſſiculorum proprietas, quæ in Cervorum corde reperiuntur: geſtata enim, ad præſervandum à beſtiarum venenoſarum morſibus & ictibus maximè proſunt. In officinis tanquam præſtantiſſimum antidotum contra venenum & febres peſtilentes, hæc oſſa conſervantur, & cum felici ſucceſſu Medici indies ad hæc valere experiuntur: multi tamen balatrones pro oſſe cordis cervini, os bubulum tradunt.

in magnam languentium perniciem , & Medicorum infamiam. Ex Alexandro Benedicto.

Hemicraniam lapide Gagatis ſummoveri.

MUlto experimento Democritus Hemicraniam, lapidis Gagatis ſola ad collum appenſione tolli comprobavit, ſcribit enim hujuſmodi lapidem geſtatũ ſemper magis ponderare, quam antequam appendatur: quaſi in eo quædam attrahendi in ſeſe humorem, à quo dolor in parte cranii ſuſcitatur, proprietas reperiatur. Mercur.

Epilepticos non perpetuo concidere, neque ſpumam facere.

QUi comitiali morbo laborant, niſi in magna ventriculorum cerebri à craſſis humoribus obſtructione concidere, & ſpumam ferre conſueverunt: ſecus verò in aliis cauſis, ut in quadam puella Aretina Benivenius obſervavit. Incidit illa in Epilepſiam, tamen neque concidebat, neque ex ore ſpumã ferebat. Sed ſtans caput hinc in-

inde cum cervice, ac ſi quid inſpicere vellet, movebat, nihil interim loquens, nihil audiens, nihil ſentiens. Cum autem ad ſe reverteretur, interrogata quid egiſſet, penitus ignorabat. Cauſam Benivenius exiſtimavit, quòd non caderet, quod contractio & tenſio ad cerebrum non ferretur, cum ſolus vapor ſurſum aſcenderet: ex quo nullo rigore cerebrum ipſum intentum, ab ordinatis motibus reliqua membra præſervare potuit.

Vermes rubeos in hominum cerebro, in quadam epidemia natos eſſe.

Beniventis, cum multi ignoto morbo decederent è vita, Medici tandem hoc morbo quendam mortuum incidere voluerunt, & in hujus cerebro vermem rubeum brevem invenerunt, quem cum multis medicamentis vermes occidendi vim habẽtibus interficere nequiviſſent, fruſtra raphani inciſa in vino malvatico ultimò ebullierunt, quo vermis occiſus eſt, atque hoc eodem remedio deinde ſimili morbo, quaſi epidemico affecti, omnes curabantur. Foreſtus ex lib. Cornelii Roterodam.

Capillorum defluvium ex Ladano curari.

NOn ſemel morbo acuto ægrotantibus (ſi ad ſanitatem reducuntur) è capite capillos decidere expertum eſt. His facillimè ſuccurritur hujusmodi linimento, quo capillorum defluvium non ſolum amovetur, verum atque amiſſi iterum renovantur. Ladanum cum vino, & oleo roſato ad decentem unguenti ſpiſſitudinem coquitur, quo caput univerſum linitur, brevique capillatum redditur. Ex Bayro.

Ab Empiricis tractata remedia mortem non paucis attuliſſe.

MIrum haud eſt, remedia, quæ ab empiricis adhibentur, mortem aliquãdo hominibus attuliſſe, ii enim nulla ratione, nullaque methodo ſuffulti, ſed ſola experimenti indagine, nec cauſas morborum verè cognoſcere, nec ordine auxilia applicare poſſunt. Propterea miles quidam in morbo inveterato ſui nepotis, qui capitis achoribus erat fœdatus, ſine cautione, more Empiricorum, nec ætate obſervata, un-

unguentum ex arſenico, ſulphure, viridi æris, ſemine ſinapis confectum capiti appoſuit, ita enim ex quodam libro remedium collegerat, & mane ſequenti puer ille, qui erat duodecim annorum, in lecto mortuus inventus eſt. Hi profecto fructus Empiricorum exiſtunt. Ex Valeſco.

Triplici auxilio homines longævam vitam acquirere poſſe.

NIſi hominum frequens luxus excreſceret indies, fortaſſe illorũ vita longior ſaniorque videretur, hi autem in luxum, epulas, & otia effuſi, vix trigeſimum excedunt annum abſque ſenectutis aliquo veſtigio, vita enim longæva nõ luxu & profuſione nimia, ſed triplici tantum remedio comparatur: ſiquidem parcitas cibi & potus, bonus cibus & moderatum exercitium mortalium vitam, ex Philoſophorum decreto, producere valebunt. Bartholom. Moles ex Divo Gregorio.

Quo pacto ſingultum cohibere valeamus.

NOn levi anguſtia ſingultum homines cruciare quãdoque videmus, ad-

eò quod multi in longiſſimam vigiliam hujusmodi affectu ducti ſunt. Multi ſunt, qui ex improviſo timorem ſingultientibus incutientes, votum aſſequuntur: alii verò auriculari digito jubent intus aures diu confricari. Lyſimachus tamen apud Platonem, ſternutamento, aſperſione aquæ frigidæ, & reſpirationis cohibitione ſingultum excuti propalavit.

Quo pacto plebeios & inſcios in admirationem ducamus.

PLebei profectò, qui populi pars ſimplicior eſt, ex leviſſima occaſione facilè in admirationem ducuntur. Si optas autem ut adſtantes credant vel magico carmine, vel quodam miraculo te operari, manè cum verbaſcum flores aperit æſtivo tempore, iis præſentibus leniter moveto plantam, flores enim paulatim decidunt, & exiccantur, cum magno illorum ſtupore, ſiquidem illius plantæ hæc eſt proprietas, ut (Sole accedente) flores decidant. Quod ſi magis irridere velis, inutiliter aliquid murmurabis, ut admiratio excreſcat, ultimò tandem omnia in riſum finiantur. Ex Porta.

Me-

Memoriam è thure epoto maximè augeri.

MAximo hominibus adjumento eſt firma memoria, triſtitiæ verò & labori imbecillitas, iis præſertim qui bonarum literarum ſtudio incumbere optant. Ita autem confirmatur. Thus albiſſimum in pollinem attritum, & cum vino, ſi hyems fuerit, vel aqua decoctionis paſſularum ſi æſtas, epotum, in Lunæ augmento, oriente Sole, nec non meridie, & occaſu, mirum in modum memoriam augere fertur. Ex Rhaſi.

Quo pacto famis importunitas cohibeatur.

QUis Taurum Philoſophum, ejusque ingenium non admiratur in reprimendo famis impetu? profectò dum fame maximè moleſtabatur, ejus importunitatem compreſſis hypochondriis, & ventris ſtrictione compeſcebat. Apud Aulum Gellium.

Mulierem gravidationis tempore palleſcere, debilioremque eſſe.

NOn ſine ratione mulieres, quo tempore uterum gerunt, virore pallidæ fiunt, purus enim illarum ſanguis continuò ex corpore deſtillat, & in uterum à natura demittitur, ut fœtum tum nutriat, tum ejus procuret augmentum. Cum autem ipſis paucior in corpore reſideat ſanguis, neceſſe eſt fieri pallidas, atque alienos cibos appetere. Inſuper ex eo, quia ſanguis ſolitus ipſis minuitur, debiliores fieri neceſſe eſt. Ex Hippocr. lib. 1. de morb. mulier.

Myriſticam nucem à viro geſtatam vigoroſiorem fieri.

MIrabilis eſt nucis myriſticæ, quam vocant moſcatam, cum homine ſympathia: ſi enim à viro geſtatur, non modò vigorem proprium conſervare, verum atque turgere, magiſque ſucculentam & ſpecioſam fieri autumant, præſertim ſi juvenilis adultæque ætatis homines circumferant. Ex Levinio Lemn.

Hepa-

Hepaticos, & lienoſos, decocto chamedrii ſanari.

INter præſtantiſſima remedia, quæ hepaticis, & lienoſis adhibentur, primum chamedris locum retinet: ſi enim ex aceto decocta, per plures dies exhibetur, hepaticos, atque lienoſos proculdubio ſanat: multis equidem experimentis comprobatum eſt, tale decoctum viſcera ab infarctu liberare: propterea in febribus chronicis, eo quod obſtructiones mirè abigat, fclici ex ſucceſſu à multis pro ſingulari ſecreto audio uſupari.

Pulſus deficientes, & intermittentes in juvenibus mortem prædicere.

QUanti timoris in languentibus, pulſus deficientes, vermiculantes, & formicantes exiſtant, apud Medicos notiſſimum eſt, ii enim ex proſtrata natura exorti exitium eſſe in foribus oſtendunt. Intermittentes autem duorum pulſuum ſpatio, non modo in omnibus ſuſpecti habentur, verum atque omnium (maximè in juvenibus) exitioſi ſunt: ita voluit Ga-

 lenus,

recentis, ac minutiſſimè conciſi unc. 3. radicum helenii remoto meditullio, & inciſarum unc. iiij. macerentur horis 48. poſtea verò colentur per manicam Hippocratis vocatam, conſervetur in loco frigido. Dantur unc. vj. pro vice, ſingulis diebus, horis ante prandium quinque.

Homines à phrenitide correptos ſanis fortiores fieri.

NOn pauci admirantur, cur homines phrenetici (licet in ſanitate debiles fuerint prius) ipſis ſanis fortiores evadant? Equidem à morbi natura totum procedere verendum non eſt: cum autem in phrenitide magis ob exſiccationem lædantur nervi ſenſitivi, quàm motivi, nulli dubium eſt, tales quoad motum ipſis ſanis fortiores, & debiliores quoad virtutem ſenſitivam fieri: ratio omnium eſt, quia operationes nervorum ſenſitivorum humiditate magis perficiuntur: ſecus motivi. Huic adjungitur, quod phrenetici (mẽte læſa) dolorem non ſentiunt, idcirco fortiores. Ex Arculano.

Tuberum eſu frequenti, homines in epilepſiam incidere.

MAximoperè (ut voluit Simeon Zethus) tuberum continuatus uſus vituperatur: adeò enim homines crebro eorum eſu afficiuntur, ut epileptici, vel apoplectici fiant. Apud veteres autē in pretio habebantur, illiſque cum cœlo quandam affinitatem eſſe, nec niſi tonante Jove naſci, credidit Antiquitas. Unde Juvenalis, Facient optata tonitrua cœnas.

Oſſa de corde Cervi à morſibus venenoſis homines præſervare.

MIrabilis eſt profectò oſſiculorum proprietas, quæ in Cervorum corde reperiuntur: geſtata enim, ad præſervandum à beſtiarum venenoſarum morſibus & ictibus maximè proſunt. In officinis tanquam præſtantiſſimum antidotum contra venenum & febres peſtilentes, hæc oſſa conſervantur, & cum felici ſucceſſu Medici indies ad hæc valere experiuntur: multi tamen balatrones pro oſſe cordis cervini, os bubulum tradunt,

inde cum cervice, ac ſi quid inſpicere vellet, movebat, nihil interim loquens, nihil audiens, nihil ſentiens. Cum autem ad ſe reverteretur, interrogata quid egiſſet, penitus ignorabat. Cauſam Benivenius exiſtimavit; quòd non caderet, quod contractio & tenſio ad cerebrum non ferretur, cum ſolus vapor ſurſum aſcenderet: ex quo nullo rigore cerebrum ipſum intentum, ab ordinatis motibus reliqua membra præſervare potuit.

Vermes rubeos in hominum cerebro, in quadam epidemia natos eſſe.

BEnivenius, cum multi ignoto morbo decederent è vita, Medici tandem hoc morbo quendam mortuum incidere voluerunt, & in hujus cerebro vermem rubeum brevem invenerunt, quem cum multis medicamentis vermes occidendi vim habētibus interficere nequiviſſent, fruſtra raphani inciſa in vino malvatico ultimò ebullierunt, quo vermis occiſus eſt, atque hoc eodem remedio deinde ſimili morbo, quaſi epidemico affecti, omnes curabantur. Foreſtus ex lib. Cornelii Roterodami.

Capillorum defluvium ex Ladano curari.

NOn ſemel morbo acuto ægrotantibus (ſi ad ſanitatem reducuntur) è capite capillos decidere expertum eſt. His facillimè ſuccurritur hujusmodi linimento, quo capillorum defluvium non ſolum amovetur, verum atque amiſſi iterum renovantur. Ladanum cum vino, & oleo roſato ad decentem unguenti ſpiſſitudinem coquitur, quo caput univerſum linitur, brevique capillatum redditur. Ex Bayro.

Ab Empiricis tractata remedia mortem non paucis attuliſſe.

MIrum haud eſt, remedia, quæ ab empiricis adhibentur, mortem aliquãdo hominibus attuliſſe, ii enim nulla ratione, nullaque methodo ſuffulti, ſed ſola experimenti indagine, nec cauſas morborum verè cognoſcere, nec ordine auxilia applicare poſſunt. Propterea miles quidam in morbo inveterato ſui nepotis, qui capitis achoribus erat fœdatus, ſine cautione, more Empiricorum, nec ætate obſervata, un-

unguentum ex arſenico, ſulphure, viridi æris, ſemine ſinapis confectum capiti appoſuit, ita enim ex quodam libro remedium collegerat, & mane ſequenti puer ille, qui erat duodecim annorum, in lecto mortuus inventus eſt. Hi profecto fructus Empiricorum exiſtunt. Ex Valeſco.

Triplici auxilio homines longævam vitam acquirere poſſe.

NIſi hominum frequens luxus excreſceret indies, fortaſſe illorũ vita longior ſaniorque videretur, hi autem in luxum, epulas, & otia effuſi, vix trigeſimum excedunt annum abſque ſenectutis aliquo veſtigio, vita enim longæva nõ luxu & profuſione nimia, ſed triplici tantum remedio comparatur: ſiquidem parcitas cibi & potus, bonus cibus & moderatum exercitium mortalium vitam, ex Philoſophorum decreto, producere valebunt. Bartholom. Moles ex Divo Gregorio.

Quo pacto ſingultum cohibere valeamus.

NOn levi anguſtia ſingultum homines cruciare quãdoque videmus, ad-

eò quod multi in longiſſimam vigiliam hujuſmodi affectu ducti ſunt. Multi ſunt, qui ex improviſo timorem ſingultientibus incutientes, votum aſſequuntur: alii verò auriculari digito jubent intus aures diu confricari. Lyſimachus tamen apud Platonem, ſternutamento, aſperſione aquæ frigidæ, & reſpirationis cohibitione ſingultum excuti propalavit.

Quo pacto plebeios & inſcios in admirationem ducamus.

PLebei profectò, qui populi pars ſimplicior eſt, ex leviſſima occaſione facilè in admirationem ducuntur. Si optas autem ut adſtantes credant vel magico carmine, vel quodam miraculo te operari, manè cum verbaſcum flores aperit æſtivo tempore, iis præſentibus leniter moveto plantam, flores enim paulatim decidunt, & exiccantur, cum magno illorum ſtupore, ſiquidem illius plantæ hæc eſt proprietas, ut (Sole accedente) flores decidant. Quod ſi magis irridere velis, inutiliter aliquid murmurabis, ut admiratio excreſcat, ultimò tandem omnia in riſum ſi- [illegible]ntur. Ex Porta.

Me-

Memoriam è thure epoto maximè augeri.

MAximo hominibus adjumento eſt firma memoria, triſtitiæ verò & labori imbecillitas, iis præſertim qui bonarum literarum ſtudio incumbere optant. Ita autem confirmatur. Thus albiſſimum in pollinem attritum, & cum vino, ſi hyems fuerit, vel aqua decoctionis paſſularum ſi æſtas, epotum, in Lunæ augmento, oriente Sole, nec non meridie, & occaſu, mirum in modum memoriam augere fertur. Ex Rhaſi.

Quo pacto famis importunitas cohibeatur.

QUis Taurum Philoſophum, ejuſque ingenium non admiratur in reprimendo famis impetu? profectò dum fame maximè moleſtabatur, ejus importunitatem compreſſis hypochondriis, & ventris ſtrictione compeſcebat. Apud Aulum Gellium.

Mulierem gravidationis tempore palleſcere, debilioremque eſſe.

NOn ſine ratione mulieres, quo tempore uterum gerunt, virore pallidæ fiunt, purus enim illarum ſanguis continuò ex corpore deſtillat, & in uterum à natura demittitur, ut fœtum tum nutriat, tum ejus procuret augmentum. Cum autem ipſis paucior in corpore reſideat ſanguis, neceſſe eſt fieri pallidas, atque alienos cibos appetere. Inſuper ex eo, quia ſanguis ſolitus ipſis minuitur, debiliores fieri neceſſe eſt. Ex Hippocr. lib. 1. de morb. mulier.

Myriſticam nucem à viro geſtatam vigoroſiorem fieri.

MIrabilis eſt nucis myriſticæ, quam vocant moſcatam, cum homine ſympathia: ſi enim à viro geſtatur, non modò vigorem proprium conſervare, verum atque turgere, magisque ſucculentam & ſpecioſam fieri autumant, præſertim ſi juvenilis adultæque ætatis homines circumferant. Ex Levinio Lemn.

Hepa-

Hepaticos, & lienoſos, decocto chamedrii ſanari.

INter præſtantiſſima remedia, quæ hepaticis, & lienoſis adhibentur, primum chamedris locum retinet: ſi enim ex aceto decocta, per plures dies exhibetur, hepaticos, atque lienoſos proculdubio ſanat: multis equidem experimentis comprobatum eſt, tale decoctum viſcera ab infarctu liberare: propterea in febribus chronicis, eo quod obſtructiones mirè abigat, felici ex ſucceſſu à multis pro ſingulari ſecreto audio uſupari.

Pulſus deficientes, & intermittentes in juvenibus mortem prædicere.

QUanti timoris in languentibus, pulſus deficientes, vermiculantes, & formicantes exiſtant, apud Medicos notiſſimum eſt, ii enim ex proſtrata natura exorti exitium eſſe in foribus oſtendunt. Intermittentes autem duorum pulſuum ſpatio, non modo in omnibus ſuſpecti habentur, verum atque omnium (maximè in juvenibus) exitioſi ſunt: ita voluit Ga-

 lenus,

lenus, qui in pueris, & ſenibus, non ita fore timendos aſſeruit. Hujus rei habuit experimentum Proſper Alpinus in Jacobo Antonio Cortuſo octuagenario pleuritico, & febre ardente vexato, cui pulſus fuerunt cum intermittentes, tum deficientes, tamẽ ille citò convaluit. Lib. 5. de med. method.

Mithridatis Regis ad venena maximum Antidotum.

DEvicto Mithridate Rege maximo, in ejus Arcanis Pompejus inveniſſe in peculiari commentario ipſius manu compoſitionem antidoti dicitur. Conſtabat ex duabus nucibus ſiccis, item ficis totidem, & rutæ foliis viginti ſimul tritis, addito ſalis grano. Si aliquis hoc jejunus aſſumeret, nullum ei venenum nociturum illa die affirmabat. Ex Plinio.

Quo artificio oſſa, vel ebora colorari valeant.

SI oſſa, vel eborà colorata habere deſideramus, ea inprimis oportet ab immunditiis purgare, deinde in aluminis aqua

qua decoquere, tum demum in urinam, vel calcis aquam in qua diſſolutum ſit verzinum, rubrica, aut cæruleus color, ſive alius ex voto, immittere, & una iterum coquere. Cum autem perfrigerata in eodem etiam liquore fuerint, extrahenda ſunt, & pulchra, & bellè tincta habebimus. Alexius Pedemont.

Bryoniæ radicis è vino albo decoctum, hyſtericam paſſionem reprimere.

BRyonia in ſedanda mulierum hiſteryca paſſione, egregiam habere virtutem multis experimentis dicitur. Ex multis obſervationibus in quadam muliere, quæ quotidie ferè per multos annos hoc affectu laboraverat, à Matthiolo comprobata eſt. Hæc cum ſemel per hebdomadam ejus conſilio, ſub lecti ingreſſum, vinum album, in quo ipſius radicis uncia efferbuerat, hauſiſſet, ex illa paſſione optime convaluit. Ne tamen amplius in ſuffocationes deveniret uteri, per annum integrum hoc medicamento uſa eſt, nec morbus iterum recidivavit.

Quo ſuffitu ſerpentes venenati à domibus vel prædiis arceantur.

MUlta equidem reperiuntur, quorum ſuffitus adeò ſerpentibus odioſus eſt, ut à loco ubi is fiat penitus arceantur. Scribit Florentinus in Geopon. venenatam feram nunquam acceſſuram, ubi adeps cervinus, aut radix Centaurii majoris, aut Lapis Gagates, aut Dictamus Creticus, aut Aquilæ, vel Milvi fimus cũ ſtyrace miſtus ſuffiatur. Ex Gal. autem habemus in lib. de med. fac. parab. ad Solonem. Pyretrum, ſulphur, cornu cervinum, pinguedinem, & pulmonem Aſini accenſum, ac ſuffitum, cuncta animalia venenoſa efficaciter fugare compertum eſſe.

Herpetes exedentes Tabacci cerato feliciter ſanari.

HIeronymus Aquapendens in lib. 1. de Tumor. præt. nat. c. 20. exedentes herpetes teſtatur curaſſe, quo ad totum corpus ex ſero caprillo expurgatione, ſæpè autem cum ſalſæ parillæ decoctione, partes affectas aquis thermalibus D. Petri

lava-

Digitized by Google

lavabat, ultimò iis felici cum ſucceſſu ſequens admovit Ceratum; R. Succi Tabacci, ſeu herbæ Reginæ unc. iij. Ceræ citrinæ noviſſimæ ſemis unc. ij. Reſinæ pini unc. ij. ſemis. Reſinæ Therebintinæ unc. j. Olei myrtini quantum ſuffic. pro formãdo Cerato.

Vina alba qua induſtria in rubra mutentur.

ALba vina absque ullo detrimento in rubra (auctore Mizaldo) ſtatim cõvertuntur, ſi pulverem mellis ad duriſſimam conſiſtentiam decocti, & ſiccati in vinum album projecerimus, & transvaſando miſcuerimus. Id autem minori faſtidio efficiet lapathorum radix, ſi recens vel ſicca in vinum mittitur.

Flores in Aegypto prope Nilum inodoratos exiſtere.

ODor in ſicco fundatur, eidemque innititur: hinc evenit (auctore Theophraſ. 6. de cauſ. plantar.) ut fructus agreſtes, urbanis ſui generis odoratiores, eò quod ſicciores exiſtant urbanis, habean-

Capillorum defluvium ex Ladano curari.

NOn ſemel morbo acuto ægrotantibus (ſi ad ſanitatem reducuntur) è capite capillos decidere expertum eſt. His facillimè ſuccurritur hujusmodi linimento, quo capillorum defluvium non ſolum amovetur, verum atque amiſſi iterum renovantur. Ladanum cum vino, & oleo roſato ad decentem unguenti ſpiſſitudinem coquitur, quo caput univerſum linitur, brevique capillatum redditur. Ex Bayro,

Ab Empiricis tractata remedia mortem non paucis attuliſſe.

MIrum haud eſt, remedia, quæ ab empiricis adhibentur, mortem aliquãdo hominibus attuliſſe, ii enim nulla ratione, nullaque methodo ſuffulti, ſed ſola experimenti indagine, nec cauſas morborum verè cognoſcere, nec ordine auxilia applicare poſſunt. Propterea miles quidam in morbo inveterato ſui nepotis, qui capitis achoribus erat fœdatus, ſine cautione, more Empiricorum, nec ætate obſervata, un-

unguentum ex arſenico, ſulphure, viridi æris, ſemine ſinapis confectum capiti appoſuit, ita enim ex quodam libro remedium collegerat, & mane ſequenti puer ille, qui erat duodecim annorum, in lecto mortuus inventus eſt. Hi profecto fructus Empiricorum exiſtunt. Ex Valeſco.

Triplici auxilio homines longævam vitam acquirere poſſe.

NIſi hominum frequens luxus excreſceret indies, fortaſſe illorũ vita longior ſaniorque videretur, hi autem in luxum, epulas, & otia effuſi, vix trigeſimum excedunt annum absque ſenectutis aliquo veſtigio, vita enim longæva nõ luxu & profuſione nimia, ſed triplici tantum remedio comparatur: ſiquidem parcitas cibi & potus, bonus cibus & moderatum exercitium mortalium vitam, ex Philoſophorum decreto, producere valebunt. Bartholom. Moles ex Divo Gregorio.

Quo pacto ſingultum cohibere valeamus.

NOn levi anguſtia ſingultum homines cruciare quãdoque videmus, ad-

eò quod multi in longiſſimam vigiliam hujuſmodi affectu ducti ſunt. Multi ſunt, qui ex improviſo timorem ſingultientibus incutientes, votum aſſequuntur: alii verò auriculari digito jubent intus aures diu confricari. Lyſimachus tamen apud Platonem, ſternutamento, aſperſione aquæ frigidæ, & reſpirationis cohibitione ſingultum excuti propalavit.

Quo pacto plebeios & inſcios in admirationem ducamus.

Plebei profectò, qui populi pars ſimplicior eſt, ex leviſſima occaſione facilè in admirationem ducuntur. Si optas autem ut adſtantes credant vel magico carmine, vel quodam miraculo te operari, manè cum verbaſcum flores aperit æſtivo tempore, iis præſentibus leniter moveto plantam, flores enim paulatim decidunt, & exiccantur, cum magno illorum ſtupore, ſiquidem illius plantæ hæc eſt proprietas, ut (Sole accedente) flores decidant. Quod ſi magis irridere velis, inutiliter aliquid murmurabis, ut admiratio excreſcat, ultimò tandem omnia in riſum finiantur. Ex Porta.

Me-

Memoriam è thure epoto maximè augeri.

MAximo hominibus adjumento eſt firma memoria, triſtitiæ verò & labori imbecillitas, iis præſertim qui bonarum literarum ſtudio incumbere optant. Ita autem confirmatur. Thus albiſſimum in pollinem attritum, & cum vino, ſi hyems fuerit, vel aqua decoctionis paſſularum ſi æſtas, epotum, in Lunæ augmento, oriente Sole, nec non meridie, & occaſu, mirum in modum memoriam augere fertur. Ex Rhaſi.

Quo pacto famis importunitas cohibeatur.

QUis Taurum Philoſophum, ejusque ingenium non admiratur in reprimendo famis impetu? profecto dum fame maximè moleſtabatur, ejus importunitatem compreſſis hypochondriis, & ventris ſtrictione compeſcebat. Apud Aulum Gellium.

Mulierem gravidationis tempore palleſcere, debilioremque eſſe.

NOn ſine ratione mulieres, quo tempore uterum gerunt, virore pallidæ fiunt, purus enim illarum ſanguis continuò ex corpore deſtillat, & in uterum à natura demittitur, ut fœtum tum nutriat, tum ejus procuret augmentum. Cum autem ipſis paucior in corpore reſideat ſanguis, neceſſe eſt fieri pallidas, atque alienos cibos appetere. Inſuper ex eo, quia ſanguis ſolitus ipſis minuitur, debiliores fieri neceſſe eſt. Ex Hippocr. lib. 1. de morb. mulier.

Myriſticam nucem à viro geſtatam vigoroſiorem fieri.

MIrabilis eſt nucis myriſticæ, quam vocant moſcatam, cum homine ſympathia: ſi enim à viro geſtatur, non modò vigorem proprium conſervare, verum atque turgere, magisque ſucculentam & ſpecioſam fieri autumant, præſertim ſi juvenilis adultæque ætatis homines circumferant. Ex Levinio Lemn.

Hepa-

Hepaticos, & lienoſos, decocto chamedrii ſanari.

INter præſtantiſſima remedia, quæ hepaticis, & lienoſis adhibentur, primum chamedris locum retinet: ſi enim ex aceto decocta, per plures dies exhibetur, hepaticos, atque lienoſos proculdubio ſanat: multis equidem experimentis comprobatum eſt, tale decoctum viſcera ab infarctu liberare: propterea in febribus chronicis, eo quod obſtructiones mirè abigat, felici ex ſucceſſu à multis pro ſingulari ſecreto audio uſupari.

Pulſus deficientes, & intermittentes in juvenibus mortem prædicere.

QUanti timoris in languentibus, pulſus deficientes, vermiculantes, & formicantes exiſtant, apud Medicos notiſſimum eſt, ii enim ex proſtrata natura exorti exitium eſſe in foribus oſtendunt. Intermittentes autem duorum pulſuum ſpatio, non modo in omnibus ſuſpecti habentur, verum atque omnium (maximè in juvenibus) exitioſi ſunt: ita voluit Ga-

lenus, qui in pueris, & ſenibus, non ita fore timendos aſſeruit. Hujus rei habuit experimentum Proſper Alpinus in Jacobo Antonio Cortuſo octuagenario pleuritico, & febre ardente vexato, cui pulſus fuerunt cum intermittentes, tum deficientes, tamẽ ille citò convaluit. Lib. 5. de med. method.

Mithridatis Regis ad venena maximum Antidotum.

DEvicto Mithridate Rege maximo, in ejus Arcanis Pompejus inveniſſe in peculiari commentario ipſius manu compoſitionem antidoti dicitur. Conſtabat ex duabus nucibus ſiccis, item ficis totidem, & rutæ foliis viginti ſimul tritis, addito ſalis grano. Si aliquis hoc jejunus aſſumeret, nullum ei venenum nociturum illa die affirmabat. Ex Plinio.

Quo artificio oſſa, vel ebora colorari valeant.

SI oſſa, vel eborà colorata habere deſideramus, ea inprimis oportet ab immunditiis purgare, deinde in aluminis aqua

qua

qua decoquere, tum demum in urinam, vel calcis aquam in qua diſſolutum ſit verzinum, rubrica, aut cæruleus color, ſive alius ex voto, immittere, & una iterum coquere. Cum autem perfrigerata in eodem etiam liquore fuerint, extrahenda ſunt, & pulchra, & bellè tincta habebimus. Alexius Pedemont.

Bryoniæ radicis è vino albo decoctum, hyſtericam paſſionem reprimere.

BRyonia in ſedanda mulierum hiſterycæ paſſione, egregiam habere virtutem multis experimentis dicitur. Ex multis obſervationibus in quadam muliere, quæ quotidie ferè per multos annos hoc affectu laboraverat, à Matthiolo comprobata eſt. Hæc cum ſemel per hebdomadam ejus conſilio, ſub lecti ingreſſum, vinum album, in quo ipſius radicis uncia effei buerat, hauſiſſet, ex illa paſſione optime convaluit. Ne tamen amplius in ſuffocationes deveniret uteri, per annum integrum hoc medicamento uſa eſt, nec morbus iterum recidivavit.

Quo ſuffitu ſerpentes venenati à domibus vel prædiis arceantur.

MUlta equidem reperiuntur, quorum ſuffitus adeò ſerpentibus odioſus eſt, ut à loco ubi is fiat penitus arceantur. Scribit Florentinus in Geopon. venenatam feram nunquam acceſſuram, ubi adeps cervinus, aut radix Centaurii majoris, aut Lapis Gagates, aut Dictamus Creticus, aut Aquilæ, vel Milvi fimus cũ ſtyrace miſtus ſuffiatur. Ex Gal. autem habemus in lib. de med. fac. parab. ad Solonem. Pyretrum, ſulphur, cornu cervinum, pinguedinem, & pulmonem Aſini accenſum, ac ſuffitum, cuncta animalia venenoſa efficaciter fugare compertum eſſe.

Herpetes exedentes Tabacci cerato feliciter ſanari.

HIeronymus Aquapendens in lib. 1. de Tumor. præt. nat. c. 20. exedentes herpetes teſtatur curaſſe, quo ad totum corpus ex ſero caprillo expurgatione, ſæpè autem cum ſallæ parillæ decoctione, partes affectas aquis thermalibus D. Petri lava-

lavabat, ultimò iis felici cum ſucceſſu ſequens admovit Ceratum: R. Succi Tabacci, ſeu herbæ Reginæ unc. iij. Ceræ citrinæ noviſſimæ ſemis unc. ij. Reſinæ pini unc. ij. ſemis. Reſinæ Therebintinæ unc. j. Olei myrtini quantum ſuffic. pro formãdo Cerato.

Vina alba qua induſtria in rubra mutentur.

ALba vina abſque ullo detrimento in rubra (auctore Mizaldo) ſtatim cõvertuntur, ſi pulverem mellis ad duriſſimam conſiſtentiam decocti, & ſiccati in vinum album projecerimus, & transvaſando miſcuerimus. Id autem minori faſtidio efficiet lapathorum radix, ſi recens vel ſicca in vinum mittitur.

Flores in Aegypto prope Nilum inodoratos exiſtere.

ODor in ſicco fundatur, eidemque innititur: hinc evenit (auctore Theophraſ. 6. de cauſ. plantar.) ut fructus agreſtes, urbanis ſui generis odoratiores, eò quod ſicciores exiſtant urbanis, habean-

tur. Hæc quoque cauſa eſt, quod in Ægypto minimè odorati flores naſcantur : ut enim Plinius prodidit, Ægypti aer à flumine Nilo tum nebuloſus, tum roſcidus eſt, cujus cauſa odor in floribus adimitur.

Abſynthium ventriculum roborare ſolum adſtrictione.

QUantam Abſynthium in roborando ventriculo vim retineat, in multis locis à Galeno exprimitur: hanc autem virtutem non ob amaritudinem, ſed propter adſtrictionem Abſynthio ineſſe veriſimile eſt. Conſtat hoc totum, ab ejus ſucci natura, qui corroborandi facultate deſtituitur, ex eo, quod terreæ partes, in quibus adſtringendi vis poſita eſt, ab ipſo ſeparantur. Succus itaque ſolum amarulentiam habet, quæ tamen abeſt, ut ventriculum roboret, ſed ut potius illum infeſtet.

Ex epoto Chalcantho albos pilos è capite decidere.

LIcet Chalcanthi, ſive Vitrioli uſus, ore ſum-

ſumpti, apud Galenum ſuſpectus habeatur, à multis tamen audio maximè commendari. Inter graves Scriptores, Rhaſes eſt, qui 25. Continentis, c. 24. ſe habuiſſe amicum quendam ſcribit, qui potata Vitrioli drachma, prope noctem, pilos omnes, quos in capite habebat albos, abjecit. Res profectò mira eſt.

Phrenitidem ex Coralio feliciter ſanari.

C

Oralium nigrum, quod Antipallas ſive Antipathes dicitur, in Phrenite, de morbo corrigẽdo, & ſanando perquam miram habere facultatem exiſtimatur. Hoc nigerrimi coloris eſt, & ob varietatem in magno pretio tenetur, & contra hujusmodi affectum tanquam præſtantiſſimum remedium uſurpatur. Ex Encelio de Gemmis lib. 3.

Lethargicos à Satureia capiti admota excitari.

MUltis experimentis obſervatum reperio, Satureiam cum floribus vino incoctam, & calentem occipiti admotam,

Le-

Lethargicos difficili ac pertinaci ſomno oppreſſos ac veluti raptos excitare & revocare. Ut autem curæ felicior ſit exitus, hujus decocti guttæ aliquot infirmi auribus inſtillandæ ſunt. Handiſchius.

Peſtilentias quaſdam occulta antipathia hominum corpora depaſcere.

MUlta reperiuntur, quæ occulta quadam antipathia, cunctis hominibus adverſantur. Hujusmodi fuit aura illa peſtilens, quæ ex arcula aurea, in quam miles fortè quidam inciderat (referente Julio Capitolino,) in Babylonia orta eſt. Ex hac nata fertur peſtilentia, quæ inde Parthos, orbemque complevit. Huic haud abſimilis, vel pravior, utiq; fuit peſtis illa, quæ anno 1348. ab oriente incipiens (teſte Guidone Cauliacenſi) univerſum ferè orbem vagavit, tantaque ſævitie peragrabat, ut vix quarta hominum pars ſuperſtes evaſerit. Bravus.

Infantes ejulare quoties lac nutricum mammas & papillas pungit.

ASſidua experientia comperimus tunc ejulare infantes, quoties lac mammas nutricum, & papillas lancinat, & pungit, quippe ad infantulos tunc nutrices redire videntur ſtatim, cum papillarum mordicationem ſive vellicationem ſentiunt. Duplici autem id fieri negotio credendum eſt: vel quia quo tempore coctionem infantulus perfecit, eodem momento nutricis ubera complentur, vel quia tutela Angeli Cuſtodis infantis nutricem officium leviſſima vellicatione ſollicitat. Hoc verius videtur eo, quod modo citius, modò tardius infantes ejulant, & utriusque ſtatus non ſemper idem eſt. Ex Bodino lib. 3. Theat. Nat.

Salis prunellæ virtus & compoſitio.

SAl prunellæ ob ſingularem vim, dolores mitigandi à quavis cauſa calida & inflammatione excitatos, quam retinet, Anodynum minerale à Chymicis appella-

tur.

tur. Ejus compoſitio talis eſt: Paratur ex nitro optimo, quod in crucibulo funditur, paulatim ſuperinjiciendo flores ſulphuris, qui ejus pinguedinem tollunt, idque adeò pellucidum purumque reddunt, ut ſi ſuper lapidem marmoreum effundas, omninò clarum, & diaphanum appareat vitri inſtar: quod deinde Sal ſive lapis prunellæ dicitur. Salutare eſt remedium ad ardentiſſimam illam febrem Hungaris familiarem extinguendam, & domandam, cujus ferocia tanta eſt, ut ægrotantium linguas prorſus nigras, & prunis ardentibus ſimiles efficiat. Cum autem tanti ſymptomatis ſævitia extinguatur hujus uſu leniatur & opprimatur, Sal prunellæ appellatus eſt. Eſt præterea idem remedium magnũ diureticum, & diaphoreticum. Quercetanus in Pharmacopæa.

Hydrophobos epoto Catuli coagulo aquam illico appetere.

MIris laudibus Catuli coagulum in Hydrophoborum cura ab Ætio extollitur: illud enim ſi ſemel tantùm ex aceto Hydrophobi guſtaverint, ſtatim eos

aquæ

aquæ potus cupiditatem capere: ob id medicamentum hoc præſtantiſſimum judicamus, in hujusmodi enim affectu nulla ſalus ſalubrior judicatur, quam aquæ potus: quo deficiente, mors in foribus ſemper eſt.

Cur Leo Gallum timeat, abſoluta inquiſitio.

CUm quodam die Cerecelli animi gratia apud Carolum Ciſellum Jurisconſult. clariſſimum, meique amiciſſimum forte intereſſem, inter nos de Galli natura orta fuit diſputatio, illa præſertim, cur Leo illum timeret? Pro dubii ſolutione Ficinum in lib. 3. de vita cælit. compar. adduxeram, qui Leonem Gallum vereri ſcripſit, eo quòd in ordine Phæbeo Gallus eſt Leone ſuperior. Hoc etiam ex Proclo confirmare volui, qui Apollineum Dæmonem, qui alias ſub Leonis figura apparuerat, ſtatim objecto gallo diſparuiſſe prodidit. Ille autem, quia bonarum literarum citra legalem ſcientiam admodum ſtudioſus eſt, contraria ratione Leonis timorem evenire contendebat. Adducebat

bat Leonardum Vairum in lib. 1. de Faſcino, qui ex Gallorum oculis ſemina quædam ac ſpiritus exire profitetur, quibus Leonibus dolor, ac mæror incredibilis incutiatur, inde veluti effaſcinatos timere. Ego quidem licet à Lucretio hanc etiam opinionem ſuſtentari vidiſſem: tamen poſt pleraque ultro citroque inter nos de re hac ventilata, confeſſus fui apud me neutram opinionem videri validam. Ubi enim naturales rationes prævalent, nec ad Aſtrologicas, nec ad occultas aufugiendum eſt. Leones quoniam bile flava, & copia caloris abundant, facile fit, ut ex ſonora galli voce commoveantur: ita profectò Canes ex levi etiam alterius latratu faciunt. Inſuper rubicunda galli criſta, flammæ inſtar rutilantis, primo aſpectu, coloris ratione, bilem in Leonibus celeri motu excitat, ut panni rubri armenta quædam fugare, & movere ſolent: inde fit, ut quodammodo Leones & aſpectum, & galli vocem timeant. Haud tamen credendum eſt, in iis (ſedato primo impetu) perpetuo timorem ex hac beſtiola durare, & induci poſſe.

Cor-

Corvos morientium fæditatem ſentire, & ob id ſuper tectum infirmorum crocitare.

COrvi, quia hominibus meliorem habent odoratũ, ut voluit Ariſt. corporis morituri fætidum odorem delonge ſentiũt: ſecus eſt in hominibus, licet prope maneant. Propterea ſuper rectum infirmi Corvi volitant, & crocitant, quando ejus corruptio, & fœditas magna eſt, ut ea paſcantur: hujusmodi enim animalum genus rerum fœtidarum maximè avidũ eſt, quibus paſcitur: idcirco in bellis, & in peſtilenti tempore, cum corpora mortuorum vel hominum, vel animalium humi jacta ſunt, Corvorum copia prævalet. Homines vulgares, & qui parum prudentes ſunt, dum Corvos crocitantes ſuper tectum infirmi aſpiciunt, illum mori debere aſſerunt: hoc autem falſum eſt: ii enim tantum fœditatem inſequuntur. Sæpè tamen Deus permittit Dæmones in Corvorum & aliorum animalium forma ſuper domos, vel in domibus morientium apparere, quando beſtialiter vixerunt. Ex Berardino de Buſtis.

Quo artificio æs aduratur, ut cinnabari colorem acquirat.

SI æs uſtum colore cinnabari, & ad rubedinem verſum habere volueris, quemadmodum optat Dioſcorides, Accipe æris laminas cultri coſtæ profundas: non ſint autem æris alias fuſi, quia in hoc ſemper ſtannum commiſtum eſt. Has ſuper ignitos carbones apta: cum autem illæ rubeſcere incipient, ſulphuris pulverem tenuiſſimum leniter deſuper conjicito, videbis enim (ceſſante ſulphuris flamma) æris ſquamulas evidenter extrahi, & evelli. Tu modo ſi perfecte non poſſe evelli cognoveris, addito ſulphurem toties, quousque ſamulæ eradicari videantur: cave tamen ne urantur, & ad nigredinem vergant. Extincta tandem ſulphuris flamma, & refrigeratis laminis, æris rubei ſquamulas habebis magni valoris, quas loco Hydrargyri præcipitati in medicamentis recipies: alias autem hujus vires apud Galen. & Dioſc. videto.

Theo-

Theodorus Gaza, quod infeliciter text. Ariſt. de Hydrophobia converterit, à crimine abſolvitur.

THeodorus Gaza vir quippè doctiſſimus dum Ariſt. text. 8. de hiſtor. animal. c. 22. traduceret, omnia animantia voluit à cane rabido demorſa in rabiem agi ac mori excepto homine. Hoc autem quantum ſit falſum, quotidiana demonſtrat obſervantia. Homines enim demorſi in rabiem aguntur & pereunt, niſi rectè curantur, ut cuidam (pauci ſunt menſes) hîc juveni accidit, qui à cane rabido in manu demorſus, nullo adhibito Medico, ſed ſolum Circulatoribus confiſus, in 40. die in furorem devenit, quo tempore licet me parentes vocaſſent, facto tamen præſagio, quod brevi moreretur, tanquam deploratum reliqui. Hæc igitur Theodori tradu ctio pleroſque in varia labyrintha deduxit: multi enim, tum ut Gazam defenderent, tum etiam ut Ariſtotelem ab erroris ſuſpicione vindicarent, textum ita acceperunt, animantia omnia à cane rabido

do correpta interire; hominem verò ſoli absque periculo non ſervari, ita expoſuit Julius Pollux. Alii verò, inter quos eſt Leonicenus, textum malè fuiſſe converſum, vel eſſe depravatum contendunt, & ſic loco πλὴν, legendum πρὶν, aſſerunt, quaſi homo correptus, & in rabiem, & mortem deveniret, ſed non ita citiùs, ut cæteris animalibus contingit. Hic ſenſus, quoad negotii veritatem verus eſt, quia homo propter ſui optimum temperamentū, tardius quàm cætera violatur: tamen Ariſtotelis intentio neutiquam eſt, ipſe enim ex profeſſo hominem à rabie, & morte ſervari ſcripſit, cujus textum Gaza fideliter traduxit, neque depravatum, neque commutandum exiſtimo, quia mens Philoſophi perverteretur. Ut autem Ariſt. opinio omnibus innoteſcat, hydrophobiam in homine morbum eſſe novum, illiusque tempeſtate incognitum proponimus, ex quo jure expoſuit animantia omnia è canis rabie emori, homine excepto, quia hæc lues in homine nondum innotuerat. Confirmat opinionem noſtram Plutarchus 8. Sympoſiacorum, in probl. 9. dum ex ſen-

ten-

entia Athenodori Medici conſcripſit, hy-
lrophobiam eſſe morbum novum, atque
pparuiſſe tempore Aſclepiadis, qui ſub
'ompejo Romæ claruit. Confirmant et-
im hoc Scriptores ante Aſclepiadem, qui
e Hydrophobia mentionem aliquã haud
ciunt. Quod ſi manifeſtum fuiſſet, non
deo cur ſub tanto ſilentio tantum mor-
um occultaſſent. Ego quidem Hydro-
ıobiam antiquitùs haud extitiſſe perſua-
:ri non poſſum, innotuiſſe autem veriſi-
ile eſt, non ob aliud, niſi quia morbus
c non ſtatim à vulnere aperitur: Siquі-
m multi in 40. die rabiunt, aliqui poſt
:tum aut octavum menſem, vel etiam
ſt annum, ut ſcribit Gal. Avicenna ad-
tavit poſt ſeptimum, Albertus poſt duo-
:imum. Propterea antiquitus, & præci-
è Ariſtotelis tempeſtate, hujus morbi
ſa non advertebatur à Medicis nec in-
eſcebat aquæ timor, nec à canis vulne-
& rabiem & illa prava ſymptomata ori-
naginabantur: idcirco Ariſtoteles et-
n inter illos hominem commorſum à
cane rabido, nec rabidum fieri
nec emori ſcripſit.

Aſari radicem pro expurgandis vomitu tenacibus humoribus à ventriculo efficaciſſimum eſt remedium.

QUanta ſit Aſari radicis non modo in ciendo vomitu, verùm atque in expurgandis à ventriculo, & ab ejus partibus, humoribus craſſis & tenacibus efficacia, ſapientum aliquot edocuit obſervatio: ſiquidem multi non ſolum in vitiis ventriculi, ſed etiam in quartana febre, aliiſque longis affectibus hac evacuatione feliciſſimo cum ſucceſſu uſi ſunt. Præparatur è ſcrup. ij. aut Drach. j. radicis Aſari, quæ in hydromelite, aut paſſularum decocto ſit diſſoluta, cui tantillum cinamomi, & ſirupi violar. adjicitur. Ex Fernelio.

In conſtruendis ſepulchris Veteres fuiſſe admodum diligentes.

EXacta Veteres in conſtruendis ſepulchris utebantur diligentia: idcirco admiratione maxima dignum eſt illud, quod à Ludovico Vive narratur, memoria patrū ſuorum ſepulchrum fuiſſe erutum, in quo ar-

ardens lucerna inventa eſt. Hæc ibidem (ut inſcriptio atteſtabatur) ante Ann. M. D. condita erat, & poſita: manibus autem contrectata, extemplo in pulverem converſa eſt. Ex Langio.

Caniculæ exortum à Veteribus maximè fuiſſe obſervatum.

CAniculæ exortus antiquitùs à priſcis ſummopere obſervabatur, ſiquidem ex ejus colore de anni ſtatu conjecturam capiebant. Illa enim ſi obſcurior, & veluti caliginoſa oriebatur, gravem, & peſtilentem fore annum, ſi clara & pellucida, ſalubrem ac proſperum prædicebat. Heraclides Ponticus.

Aegyptiorum de quatuor elementis opinio.

QUatuor elementa fecerunt Ægyptii, ex ſingulis tamen bina, marem & fæminam conſtituunt. Aerem marem judicant quà ventus eſt, fæminam quà nebuloſus & iners. Aquam virilem vocant mare, mulierem omnem aliam. Ignem vocant maſculum quà ardet flamma, & fæmi-

nam quà lucet & innoxius tactu. Terram fortiorem marem vocant: ſaxa cauteſqu fæminæ nomen aſſignant, huic tractabil ad culturam. L. Seneca lib. 3. Natur Quæſt.

Phreneticos aliquando mirabilia loqui.

MIrabile eſt, quod aliquando in Phreneticis obſervamus, iſtorum enim aliquot (benè inflammato cerebro) lingua latina loqui vel carmina componere ligato rhythmo, cum prius fuerint eorum ignari, viſi ſunt, ſed quod mirabilius eſt, Nicolaus Florentinus refert, ſe fratrem phreneticum habuiſſe, qui futura prædixit, quæ evenerunt, ita ut ejus prædictiones magna ex parte poſtea veræ inventæ fuerint: de quibus tamen ſanus exiſtens, nullam habebat cognitionem.

Infantium rupturas qua via ſanare valeamus.

MUltis obſervationibus, nullum remedium ſalubrius infantium rupturis inveniri expertum eſt, quam ex tritis cochle-

cochleis, thure, & ovi albumine emplaſtrũ confectum. Hoc enim ſi parti affectæ apponitur, & infantes eo tempore in lecto detinentur, miram in ſanando affectu retinet efficaciam. Ex Matthiolo.

Digitum anularem maximam cum corde retinere ſympathiam.

QUalem anularis digitus cum corde habeat conſenſum, in animi defectibus, & in ſyncope experimur. Qui enim à talibus paſſionibus vexantur, vellicato articulo anularis digiti ſeu medici, vel attritu auri ad eundem cum croci momento eriguntur. Per hunc profectò vis quædam refocillatrix ad cor pervenit, ex qua ab animi defectu collapſi vigorantur, & in priſtinam valetudinem redeunt. Ex Lemnio.

* *Carnes coctæ quomodo crudæ videantur.*

IN lautis conviviis, ne voraces guloſi carnes coctas comedant, ſic artificium parabimus. Excipitur leporis, aut agni ſanguis, quem congelatum, & ſiccatum

in pulverem comminuemus: hic ſi ſuper carnes coctas ſpargitur ſtatim ſolvitur, illæque colorem proprium mutantes ſanguinoſæ videbuntur, ut nauſeabundus ejicias. In comeſſationibus contra paraſitos hoc eſt electum remedium. Ex Vueccheto.

Ad oris ulcera, labiorumque ſciſſuras expertiſſimum remedium.

THomas Thomajus in Idea ſui Viridarii, Nicolaum Zannonem Chirurgum Ravennæ retulit, mirabili ſucceſſu & artificio oris, gingivarum, linguæ, & palati, nulla alia re quàm radicis pentaphyllon, ſive quinque foliorum decocto ulcera ſanare, atque labiorum ſciſſuras linimento ex oleo amygdalarum dulcium, cera, & maſtice, quàm breviſſime ad ſanitatem perducere.

Ex apri teſticulis, ſterilitatem in hominibus removeri.

MAgna eſt uxoratis inquietudo, & animi perturbatio, prole carere ſteriles que exiſtere: propterea ut à tanto infor-

fortunio liberentur, prolemque habeant, per aliquot dies jejuno ſtomacho vir & uxor cum jure galli veteris, teſticulorum apri, ſive verris in umbra exiccatorum pulverem capiant: profectò brevi tempore optatum adipiſcentur, ut in multis ſterilibus ex quacunque cauſa non ſemel expertum eſt. Ex Democrito.

Bufonis tibiis dentium dolores evaneſcere.

INter maximos cruciatùs à quibus corpora noſtra defatigantur, dentium dolores pernicioſiſſimi exiſtimantur, adeò quod multi, & in animi deliquia & in manias devenerunt, multi etiam in vitæ deſperationem. Hujus doloris remedium in odioſo & abominabili animali natura repoſuit. Aperiam hoc arcanum maximum. Tibiæ bufonis, ſive ranæ terreſtris à carnibus mundatæ, ſi ſuper dentes condolentes fricabuntur, immediatè dolorem removent, adeòque excruciatus ceſſabit, ut quaſi in dentium ſuperficie dolor collocatus videatur: experire modo, & fruere tanti arcani theſauro. Ex Floravante.

Quo artificio æs aduratur, ut cinnabari colorem acqui-rat.

SI æs uſtum colore cinnabari, & ad rubedinem verſum habere volueris, quemadmodum optat Dioſcorides, Accipe æris laminas cultri coſtæ profundas: non ſint autem æris alias fuſi, quia in hoc ſemper ſtannum commiſtum eſt. Has ſuper ignitos carbones apta; cum autem illæ rubeſcere incipient, ſulphuris pulverem tenuiſſimum leniter deſuper conjicito, videbis enim (ceſſante ſulphuris flamma) æris ſquamulas evidenter extrahi, & evelli. Tu modo ſi perfecte non poſſe evelli cognoveris, addito ſulphurem toties, quouſque ſquamulæ eradicari videantur: cave tamen ne urantur, & ad nigredinem vergant. Extincta tandem ſulphuris flamma, & refrigeratis laminis, æris rubri ſquamulas habebis magni valoris, quas loco Hydrargyri præcipitati in medicamentis recipies: alias autem hujus vires apud Galen. & Dioſc. videto.

Theo-

Theodorus Gaza, quod infeliciter text. Ariſt. de Hydrophobia converterit, à crimine abſolvitur.

THeodorus Gaza vir quippè doctiſſimus dum Ariſt. text. 8. de hiſtor. animal. c. 22. traduceret, omnia animantia voluit à cane rabido demorſa in rabiem agi ac mori excepto homine. Hoc autem quantum ſit falſum, quotidiana demonſtrat obſervantia. Homines enim demorſi in rabiem aguntur & pereunt, niſi rectè curantur, ut cuidam (pauci ſunt menſes) hic juveni accidit, qui à cane rabido in manu demorſus, nullo adhibito Medico, ſed ſolum Circulatoribus confiſus, in 40. die in furorem devenit, quo tempore licet me parentes vocaſſent, facto tamen præſagio, quod brevi moreretur, tanquam deploratum reliqui. Hæc igitur Theodori traductio pleroſque in varia labyrintha deduxit: multi enim, tum ut Gazam defenderent, tum etiam ut Ariſtotelem ab erroris ſuſpicione vindicarent, textum ita acceperunt, animantia omnia à cane rabido

do correpta interire, hominem verò ſolū absque periculo non ſervari, ita expoſuit Julius Pollux. Alii verò, inter quos eſt Leonicenus, textum malè fuiſſe converſum, vel eſſe depravatum contendunt, & ſic loco πλὴν, legendum περὶν, aſſerunt, quaſi homo correptus, & in rabiem, & mortem deveniret, ſed non ita citiùs, ut cæteris animalibus contingit. Hic ſenſus, quoad negotii veritatem verus eſt, quia homo propter ſui optimum temperamentū, tardius quàm cætera violatur: tamen Ariſtotelis intentio neutiquam eſt, ipſe enim ex profeſſo hominem à rabie, & morte ſervari ſcripſit, cujus textum Gaza fideliter traduxit, neque depravatum, neque commutandum exiſtimo, quia mens Philoſophi perverteretur. Ut autem Ariſt. opinio omnibus innoteſcat, hydrophobiam in homine morbum eſſe novum, illiusque tempeſtate incognitum proponimus, ex quo jure expoſuit animantia omnia è canis rabie emori, homine excepto, quia hæc lues in homine nondum innotuerat. Confirmat opinionem noſtram Plutarchus 8. Sympoſiacorum, in probl. 9. dum ex ſenten-

ten-

tentia Athenodori Medici conſcripſit, hydrophobiam eſſe morbum novum, atque apparuiſſe tempore Aſclepiadis, qui ſub Pompejo Romæ claruit. Confirmant etiam hoc Scriptores ante Aſclepiadem, qui de Hydrophobia mentionem aliquã haud faciunt. Quod ſi manifeſtum fuiſſet, non video cur ſub tanto ſilentio tantum morbum occultaſſent. Ego quidem Hydrophobiam antiquitùs haud extitiſſe perſuaderi non poſſum, innotuiſſe autem veriſimile eſt, non ob aliud, niſi quia morbus hic non ſtatim à vulnere aperitur: Siquidem multi in 40. die rabiunt, aliqui poſt ſextum aut octavum menſem, vel etiam poſt annum, ut ſcribit Gal. Avicenna adnotavit poſt ſeptimum, Albertus poſt duodecimum. Propterea antiquitus, & præcipuè Ariſtotelis tempeſtate, hujus morbi cauſa non advertebatur à Medicis nec innoteſcebat aquæ timor, nec à canis vulnere, & rabiem & illa prava ſymptomata oriri imaginabantur: idcirco Ariſtoteles etiam inter illos hominem commorſum à cane rabido, nec rabidum fieri nec emori ſcripſit.

Aſari radicem pro expurgandis vomitu tenacibus humoribus à ventriculo efficaciſſimum eſt remedium.

QUanta ſit Aſari radicis non modo inciendo vomitu, verùm atque in expurgandis à ventriculo, & ab ejus partibus, humoribus craſſis & tenacibus efficacia, ſapientum aliquot edocuit obſervatio: ſiquidem multi non ſolum in vitiis ventriculi, ſed etiam in quartana febre, aliiſque longis affectibus hac evacuatione feliciſſimo cum ſucceſſu uſi ſunt. Præparatur è ſcrup. ij. aut Drach. j. radicis Aſari, quæ in hydromelite, aut paſſularum decocto ſit diſſoluta, cui tantillum cinamomi, & ſirupi violar. adjicitur. Ex Fernelio.

In conſtruendis ſepulchris Veteres fuiſſe admodum diligentes.

EXacta Veteres in conſtruendis ſepulchris utebantur diligentia: idcirco admiratione maxima dignum eſt illud, quod à Ludovico Vive narratur, memoria patrũ ſuorum ſepulchrum fuiſſe erutum, in quo ar-

ardens lucerna inventa eſt. Hæc ibidem (ut inſcriptio atteſtabatur) ante Ann. M. D. condita erat, & poſita: manibus autem contrectata, extemplo in pulverem converſa eſt. Ex Langio.

Caniculæ exortum à Veteribus maximè fuiſſe obſervatum.

CAniculæ exortus antiquitùs à priſcis ſummopere obſervabatur, ſiquidem ex ejus colore de anni ſtatu conjecturam capiebant. Illa enim ſi obſcurior, & veluti caliginoſa oriebatur, gravem, & peſtilentem fore annum, ſi clara & pellucida, ſalubrem ac proſperum prædicebat. Heraclides Ponticus.

Aegyptiorum de quatuor elementis opinio.

QUatuor elementa fecerunt Ægyptii, ex ſingulis tamen bina, marem & fœminam conſtituunt. Aerem marem judicant quà ventus eſt, fœminam quà nebuloſus & iners. Aquam virilem vocant mare, mulierem omnem aliam. Ignem vocant maſculum quà ardet flamma, & fœmi-

nam quà lucet & innoxius tactu. Terram fortiorem marem vocant: ſaxa cauteſque fæminæ nomen aſſignant, huic tractabili ad culturam. L. Seneca lib. 3. Natur. Quæſt.

Phreneticos aliquando mirabilia loqui.

MIrabile eſt, quod aliquando in Phreneticis obſervamus, iſtorum enim aliquot (benè inflammato cerebro) lingua latina loqui vel carmina componere ligato rhythmo, cum prius fuerint eorum ignari, viſi ſunt, ſed quod mirabilius eſt, Nicolaus Florentinus refert, ſe fratrem phreneticum habuiſſe; qui futura prædixit, quæ evenerunt, ita ut ejus prædictiones magna ex parte poſtea veræ inventæ fuerint: de quibus tamen ſanus exiſtens, nullam habebat cognitionem.

Infantium rupturas qua via ſanare valeamus.

MUltis obſervationibus, nullum remedium ſalubrius infantium rupturis inveniri expertum eſt, quam ex tritis cochle-

cochleis, thure, & ovi albumine emplaſtrũ confectum. Hoc enim ſi parti affectæ apponitur, & infantes eo tempore in lecto detinentur, miram in ſanando affectu retinet efficaciam. Ex Matthiolo.

Digitum anularem maximam cum corde retinere ſympathiam.

QUalem anularis digitus cum corde habeat conſenſum, in animi defectibus, & in ſyncope experimur. Qui enim à talibus paſſionibus vexantur, vellicato articulo anularis digiti ſeu medici, vel attritu auri ad eundem cum croci momento eriguntur. Per hunc profectò vis quædam refocillatrix ad cor pervenit, ex qua ab animi defectu collapſi vigorantur, & in priſtinam valetudinem redeunt. Ex Lemnio.

* *Carnes coctæ quomodo crudæ videantur.*

IN lautis conviviis, ne voraces guloſi carnes coctas comedant, ſic artificium parabimus. Excipitur leporis, aut agni ſanguis, quem congelatum, & ſiccatum

in pulverem comminuemus: hic ſi ſuper carnes coctas ſpargitur ſtatim ſolvitur, illæque colorem proprium mutantes ſanguinoſæ videbuntur, ut nauſeabundus ejicias. In comeſſationibus contra paraſitos hoc eſt electum remedium. Ex Vuecchero.

Ad oris ulcera, labiorumque ſciſſuras expertiſſimum remedium.

THomas Thomajus in Idea ſui Viridarii, Nicolaum Zannonem Chirurgum Ravennæ retulit, mirabili ſucceſſu & artificio oris, gingivarum, linguæ, & palati, nulla alia re quàm radicis pentaphyllon, ſive quinque foliorum decocto ulcera ſanare, atque labiorum ſciſſuras linimento ex oleo amygdalarum dulcium, cera, & maſtice, quàm breviſſime ad ſanitatem perducere.

Ex apri teſticulis, ſterilitatem in hominibus removeri.

MAgna eſt uxoratis inquietudo, & animi perturbatio, prole carere ſteriles que exiſtere: propterea ut à tanto infor-

fortunio liberentur, prolemque habeant, per aliquot dies jejuno ſtomacho vir & uxor cum jure galli veteris, teſticulorum apri, ſive verris in umbra exiccatorum pulverem capiant: profectò brevi tempore optatum adipiſcentur, ut in multis ſterilibus ex quacunque cauſa non ſemel expertum eſt. Ex Democrito.

Bufonis tibiis dentium dolores evaneſcere.

INter maximos cruciatùs à quibus corpora noſtra defatigantur, dentium dolores pernicioſiſſimi exiſtimantur, adeò quod multi, & in animi deliquia & in manias devenerunt, multi etiam in vitæ deſperationem. Hujus doloris remedium in odioſo & abominabili animali natura repoſuit. Aperiam hoc arcanum maximum. Tibiæ bufonis, ſive ranæ terreſtris à carnibus mundatæ, ſi ſuper dentes condolentes fricabuntur, immediatè dolorem removent, adeòque excruciatus ceſſabit, ut quaſi in dentium ſuperficie dolor collocatus videatur: experire modo, & fruere tanti arcani theſauro. Ex Floravante.

Cepam ab Hippocrate maximè deteſtari.

CEpam Hippocrates aſpectu magis quàm eſu commendavit, viſu bonam eſu malam eſſe dicens. Idcirco lucubrationibus, & literarum ſtudiis addictis ſummè cavenda eſt: oculos enim viciat & viſum obtenebrat, bilemque exacuit. Villicis & foſſoribus, quibus literis haud cura eſt, hujus eſus maximè collaudatur: ejus enim calore vires ad opera exercitanda magnoperè excitantur. Ex Plinio.

Animalibus Naturam non modò terras, verùm atque ſitum pro termino conſtituiſſe.

MAgna fuit Naturæ diligentia in conſtituendis terrarum terminis, & ſitu quibusdam animalibus, ne ſimul ubique viventia, & hominibus & ſibiipſis perpetuo eſſent nocumento. Propterea animalium pleraque in diverſum à proprio adducta ſitum utplurimum ægrotant, & moriuntur. Hinc colligimus in Mæſia, Sylva Italiæ, non niſi in parte reperiri glires. In Olym-

Olympo Macedoniæ monte Lupi minimè habitant, nec in Creta inſula. In Africa nec urſi, nec apri, nec cervi, nec capreæ videntur. In Illyria, Thracia, & Epyro aſini parvi generantur. In Scytica terra autem, & Celtica nec ſunt aſini, nec vivunt leones in Europa, Pantheræ in Aſia, Ibis in Ægypto ſolùm commoratur. In Creta nec vulpes, nec urſi ſunt, nec aliud animal maleficum præter phalangium. In Ebuſo Cuniculi non ſunt, ſcatent in Hiſpania & Balearibus. In Seripho inſula ranæ ſunt mutæ, illæ autem ſi alio transferuntur, vocales fiunt. In Italia mures, aranei venenati ſunt, hos tamen regio ulterior Apennino haud generat. Cervi in Helleſponto alienos fines non commeant. In Ithaca illati lepores non vivunt. Sunt & alia animalia quæ in determinatis locis, & non ubique vivunt, & generantur.

Apii eſum in menſis apud Veteres infauſtum extitiſſe.

EX Veteribus majores nullum Apii genus in cibis admittere ſolebant, defunctorum enim epulis feralibus ab ipſis

erat dicatum, ut ex Chryſippo Plinius retulit. Multi autem non ſolum ex hoc, quia ſepulchra coronabantur, Apium à Veteribus fuiſſe damnatum à menſis, ſed etiam quia ejus eſu viſus diminuitur, & Epilepſia generatur, autumant; unde à Medicis nutrices moneri conſulo, (frequenti enim hujus uſu, lac tum decrementum tum malam recipit qualitatem,) ut Apio abſtineā, ne infantes earum ubera lactantes in morbum comitialem proni fiant. Dicunt in eorum caulibus, nonnulli eruditi Scriptores, vermiculos naſci, eosque ſterileſcere, qui comederint in utroque ſexu.

Satyrii teſticulum carnoſiorem Veneris incendia excitare, flaccidum verò extinguere.

SAtyrium, quod Canis teſticulos vocant, magnæ apud ſapientes eſt conſiderationis: in hoc enim, tum Venerem excitandi, tum reprimendi à natura videtur eſſe remedium collatum. Quippe major plantæ bubulus, qui plenior & mollior eſt, ex ſuperflua & ventoſa ejus humiditate in potu aſſumptus Veneris incendia excitare con-

conſuevit: minor verò, qui flaccidior & aridior eſt, illa reprimere, Veneremque extinguere videtur. Ob id (ut ajunt) in Theſſalia mulieres mollem teſticulum in lacte caprino ad ſtimulandos coitus, & bibere, & hominibus in potu præparare ſolent. Quod autem in Satyrio mirabilius eſt, alterum alterius in potu ſumptum potentiam & efficaciam reſolvere, ſi uterque teſticulus unà exhibetur.

Sterilitatem hominibus à ſterilibus animalibus poſſe provenire.

SI verum eſt, quod ab Athēæo proditur, Mullum ter in vita parere, reliquoque tempore ſterilem eſſe, quod in ejus utero naſcantur vermiculi, è quibus ſemen devoratur: non abſque ratione ex iſtius natura homines poſſe ſterileſcere Terpſicles apud eundem dicebat. Mullus enim ſi vivus in vino fuerit ſuffocatus, atque id vir biberit, rei venereæ operam dare non poſſe credidit, quod ex Plinio etiam confirmatur, qui Veneris incendia illud extinguere ſcripſit.

Cynorhodi radicem ad Hydrophobiam plurimùm valere.

AD morſum canis rabidi unicum remedium quodam oraculo repertum proponit Plinius lib. 8. cap. 41. Hæc radix ſilveſtris roſæ eſt, quæ Cynorhoda appellatur. Narrat B. Fulgoſius de quadam fœmina quæ per ſomnium admonita eſt, ut radicem Cynorhodi filio à cane rabido demorſo, & aquas jam metuenti præberet, quæ ſtatim in Hiſpaniam pro radice miſit, qua Hydrophobicus celerrimè ſanitati fuit reſtitutus, Ex Gemma Coſmocrit. lib. 1. c. 6.

Hominis vitam quibus ſignis longam vel brevem metiamur.

HOminis vita pomo perſimilis eſſe videtur, quod aut maturum decidit ſponte, aut ante injuria tempeſtatum ventorumque impetu dejicitur. Vitæ brevis ſigna colligimus, raros dentes, prælongos digitos, ac plumbeum habere colorem. Contra longæ, incurvos humeros, craſſosque atque clarum retinere colorem. Forcius.

Ex-

Extractum Hellebori nigri ad morbos inveteratos magnæ eſſe præſtantiæ.

IN deſperatis iſchiadis doloribus, arthæticis, atque affectibus inveteratis, iisque potiſſimum, qui ex atro, & melancholico humore excitantur, extractum nigri Hellebori, remedium præſtantiſſimum ſemper eſſe inveni. Capiantur nigri Hellebori radices à ſordibus purgatæ, & in pila terantur groſſo modo: infundantur vino albo, & in vaſe terreo ebulliantur quousque radices benè emolliantur, quo facto prælo exprimantur, & iterũ in vaſe terreo leniter ebulliat (dejectis tamen radicibus) quod fuerit expreſſum. Acquiret ſuccus ſpiſſitudinem inſtar picis, qui cum modico cinamomo, & pulvere aniſorum miſcendus eſt. Doſis in grandioribus eſt ſcrup. ſem. in minoribus à granis quatuor usque ad ſex. Datur cum ſaccaro in forma pilular. Confiteor in obſtructionibus, in epilepticis, retentione menſtruorum ex craſſorum humorum infarctu, & in aliis inveteratis affectibus, mirabiles hujus remedii ſucceſſus vidiſſe.

Conficitur etiam extractū ſine expreſſione, & efficaciſſimum eſt.

Ad Lienem induratum ejusque obſtructionem efficaciſſima præſidia.

INter ea remedia, quæ lienem & ſpleneticos ab obſtructionibus liberare reperta ſunt, mihi ſemper ex voto ſucceſſit Abſinthii Romani decoctum, jejuno ſtomacho epotum, quod à Cornelio Celſo ſummè commendatur: ut autem id felicius ſuccedat, poſt cibum aqua Fabri ferrarii in qua pluries ignitum ferrum extinctum ſit Lienoſis præbenda eſt. Experientia id totum manifeſtavit, animalia enim apud hujusmodi fabros enutrita, ob ejus potum, exiguos habere lienes obſervatur. Benivenius civem Florentinum per ſeptēnium ſplenis ſcirro malè affectum curaſſe gloriatur, atque ſolo eſu capparorum, & aqua eadem perſanaſſe. Debent tamē hæc remedia multo tempore uſurpari, ut ſcopum attingant.

Hominem quendam fuiſſe repertum, miræ vaſtitatis, & ingluviei.

INdixerat Maximilianus Cæſar Ann. MDXI.

MDXI. apud Auguſtum comitia, quando illi vir quidam prodigioſæ vaſtitatis, & craſſitudinis oblatus eſt, at in illo incredibilis & inſatiabilis erat ingluvies, ita ut integrum vitulum crudum, vel ovem incoctam una vice devoraret, nec tamen famem expletam diceret. Ferunt (ut Surius) hominem Borealibus regionibus ortum fuiſſe, ubi ob locorum frigora ſolent homines eſſe edaciores. Hoc autem non ſolum in Septentrionalibus partibus, verum atque alibi repertum eſt, voraces enim ſupra modum fuiſſe referunt (Æliano auctore lib. 1. de var. hiſt.) Pityreum Phrygem, Cambetem Lydium, Charidam, Cleonymum, Piſandrum, Charippum, Mithridatem Ponticum. Et Anaxilas comicus dicit, Cleſiam quendam infinitæ voracitatis extitiſſe.

Antidotorum aliquot contra venenum obſervationes.

RUſticus quidam dum herbas ſecaret, à Vipera morſus, per impoſitionem tormentillæ à campo penſili collectæ illico liberatus eſt. Alter cum ab ingenti dolore

&

& ardore premeretur ſuper dextra ſpatula, & ita angeretur, ut vix ſe pedibus continere, oculis videre, & loqui poſſet, veritus ne à Scorpione eſſet commorſus, oleum bibit, multum vomuit, & à dolore levatus eſt, & quod mirabilius, in ſpatula nihil erat ſigni, ubi prius fuerat dolor. Quidam etiam à ſimili dolore & tremore correptus ex aſſumpto Bolo Armeno cum aceto ſubitò evaſit. Puellus etiam putredinem timens & vermes, aſſumpſit Scordeum, & liber factus eſt. Ex Franciſ. Thomaſio de peſte.

Quo artificio Cancri vivi extemplo cocti videantur.

VInum ſublimatū, ſive aqua vitæ magnam habet efficaciam in rubificandis cancris vivis: propterea ſi vis homines in admirationem ducere, accipe vivos cancros atque in vino ſublimato ſubmergas, ita enim confeſtim rubeſcunt, ac ſi percocti eſſent, tanta eſt illius aquæ caliditas & energia, ut inſtar ignis exardeſcat: admiratio tamen innaſcitur, quod rubefacti & vivi ab aqua exempti ambulent.

Quomodo flamma excitetur in aqua.

SI calcem non extinctam accipies, Sulphur virginem dictum, camphoram, & ſal nitrum in partes æquales, ac benè omnia ſimul miſcebis, pulvis parabitur, qui in aqua projectus inflammabitur, ac lucē reddet, quod parvi momenti haud erit, præcipuè ſi noctu luce indigebis. Poterit id fieri in vaſculo aqua pleno, ut quidam amicus meus dum noctu in itinere eſſet, expertus eſt, qui totum mihi fideliter communicavit.

Vbi vigent morbi, ibi maximè remedia oriri.

MAgna eſt Naturæ providentia in adjuvandis hominibus, quippè obſervatum eſt, ubi aliqui morbi copiosè vagantur, ibi remedia accomodata ad illorum exterminium naſci voluiſſe. Hinc in Aphrica, quæ ſerpentem eſt feraciſſima, aromata tanquam eorum veneno antidota, oriuntur. In Argo Scorpiones plurimi videntur, propterea ibi locuſta adverſus Scorpiones inſurgens naſcitur.

Apud

Apud Indos Occidentales Gallica lues viget, ibi lignum Sanctum Guajacum dictum exoritur, & illinc ad nos defertur. Cantharides veneno erodunt, illis remedium caput, alas, & pedes earum exiſtere obſervamus. Qui à Stellionibus mordentur, iisdem in potu ſumptis ſanantur. Crocodili adeps, ſi in ipſius ulcera inſtillatur, ſuo veneno mederi videtur. Scorpiones, Draco marinus, & Paſtinaca contriti, & eorum plagis impoſiti, procul dubio ſanant. Napellus mortiferum venenum eſt, ubi tamen naſcitur, ibi Antora reperitur, cujus radices contra Napelli perniciem ſingulare ſunt præſidium.

Animantium lac ab alimentis recipere qualitatem.

LAc omne in animantium corporibus alimenti recipere qualitatem adeò verum eſt, ut demonſtratione non egeat: ſiquidem nutrices ex pravo in victu regimine non ſemel infeciſſe infantes viſæ ſunt, hac etiam cauſa lac in iis modò craſſum, modò liquidum aut ſeroſum cernitur, eo quod cibus aut craſſus, aut inciſivus fuerit,

rit, modò infantium conſtringit alvum, modò ſolvit, quod vel conſtringentia vel ſolventia nutrices comederint. Hoc in pecoribus etiam manifeſtum eſt: in locis enim ubi hæc ſcamonium, helleborum, aut mercurialem paſcuntur, utique lac omne ventrem, & ſtomachum ſubvertit: quemadmodum Dioſcorides in Juſtinis montibus contingere prodidit, ubi, ſi capræ album veratrum pro pabulo habuerint, primo foliorum paſtu evomere, & earum lac epotum nauſeam creare, atque ſtomachũ vomitionibus offendere ait. Cum autem aſtringentibus pabulis, robore, lentiſco, frondibus oleagineis, & terebintho pecus hoc veſcitur, lac ſtomacho accommodatiſſimum generare veriſimile eſt.

Ex pulchritudine, & deformitate aſpectus, mores in viventibus conjecturari.

MAgnam nobis aſpectus pulchritudo, vel deformitas non ſolum in hominibus, ſed etiam animalibus, & plantis præſtat conjecturam, qua benignos, vel pravos mores & naturas venari ſolemus: in-

intuitu enim pulchri corporis, ſpecioſique aſpectus mitem naturam, benignosque mores in homine illo perſiſtere conjecturamus: contrà in difformi corpore, in turpi aſpectu, timemus enim neſcio quid calliditatis & malitiæ. In animalibus laudamus catellos, canes venaticos & ſagaces, venamur in eis benignam naturam & mites mores, contra in Moloſſis, in Lupis, Pantheris, & ſimilibus: timemus ſiquidem crudelitatem, malitiam, & voracitatem. In plantis ex pulchritudine venamur ſalutares naturas, ex deformitate autem noxias. Roſa, Lilium, & Iris nobis præſtant argumentum, quam plurimis pollere virtutibus: contra Cicutam, Aconitum, Napellum, ex deformitate enim plantarum hujusmodi, mortem nobis poſſe inducere arbitramur. Ex Porta in Phyſiognom.

In partibus Septentrionalibus maleficas artes exerceri.

OLaus Magnus de gentibus Septentrionalibus loquens, Sunt (inquit) Biarmi idololatræ, & Amazobii Scytharum more atque in faſcinandis hominibus inſtru-

ſtructiſſimi, quippe oculorum, aut verborum, aut alicujus alterius rei maleficio, homines ſæpè ad extremam maciem deveniunt, & tabeſcendo diſpereunt.

In Hæmorrhagia ſelectiſſimum præſidium.

IN fluxu ſanguinis narium copioſo plerique & in animi deliquia, & ſyncopem deveniunt, multoties etiam tanti periculi hic morbus eſt, ut ægri à ſalute deſperati intereant. Aperiam quod mihi cum maxima languentium utilitate ſemper adhibere profuit. Burſa paſtoris contrita ſi cum ovi albugine & aceto commiſta fuerit, & fronti applicatur, confeſtim ſanguis conſtringitur, ut mihi non ſemel in infirmorum cura contigit.

Ut in febricitantibus ſitis, & linguæ ardor compeſcatur.

IN febricitantium querimoniis ex ſiti, & linguæ ardoribus, Cryſtalli uſus, inter præcipua judicatur remedium. Illud enim ſi diu in aqua frigida agitatur, & ore deinde detinetur, ſitim, & calorem corrigit,

git, atque linguam humectat: majoris tamen virtutis eſt lapis albus, qui in lumacæ capite reperitur: hic porrò ſub lingua agitatus, non modò ſitim, caloremque refrænat, verùm atque ſalivam in ore excitat: unde febricitantibus, & maximè ſiticuloſis præſentaneum judicatur eſſe præſidium. Ex Lemnio.

Ad ignis præſidia ſæpiſſimè in morbis curandis Aegyptios recurrere.

SUnt Ægyptii admodum proclives in languentium cura ad ignea præſidia eligenda, propterea uſtione utuntur in Aſthmate laborantibus, in ſtomacho frigido, humidoque, ab humorumque defluxu & flatibus repleto. Hepar, & Lienem obduratum, & refrigeratum multa cum utilitate inurunt. Hydropicos ſub umbilico, & ſub hypochondrio ſiniſtro linea petra ignita comburunt. In doloribus dorſi, lumborum, colli, & omnium articulorum, in ſpina dorſi, lumbis, collo, & aliis partibus dolore cruciatis, hoc præſidium frequentant. In tumoribus à crudis, pituitoſisque humoribus generatis ad ignem confugiunt,

ſunt, tanquam auxilium quod citò multos morbos curet, inopumq; proprium eſſe autumant. Ex Alpino de Medic. Ægypti.

Gentium & populorum ingenia hiſtoriis, & proverbiis excogitari.

JUlius Scaligerus vir acutiſſimi ingenii, Gentium, & populorum naturas tum ex hiſtoriis, tum ex proverbiis atque ex ore vulgi ita excepit: Aſianorum luxus: Africanorum perfidia: Europeorum acritas: Montani aſperi: Campeſtres molliores ac deſides: Maritimi prædones miſtis tamen moribus. Eadem ratione Inſulani quoque ſunt: Indi mobiles, ingenioſi, magicæ ſtudioſi, numero fidentes: Aſſyrii, Syri ſuperſtitioſi: Perſæ, Medi, Bactriani, Pyrrhi, Scythæ, Sibi, Phryges, Cares, Cappadoces, Armeni, Pamphilii mercenarii, atque aliis bellicoſi: Ægyptii ignavi, molles, ſtolidi, pavidi: Afri acres, infidi, inquieti: Æthiopes animoſi, pertinaces, vitæ, mortisque juxta cõtemptores: Thraces, Myſi, Arabes, Moſchovitæ, Pæones, Hungari prædones: Illyrii, Liburni, Dalmatæ jactabundi: Germani fortes, ſimplices, animarum

rum prodigi, veri amici, verique hoſtes: Suetii, Norvegii, Grutlandii, Gotti beluæ: Scoti non minus: Angli perfidi, inflati, feri, contemptores, ſtolidi, amentes, inertes, inhoſpitales, immanes: Itali cunctatores, irriſores, factioſi, alieni ſibi ipſis, bellicoſi, coacti, ſervi ut ne ſerviant, Dei contemptores: Galli ad rem attenti, mobiles, leves, humani, hoſpitales, prodigi, lauti, bellicoſi, hoſtium contemptores, atque idcirco ſui negligentes, imparati, audaces, cedentes labori, equites omnium longè optimi. Hiſpanis victus aſper domi, alienis menſis largi, alacres, bibaces, loquaces, jactabundi, lib. 3. Poetices.

Scarabeum, Solis Lunæque conjunctionem viventibus oſtendere.

MIrabile eſt quod à Natura Scarabeus animal notiſſimum edidicit, omnibus enim Solis, Lunæque coitum apertè demonſtrat. Hic ex bubulo ſtercore pilulam ab ortu ad occaſum rotando verſans, in orbis imaginem effingit, quam xxviii. diebus peracta humi ſcrobe obruit, ibique tandiu abſcondit, dum Zodiacum Luna am-

ambiens fiat intermeſtris & ſileat, tum foveam aperit, & ſiderum conjunctionem denuncians novam prolem edit: hæc etenim eſt iſtius beſtiolæ, nec alia naſcendi origo. Ex Mizaldo 1. de Arcan.

Quorundam animalium natura.

BOs eſt conſtans, aſinus piger, equus libidine incenditur, petitque impetuosè fæmellam: Lupus miteſcere nequit: vulpis inſidioſa, aſtuta, callida: Cervus timidus. Formica laborioſa: Apis parca: Canis gratioſus, ad amicitiam propenſus: Leo ſolitarius, expers ſocietatis, nunquam pabulum externum admittens, tanta vocis magnitudine aut ſonitu, ut ſolo rugitu celerrima animantia proſternat: Urſa pigerrima, ſolitaria, corpore gravi, cōpacto, indiſtincto: Panthera vehemens, & ad impetus faciendos propenſa, pernixque dicta, quaſi tota fera: Anguis feniculi paſtu oculorum lippitudinem curat: Formica temporis hiberni pabulum æſtate condit: item, fides in Canibus, in Elephante manſuetudo: Studium ornatus in Pavone: cura vocis amœnæ ſuavisque in Luſcinia. Forcius.

Cervorum vitam eſſe longiſſimam.

OPtabat magnus Alexander, poſteritati cervorum vitæ longitudinem oſtendere, propterea multos capi juſſit quibus aureos torques in collo innecti voluit: in iis temporis curriculum erat expreſſum & Alexandri decretum : illorum aliquot poſt centum annos ab Alexandri morte capti fuerunt, qui adhuc ætatis ſenium minimè præ ſe ferebant. Ex Plinio.

Maſculinum fœtum citiùs in utero quàm fœmininum animari.

EX omnium ferè Scriptorum opinione marem fœtum, citiùs in utero, quàm fœminam animari capitur: ajunt enim marem in dextra parte matricis ex ſemine calidiori concipi: fœmineum verò ex ſemine frigido, ſive minus calido in ſiniſtra parte matricis, quæ comparativè ad alteram frigida eſt. Hinc mas die 40. fœmina vero 80. vel 90. ut plurimum animari dicitur: quod frigidum tardum ſit, & pigrum in ſua operatione, calidum autem velox: idcircò virtutem formatricem in uno ſemine velocius,

cius, & citiùs membra organizare, & formare, quam in alio obſervamus. Ex Dominico Tholoſano ſuper Levit. cap. 12.

Pici Mirandulani ingenium quàm maximè collaudatum.

ANgelus Politianus, & plerique alii, Pici Mirandulani & ingenium, & multiplicem doctrinam collaudabant, & miro ordine extollebant: quando (inquit Picus) non eſt, ut hac in re mihi, aut meo ingenio velitis blandiri: Quin reſpicite potiùs aſſiduis vigiliis atque lucubrationibus quàm noſtro ingenio plaudendum, & ſimul aſpicite ſuppellectilem noſtram, atque librorum theſauros oſtendebat. Porrò Picus Bibliothecam egregio rhythmo cõſtructam, atque omnigenis libris ex varia eruditione refertam habebat. Ex Crinito.

In Hydrargyro omnia metallica ſupernatare, auro excepto.

MErcurii, vel ſi mavis argenti vivi proprietas mirabilis eſt, quod omnia mineralia ferè ut plumbum, ferrum, æs, & alia ponderoſiſſima (excepto auro) in eo

ſupernatent: aurum autem & fundum petit, & ejus recipit colorem, qui ignis tantùm ope abſumitur, & in fumum mali odoris reſolvitur. Hujus nidor, & virulentia nauſeam, nocumentumque adſtantibus inducit: inde membra ſtuporem recipiunt, & nervi relaxantur, ut ſæpiſſimè in inauratoribus obſervatur. Ex Lemn.

Olei cinnamomi rara & pretioſa compoſitio, pleriſque incognita.

SI cinnamomi oleum ad diverſas infirmitates parare optabimus, capere oportet cinnamomi contriti lib. j. quam ad inſtar liquidæ pultis cum oleo amygdalarum dulcium commiſcere ſtudebimus, tum demum duodecim dierum ſpatio in loco tepido clauſo vaſculo ſituabimus, poſtmodum ex torculari totum id exprimatur fortiter: hac etenim methodo oleum, odoris, coloris, & ſaporis cinnamomi habebimus ad votum. Hoc ad vires reparandas, & valetudinem conſervandam rarum eſt remedium: prodeſt parturientibus & in ſtomacho debilitato tam interius quàm exterius uſurpatur, ægritudines frigidas

gidas arcet, & in partibus corporis roborandis eſt tantæ efficaciæ ut vix alterum conſimile inveniatur remedium.

Marinum Herinaceum tempeſtates maritimas præcognoſcere.

ADmiranda profectò eſt Marini Herinacei proprietas: hic parvus piſciculus eſt, qui mirabiliter tranquillitatis tempore naturali propenſione futuram præcognoſcit tempeſtatem. Ea imminente ita ſe præparat; ſaburram facit, lapidem ore percipiens, ne maris fluctus undæque impetuoſæ facilè eum à loco dimovere, atque huc illuc impellere valeant. Nautæ id aſpicientes futuram tempeſtatẽ à piſciculo hoc edocti percipiunt, ob id anchoras, & funes, & ſe ipſos parant, ut tempeſtatibus maris reſiſtere poſſint. Ex D. Ambroſio.

Mira cujuſdam fontis in Epiro proprietas.

ABſcondita eſt nobis & cauſa, & naturæ proprietas illius fontis, qui in Epiro, (ubi Dodonei Jovis templum olim inſtructum erat, qua cauſa hic ſacer

dictus eſt) invenitur. Ille frigidus eſt, & immerſas faces, ſicut cæteri extinguit: cum autem ſine igne procul admoventur, mirabiliter accendit. Abulenſis ſuper Geneſ. c. 13. de hoc mentionem facit, aſſeritque hujusmodi proprietatis cognitionem Adam, & contemporaneis fuiſſe apertam, diluvioque & gentium diſperſione eſſe perditam. Vide Pomponium Melam.

In Hecla ignem emiſſum ſiccis extingui, aqua verò nutriri.

ADmirationem, & fidem omnem ſuperaret, ignem ab aqua nutriri, & non extingui intelligere, niſi Georgius Agricola, vir noſtræ tempeſtatis memoria dignus, oculatus adfuiſſet in Hecla. Narrat hic in Inſula Irlandia montem nomine Heclã exiſtere, ex quo ignis emittitur, ut hodie in Vulcano propè Siciliam, Sicaniam dictam, & Puteolis in loco vocato le Fumarole, obſervamus. Ille autem à cæteris diſſimilis ſiccis extinguitur, aqua vero alitur, Ex lib. noſtro de Hydron. Natu.

Homi-

Hominum aliquot ſubtilioris, pleroſque autem groſſioris ingenii adeſſe.

PRopterea Aſtrologi, & præcipue Albumaſ. hominum aliquos ſubtilioris ingenii, aliquos verò groſſioris inveniri volunt, quia in eorum nativitate Mercurius vel bonam vel malam habet poſituram. In quorum enim nativitate Mercurius in domo vel exaltatione Solis fuerit, ii ſunt ingenio præditi, ſi verò fuerit in domo Lunæ naſcuntur groſſiores. Ptolomeus Propoſ. 70. in quorum ortu Luna reſpicit Mercurium, ſapientes fieri voluit, contrà autem amentes: quia Luna virtutes naturales infundit, Mercurius verò rationales: unde cum virtutes naturales, quibus corpus gubernatur, rationem reſpiciunt, ille naſcitur ſapiens, cum autem non reſpiciunt amens. Hac etiam de cauſa efficitur mentis hebes, & obliviosſus, qui in nativitate Mercurium habuerit retrogradum, ſi enim directus fuerit, ingenii celeris fiet. Hanc Aſtrologi ducunt rationem, quod ſtellæ non impeditæ ſuas faciant naturales operationes, oppoſitum autem ſi impediuntur.

tur. His de cauſis frequenter Aſtrologos vera prognoſticare de moribus hominum accidit, non quod ita neceſſario eveniant, ſi homo per voluntatem rationis legem magis quam ſenſus ſequi voluerit, ſed quia pronus eſt ad ſequendum appetitum ſenſitivum in quo Aſtra influunt. Raphael Maff. in Addit. Bartol. Sybill.

Galenum omnium partium corporis, ſolum perfectiſſime inter veteres, morbos curaſſe.

ERat apud Ægyptios inviolabile decretum, ut ſingulis morbis ſinguli adhiberentur Medici: Hinc illorum ocularii, auricularii, & alterius morborum nomenclaturæ aliquot vocabantur: arbitrabantur enim fieri non poſſe, ut unus omnium curarum diſciplinam rectè teneret, quamvis in una doctus haberetur, ut Baptiſta Fulgoſus lib. 2. adnotavit. Galenus tamen illius temporis inter veteres, naturæ miraculum, omnium corporis humani partium, tanquam ſapientiſſimus, morbos perfectiſſimè ſolus curare novit. In lib. de Part. Art. Med. cap. 2.

Græ-

Græcos Scriptores de Judæorum monumentis nullibi pertractaſſe.

ARiſteas cujus hodie libellus extat de tranſlatione ſeptuaginta interpretum, refert Ptolomeum Philadelphum ſecundum Ægypti Regem poſt Alexandrum, quæſiviſſe ex Demetrio Phalereo, quem ille inſtruendæ Bibliothecæ præfecerat, cur Græci Scriptores nullam de hiſtoriis & monumentis Judæorum mentionem feciſſent? reſpondiſſe autem Demetrium, tentaſſe quidem id facere Theopompum, & Theodectem nobiles inprimis Scriptores, & quædam ex Judeorum monumentis inſeruiſſe ſcriptis ſuis: ſed mox tamen luiſſe temeritatis pænas: illum enim amentia, hunc cæcitate divinitus percuſſum: ſed poſtea mali ſui cauſam agnoſcentes, & ex animo dolentes, placato Deo, ſanitati eſſe reſtitutos. Euſebius lib. 8. De Præpar. Evang.

A Cane rabido demorſum inſtar Canis latraſſe proditum eſt.

EX corrupta imaginativa non ſemel à

cane rabido commorſi latrare viſi ſunt: cognovit enim Nicolaus Florentinus quēdam, qui à cane rabido morſus, curationem vulneris minimè quæſivit: exercuit hic per dies 35. negotia ſua absque læſione, mane autem ſequentis diei è lecto ſurgens retrò uxorem ſuam inſtar canis ſtetit, cœpitque poſt eam latrare, dum autem ab illa reprehenderetur, ſubridens ſurrexit, idque pluries eadem die repetivit. Sero corrupta eſt ejus ratio, & die 40. mortuus à morſu illato repertus eſt.

In Arthritide & Chiragra quando mors ſuccedat.

RArò mortem in Arthritide & Chiragra timemus, quod in partibus corporis ignobilibus humor reſideat: hinc (novo haud ſuperveniente morbo) tales à mortis periculo vexati doloribus vindicantur. Hos tamen mori compertum eſt, quando circa ſiniſtrum pectoris ſinum, cui cordis turbinatus mucro ſubeſt, humorum colluvies decumbat, atque ſiniſtræ manus digitus annularis nodum acquirat, ac valde intumeſcat. Ex Lemnio.

Lienem

Lienem ad corporis turpitudinem maximè valere.

QUanta coloris turpitudine, qui ab infarctu craſſorum humorum lienoſi dicuntur, exiſtant, indies obſervamus, non modo in illius obſtructionibus, verum atque Scirrhis, aliisque tumoribus. Hinc jure dicebat Galenus 2. de Natur. Facult. Quibus corpus floreſcit, his lienem decreſcere, ac vice verſa, quibus lien creſcit, illis corpus tabeſcere, & vitioſis repleri humoribus. Cauſa omnium eſt, quod lien ab infarctu factus imbecillis, nequit (facta humorum ſeparatione in Hepate) melancholicum ſuccum ad ſe attrahere, hinc demiſſus ille cum ſanguine corporis atro colore ambitum maculat.

Jumenta clitellaria in itinere ſibilo & cantu à laboribus ſublevari.

MUſicæ concentus ſonorique numeri maximè homines delectant, ob id multi & cymbala, & alia Muſicæ inſtrumenta frequentant, ut animus à mæſtitiis ſublevetur. Hac conjectura obſervatum

eſt, jumenta clitellaria in laboribus & itinere cantu & ſibilo allevari: propterea muliones ut muli cæteraque jumenta clitellaria & ſarcinam & alia onera minùs laborioſè ſentiant, tintinnabulorũ torques in illorum collis ſuſpendunt, quorum ſonitu hujuſmodi valdè delectari cognoverunt, & perinde refici, & à laſſitudine ſublevari. Ex Vairo lib. 2. de Faſcino.

Maculas nigras in acutis morbis apparentes, exitium præſagire.

INter ſigna, quæ mortem languentium præſagiunt in febribus acutis, illud maximè obſervatu judicavi dignum, quod à Savanarola multa experientia comprobatum eſt. Si enim in facie ſeu genis ægrorum maculæ nigræ obortæ conſpicientur, procul dubio languentis exitium minantur, quippè venenoſæ, & peſtiferæ materiæ in corpore prædominium redundare arguunt, ex quo mors ſubſequitur. Has cum obſervaſſet Savanarola, ex tali prognoſtico magnum honorem fuiſſe conſequutum refert.

Acetum

Acetum ad ictus venenoſos epotum plurimum valere.

EX Cornelii Celſi obſervatione acetum ad ictus venenoſos valere repertum eſt: quippe cum puer quidam ab aſpide ictus eſſet, & partim ob ipſum vulnus, partim ob immodicos æſtus ſiti premeretur, cum in locis ſiccis alium humorem non reperiret, acetum quod fortè ſecum habebat, ebibit, & liberatus eſt: conjecturandum eſt acetum, quamvis refrigerandi vim habeat, habere etiam diſſipandi, quo fit, ut terra reſperſa eo ſpumet. Propterea eadem vi veriſimile eſt, ſpiſſeſcentem quoque intus humorem hominis ab eo diſcuti, & ſic dari ſanitatem. lib. 5. de ictu aſpidis.

A quodam piſcis genere febrem illicò excitari.

IN Atotan flumine Inſulæ Zeilam quoddam piſcis genus reperiri referunt, quod manu apprehenſum febrem accendat. Equidem piſces illic neutiquam eſculenti ſunt, licet flumen ſit piſcoſiſſimum: qui tamen piſcem febrium appellatum tetigerit

confeſtim à febre corripitur, ſed quod mirabilius eſt, demiſſo piſce ſtatim liberatur. Cardanus, & Scalig. in Exercit.

Fæminas in mares fuiſſe commutatas fabuloſum non eſt.

APud multos auctores ex pluribus obſervationibus notatum reperio, fæminas in mares quandoque commutatas fuiſſe: referam ſolum quod tempore Ferdinandi I. Regis Neapolis ſucceſſit. Erat Salerni quidam Ludovicus Guarrea à quo quinque filiæ ſuſceptæ ſunt, quarum natu majoribus duabus, alteri Franciſcæ, & alteri Carolæ erat nomen. Hæ ambæ cum perveniſſent ad decimum quintum annum in mares mutatæ ſunt: iis enim genitalia membra inſtar marium eruperunt, mutatoque habitu pro maribus habiti ſunt. Franciſcus, & Carolus nuncupati. Ex Fulgoſo.

Senectutis incommoda tàm corporis quàm animi numerantur.

QUanta ſint in ſenibus, & corporis & animi incommoda, non modo à Scripto-

ptoribus, verùm atque continua obſervatione experimur, ut jure aſſerere libeat, hanc hominis poſtremam ætatis partem miſerrimam judicari. Mortales enim cum ad ſenectutem perveniunt, cor eorum afflictum eſt, caput tremulum, ſpiritus languidus, anhelitus fætidus, frons caperata, corpus recurvum, nares mucores deſtillant, viſus debilitatur, capilli decidunt, dentes putreſcunt. Inſuper ſenes ſunt iracundi, inexorabiles, moroſi, nimis creduli, raro obliviſcuntur injuriarum, laudant veteres, præſentia damnant, triſtes ſunt, languidi, injucundi, & aſperi, ſunt avari, ſuſpicioſi, oneroſi, difficiles. Ex quibus ſenectutem ſentinam & cloacam eſſe omnium ſordium & immunditiarum ætatis noſtræ confitendum eſt. Ex Laur. Cuparo.

Magnum Alexandrum corporis ſudorem habuiſſe redolentem.

ERat Magnus Alexander tam recta corporis ſymmetria, humorum harmonia, & temperamento conſtitutus, ut ejus anhelitus odorem balſami expiraret: imò ſu-

ſudor, quē è corpore emittebat, tanta ſuavitate & fragantia redolebat, ut quoties ejus pori recluderētur, gratiſſimis odoribus perfuſus crederetur. Quod autem mirabile, & difficile creditu eſt, cadaver ejus tam ſuaviter ſpirabat, ut aromaticis ſpeciebus repletum eſſe judicaverint. Ex Quinto Curtio. Et lib. noſtro de Hydron. natur.

Diverſæ quorundam hominum virtutes & ornamenta.

PLerique apud Scriptores tum virtutibus, tum animi magnificentia collaudantur, omnes tamen in paucis earum perfectionem confirmant. Porrò Abſalonis formam, & pulchritudinem extollunt: Robur, & fortitudinem Sampſonis; Sapientiam Salomonis: Agilitatem, & celeritatem Azaelis: Divitias & opes Crœſi: Liberalitatem Alexandri: Vigorem & dexteritatem Hectoris: Eloquentiam Homeri: Fortunam Auguſti: Juſtitiam Trajani: Zelum Ciceronis.

Veterum ruditas, & in ſcribendo varietas.

BArbara equidem, & miſera erat Veterum

rum in ſcribendo ruditas, ii enim primò in cinere, deinde in corticibus & foliis arborum, poſtea in lapidibus, mox in lauri foliis, exinde in laminis plumbeis, conſequenter in pergameno, & tandem in papyro ſcribere ſoliti ſunt. Erat præterea illis in modo ſcribendi inſtrumentorum diverſitas: in petris enim ſtilo ferreo, in foliis penicillo, in cinere digito, in corticibus cultro, in pergameno canna, & in papyro penna ſcribebant, Eorum etiam atramentum varium erat: primùm fuit liquor piſcis illius, quem nos Sepiam appellamus: deinde mororum ſuccus: ad hæc ex fuligine caminorum, mox ex ſynopica rubrica aut minio, ultimò tandem ex galla, gummi & vitriolo fieri conſuevit. Ex Strabone de Situ Orbis.

In angina præfocativa pilulæ mirabiles.

APeriam nunc pilulas meas maximæ efficaciæ, quibus in angina præfocativa à craſſis frigidisque humoribus exorta, ſemper cum fælici ſucceſſu uſus ſum. Inter alias obſervationes in quibus tale me-

medicamentum libuit experiri, ſucceſſit caſus in R. Pet. de Stephano Archipresbytero Cercelli, qui ferè ſuffocatus erat: quare vocatus anno 1615. ut ejus ſaluti cõſulerem, cognito morbo, quod ex craſſa & viſcida à capite deſtillatione fieret, pilulas meas in aurora exhibui, non ſine Joſephi de Simõe in Medicina Doctoris mei collegæ admiratione, qui renuebat quodammodo medicamentum. Erat pilularum compoſitio ex trochiſc. alendahal. & aloes an. Scrup. j. Diagrid. Scrup. Sem. cum ſyrup. de liquiritia, conficitur maſſa. Ex hac plurimæ pilulæ, ut facilius æger deglutiret, confectæ ſunt. His deglutitis juris cicerum ſubitò cyathum propinare ſoleo; quemadmodum in hoc feci, qui ſine moleſtia evacuavit, & brevi delituit dolor & gulæ tumor, benè reſpiravit, benè comedit, & una die ſanus factus eſt, cum maxima multorum admiratione & lætitia. His pilulis uſus eſt Galenus ad linguam tumefactam, ut libro 14. Method. med. ſcriptum reliquit.

Capitis

Capitis noſtri capillos plantarum naturæ maximè aſſimilari.

MAgnam capitis noſtri capilli cum plantis retinent ſimilitudinem, quẽadmodum enim plantæ nonnullæ humoris defectu inareſcentes contabeſcunt, aliæ verò alienis naturæ ipſarum humoribus occurſantes pereunt, ſic & capitis noſtri capillis accidit: vel enim ex humiditatis defectu qua nutriuntur, vel ex ejuſdem pravitate corrumpuntur & decidunt. Hinc defluvium & alii capillorum defectus in capite oriuntur. Ex Gal.

Qua via volucrum pennas variis coloribus tingere valeamus.

SI volucrum pennas variis coloribus tingere optabimus, primò illas diligẽter abluere oportet: mox in aqua aluminis decoquere, atque dum calent in aquam croco coloratam, ſi flavas eas cupimus, conjiciemus: ſin autem cæruleas, in ſuccum, aut vinum acinorum ſambuci vel ebuli. In diluto floris æris virides fiunt, eodem

dem modo colore minii, atramenti, alteriusve coloris tinctas habebimus.

Agricolas Filicibus pro frumento conſervando in horreis uti.

POſtulavit à me Joannes Berardinus Mazzocca à Vitulano, magnæ expectationis adoleſcens ob flagrantem in ſtudia amorem, cujus familiaritas apud me gratiſſima eſt: Cur Agricolæ pro frumento conſervando filicibus pro ſtragulis in horreis utantur? Equidem hujus ingenium & animi indolem ſæpè demiratus ſum: propterea in re curioſiſſima complacere volui. Utuntur agricolæ filicibus in horreis, ut cerealia à corruptela præſervent: quippe filix à proprietate generationi obeſt, hinc agri filice pleni reputantur ſteriles. Hinc filix epota necat vermes & ex alvo dejicit; in gravidis necat fœtum, mulieresque reddit ſteriles: quapropter multa ratione agricolæ (licet tanti arcani ſint ignari) filicibus pro frumentorum ſtragulis utuntur, quia illorum corruptioni maximè reſiſtunt.

Terre-

Terreſtres lumbricos digitorum panaritium ſanare.

PAnaritium in latere unguium accidit, & inter apoſtemata numeratur, quod tantum inducit doloris, ut patiens, neque diu neque noctu dormire valeat. Pro hujus curatione & doloris lenitione multi multa ſcribunt: ego profecto certiſſimo experimento multoties comprobavi lumbricos terreſtres vivos ſuper panaritium alligatos, præſertim in principio, mirabiliter apoſtema compeſcere & ſanare, ut vix diei ſpatium affectus pertranſeat.

Galegæ atque Scordii miram contra luem peſtilentem eſſe efficaciam.

MIrabilem obſervamus Galegæ, & Scordii eſſe virtutem contra febres malignas & peſtilentes: ſi quis enim Galegæ folia in acetariis, aut carnium jure ſemel in die ſumpſerit, à febre hac tutus & incolumis præſervabitur. Idem (Galeni teſtimonio) Scordium efficere probatum eſt: ſiquidem ex veterum quorundum monumentis adverſus putredinem, ſcordium

dium ſingulare eſſe remedium traditur, ut 1. de Antid. cap. 12. legimus: nam cum interemptorum cadavera in prælio multos dies inſepulta manſiſſent, quæcunque ſuper ſcordium fortè fortuna ceciderant, multò minus aliis computruerunt: ea præſertim particula qua ſcordium attigerant: ob quam rem omnibus perſuaſum eſt, tam reptilium venenis quàm noxiis medicamẽtis quæ corpus putreſcere faciunt, ſcordium adverſari. Annibal Camill.

Nodos in infantis umbilico filiorum numerum haud oſtendere.

PLerique ex nodis infantis primò nati filiorum numerum ex eadem matre naſciturum cognoſcere profitentur: hoc autem caret ratione, ſæpè enim fit, ut illa moriatur, aut caſta vivat, vel plures generet filios & pariat quàm nodorum numerus exiſtat: ſive plures viros habeat, è quibus cum alio plures, cum alio pauciores filios ſuſcipiat. Propterea certiori ratione aſſerendum, in nodorum umbilici primi infantis conjectura exiſtimo, fæcundos uteros plerumque plures nodos in infan-

fan-

fantis parere umbilico, ſteriles autem paucos eosque non ad unguem diſtinctos, ut frequens obſtetricum obſervatio demonſtrat, & ut eventui hæc talia utplurimum cõcordare videntur. Ex Cardan. 8. de Rer. Var.

Oryalum avem ſolo aſpectu auriginoſos homines ſanare.

MIrabile eſt, quod de Oryalo ave circumfertur. Hæc porrò talem dicitur fuiſſe naturam ſortita, ut Ictericum affectum à quo homines plerumque moleſtantur, ad ſe valeat ſolo oculorum aſpectu attrahere: perinde vocatur Ictericus, ſive Galgulus à multis, ab Ariſt. autem in Hiſtor. animal. Coryon. Sed quod mirabilius eſt, Auriginoſus homo ab alite viſus ſanatur, ales verò moritur,

Homines quandoque ſolo contuitu Ophthalmiam contrahere.

MUlta obſervatione animadverti Ophthalmiã ſive lippitudinis morbũ quandoque contagioſum eſſe, & ſolo perinde aſpectu ab hominibus cõtrahi, oculi

culi enim tunc adeò pernicioſam vim retinent, ut in alios proprium affectum ejaculari valeant. Pulchra ratione hoc Vairus lib. 1. de Faſci. quomodo fieri poſſit diſſeruit: ſiquidem animus malè affectus ſuum quoque corpus male habet: ob id, ſi animus aliquo mœrore aut vitio afficitur, colores corporis etiam immutat: ſi enim ab invidia tentatur, pallore & croceo colore corpus inficit. Inde fit etiam, ut invidia tabeſcentes ſi oculos in aliquem liventes defigunt, animi ſimul venenum vibrent & quaſi virulentis jaculis confodiant. Propterea mirum non eſt, homines aliquando ſolo aſpectu in lippitudinem incidere, ut Hieronymus Thomaſius Medicus inſignis, (dum ipſe Neapoli ſtudiis vacarem) de ſe ipſo teſtatus eſt.

Ad lapides renum, & veſicæ frangendos mirabile remedium.

QUidam Medicus eruditus ad lapides frangendos tanquam admirandum paravit cibum, cujus efficaciam adeò mirabilem eſſe cognovit, ut ad lapides expellendos non ſolum à renibus & veſica, ſed etiam

etiam ab anulo comedentes, efficacius remedium haud inveniri cõfeſſus fuerit. Paratur ex hepate, pulmone, renibus, teſticulis cum priapo hirci, quæ cum croco, cinamomo & melle miſcentur, ac iis hirci inteſtina implentur. Doſis ſint duæ, aut tres bucellæ. Res porrò monſtruoſa, ſi vera eſt. Ex Michaele Paſchal. lib. 1. Method. Med.

Veterum Medicorum pro conſervanda ſanitate collegium.

BAlans Rex potentiſſimus Aſiæ & Syriæ, qui alter Alexander dictus fuit (ut ex Ariſt. in lib. Secret. Secret. ſive de Regim. Princip. habetur,) Medicos præſtantiores ex regionibus Indiæ, Græciæ, Mediæ, ac aliarum mundi partium congregavit, quibus impoſuit ut talem invenirent medicinam, qua ſi homo uteretur, nec Medicis nec alia Medicina indigeret, pollicitusque fuit Rex ditiſſimus maximum præmium eſſe daturum. Illi autem pro maturè conſulendo (trium dierum ſpatio poſtulato) collegium inivere. Mox ad Regem, cum omnes eſſent requiſiti, Sanages Græcus Medicinæ peritiſſimus,

qui præter cæteros doctrina & ſcientia rutilabat, omnium conſenſu Regi indicavit, quod ſumere quolibet mane aquam bis pleno ore, efficiat, ut homo ſanus perſiſtat, & alia haud indigeat medicina. Hoc profecto à ratione alienum non eſt, ut enim in Arabum Græcorumque antiquiſſimis voluminibus invenitur, aqua ponderoſitatis ratione ad ſtomachi fundum tendit, auget calorem, & citiùs comprimit & digerit cibos, digeſtionique maximè auxiliatur, cæteriſque membris corporis plurimũ conducit. Fabrorum exemplo id totum inquiritur, qui in accenſos carbones, modicum aquæ conjiciunt, ut ignis vi majori accendatur. Idcirco binos aquæ claræ hauſtus mane potare, menſe Junio præſertim propter choleram reprimendam, multum confert ad ſanitatem conſervandam. Ex Bartholom. Moles in lib. de Sanit. tuen.

Alexandrum Magnum ſudorem ſanguineum in pugna habuiſſe.

SUdare ſanguinem purum inter admiranda, quæ raro ſuccedunt, numeratur, ut enim in aliquot ſudor ex ſanguinis ichore

re

re cruentus corpore maleaffecto viſus eſt, & is nequaquam ſine admiratione & ſtupore, ita ſi ille ex puro ſanguine ortus fuerit, atque in corpore ſano, utique majorem præſtat negotii cauſam inveſtigandi cupiditatem, ut fuſiſſime à nobis in lib. de Hydronoſa natura olim edito pertractatū eſt. Referam nunc, quod Magno Alexandro evenit, dum eſſet in extremo vitæ periculo conſtitutus. Is cum in pugna quadam de rerum ſumma cum Indis decertaret, ſubſidiarioque milite deſtitueretur, usque adeo cholera ſuccenſus eſt, ut toto corpore purum ſanguinem deſudaverit, Barbarisque totus igneis flammis ardere viſus ſit. Hoc autem tantum iis terroris ingeſſit, ut ſe Alexandro committere coacti ſint.

Lapathium carnes duras, & vetuſtas, tenerrimas eſuique aptas reddere.

T t apud Veteres Lapathiorum uſus . quentiſſimus, hoc enim illis peculiare eſt, ut carnes & edulia cum his elixata vel ſint dura, vetuſta & coriacea, vel tene-

ritatem & mollitiem acquirant. Propterea quod cibos cōcoctū faciles præſtabant, & alvū emolliebant, ab Veterum menſis rarò hujusmodi abfuiſſe legimus.

Cotoneorum ſeminum muccaginem combuſtionibus maximè opitulari.

INter præſtantiſſima auxilia, quæ combuſtionibus adhibentur, ſeminum cotoneorum mucilagines retinent principatum. Referam Petri Foreſti in proprio filio experimentum: Ille matri obſequioſus, cum teſtam carbone ignito repletam apportaret, cecidit, & igne oculos combuſſit: Pater autem cum ſemen cotoneorum in aquam roſaceam cōjeciſſet, atque muccagine oculos ſæpius abluiſſet, miraculi inſtar puer convaluit absque combuſtionis veſtigio. Hoc etiam auxilio in ſimilibus caſibus feliciſſimè ſemper uſum fuiſſe idem confirmat, in lib. 6. Obſerv. Med.

Aegyptios per notas, & figuras, ſenſus & rerum memoriam effingere conſueviſſe.

AEgyptiorum ſcientia, quia inter cæteras

teras præcellentior erat apud Veteres, (illa enim ab Abraham originem habuit:) idcirco & rudimento & Hierogliyphicis ferè occulta judicabatur. Siquidem illorum primi per figuras animalium (Cornelii Taciti teſtimonio) ſenſus mentis effingebant, & antiquiſſima monumenta humanæ memoriæ ſaxis impreſſa cernuntur, & literarum inventores perhibentur. Hinc in quibusdam Obeliſcis litteræ reperiuntur, quæ Regum illorum divitias ac potentiam declarant: per Apis enim ſpeciem mella conficientis Regem oſtendebant. Si quem memorem ſignificare volebant, leporem, aut vulpem auritis auribus, quod ſummi eſſent auditus, & inſignis memoriæ, effingebant: ſi verò malum, crocodillum: ſi velocem vel rem citò factam, accipitrem, quoniam hæc aliarum fermè avium ſit velociſſima: ſi invidum, anguillam, quòd cum piſcibus ſit inſociabilis: ſi juſtum, oculum: ſi liberalem, dextram manum digitis paſſis: ſi avarum, iisdem compreſſis. Per inſtrumenta quædam, & membra humana pleraque ſcribebant. De his vide Pierium, Diodorum & Strabonem.

Qua methodo peſtilenti tempore à lue nos tueri valeamus.

PRecioſa, ac brevis Theriaca reperitur, qua homines ab aëre peſtilenti, adjuncto vitæ regimine, præſervari poſſunt. Sumuntur caricæ, nuces juglandes, folia rutæ, & juniperi baccæ pondere æquali, confundantur ſimul, atque cum aceto roſaceo vel communi diſſolvantur, mox per pannum colentur, ſuaviterque exprimantur: ſuccus verò, qui percolabit ſervetur: unum enim iſtius cochleare manè jejuno ſtomacho ſumptum non ſinit illa die hominem à peſtilentia corripi. Ex Alphano de Peſte.

Olivarum oleum unguium puncturas mirabiliter ſanare.

IN ſedando dolore unguium ex puncturis acu vel ferro, atque iis perſanandis nullum remedium oleo olivarum ſalubrius invenitur: confiteor multa obſervátione, multiſque experimentis id totum comprobaſſe. Honeſta mulier, ac unicè dilecta Laura de Otaro mea uxor cariſſima, non ſemel dum varia ad familiæ ornamen-

tum

tum acu contexeret, in unguibus digitorum puncta eſt, ſimplici tamen oleo olivarum in puncturis collinito, & dolor confeſtim evanuit, & ſalus introducta eſt. Ego profectò ſemel punctus ferri cuſpide ſubter pollicis ungue cum ſanguinis effuſione, ſubito ad linimentum ex olivarum oleo, antequam aquam tetigiſſem, deveni, quo adhibito, dolor delituit, atque vulnus unà breviter & conſolidationem & ſanitatem habuit.

Admirandum auxilium ad Veſicæ calculum, quo absque inciſione diſſolvitur & expurgatur.

INter admiranda auxilia, quæ ad calculoſos adhibentur, connumerandum judico remedium à doctiſſimo Horatio Augenio experimento confirmatū in Epiſtolis adductum, quo absque inciſione in veſica multorum lapides comminuit & expurgavit. Referam qua via id innotuit. Ægrotabat calculo veſicæ cujusdam Typographi filius Romæ: poſt varia aſſumpta remedia, cùm nullā ſubſequutam noſſet utilitatem, ſecari cupidus, de pretio cum Nurſino ar-

bus morbus epilepticus, apud auctores noſtros paſſim legitur: ob id affectus hic vocatur à nonnullis morbus puerilis, ſive mater puerorum. Ut autem tùm ab Epilepſia, tùm apoplexia hi præſervari valeant, multa obſervatione expertum eſt, iis antequam lac guſtent, in primo ortu præbendo ſyrupum de cichorea cum Rhabarbaro ad drach. ij. ab hac lue præſervari, ut Nicolaus Florentinus fatetur. Arnaldus Villanova Corallium laudat: nam ſi diligenter tritum ad Scrup. Sem. infans hauſerit cum lacte antequam aliquid guſtet, nunquam in Epilepſiam incurrere obſervavit. Ego quidem Marcello, Hieronymo, & Marco Antonio filiolis meis ſuccum rutæ cum modico auro ad ſcrup. ij. cuilibet dedi, antequam lac guſtarent, & gratia Dei ab Epilepſia immunes exiſtunt. Helionora, quæ nunc ablactatur ferè mortua nata eſt, ſumptoque & jejunato parvo cochleario ſyrupi de Cichor. cum Rhabar. revixit, & Epilepſiam nunquam adhuc paſſa eſt.

Menſtrualem mulieris ſanguinem contra animalia eſſe venenum.

INter naturæ arcana reponendum eſſe

judicavi, quod à Metrodoro Sceptio traditur de mulieris menſtruali ſanguine. Mulieres ſiquidem ſi menſtruationis ſpatio nudatæ ſegetes ambiunt, erucas, vermiculos, ſcarabeos, ac alia noxia animalcula decidere faciunt. Tale enim à natura iis virus inditum eſt. Non ſolum autem hujuſmodi animalculis menſtrualis mulierum ſanguis nocere creditur, verum atque grandioribus, quippe canes, ex Plinii teſtimonio, menſtruo ſanguine guſtato in rabiem mutari viſi ſunt, quorum morſus inter difficillimos morſus ſanatu reputatur. At de re hac ſuperius alias tractavimus.

Thapſiam veſicas, & œdemata corpori ſuperpoſitam excitare.

Magna profectò eſt Thapſiæ efficacia in veſicis & œdematibus generandis: idcirco à nonnullis in peſtiferis febribus, ubi veſicantia neceſſaria ſunt, cum felici ſucceſſu uſurpari audio. Cum autem corporis locum aliquem inflare quis deſiderat, vel oſtentationis, vel curioſitatis gratia, ponatur Thapſia in loco conſtituto,

ro, ibi enim brevi veſicas, & œdemata excitabit: ut tandem citra læſionem id ſuccedat, & brevi etiam ſolvantur, Theriaca linire, vel cuminum aut acetum ſuperponere oportet. Ex Cardano lib. 8. de Variet.

Auri uſum in medicina pro conſervanda valetudine mirabilem obtinere proprietatem.

MIrabilis efficaciæ aurum in medicina eſt, quippe innumeras illud pro corporis tuenda ſanitate retinet virtutes. Ejus uſus in vino maximè excellit: capiuntur propterea auri lamellæ, quæ ignitæ toties in vino extinguuntur donec ferveat iſtud: mox colatur, & uſui ſervatur. Vinum hoc potatum ventriculo imbecillo ſuccurrit, concoctionem adjuvat, fœdum colorem emendat, & principalia membra corroborat & reſarcit. Proinde obſervatum reperio, cor ab illo roborari, pravos humores calore ejus abſumi, vitales ſpiritus clarificari. Hepatique plurimum prodeſſe ſua virtute illius uſum. Multi certiſſimo experimento hujuſmodi vinum vitam prolongare cognoverunt, ſpiritusque ſinceros

ceros facere, atque vires totius corporis renovare. Nonnulli leproſis multum conducere ſcribunt, ut ex Mizaldo, & Zacharia à Puteo capitur. Quercetanus Auri folia in aliqua betonicæ aut abſinthii conſerva commiſta, ac deglutita ſua ſpecifica facultate ventriculum corroborare ſcripſit.

Aliquot animalia ex naturæ eorum ſimilitudine à Veteribus Diis fuiſſe dicata.

MAgna erat Veterum inſania in eorũ falſa religione, quippè, & animalibus cultum reddidiſſe & infinitis aliis ſideribus & naturalibus rebus circumfertur. Inter alia, quædam apud eos animalia erãt, quæ ex naturæ illorum proprietate & ſimilitudine, ut reor, aliquibus Diis reperiuntur fuiſſe dicata. Hinc Canis Dianæ ſacer eſt, Aquila Jovi, Tygris Baccho, Pavo Junoni, Leo Cybeli, Equus Neptuno, Cycnus Apollini, Anguis Æſculapio, Corvus Phæbo, Aſinus Libero, Gallus Marti, Columba Veneri, Noctua Minervæ, Lupus Marti, Anſer Junoni, Soli Phænix. Ex Forcio.

Veri

qui proximè incidi debebat, liber ab omni malo nona fuerit die.

Millepedum ad calculos Renum & Veſicæ præparatio.

PRæparantur Millepedes ad Renum Veſicæque calculos tali modo. Recipe Aſellorum quam volueris quantitatem, vinoque albo generoſo abluito diligenter, mox in ollam conjicito novam vitro obductam, lutoque aliquopiam illam incruſtato, demum in furno exiccentur, ita ut poſſit in tenuem pulverem redigi: tum verò affunde vini ejusdem generoſi quantum poterunt imbibere, & rurſus exiccato, ac tertiò imbibito & exiccato ut ſupra, quartò verò pulverem irrorato aqua fragarum deſtillationis, & olei ex Chalcanto Scrup. j. permiſceto invicem, & exiccato rurſus: ubi verò ſic fuerit exiccatum in tenuiſſimumque pulverem redactum, ſervetur in vaſe vitreo, aureo vel argenteo. Ex eodem.

Frequentem ficuum eſum ſudorem parere abominabilem.

LIcet ficuum uſus multa hominibus

commoda parturiat, nam & eæ citiſſimè nutriunt & impinguant corpora, alvum emolliunt, & per urinas & per ambitum corporis non pauca excernunt excrementa: tamen earum cõtinuus & frequens uſus ſudorem generat abominabilem, & corporis fœditatem. Indicium hujus rei eſt, quod illarum eſu pediculorum copia innaſcitur. Hinc apud Rhodiginum lib. 6. Antiquar. lect. Anchimolum & Moſchum Sophiſtas legitur tota vita fuiſſe hydropotas, ac ficis modo ſolitos veſci, & tamen robuſtos extitiſſe, ſed adeò fœtentes, ut propter abominabilem ſudorem certatim à balneis excluderentur.

Mulieres eximiam & ſuavem retinere pinguedinem.

CОrpora mulierum ſuaviori, & majori fulciuntur pinguedine quam ipſa hominum, quæ profectò ob ſiccitatis dominium minus humidi & oleoſitatis retinere videntur. Propterea apud Plutarchum 3. Sympoſ. 4. habemus, ubi multa cadavera promiſcuè erant comburenda, veterum tempeſtate, ſemper decem virorum unum

unum muliebre immiſceri ſolitum : quaſi illud unum tantum ſuppeditaret pinguedinis, ut cætera facilius concremari valuiſſent.

Actu dæmonum mirabiles in hominum corporibus effectus procreari.

MIrabiles porrò in hominum corporibus Dæmonis aſtu effectus conſpiciuntur, ut quando quis evomat acus, clavos, pilos, oſſa magna: vel quod plumæ in lecto ſint ingenioſiſſimè conſertæ: multæ enim de iis obſervationes apud Hieronymum Mengum in Malleo Maleficar. Paul. Grillandum & Delrium reperiuntur. Quomodo autem hæc fieri poſſint, talis eſt ratio: aut enim iſta ſunt Diaboli illuſiones, ita quòd ea videantur quæ vera non ſunt, ſive per activa naturalia hoc efficientia, ſive per acriſian, ſive per aeris condenſationem; aut ſunt verè, quippe Diabolus inviſibiliter hujusmodi in hominis ſtomacho intulit, & exinde viſibiliter educit, licet tam magna videantur, nam & ea dividere & integrare poteſt ſaltem

Veri Unicornu proprietas, ejusque cognitio.

VErum Unicornu, quod in febribus peſtiferis propinatur languentibus utilitate maxima, in ſyncope maximopere prodeſſe videtur. Illud autem non ex eo cognoſcitur, quod bullas excitet, ut plerique hominum ignari perſuaſi ſunt, hoc enim quodlibet cornu etiam facit: ſed alia diverſaque methodo. Hoc eſt præcipuum experimentum: Si ſcobem ejus cum arſenico gallinæ, turturi, aut columbæ devorandum dabimus, ſi ſuperſtes manſerit, (vel unicornu ſtatim poſt arſenicum ſumptum datum fuerit,) verum & legitimum Unicornu pronunciabimus. Alii in aurificis fornacem demittunt, ſi odorem cornu à ſe non emittat, verum eſſe prædicant. Nonnulli experimento referunt, quod in uſtione non omnino comburatur ſed augeatur potius, minimeque in uſtione fœtorem cornu habeat, ut in cornu cervino experiri ſolet. Ex Foreſto.

Quo artificio mulierum cinni crocei evadant.

CApillorũ cultui mulieres maximè vacant, illud autem iis optabilius eſt ut flavitiem acquirant. Referam modum quo votum aſſequi poſſint. Sumito Rhabarbari fabæ magnitudinem, fœni græci, croci ſylveſtris, liquiritiæ, tabacci, corticum aranciorum quantitatem ad tui libitum, paleæ triticæ ſimiliter, his quernum cinerem addito, & incoquito, ut tribus digitis deſcendat aqua, inde laventur capilli, tanta enim flavitie redundabunt, ut illos aureos eſſe dicas. Ex Porta in Phyſiogn. lib. 3.

Ad excitandum in ſenibus naturalem calorem, eorumque vires deperditas renovandas confectio præſtantiſſima.

THeſauris profectò comparanda eſt confectio illa quæ à Marſilio Ficino in lib. 2. de Vita producenda, Medicina Magorum appellatur, quippe ſpiritus naturalem, vitalem, & animalem fovet, confirmat,

ſimat, & roborat, & propterea ſenibus præſtantiſſima eſt. Conſtat hæc ex thuris unc. ij. myrrhæ unc. j. auri in folia ducti drach. ſem. contundere ſimul tria oportet, atque aureo quodam mero confundere, & in pilulas ducere. Sumitur hujus miſturæ portiuncula in aurora jejuno ſtomacho, in æſtate cum aqua roſacea, in hyeme verò cum exiguo meri potu.

Quomodo febris in aliquo confeſtim induci valeat.

SI febrem in aliquo vel ad oſtentationem, vel ad remedium, curioſitatemque inducere optabimus, (ſiquidem in cõvulſionibus, paralyſi, aliisque frigidis affectibus non parum aliquando febrem excitare profuit:) Scarabei cornuti in oleo decoquantur, illoque arteria brachialis inungatur, tanta enim eſt eorum potentia, ut confeſtim febris & accenſiones corporis oriantur. Ex Cardano.

A multis animalibus anni tempora præcognoſci.

VIdentur profectò pleraque animalia anni

anni tempora præcognoſcere: ſiquidem ex eorum inſtinctu illa homines commentiuntur. Grues enim autumni tempore ad loca calida pervolant, hyemis frigora fugientes. Hirundines vernali tempeſtate ad regiones noſtras remeāt. Ficedulæ, coturnices, aliaque multa volucria in anni temporibus pabula commutare, aliaque loca adire conſpiciuntur. Hæc autem non Ver, Autumnum, vel Hyemem directè præſentiunt, quemadmodum nonnulli falſo ſibi perſuaſi ſunt, ſed verius ex facta alteratione à calido vel frigido in eorum corporibus, ſive occulta qualitate has viciſſitudines facere cognoverunt.

Amantes ex leviſſima quidem occaſione ſuccenſere ſolent.

QUi perditè amant, levi alioqui momento iraſci videntur, ratio hujus rei eſt, quia injurias licet leves, graves judicant. Grave ſiquidem exiſtimatur, ut ille injuriam in te committat, cui maximè placere ſtudeas. Cæterum quemadmodum ſubitò dolet, qui contra ſui habitus propenſionem facere quippiam conatur, ita

& amantem facere conſpicimus, mox tamen rixarum & odii pœnitet, rurſusque ſupplex jugum ſubacta cervice repoſcit. Ex Leonardo Jacchino.

In plenilunio & Novilunio Pharmaci exhibitionem à Medicis maximè deteſtari.

MUlta ratione à Medicis in Plenilunio & Novilunio pharmacum evitatur, ſiquidem Luna cum intermeſtris eſt, omnino caret lumine, atque ſub radiis ſolaribus jacta, & proinde ſolita caret humiditate, quo fit ut corpora noſtra magis ſicca maneant, & virtus retentrix robuſtior exiſtat. Idcircò ſi in Novilunio pharmacum ægris exhibeatur, absque dubio humores noxios agitabit, atque ob retentricis facultatis inobedientiam parum evacuabit. In Plenilunio ob Lunæ potentiam corpora noſtra valde caleſcunt, humoresque augentur. Hinc in pleniluniis noctes calidiores eſſe experimur, cujus cauſa calorem à centro ad circumferentiam attrahi veriſimile eſt; quapropter ſi humores corporis noſtri ad ambitum ten-

tendunt, procul dubio pharmacum improbatur, illud enim à circumferentia ad centrum trahit, motumque naturæ pervertit, quo facilè ſuccedit ut virtus lædatur, & humorum evacuatio, vel mala, vel depravata contingat. Ex Joann. de Vit.

In continuata maſculorum generatione ſeptimum mirabilem habere virtutem.

NIſi apud multos Scriptores reperiſsē ſeptimum maſculum continuatæ generationis mirabilem habere virtutem, inter hæc noſtra embammata minimè hoc adjeciſſem. Volunt enim, quando aliquis ſeptem filios maſculos continuatim & inter eos fœminam nullam ſuſcipiat, ſeptimum mirabilem virtutem & ſtrumas & alios plerosque affectus retinere ſanandi. An autem verum ſit, neſcio, cupio tamen à ſapientibus experiri.

Fumum Hydrargyri, ſuperpoſito velamine, in molem Mercurii mutari.

AUrifices dum vaſa mineralia inaurare cupiunt, Hydrargyro pro opere molien-

iendo utuntur, illud autem in igne impoſitum in fœtorem gravem & fœtidas exhalationes reſolvitur, pernicioſas quidem, niſi ab iis cautè evitentur. Quod autem in Hydrargyro mirabile judicatur eſt iſtud: ſi ſuper illius fumum linteolum extendimus, in quo colligi poſſit, utique in argentum vivum fumoſitas illa iterum convertitur, & Hydrargyrum renovatur. Experimur hoc etiam in carbonum fumoſitatibus, quæ in craſſas fuligines revertuntur, licet diverſimodè ab Hydrargyro. Ex Lemnio.

Fæculas Brioniæ in utero mundificando miram habere virtutem.

SIngularis profectò fæcularum Brioniæ, tum pro matrice mundificanda, tum ad hyſtericas ipſius paſſiones ſanandas eſt efficaciæ, quippe ex multis experimentis comprobatum eſt, in hujusmodi affectibus curandis inter remedia principatum habere. Referam ipſarum conſtructionem. Exprimatur prælo ex Brioniæ conciſis radicibus & contuſis ſuccus: erit primò turbulentus, idcircò in vaſe aliquo aſſervan-

ſervandus eſt, ut fæcalis materia ſubſideat: detineatur in loco frigido per paucos dies, in hoc enim ſpatio (inclinato vaſculo , ut turbulenta aqua ſeparetur & projiciatur,) fæces albiſſimas inſtar amyli in fundo inveniemus, quas iterum in pluribus vaſculis vitreis, aut terreis diviſas in umbra ut exiccentur ſervabimus: ita profectò intra paucas horas exiccabitur, & formam amyli acquiret expreſſam , quam Brioniæ fæculam nominamus. Hac fingi poſſunt pilulæ x. aut xij. granorum pondere, & cum pauco caſtorei, vel aſſæ fætidæ, ſummũ & præcipuum paratur remedium contra affectus narratos. Fæculæ hujuſmodi etiam ſi diſſolvuntur in aqua florum fabarum, pro fuco ad ornatum mulierum paneasque delendas, efficaciſſimæ ſunt. Ex Quercetano Mizaldo, & Zacharia à Puteo.

Millefolium ad conſolidanda vulnera miram habere potentiam.

PLuribus experimentis comprobatum audio, Millefolii virtutem ad vulnerũ coitionem, indiesque novis obſervationibus confirmari. Referam ſolùm quod ab Hol-

Hollerio in Chirurg. adnotatur. Cuidam deciſus naſus erat, qua os in cartilaginem deſinit: Ruſticus propendentem partem alteri digitis conjunxit, herbam tuſam, & è vino nigro tritam, quod Millefolium appellant, impegit, rudius omnia colligavit, unde celerrimè reſtitit ſanguis profluens, & vulnus pulchra cicatrice brevi coiit.

Chymicam artem Veterum tempeſtate floruiſſe.

APud Veteres in maximo pretio ars chymica habebatur, proinde à pleriſque illius ſtudio vacabatur: ingentes enim divitiarum copias illa methodo homines componebant, quibus ditiores facti cum Regibus bellum adibant. Propterea Diocletianum Cæſarem legitur, poſtquam Achillem Ægytiorum Ducem octo menſes in Alexandria obſeſſum profligaſſet, omnes chymicæ artis libros, diligenti ſtudio conquiſitos deflagraſſe: ne reparatis opibus, Romanos facilè repugnarent. Ex Suida, & Oroſio.

Quo artificio corpus glabrum reddi poſſit.

LIcet variis modis corpus depilatum & glabrum reddi poſſit: nulla tamen via præſtãtior eſt, Varronis teſtimonio, quàm loca lavare aqua, ubi Bufones decocti ſint, donec ad tertiam redeat, quippe ſi tali decocto corpus lavetur, proculdubio glabrum & ſine pilis habebitur.

Nativitatis hominum tempora à multis obſervari.

NOn levis profectò eſt multorũ Scriptorum obſervatio in hominum nativitatis tempore, à multis enim occaſionibus temperamenta eorum variant, & plerique à naturæ terminis maximè diſtrahuntur. Porrò qui in ipſo terræ motus momento naſcuntur, ſemper pavent, in tonitru ſemper languidi ſunt, ardente Cometa ex ardenti complexione amentes fiunt, interlunii tempore debiles evadunt, vel ſaltem (Ariſtotelis teſtimonio) melancholici, & atra bile laborantes,

Hydrar-

Hydrargyrum non eſſe venenum in pauca ſumptum quantitate, ſed ad vermes necandos exiſtere remedium.

HYdrargyrum, vel ſi mavis, argentum vivum, quod à multis venenum exiſtimatur, feliciſſimo ſucceſſu contra vermes exhibetur: tantæque certitudinis illud in Hiſpania reputatur, ut mulieres tenellis pueris, qui lactis vomitu laborant, ad quantitatem granorũ trium in propria ſubſtantia propinare audeant, hac enim via morbus ceſſare videtur frequentatis experimentis. Ego quidem viduam mulierem curavi, quæ novem dierum ſpatio vomitibus continuis ex vermibus laboraverat, & ferè triduo non comederat nec cibum retinere valuerat; Huic cum ſcrup. iij. hydrargyri mortificati cum tantillo cidonii propinaſſem, abſque ulla moleſtia per alvum centum & plures emiſit vermes, & eadem die liberata eſt, & ſolita exercuit domi & foris negotia, magna profectò parentum admiratione, cum prius debilis & emaciata eſſet. Aliis etiam exhibui, & bo-

no ſemper eventu, domique continuò aquam habeo, in qua Hydrargyrum infuſum retineo, illamque puerulis pro vermibus libentiſſimè concedo, nec adhuc quempiam ex illo noxiam recepiſſe expertus ſum. Uſus eſt hoc remedio ad vermes necandos Matthiolus, Horatius Augenius, & plerique alii celebres viri, qui omnes hujus auxilii maximè extollunt beneficium. Datur pueris in ſubſtantia Scrup.j. grandioribus Scrup.ij. vel drach.j. Corrigitur illud & mortificatur in mortario vitreo cum ſaccaro rubeo, ibi enim tam diù conteritur, ut in partes inviſibiles diſſolvatur: ne autem in priſtinam formam iterum redeat, olei amygdal. dulc. guttulas binas addere oportet, & cum ſaccaro roſ. violato, vel cidoniato jejuno ſtomacho languentibus propinatur. Sciant igitur curioſi in hac doſi nullum præbere periculum, in majori tamen non dedi, neque concederem: licet apud Auſonium Epigramm. 10. legatur hydrargyrum contra medicinas venenoſas valere.

Daturæ flores & ſemen homines in riſum concitare.

MIra eſt Daturæ potentia in faſcinandis, ut ita dicam, hominum mentibus, adeò quòd qui illius flores vel ſemen ſumpſerit, à riſu cachinnisque non deſiſtat, donec mens alienata ex plantæ viribus, in priſtinum redeat temperamentum. Apud Indos à furibus Datura uſurpatur, flores enim, vel ſemen in cibos eorũ quos deprædari volunt exhibent, & in mentis alienationem & in riſum concitant: ita profectò furandi parant induſtriam. Durat illorum riſus & mentis error viginti quatuor horarum termino. Ex Garzia ab Horto.

Lupos ſenio confectos in renibus venenoſos generare ſerpentes.

MAgnum profectò inpræſentiarum arcanum aperio, multis hucusque incognitum, de Luporum natura. Illud eſt cur à Lupis animalia commorſa modò ſanentur, modò autem moriantur? An quod Luporum aliqui venenoſi, aliqui vero ſine veneno exiſtant? Equidem Caro-

lus Stephanus lib. 7. ſuæ Agricult. cap. 1. ſe obſervaſſe fatetur in Luporum ſenum renibus, primò ſerpentes uno pede longiores & breviores, qui temporis ſpatio venenatiſſimi effecti, Lupum enecant. Hac via facilius nobis tribuitur conjectura, de Luporum morſibus: Si enim Lupi juvenes fuerint, animaliaque momorderint, ex benigniori eorum natura, mortem haud inferunt, ut multoties obſervamus, niſi fortè vulnera in principibus corporis fuerint locis, vel tam grandia, ut mori neceſſe ſit. Sin autem ſenio fuerint confecti procul dubio læviſſimò morſu animalia necabunt, propter peculiare venenum in Lupo deliteſcens, quo uſu venit, ut pleraque præmorſa animalium vel moriantur, vel membrum morſum putreſcat, vel ſaltem difficillimè curetur. Ex Gaſp. Bauhino.

Quali artificio ab uxoribus homines maſculos filios ſuſcipere valeant.

MUlta à Scriptoribus ad marium generationem adnotata valere reperimus: hæc autem præcipua & veriora eſſe exiſtimavi: Primò ut homo exerceatur, ſoli-

olidiorique utatur cibo, atque rariùs concubat, ita enim & calidius & ſpiſſius ſemen vadit, fitque prolificum & aptiſſimum ad marium conceptum. Secundo mater in congreſſu ſuper latus dextrum recubat, & à coitu confeſtim ſuper illud conquieſcat, ſiquidem Hippocrates maſculos in dextris, fæminas verò in ſiniſtris generari ſcripſit. In dextris enim ab Hepate fovetur ſemen, quod eſt calidum: in ſiniſtris autem à liene frigido quoquo pacto refrigeratur, & ad fæminarum conceptum præparatur. Tertiò ſpirantibus Aquilonibus concubant, Auſtris verò deſiſtant; Aquilo enim ad mares ſuſcipiendos accomodatiſſimus eſt, Auſter vero ad fæmellas. Capimus hujus rei ab ovibus experimentum, quæ ſi flante Aquilone concipiunt, marem ferunt, Auſtro autem fæminam. Multi, inter quos Cardanus eſt, ad marium conceptum Mercurialis maſculæ eſum extollunt, hæc duos quaſi coleos pro ſeminibus habet, & ab utroque conjuge depaſta, marem inducere occulta vi exiſtimatur,

anni tempora præcognoſcere: ſiquidem ex eorum inſtinctu illa homines commentiuntur. Grues enim autumni tempore ad loca calida pervolant, hyemis frigora fugientes. Hirundines vernali tempeſtate ad regiones noſtras remeãt. Ficedulæ, coturnices, aliaque multa volucria in anni temporibus pabula commutare, aliaque loca adire conſpiciuntur. Hæc autem non Ver, Autumnum, vel Hyemem directè præſentiunt, quemadmodum nonnulli falſo ſibi perſuaſi ſunt, ſed verius ex facta alteratione à calido vel frigido in eorum corporibus, ſive occulta qualitate has viciſſitudines facere cognoverunt.

Amantes ex leviſſima quidem occaſione ſuccenſere ſolent.

QUi perditè amant, levi alioqui momento iraſci videntur, ratio hujus rei eſt, quia injurias licet leves, graves judicant. Grave ſiquidem exiſtimatur, ut ille injuriam in te committat, cui maximè placere ſtudeas. Cæterum quemadmodum ſubitò dolet, qui contra ſui habitus propenſionem facere quippiam conatur, ita

& amantem facere conſpicimus, mox tamen rixarum & odii pœnitet, rurſusque ſupplex jugum ſubacta cervice repoſcit. Ex Leonardo Jacchino.

In plenilunio & Novilunio Pharmaci exhibitionem à Medicis maximè deteſtari.

MUlta ratione à Medicis in Plenilunio & Novilunio pharmacum evitatur, ſiquidem Luna cum intermeſtris eſt, omnino caret lumine, atque ſub radiis ſolaribus jacta, & proinde ſolita caret humiditate, quo fit ut corpora noſtra magis ſicca maneant, & virtus retentrix robuſtior exiſtat. Idcircò ſi in Novilunio pharmacum ægris exhibeatur, absque dubio humores noxios agitabit, atque ob retentricis facultatis inobedientiam parum evacuabit. In Plenilunio ob Lunæ potentiam corpora noſtra valde caleſcunt, humoresque augentur. Hinc in pleniluniis noctes calidiores eſſe experimur, cujus cauſa calorem à centro ad circumferentiam attrahi veriſimile eſt; quapropter ſi humores corporis noſtri ad ambitum ten-

tendunt, procul dubio pharmacum improbatur, illud enim à circumferentia ad centrum trahit, motumque naturæ pervertit, quo facilè ſuccedit ut virtus lædatur, & humorum evacuatio, vel mala, vel depravata contingat. Ex Joann. de Vit.

In continuata maſculorum generatione ſeptimum mirabilem habere virtutem.

NIſi apud multos Scriptores reperiſſe ſeptimum maſculum continuatæ generationis mirabilem habere virtutem, inter hæc noſtra embammata minimè hoc adjeciſſem. Volunt enim, quando aliquis ſeptem filios maſculos continuatim & inter eos fœminam nullam ſuſcipiat, ſeptimum mirabilem virtutem & ſtrumas & alios plerosque affectus retinere ſanandi. An autem verum ſit, neſcio, cupio tamen à ſapientibus experiri.

Fumum Hydrargyri, ſuperpoſito velamine, in molem Mercurii mutari.

AUrifices dum vaſa mineralia inaurare cupiunt, Hydrargyro pro opere molien-

liendo utuntur, illud autem in igne impoſitum in fœtorem gravem & fætidas exhalationes reſolvitur, pernicioſas quidem, niſi ab iis cautè evitentur. Quod autem in Hydrargyro mirabile judicatur eſt iſtud: ſi ſuper illius fumum linteolum extendimus, in quo colligi poſſit, utique in argentum vivum fumoſitas illa iterum convertitur, & Hydrargyrum renovatur. Experimur hoc etiam in carbonum fumoſitatibus, quæ in craſſas fuligines revertuntur, licet diverſimodè ab Hydrargyro. Ex Lemnio.

Fæculas Brioniæ in utero mundificando miram habere virtutem.

Singularis profectò fæcularum Brioniæ, tum pro matrice mundificanda, tum ad hyſtericas ipſius paſſiones ſanandas eſt efficaciæ, quippe ex multis experimentis comprobatum eſt, in hujusmodi affectibus curandis inter remedia principatum habere. Referam ipſarum conſtructionem. Exprimatur prælo ex Brioniæ conciſis radicibus & contuſis ſuccus: erit primò turbulentus, idcircò in vaſe aliquo aſſervan-

ſervandus eſt, ut fæcalis materia ſubſideat: detineatur in loco frigido per paucos dies, in hoc enim ſpatio (inclinato vaſculo, ut turbulenta aqua ſeparetur & projiciatur,) fæces albiſſimas inſtar amyli in fundo inveniemus, quas iterum in pluribus vaſculis vitreis, aut terreis diviſas in umbra ut exiccentur ſervabimus: ita profectò intra paucas horas exiccabitur, & formam amyli acquiret expreſſam, quam Brioniæ fæculam nominamus. Hac fingi poſſunt pilulæ x, aut xij. granorum pondere, & cum pauco caſtorei, vel aſſæ fætidæ, ſummũ & præcipuum paratur remedium contra affectus narratos. Fæculæ hujusmodi etiam ſi diſſolvuntur in aqua florum fabarum, pro fuco ad ornatum mulierum pancasque delendas, efficaciſſimæ ſunt. Ex Quercetano, Mizaldo, & Zacharia à Puteo.

Millefolium ad conſolidanda vulnera miram habere potentiam.

PLuribus experimentis comprobatum audio, Millefolii virtutem ad vulnerũ coitionem, indiesque novis obſervationibus confirmari. Referam ſolùm quod ab Hol-

Hollerio in Chirurg. adnotatur. Cuidam deciſus naſus erat, qua os in cartilaginem deſinit: Ruſticus propendentem partem alteri digitis conjunxit, herbam tuſam, & è vino nigro tritam, quod Millefolium appellant, impegit, rudius omnia colligavit, unde celerrimè reſtitit ſanguis profluens, & vulnus pulchra cicatrice brevi coiit.

Chymicam artem Veterum tempeſtate floruiſſe.

Apud Veteres in maximo pretio ars chymica habebatur, proinde à plerisque illius ſtudio vacabatur: ingentes enim divitiarum copias illa methodo homines componebant, quibus ditiores facti cum Regibus bellum adibant. Propterea Diocletianum Cæſarem legitur, poſtquam Achillem Ægytiorum Ducem octo menſes in Alexandria obſeſſum profligaſſet, omnes chymicæ artis libros, diligenti ſtudio conquiſitos deflagraſſe: ne reparatis opibus, Romanos facilè repugnarent. Ex Suida, & Oroſio.

Quo artificio corpus glabrum reddi poſſit.

LIcet variis modis corpus depilatum & glabrum reddi poſſit: nulla tamen via præſtâtior eſt, Varronis teſtimonio, quàm loca lavare aqua, ubi Bufones decocti ſint, donec ad tertiam redeat, quippe ſi tali decocto corpus lavetur, proculdubio glabrum & ſine pilis habebitur.

Nativitatis hominum tempora à multis obſervari.

NOn levis profectò eſt multorũ Scriptorum obſervatio in hominum nativitatis tempore, à multis enim occaſionibus temperamenta eorum variant, & plerique à naturæ terminis maximè diſtrahuntur. Porrò qui in ipſo terræ motus momento naſcuntur, ſemper pavent, in tonitru ſemper languidi ſunt, ardente Cometa ex ardenti complexione amentes fiunt, interlunii tempore debiles evadunt, vel ſaltem (Ariſtotelis teſtimonio) melancholici, & atra bile laborantes.

Hydrar-

Hydrargyrum non eſſe venenum in pauca ſumptum quantitate, ſed ad vermes necandos exiſtere remedium.

HYdrargyrum, vel ſi mavis, argentum vivum, quod à multis venenum exiſtimatur, feliciſſimo ſucceſſu contra vermes exhibetur: tantæque certitudinis illud in Hiſpania reputatur, ut mulieres tenellis pueris, qui lactis vomitu laborant, ad quantitatem granorū trium in propria ſubſtantia propinare audeant, hac enim via morbus ceſſare videtur frequentatis experimentis. Ego quidem viduam mulierem curavi, quæ novem dierum ſpatio vomitibus continuis ex vermibus laboraverat, & ferè triduo non comederat nec cibum retinere valuerat: Huic cum ſcrup. iij. hydrargyri mortificati cum tantillo cidonii propinaſſem, abſque ulla moleſtia per alvum centum & plures emiſit vermes, & eadem die liberata eſt, & ſolita exercuit domi & foris negotia, magna profectò parentum admiratione, cum prius debilis & emaciata eſſet. Aliis etiam exhibui, & bo-

no ſemper eventu, domique continuò a-
quam habeo, in qua Hydrargyrum infu-
ſum retineo, illamque puerulis pro ver-
mibus libentiſſimè concedo, nec adhuc
quempiam ex illo noxiam recepiſſe exper-
tus ſum. Uſus eſt hoc remedio ad vermes
necandos Matthiolus, Horatius Auge-
nius, & plerique alii celebres viri, qui
omnes hujus auxilii maximè extollunt be-
neficium. Datur pueris in ſubſtantia
Scrup.j. grandioribus Scrup.ij. vel drach.j.
Corrigitur illud & mortificatur in morta-
rio vitreo cum ſaccaro rubeo, ibi enim
tam diù conteritur, ut in partes inviſibiles
diſſolvatur: ne autem in priſtinam formam
iterum redeat, olei amygdal. dulc. guttu-
las binas addere oportet, & cum ſaccaro
roſ. violato, vel cidoniato jejuno ſtoma-
cho languentibus propinatur. Sciant igitur
curioſi in hac doſi nullum præbere pericu-
lum, in majori tamen non dedi, neque
concederem: licet apud Auſonium Epi-
gramm.10. legatur hydrargyrum con-
tra medicinas venenoſas
valere.

Datu-

Daturæ flores & ſemen homines in riſum concitare.

MIra eſt Daturæ potentia in faſcinandis, ut ita dicam, hominum mentibus, adeò quòd qui illius flores vel ſemen ſumpſerit, à riſu cachinnisque non deſiſtat, donec mens alienata ex plantæ viribus, in priſtinum redeat temperamentum. Apud Indos à furibus Datura uſurpatur, flores enim, vel ſemen in cibos corũ quos deprædari volunt exhibent, & in mentis alienationem & in riſum concitant: ita profectò furandi parant induſtriam. Durat illorum riſus & mentis error viginti quatuor horarum termino. Ex Garzia ab Horto.

Lupos ſenio confectos in renibus venenoſos generare ſerpentes.

MAgnum profectò inpræſentiarum arcanum aperio, multis hucusque incognitum, de Luporum natura. Illud eſt cur à Lupis animalia commorſa modò ſanentur, modò autem moriantur? An quod Luporum aliqui venenoſi, aliqui vero ſine veneno exiſtant? Equidem Caro-

lus Stephanus lib. 7. ſuæ Agricult. cap. 1. ſe obſervaſſe fatetur in Luporum ſenum renibus, primò ſerpentes uno pede longiores & breviores, qui temporis ſpatio venenatiſſimi effecti, Lupum enecant. Hac via facilius nobis tribuitur conjectura, de Luporum morſibus : Si enim Lupi juvenes fuerint, animaliaque momorderint, ex benigniori eorum natura, mortem haud inferunt, ut multoties obſervamus, niſi fortè vulnera in principibus corporis fuerint locis, vel tam grandia, ut mori neceſſe ſit. Sin autem ſenio fuerint confecti procul dubio læviſſimò morſu animalia necabunt, propter peculiare venenum in Lupo deliteſcens, quo uſu venit, ut pleraque præmorſa animalium vel moriantur, vel membrum morſum putreſcat, vel ſaltem difficillimè curetur. Ex Gaſp. Bauhino.

Quali artificio ab uxoribus homines maſculos filios ſuſcipere valeant.

MUlta à Scriptoribus ad marium generationem adnotata valere reperimus : hæc autem præcipua & veriora eſſe exiſtimavi : Primò ut homo exerceatur, ſoli-

ſolidiorique utatur cibo, atque rariùs concubat, ita enim & calidius & ſpiſſius ſemen evadit, fitque prolificum & aptiſſimum ad marium conceptum. Secundo mater in congreſſu ſuper latus dextrum recubat, & à coitu confeſtim ſuper illud conquieſcat, ſiquidem Hippocrates maſculos in dextris, fæminas verò in ſiniſtris generari ſcripſit. In dextris enim ab Hepate fovetur ſemen, quod eſt calidum: in ſiniſtris autem à liene frigido quoquo pacto refrigeratur, & ad fæminarum conceptum præparatur. Tertiò ſpirantibus Aquilonibus concubant, Auſtris verò deſiſtant; Aquilo enim ad mares ſuſcipiendos accomodatiſſimus eſt, Auſter vero ad fæmellas. Capimus hujus rei ab ovibus experimentum, quæ ſi flante Aquilone concipiunt, marem ferunt, Auſtro autem fæminam. Multi, inter quos Cardanus eſt, ad marium conceptum Mercurialis maſculæ eſum extollunt, hæc duos quaſi coleos pro ſeminibus habet, & ab utroque conjuge depaſta, marem inducere occulta vi exiſtimatur.

Magnum eſſe in hæc inferiora Lunæ confluxum.

MIrabilis profectò eſt Lunæ vis in hæc inferiora, ipſa enim noctes illuminat, & ſuper humida poteſtatem habet: maris fluxus & refluxus per quadraturas ſuas intentius & remiſſius facit, quippè dũ oritur maria intumeſcũt, & in æſtuaria fluunt quouſque ad circulum meridianum illa perveniat: cùm autem ad occaſum inclinat, Oceanus ab æſtuariis refluit in gurgites; quando ſub Orizonte percurrit, mare ad conſueta æſtuaria convertitur, quoad nocte media meridici circulum Luna attingat; poſtremò cum ad Orientem tendit, Oceãus quoq; ad ſolitos alveos regurgitat. Ipſa in Agriculturæ rebus dicitur Domina; propterea antiqui gentiles, qui in terræ cultura proficere optabãt, Lunæ libamina ſpecialiter tuliſſe dicuntur, vocabatur Diana, ſive Latonia virgo, aut Plutonia cõjux, vel Proſerpina.

Leonardi Vairi de Octimeſtri partu ſententiam debilem eſſe.

SPeculatur Varius in lib. 2. de Faſcino., cur

cur partus Octimeſtris vitalis minimè ſit? innuit hic vir alioquin doctus, talem partum non vivere, ob ſemen imperfectum, quia non datur ſemen (ut arguit) quod ad illud tempus fætum procreare valeat: ſicut in genere tritici quodam eſt, quod tribus menſibus gignitur, quodam verò, quod novem menſibus: ſed debile eſt hujus fundamentum, quando in Hiſpania, & Ægypto Octimeſtres partus omnes vitales eſſe perhibeant. Potior ergò concluſionis ratio requiritur, quam nos alibi tangemus.

Somniorum præſagia à Deo divinare, aliquibus hominibus concedi.

NOn omnibus ſomniorum divinatio conceſſa videtur, ſed quibusdam à Deo ex ſpeciali gratia permittitur. Qui enim ſomnia proprio ingenio divinare intendunt, (dempta ſomniorum interpretatione, quæ à cauſis naturalibus innaſcitur, quorum præſagium ad Medicos pertinet,) aut cæcutiunt & delirant, aut dæmonum fallaciis involvuntur. Joſeph apud Pharaonem, & Daniel apud Regem Chaldæorum (ut in Sacris habemus) quia

divina afflati erant ſapientia ſomnia divinabant. Propterea miniſtris ſuis Pharaonem, audita ſui ſomnii interpretatione, dixiſſe legitur: Num invenire poterimus talem virum, qui ſpiritu Dei plenus ſit? & Rex Babylonis ad Danielem: Audivi de te, quoniam ſpiritum Deorum habeas, & ſcientiæ intelligentiæque ac ſapientiæ ampliores inventæ ſunt in te. Ex Javello.

Inter Polypodium, & Cancros magnam ineſſe antipathiam.

MAxima videtur inter polypodium, & cancros antipathia, eo quod ſi polypodium ſuper cancrum abjeceris vivum, brevi ſpatio tum pedū cortices, tùm ungues ille ejiciet: tanta eſt iſtius plantæ in illum particularis virulentia & efficacia. Ex Matthiolo.

Pennam Ibidis ſerpentes attonitos reddere.

MIrabilis eſt Ibidis pennarum vis cōtra ſerpentes, quippe ſi illius penna ad illorum quempiam injicitur, confeſtim in veſtigio greſſus hæret: admirabilius tamen

men eſt, quod ſerpens quernis frondibus contacta moriatur, quare circulatores aſtantibus mirabilia ſæpè portrahere, à ratione inconveniens eſſe non debet: multa enim iis ſunt, quæ admiranda judicantur, quemadmodum eſt, Viperam viſo Fago perterreri: experimento enim probatum eſt, illius ramo ante hoc animal injecto, veluti attonitum fieri, nec amplius moveri. Hoc etiam evenit ſi arundine leviſſimè percutitur. Sin verò iterum eadem vipera incutitur, confirmari videtur, & fugam repentè adire.

Mulieres rarò inebriari, crebrò autem ſenes.

CONtrariam naturam ſenile corpus & muliebre ſortita ſunt: ob id mulieres rarò ab ebrietate corripi aſpicimus, crebro tamen ſenes. Mulier quidem humida eſt, ut à cutis lenitate & ſplendore comperimus, ſenex contra ſiccus, ut cutis aſperitas & ſqualor confirmat. Mulier ex aſſiduis purgationibus ſuperfluum exonerat, ſenex autem ex corporis duritie, ſuperflua non excernit. Mulieris corpus quia variis

purgationibus erat deputatum, pluribus foraminibus fuit conſertum, non ſic ſenis corpus: propterea naturales meatus à corporis ſiccitate, & duritie potiùs obſerantur. Hæc ſunt in cauſa, ut ebrii ſenes facilè fiant, mulieres verò perquam rarò. Nam ſi à muliere largè vinum fuerit hauſtum, illud in magnam mulieris humiditatem incidens, utique vim ſuam perdit, dilutiusque fit, & cerebri ſedem non petit: nam per varia foramina mulieris illius vapor recurrit, & celeriter ejus fortitudo evaneſcit. In ſenibus vinum contrarietatem non recipit, quia corpus illorum ſiccum eſt, ob id vinum firmiter adhæret, cerebrumque petit, quia in durioribus membris & aridis (ut ita dicam) exhalatio nulla fit: hinc ab ebrietate facilè capiuntur. Ex Macrobio 7. Saturn.

Qua induſtria in urgenti ſomno quis valeat excitari.

MAgnus Alexander, ut in gerendo imperio occupatior eſſet, magnum contra ſomnum excogitavit remedium, quo ſi quis uteretur, facilè in ſomni gravitate,

tate, excitari valebat. Ille vas æneum prope lectum conſtituebat, & pilam æneam, ſive argenteam manu compreſſam habebat, brachiumque ſuper vas illud aptè componebat, ut pila in ſomno elapſa in æneum procideret, & à ſonitu excitaretur & ſurgeret. Mira equidem fuit hujus ingenii dexteritas, licet hæc Alexandri dormitatio potius quam ſomnus dici poſſit. Ex Ammiano Marcellino.

Quibus ſignis corpora venenata cognoſci valeant.

LIcet venenorum genera multa ſint, ex quo difficile ſit omnia ſigna reperire quibus cognoſci valeant, afferam tamen qua methodo corpora quæ venenum ſumpſerint intelligere poſſimus. Porrò magna fit in corpore commotio dum quis venenum hauſerit, præcipuè ſi illud calidæ fuerit naturæ, doloribus enim validis atque acutis in ſtomacho & inteſtinis torſionibus languens cruciabitur, præcordiorum ſentiet anguſtiam, fatigabitur vomitu & fluxu ventris, ſudor ſuſcitabitur in fronte cum vultu frigido, color æ-

ægri erit pallidus, pulſus debilis, inæqualis, & inordinatus, ſyncope & animi deliquiis affligetur. Hæc ſi omnia, vel in majori parte ſuccedunt, oportet celerrimè in ægris vomitum provocare, ut aſſumptum venenum ejiciatur. Ex Arnal. Villan.

Luem Gallicam non modò homines, ſed Canes etiam invadere.

TAnta eſt morbi Gallici quandoque immanitas, ut non modò ex uno languente, vel reſpiratione, tactu, aut commercio plures homines ea lue polluantur, verùm atque canes, ſi ulcera vel unguenta infirmi, lingere potuerint. Experientia hoc edocuit, viſus eſt enim quidam Canis Gallica lue captus, qui heri ſui emplaſtra linxerat. Ex obſervatione Julii Scaligeri 6. Poet.

Quo termin corporis hominis pulchritudo conſtitui debeat.

VArii equidem ſunt Scriptores in conſtituendo termino longitudinis & latitudinis corporis pulchri, inter quos ſententia Joannis Gorropii in ſua Gigantoma-

machia magis acceptanda videtur à ſapientibus, colligit ex Homeri decreto, longitudinem hominis pulchri debere eſſe quatuor cubitorum, latitudinem verò unius cubiti.

Cyminum hominibus palliditatem corporis inducere.

MUlta profectò ſunt, quæ vultus colorem hominum deflorare obſervantur, ſiquidem panis hordeacei uſus facit homines pallidos, ex Ariſtot. Aquæ lutulentæ potus, uſus ſalitorum, & immoderata Venus valde colorem deturpant: inter ea tamen quæ ex proprietate decolorare putantur, Cymini uſus & olfactus eſt. Duo enim de hoc exempla habentur apud Plin. lib. 20. c. 24. unum ſectatorum Portii latronis, qui ut illius imitarentur pallorem cymino frequenter utebantur: alterum eſt Julii Vindicis, qui ut Neronem falleret, pallorem ſibi cymino conciliabat. Ex Mercuriali de Decorat.

Regem Archelaum maximè Aſtronomiæ fuiſſe imperitum.

TAntum eſſe ſyderum obſervatio homini-

minibus neceſſaria judicatur, ut malè civitates, reſpublicas, hominumque cœtus ſine illorum obſervatione ii conſervare valeant. Utique horum ope tempora, annos, menſes & horas metimur, & ſine his in varia labyrintha involvimur. Hoc apertè ille imperitus Aſtronomiæ Rex Archelaus oſtendit, qui (ut viri ſummæ fidei ſcriptum reliquerunt) ob Solis Eclipſim, cujus cauſam ignorabat, tanto timore correptus eſt, ut regiam clauſerit, filium totonderit, judicia è foro ſuſtulerit, & jurisdictionem penitùs intermiſerit, ultimum enim orbis diem eſſe arbitrabatur. Ex Magino.

Miræ gracilitatis quosdam homines fuiſſe repertos.

EX Æliano, & Atheneo quosdam homines extremæ gracilitatis fuiſſe colligimus, legitur enim quendam Archeſtratum vatem fuiſſe, qui captus ab hoſtibus tantæ gracilitatis repertus eſt, ut cum lanci apponeretur, pondus unius oboli habuiſſet, quod incredibile & ferè ridiculum exiſtimatur. Philætas Cous etiam inventus eſt, quem ex gracilitate usque adeo

adeo invalidum fuiſſe ſcribunt, ut ne à vento dejiceretur, pondera ferrea pedibus & ſoleis geſtare cogeretur.

Anguillas cum Aquilone miram habere ſympathiam.

MIrabilis profectò conſenſus eſt, quē Anguillæ cum Aquilonibus habēt: ipſis enim ſpirantibus ſex dies ſine cibo & aqua has vivere fertur, cum Auſtris autem diſſentiunt, quippe his flantibus diu ſine cibo & aqua illæ vivere non poſſint. Ex Bodino in Theat.

Aſparagorum uſum corporis facere nitorem.

INter ea quæ nitorem & pulchritudinem corporibus inducere perhibētur, Aſparagorum uſus connumeratur, cujus efficacia à multis in corpore colorando ferè mirabilis judicatur. Aſparagi fœtentem reddunt urinam, & per illam pravos corporis expurgant humores: ob id mirum non eſt, ſi iis evacuatis, corpus reliquum non modò odoratum reddatur, ſed etiam nitidum, & coloratum: quippe ex humorum pra-

pravorum congerie & palliditas & deflo-reſcentia nobis innaſcitur, quibus ceſſantibus ceſſat deformitas, & color nitidus exoritur. Ex Avicenna.

Picem cum oleo maximam habere colligantiam.

EX congeneri ferè natura picem, reſinam, & hujusmodi, magnam cum oleo affinitatem retinere obſervamus: ſi manus enim pice vel reſina fœdantur, utique eas oleum extergit, idque ob colligantiam oritur. Oleum furfur tollit, furfur aqua eluit, aquam demum linteo ſiccamus. Ex Cardano.

Mularum genus à propria ſpecie minimè propagari.

MUlas equidem, & monſtra conſimilia, nec parere, nec ſuum genus propagare obſervamus: id fieri ajunt multi ab improportionato generandi temperamēto: veriùs tamen cum Bodino in Theat. Natur. hoc contingere exiſtimo, ne ſpecierum ſit infinitas, natura enim infinitatem abhorret. Ariſtoteles in Syria ſupra Phœ-

Phœnices mulas parere ſcripſit, & Theophraſtus in Cappadocia illas genus propagare voluit, tamen hoc veriſimile haud eſt. Propterea magis credendum reor, in illis locis Aſinarum quoddam genus oriri mulabus conſimile potiùs quàm mulas, quarum partus à noſtris prodigioſus & funeſtus eſſe dicitur, ut Julius Obſeq. in lib. de Prodig. adnotavit.

Leones Sole in Leone peragrante, à febribus moleſtari.

MIrabile eſt, quod in Leonum ſpecie contingit, dum Sol Leonis cæleſte ſignum ingreditur: ii enim à febre tertiana in toto ſideris ſpatio excruciantur, adeò quod fateri oportet, talium genus cum hoc ſidere antipathiam habere, & tertianam recipere: proinde Leonina à multis hæc febris appellatur, benè judicantibus, Leonum eſſe peculiarem. Leones hoc tempore tertio quoque die paſcuntur, nec ſemel etiam accidit ut biduum vel triduum inediam ſufferant. Stercus tunc ſicciſſimum & urinam fætentem excernunt, ut Ariſtoteles adnotatum reliquit. Ajunt multi hoc

à na-

à natura forſitan eſſe factū, ut ferociſſimæ beſtiæ quoquo pacto cohiberetur impetus, & à frequentiori rapina coerceretur.

Quo artificio in ſenibus barbas albosque capillos denigrare valeamus.

REferam notabilem miſturam, qua barba & albi capilli denigrari valeant. Sumito lixivii communis quantum volueris, decoque in eo ſalviæ & lauri folia cum corticibus juglandium viridium, mox lava, aut ablue madefacta ſpongia: ita enim nigredinem comparabis, quæ diu durabit, & lætaberis effectu. Ex Porta.

Mergum & Anſerem aquaticum in Hydrophobiam plurimum valere.

INter cuncta animalia adnotavit Ariſtoteles Anſerem aquaticum ſolùm non rabire, ob id à multis hujus eſum in Hydrophobia maximè celebrari: mirifico autem experimento contra rabidi canis morſus valere dicitur Mergus, qui in aquis & mari degit, quippe ab Aetio ejus eſu Hydrophobos illico aquam efflagitare narratur.

Lacertas miræ magnitudinis apud Indos inveniri.

IN Inſula Sancti Thomæ quædam Lacertæ ſpecies miræ reperitur magnitudinis, quæ admodùm illis gentibus familiaris eſt. In Inſula etiam Capraria, quæ una è Fortunatis eſt, ingentis magnitudinis hæc animalia cernuntur, habitatores autem pro iis interficiendis, bombardis, ſive ſclopetis, aliisque bellicis inſtrumentis utuntur. Ex Amato Luſ. in Dioſcor.

In educandis juvenibus, miram fuiſſe Athenienſium induſtriam.

MOs erat Athenienſium in juvenum educatione, ut ii coturnicibus, ſive qualeis, aut gallis pugnantibus ſtudium impenderent: Solent enim hujusmodi volucres usque ad extremam virium defectionem certare, Quo exemplo ad ſubeunda pericula, & vulnera contemnenda inflammabant juvenes, increpantes, avibus minùs ingenioſos eſſe homines non debere. Ex Solone apud Lucianum.

Serpen-

Serpentum eſum apud Indos frequentari.

IN Cuba Inſula penes Indos, ſerpentes nova totius corporis ſpecie ac forma præditi inveniuntur, quippe ſeſquipedis plerumque longitudine exiſtunt, & ex terra & aqua vivunt: Quod autem apud illas nationes mirabilius videtur, in lautioribus menſis horum animalium eſum, tanquam cibum ſapidiſſimum frequentari. Ex Petro Bembo.

Quo artificio porri caput in miram intumeſcentiam reddere valeamus.

INter Agriculturæ arcana, non infimi momenti methodus eſt, qua porri caput in tumorem magnum reddere poſſimus. Aperiam abſtruſum artificium: Si enim porri caput arundine, vel ligneo ſtylo pupugeris, atque raporum vel cucumerum ſemen in foramine occultaveris, procul dubio porri caput in tantum tumorem deveniet, ut id prodigioſum judicetur. Ex Mizaldo.

Inter

ter. Fraxinum, & Serpentes miram adeſſe antipathiam.

Raxini ſuccus ad ſerpentum morſus nirabili ſucceſſu à Medicis uſurpatur, ſine ratione, hanc enim plantam Ser-tes ex occulta antipathia miro odio quuntur, ſiquidem illius umbras tùm utinas tùm veſpertinas evitant & lon-aufugiunt. Retulit Plinius lib. 16. cap. x fraxino experimentum, quod ſi gy-frondibus fraxini & igne appara-in cujus medio ſerpens ſit projectus, culdubio feram in ignem potius, quàm raxinum aufugere, tantus eſt horum nſus, & occulta ſerpentum inimici-

irginitatem in mulieribus qua via ex-periri valeamus.

Apathium majus in aperienda mulie-rum virginitate aſtantibus magnam net efficaciam, ſi enim ex hujus foliis tur ſuffumigium, ſive hæc ſuper igni-carbones injiciuntur, ut effument ubi ierum ſit corona, cum odor ad puden-

da

da mulieris perveniet, illius bonitatem vel malitiam oſtendet: quippè ſi viro copulata fuerit, absque dubio urinabit, ſin vero fuerit virgo, urina potiùs conſtringitur quàm emittatur. Idem etiam facere autumant lignum Agalochum, ſive Xiloaloem, vel ſemen portulacæ, ſi ſuper carbones injecta adeò effument, ut ad pudenda mulieris odor valeat penetrare: movetur enim in defloratis urina quantò citiùs, ſecùs verò in virginibus. Ex Poꝛta.

Quomodo ex duabus aquis claris lac effingere illud valeamus quod Virginale vocatur.

LAc illud, quod à pleriſque ob coloris ſimilitudinem, ſive ex nova origine, Virginale appellatur, ex duabus aquis artificioſè confectis exoritur, ad multa quidem corporis mala utiliſſimum. Ejus modus talis eſt. Sumito lithargyri in pulverem redacti Unc. ij. aceti albi unc. vj. commiſta inſimul per filtrum lineum deſtillato, & aquam claram habebis. Ut autem alteram componas, ſumito Salis gemmæ Unc. j. Aquæ commũis ſive pluvialis claræ unc. vj. miſ-

miſceto ſimul, & ſic binas habebis aquas magni valoris. Cũ verò vel ad oſtentationem, vel curioſitatem ſive neceſſitatem lac Virginale conficere optabis, aquas utrasque conjunges ſimul miſcendo: ita profectò confeſtim liquor lacteus ſuſcitabitur qui Virgineus vocatur. Verrucæ in manibus, ſi hoc lacte per dies aliquot benè confricantur, evaneſcunt. Impetigines omnesque faciei maculæ, rubores, & ex ſole ardores, hoc linimento facillimè curantur.

Caſtratos, lienem, vel ovorum vitellos duriore, deglutire non poſſe.

Mirabile eſt illud, quod in caſtratis circa cibum obſervatur: hi enim nec lienem, nec duriores ovorum vitellos deglutire poſſunt, ut frequentiſſima apud multos inolevit experientia. Retulit Bodinus in ſuo Theat. tales priùs fame ſe necari pati, quàm lienem vorare poſſe. Cujus rei alia non creditur eſſe ratio, quam œſophagi iſtorum ex nimia adipe coanguſtatio & conſtrictio: cum autem lienis ſubſtantia ſpongioſa & flatuoſa ſit, atque in manducatione magis inflетur, facilè fit

L ut

da mulieris perveniet, illius bonitatem vel malitiam oſtendet: quippè ſi viro copulata fuerit, absque dubio urinabit, ſin vero fuerit virgo, urina potiùs conſtringitur quàm emittatur. Idem etiam facere autumant lignum Agalochum, ſive Xiloaloem, vel ſemen portulacæ, ſi ſuper carbones injecta adeò effument, ut ad pudenda mulieris odor valeat penetrare: movetur enim in defloratis urina quantò citiùs, ſecùs verò in virginibus. Ex Porta.

Quomodo ex duabus aquis claris lac effingere illud valeamus quod Virginale vocatur.

LAc illud, quod à plerisque ob coloris ſimilitudinem, ſive ex nova origine, Virginale appellatur, ex duabus aquis artificioſè confectis exoritur, ad multa quidem corporis mala utiliſſimum. Ejus modus talis eſt. Sumito lithargyri in pulverem redacti Unc. ij. aceti albi unc. vj. commiſta inſimul per filtrum lineum deſtillato, & aquam claram habebis. Ut autem alteram componas, ſumito Salis gemmæ Unc. j. Aquæ commũis ſive pluvialis claræ unc. vj. miſ-

miſceto ſimul, & ſic binas habebis aquas magni valoris. Cũ verò vel ad oſtentationem, vel curioſitatem ſive neceſſitatem lac Virginale conficere optabis, aquas utraſque conjunges ſimul miſcendo: ita profectò confeſtim liquor lacteus ſuſcitabitur qui Virgineus vocatur. Verrucæ in manibus, ſi hoc lacte per dies aliquot benè confricantur, evaneſcunt. Impetigines omneſque faciei maculæ, rubores, & ex ſole ardores, hoc linimento facillimè curantur.

Caſtratos, lienem, vel ovorum vitellos duriore, deglutire non poſſe.

MIrabile eſt illud, quod in caſtratis circa cibum obſervatur: hi enim nec lienem, nec duriores ovorum vitellos deglutire poſſunt, ut frequentiſſima apud multos inolevit experientia. Retulit Bodinus in ſuo Theat. tales priùs fame ſe necari pati, quàm lienem vorare poſſe. Hujus rei alia non creditur eſſe ratio, quam œſophagi iſtorum ex nimia adipe coanguſtatio & conſtrictio: cum autem lienis ſubſtantia ſpongioſa & flatuoſa ſit, atque in manducatione magis inſletur, facilè fit

ut ii ex œſophagi anguſtia talem cibum deglutire nequeant. Eadem ratio eſt in ovorum vitellis durioribus, qui ex ſubſtantia glutinoſa per anguſtum non facilè transeunt.

Spatium humanæ vitæ centum annorum ſecundum Aegytios compenſari intervallo.

CUrioſa magis quàm veritati conſonans mihi videtur Ægyptiorum aliquot opinio de hominum vitæ menſura, quippe illorum multi qui medicata cadavera ſervare conſueverant, ex quadam conjectura à cordis humani pondere deſumpta, in eam devenere ſententiam, hominis vitam centum annorum ſpatio definiri. Sumebant experimentum in corporibus quæ ſine labe moriebantur, horum enim anniculi duarum drachmarum ponderis cor retinere videbantur, bini quatuor, & ſic in ſingulis annis, quo in anno quinquageſimo homines centum drachmis cor in pondere retinere affirmabant: à quinquageſimo binas drachmas ſingulis annis decreſcere, atque à cordis pondere detrahi mi-

minuive dicebant, & ſic in anno centeſimo ad primum ſui ponderis, ſecundum iſtorum conjecturam, corredibat. Ex Terentio Varrone.

Phlebotomiam ex vena Salvatella ſpleneticis plurimum prodeſſe.

CUrabat Galenus ſpleneticum quendam, & cum diu (ut ipſe narrat) de illius cura eſſet ſollicitus, atque diligenter remedia quæreret, quadam nocte ſomniavit ſe in infirmo de vena Salvatella, quæ eſt inter minimum & anularem manus digitos, ſanguinem trahere, quod fecit, & ſanatus ille eſt. Hoc divinæ bonitati tribuendum exiſtimo, quæ multoties homines per bonos ſpiritus dirigit, ut ea perficiant quæ ad corporum valetudinem pertinent. Ex Barthol. Sybilla.

Gymnoſophiſtas apud Indos miræ viſus & ingenii dexteritatis inveniri.

MIrabile profecto illud eſt, quod de Gymnoſophiſtis quibusdam apud Indos narratur. Hi enim ab exortu, usque ad Solis occaſum, oculis contentis candi-

diſſimi ſyderis orbem intuentur, in globo igneo rimantes ſecreta quædam, arenisque ferventibus perpetem diem alternis pedibus inſiſtunt. Ex Solino.

Quibus auxiliis ſtrumarum materia per urinas valeat evacuari.

OBſervatum eſt hujusmodi præſidiis, ſtrumas ab hominũ corporibus evaneſcere. Adhibẽtur primò infirmis aliquot clyſteria ex ſucco brioniæ & mercurialis oleo & ſale concinnata, quibus patiens tum gelu tum materias viſcidas copioſe purgari videbitur: mox cum oleo amygdalarum dulcium vel mali aurantii coleis, mane diluculo, cantharidum præparatarum grana quinque vel ſex, juxta corporis naturam capiet. Cantharides autem per horas 24. in aceto infundantur, deinde exiccentur, & in pulverem reddantur. Hic enim earum præparationis modus eſt. Hujus modi auxiliis ſtrumarum materias, per urinas evacuari compertum eſt. Obſervavit hoc Doctor Phyſicus Joannes Dominicus Donnus, cujus familiaritas, animique indoles eſt mihi ſemper gratiſſima, mihique tale re-

me-

medium communicavit, robuſtis tamen corporibus ſolùm adhibendum cenſeo, ex illius enim experimento dolores ad inſtar parturientis circa pectinem tale præſidium commovere audivi. Aliis etiam modis & auxiliis ſtrumæ curantur: quippè ſi oleo in quo rana terreſtris, talpa, vel lacerta (vulgo dicitur racano) ſive lacerta magna vocata ebullierit, diù ſtrumæ purgato corpore liniantur, absque dubio exiccantur & evaneſcunt. Hæc animalia viva priùs in oleo ſuffocantur, tùm ad carnium ab oſſibus ſeparationem ebulliunt, & oleum mirabile ad ſtrumas componitur. Nonnulli ad earũ extirpationem cauſticis utuntur medicamentis, quorum potentia caro aperitur, & ſtrumæ evacuantur. Componuntur hæc talia ex arſenici ſublimati drach. j. lithargyri aur. & aluminis roccæ ana drach. ij. fabarum uſtulatarum numero quinque, hæc in pulverem redacta cum frumenti farina, acetoque acerrimo miſcentur, & fit maſſa è qua orbiculi vel placentulæ formantur, & exiccantur in Sole, vel furno, admoventur ſuper ſtrumas, & ſpatio horarum 24. opus perficiunt.

L 3 *Alexan-*

Alexandri Magni magnanimitas in poſteros ſtudioſos.

MUlta ratione Alexander Macedo Magnus dictus eſt, cum ejus excellentia non modò in armis, verùm atque in litteris apparuerit. Ille quidem ut Ariſtoteles de animalibus hiſtorias ſcriberet, multa liberalitate in poſterorum utilitatem, octingenta auri talenta cum tribus hominum millibus dedit, ut ſylvas, alvearia, & vivaria omnis generis diſquirerent, & opus ab ipſo perficeretur. Illi autem per Europam, Africam, & Aſiam peragrantes multa animantium genera ad Ariſtotelem attulerunt, quarum diſſectionibus de univerſa ferè horum natura acuratiſſimè Philoſophus ſcribere potuit. Ex Joanne Bodino.

Mulieres quaſdam in oculis Equi effigiem, vel geminas pupillas habere compertum eſt.

NOn rarò quædam mulieres magæ reperiuntur, quæ utplurimum, aniculæ ſunt, hominibus animalibusque viſu

nocentes. Solent hæ in ſingulis oculis, vel geminam habere pupillam (ut Hieronymus Mengus de Arte Exorciſt. adnotavit,) vel equi effigiem, quemadmodum nonnullas Pontum incolentes habuiſſe legitur. Referunt ex iſtarum oculis quosdam emitti radios qui non ſecus ac jacula & ſagittæ pro hominum cordibus faſcinandis exiſtunt, ita profectò totum pernicioſa quadam qualitate corpus inficiunt, brevique vel nullo temporis conſumpto intervallo, homines, bruta, ſegetes, arbores polluunt, & ad interitum ſæpè deducunt.

Sanguinem caninum epotum Hydrophobos curare autumant.

NOn modò Galenus, verùm atque Serapio, & plerique Sapientes ſanguinis canini potu canis rabidi morſum curari teſtantur: quæ autem ſit ratio apud hos non legitur. Referam tamen, quæ à Marſilio Ficino in lib. 2. de Vit. produc. adducitur: Ego opinor (inquit) ſalivam canis rabidi venenoſam, impreſſam hominis pedi læſo, per venas paulatim ad cor aſcendere more veneni, niſi quid interea

diſtrahat. Si igitur interim canis alterius ſanguinem ille biberit, ſanguis ille crudus ad multas horas natat in ſtomacho, velut peregrinus dejiciendus per alvum. Interea caninus ſanguis iſte ſalivam caninam ſuperiora membra prenſantem, priusquam ad præcordia veniat derivat ad ſtomachũ, nam & in canino ſanguine virtus eſt ad ſalivam canis attrahendam, & in ſaliva viciſſim virtus ad ſimilem ſanguinem proſequendum. Venenum igitur à corde ſemotum, ſanguinique imbibitum in alvo natanti, unà cum ſanguine per inferiora deducitur, hominemque ita relinquit incolumen.

Corallinam ad puerorum vermes necandos maximè laudari.

CORallinæ, quam plerique moſcum murinum appellant, in puerorũ vermibus necandis mira eſt virtus & efficacia. Hanc circulatores in plateis vendere ſolent, taleque remedium ad lumbricorum internecionem, ſummis laudibus extollunt. Profectò à veritate in hoc negotio haud abſunt, hoc enim cæteris medicamen-

camentis in re hac accomodatis excellentius, experimento ſiquidem comprobatum eſt, non modo lumbricos interficere tale præſidium, verùm atque eadem die cum aſtantium admiratione expellere, ut jure dixit Matthiolus, quod quandoque viſus ſit puer, qui ex aſſumpta hujus pulveris drachma centum vermes excreverit.

Quâ induſtria, labiorum, manuum, capitumque mamillarum citiſſimè fiſſuras ſanare valeamus.

APeriam electiſſimum præſidium, quo in labiorum, manuum, capitumque mamillarum fiſſuris feliciſſimo ſucceſſu ferè millies uſus ſum. Sumito lithargyri argent. myrrhæ, zinziberis an. unc. j. redigantur omnia in pulverem ſubtiliſſ. & ex cera recenti, melle, & oleo olivarum ad ſuffic. fiat unguentum. Uſus talis eſt: primò liniantur fiſſuræ ex humana ſaliva, mox deſuper in tela extenſum applicetur unguentum, ita quidem paucis diebus ſanantur.

Rhabarbarum cidoniatum utero gerentes abſque periculo alvo exonerare.

INgravidis mulieribus, cum grandi morbo affliguntur, magna cautela ſolent Medici medicamenta evacuantia eligere: vel enim haud porrigunt, ne conceptum diſperdant & matrem occidant, vel mitiſſima & benigniſſima excogitant & propinant. Multi Rhabarbarum ob ejus caliditatem, & amarulentiam recuſant: ſed perperam quidem, quando illud cidonio correptum inter electiſſima & benigniſſima connumerari debeat. Referam qua induſtria à Ludovico Mercato viro celeberrimo præparetur: Sumantur cotonea ab interaneis repurgata, & in partes diviſa, (ſed ſuperſtite pellicula, quæ valde eſt odorata,) in aqua donec tabuerint ebulliant: mox per linteum colata & expreſſa optimo ſaccaro coquantur, & dum id fit, adjicies ad lib. j. hujus condituræ unc. j. Rhabarbari. Doſis cujus ſit unc. j. vel. j. ſem. Aliud cidoniatum componitur, quod eſt gratius, & abſque moleſtia efficacius eva-

evacuat. Dividatur cidonium, & ſublatis ſeminibus cum folliculis, partium cavitates pulvere optimi Rhabar. negligenter triti, ad Drach.j. vel j. ſem. aut ij. impleantur, vel ſi affectus poſtulaverit, agarici tantundem, vel foliorum ſenæ, mox uniantur cidonii partes, papyroque involvantur, & ligata in clibano vel furnello coquantur ad perfectam coctionem, poſtremò abjectis medicamentis internis, pulpa manducetur. Hoc profectò medicinæ genus ſecurè evacuat, & viſcera omnia corroborat.

Animantium robur animi à ſemine ingenerari.

QUanta ſit ſeminis efficacia in audacia hominibus comparanda, nullo alio medio ſecuriùs cognoſcitur, quam caſtratorum naturam compenſare. Hi profectò ſtatim atque teſtibus privantur, animi robur amittunt, atque manſueſcunt, ſiquidem à ſpirituum copia, & calore potiſſimum naſcitur audacia, quæ in teſtium natura valdè ſpongioſa generantur, & ab iis in corpus deferuntur. Ob id Galenus in

lib. j. de ſemine, ſemen Soli comparavit, quod ſuo fulgore orbem illuſtrat, juxtà cujus fulgores ſemen, & ſpirituum & caloris potentia ferè corpus illuſtrare admonemur. Hinc Ægyptii ſapientiſſimi, cùm Regem fractum, habetemque repræſentare volebant merito Tiphonem caſtratum pictabant, benè animadvertentes, nil poſſe veriùs hominem infirmum oſtendere, quam hominem ſine ſemine.

Aegyptiorum aliquot ad quartanam febrem ſecreta experimenta.

EX ſecretis experimentis quæ ad febres quartanas Ægyptiis familiaria ſunt, hoc pro ſelectiſſimo remedio habent: ægrotis decoctum ex menta paratum ad ſemilibram calidum cum ſpolio ſerpentis pulverizati binis drachmis ante acceſſionem per horam propinant. Alii cum decocto aſari tempore acceſſionis vomitum procurant cum felici ſucceſſu. Sunt & nonnulli, qui ante acceſſionem pilularum drachmam exhibent. Hæ ex agarici, gentianæ, caſtorei, myrrhæ, rutæ an. drach. ij. piperis longi, calami aromatici croci an. ſcrup.

ſcrup.iv. Theriacæ antiquæ drach.iij. conſtant,& cum ſyrupo de granat.dulcib.conficiũtur. Aliis uſitatius eſt exhibere drach. agarici cum myrrhæ ſcrupulo diſſolutam in pulegii decocto. Ex Alpino de Medic. Ægypt.

Aves baccarum taxi eſu nigro colore fieri.

TAxus inter plantas virulentiam habere maximam videtur: qui enim ſub iſtius umbra dormire audebit, in gravem affectionem incidet.In baccis autem venenum potiſſimum viget, nam à viris comeſtæ, ventris profluvia, atque funeſta pericula movent: boves illarum uſu moriuntur, quemadmodum & pecora ſi forte has comederint. Aves verò iſtarum eſu minimè moriuntur, pennarum autem color in nigredinem mutatur.

Chelidonium lapidem miram in epilepſiam habere virtutem.

VIrtus Chelidonii lapidis à plerisque maximè extollitur, præſentaneum enim Epilepticis reputatur remedium,ad-

eo quod non pauci iſtius uſu, à tanta morbi ferocitate liberati ſunt. Ferunt in Autumni principio, Luna creſcente, hunc lapidem à ventre hirundinis extrahi, & contritum aliquo liquore epilepticis in potum propinari, quippe facultatem retinere dicitur, tenacem & viſcidum humorem qui cauſa caduci morbi eſt, exiccandi. Multi, chelidonium non ſolùm eſu, ſed etiam ſola ſuſpenſione, Epilepticos à proprietate ſanare contendunt. Ex Lemnio,

Miram inter aſpides & Halicacabum ineſſe antipathiam.

MIrabilem natura inter aſpides & halicacabum ſive majorem veſicariam invenit diſſenſum, & antipathiam, ii enim ſi juxtà hujusmodi plantæ radices quoquo pacto corpora admoverint, tanta ſtupiditate & ſomnolentia corripiuntur, ut amplius nequeant excitari.

Ariſtotelem cauſis rerum noſcendis maximum adhibuiſſe ſtudium.

ERat Ariſtoteles adeò cauſarum rerum cognitionis ſtudioſus, ut difficile quieſce-

ſceret niſi ad quæſitum exactum ſcrutinum deveniret : ob id cum à gravi valetudine opprimeretur, atque Medicus citra morbi cauſam pleraque vetaret, fertur (teſtimonio Polybii) ſic Medico dixiſſe: Ne me cures ut bubulcum & foſſorem , ſed prius cauſas ediſſere , & ita præceptis tuis facilè me morigeratum habebis. Cum autem in Chalcide exularet , atque Euripi, qui inter Aulidem Bœotiæ portum & Eubæam inſulam ſunt anguſti freti , ſepties interdiù noctuque alternis fluctibus ſtato tempore refluerent, ille maris recurſus excogitans, atque cauſam reddere non valens , tanto mœrore affectus eſt , ut morti occumberet. Ex Juſtino Martyr.

Infantes à nutricibus mores & temperiem recipere.

INfantes profectò à nutricibus non ſolum circa temperiem , ſed etiam mores multum recipere videntur , ob id ſapienter à Veteribus Romulum à Lupa fuiſſe lactatum, proditum eſt, vel hoc finxerint, vel vera narraverint : fuit enim Romulus ferinis moribus, callidus , fortiſſimus , & in-

incommodi patientiſſimus. At præter hũc, multos à feris enutritos, & educatos legimus: num autem hoc iis ex animi feritate fuerit tributum, neſcio. Scribitur Cyrum à Cane fuiſſe nutritum, Telephum Herculis filium à Cervo, Peliam Neptuni filium ab equa, Alexandrum Priami à vulpe, Aegyſthum à capra, quorũ mores apud Scriptores noti ſunt, ut apertè noſcamus, quid nutrices infantibus afferant. Equidem qui à capra lactantur ſtulti fiunt & ſalaces, & ita hircus eſt, quare ex hac conjectura tales evadere infantes, quales fuerint & nutrices comperimus, ſed mores virtute animi moderari poſſunt.

Quo artificio vitrum dividere valeamus.

Licet vitrum ſolùm ab adamante, cùm plicabile haud ſit, dividi inveniatur, tamen alia induſtria etiam compertum eſt, illud poſſe dividi, ut Cardanus recenſuit. Hic eſt modus: Filum ſulphure, & oleo imbue, locum circunda, accende, repete, donec locus optimè caleſcat, mox confeſtim alio filo aqua frigida madefacto cir-

circundato,& vitrum in oleo loco fractum & diviſum habebis. Ego quidem alio artificio & ſecuriori vitrum divido, caſuque hoc mihi notuit. Habebam quadam die cyathum vitri, vino ſublimato ſive aqua vitæ ſemiplenum, ad curioſitatem nonnullorum amicorum aquam in flammam, accenſa candela reddidi, ut vinum ſublimatum accendi ſolet, conſumpta autem flamma, cyathus in medio diviſus eſt, atque eo potiſſimùm loco, quem aqua ſupernatans attingebat. Ita ex curioſo experimento vitrum dividere apud alios amicos non ſemel valui.

Gallinaceum ſtercus à fungorum virulentia homines tueri.

FUngorum malitia ex multorum experimento pleroſque vita privavit, quia autem homines ab illorum eſu ob luxus abſtinere nequeunt, referam quid à Galeno tanquam arcanum pro iſtorum virulentia extirpanda, ſeu ſuperanda adnotetur. Erat in Myſia Medicus, qui homines penè ſuffocatos ab eſu fungorum ad vitam ducebat, remedioque tanquam ar-

cano

cano quodam utebatur : hunc precibus exoravit, ut tantum auxilium aperiret. Stercus gallinaceum ille adduxit, quo contrito ad lævorem utebatur, & cum oxycrato aut oxymelite propinabat infirmis, qui celeriter omnes adjuti ſunt. Hoc uſus fuit mox in quibusdam Urbanis Galenus, & verum invenit: nam qui præfocabantur paulò poſt vomebant pituitoſum humorem omninò craſſiſſimum, & exinde plane liberati ſunt. Inſuper Myſius ille utebatur hujusmodi præſidio in diutino Coli dolore, cum oxymelite propinato, vino vel aqua, cum feliciſſimo ſucceſſu, ob id Galenus ex Coli longo dolore ſpaſmo correptos, tali remedio quosdam perſanavit, nam & hoc colicum dolorem aufert, qui cauſa ſpaſmi eſt. Ex Gal. 10, Simplic. cap. 10.

Varia deliramenta à vini potentiſſimi potu exoriri.

MUlta equidem deliria in iis qui à vino potentiſſimo inebriantur, ſecundum humorum in corpore prædominium ſuſcitari ſolent: quippe illorum nonnulli in riſum maximum moventur, aliqui plorant,

rant, plerique vociferantur, alii profundiſſimo ſomno quieſcunt. Refert Alpinus in lib. de Medic. Ægypt. mulierem quandam à vini potu largiori ebriam, primo nimis evaſiſſe hilarem, atque in homines laſciviſſe, quos complectebatur & oſculis tenebat; mox è riſu & cantu ad iram & furias deveniſſe, ex quibus familiares eam pertimentes præcavebant; demum in mæſtitiam, ut defunctos lamentabili voce deploret, poſtremo à ſomno oppreſſam omnem ebrietatem digeſſiſſe. Cauſa omnium eſt, quia vinum primo calefacit, ſecundò adurit, tertiò refrigerat, ſi potens fuerit & immodeſtè potum. Ego profectò quendam cognovi, qui apud Marchionem primum Sancti Marci Dominum meum erat in culina, ut lances vaſaque culinaria in dies collueret, vocabant Julium Colaventre; hic epoto vino grandi, quod Benevento pro Domini menſa ferebatur, in tam immanem devenit ebrietatem, ut Dæmoniacus appareret, os, manusque extorquebat, in ſe ipſum ſæviebat, jactabatque membra, & infinita agebat deliramenta. Aulæ Sacerdos ſacris libris accingebatur

ad

ad exorcizandum hominem, quando vocatus, ebrium illum eſſe faſſus ſum, meoque juſſu ferula, more puerorum, circa nates flagellisque contactus, brevi ebrietatem dereliquit.

Syrium inter ſidera calidiſſima exiſtere natura.

ORiente Syrio, tantum aeris concipitur incendium, ut humana corpora præ ardore langueſcant, canes in rabiem trahuntur, furiunt viperæ & ſerpentes, æſtuant maria, aer occultam nocendi qualitatem recipit, ſemina jacta ſub tali ſidere minime naſcuntur: talis profectò eſt Syrii natura. Ex lib. 2. de Hydr. natur.

Veterum in nuptis mulieribus varios fuiſſe mores, & conſuetudines.

NOn una equidem apud Veteres in nuptis fœminis erat conſuetudo: quippè conſueverant homines in ſinu Perſico littoreque Orientali Virgines nobiles nubiles haud deflorare, niſi brachiis margaritarum lineis ornatæ incederent: ob id illæ in magno erant pretio.

De-

Deſiit nunc mos ille, & margaritæ viliùs illic emuntur. Ex Garzia ab Horto. Catullus in nuptiis Pelei & Thetidis aliam notat conſuetudinem: Virgo nupta dum prima nocte cum marito erat concubitura, ita tractabatur: ante coitum ejus colli mēſura filo circundato menſurabatur, manè hoc repetebant: quòd ſi latiùs, quàm ut filo comprehenderent, collum inveniebāt, defloratam ea nocte cenſebant: ſin vero nihilo majus, integram, aut antea fuiſſe devirginatam habebant. Alii alias habuere conſuetudines.

Papaver agreſte mirabiliter Pleuriticum morbum ſanare.

Licet Galenus papavera, dolores mitigare, atque inter anodyna reponi in multis locis referat, tamen agreſte pleuritidem in lib. de remed. parat. facil. confeſſus eſt perſanare. Aperiam quod à monacho empirico mirabili ſucceſſu in hoc morbo factum vidi. Hic folia, & ſemina agreſtis papaveris in umbra exiccata ſecum continuo deferebat, cum autem quis laterali morbo infeſtabatur, ejus conſilio

ſan-

ſanguinem à brachio ſecundum canones extrahi curabat, mox decoctum foliorum in brodio pulli colatum, cum drach. j. vel j. ſemis ipſius papaveris ſeminis, capillamentorum, quæ poſt colaturam addebantur, capiebat tepide & jejuno ſtomacho. In loco doloris hæc Epithemata adhibebantur. Parabantur ex pulvere roris marini, ſalis, farina & aqua tres placentulæ, quæ ſuper calido latere in firmam ſubſtantiam ducebantur: his locus epithematis inſtar fovebatur, & brevi tum dolor evaneſcebat, tum etiam apoſtema rumpebatur, & infirmus ad ſalutem magna admiratione priſtinam redibat.

Corni plantam, Sanguinariæ, vel Sorbi Hydrophobiam curatam ſuſcitare.

INter rerum admiranda connumeratur aliquot plantarum energia, quæ ſopitam atque curatam in hominibus Hydrophobiam ſuſcitare & renovare conſuevere. Pluries etenim obſervatum reperio à cane rabido commorſos, ſi plantam corni, vel ſanguinariæ tetigerint ante

te annum exactum, vel ſub ſorbo dormierint, inevitabiliter in rabiem incidere. Salius in lib. de affect. part. virus hoc potius à tota ſubſtantia, quàm à temperamenti ratione ſuſcitari prodidit: nec enim à tactu, nec ab umbra intemperies introduci poteſt. Itaque mirabile eſt ab iis ſopitam rabiem renovari, quod fieri non poſſet, niſi cum rabida lue hæ plantæ aliquam haberent antipathiam, cujus alia potior haud adduci poterit ratio ea quam tetigimus, quod hujusmodi à proprietate hoc perficiant.

Qua induſtria venenum aſſumptum deſcendiſſe ad gibbum Hepatis, vel inteſtina cognoſcere valeamus.

ASſumpto veneno, ſive clam ab aliquo propinato, nulla major Medicis difficultas exoritur quam veneni reſidentiam reperire, ut rite ea adhibeantur præſidia quæ talia oppugnare reperta ſunt. Si enim venenum fuerit in ſtomacho, vomitum proderit excitare, ſecus autem ſi tranſiverit hepatis regiones. Hic eſt modus, Ponatur ovi vitel. cum albugine cum infirmi lo-

tio

tio in matula: ſi infra paucas horas nigreſcit & fætet, venenũ ad Jecoris gibbum pervenit, ſin vero rugetur, citrineſcat, & non fæteat, inteſtina haud tranſivit. Hinc indicationem corradimus, veneno ad inteſtina trajecto non conferre vomitum provocare. Ex Bayro.

Plantas aſpectu conſimiles, congeneres retinere virtutes.

MUltis experimentis comprobatum reperio, plantas, frutices atque ligna quæ quadam aſpectus ſimilitudine conveniunt, congeneres retinere vires. Sic multi Medicorum peritiſſimi loco ligni Guajaci Buxo utuntur, loco ſallæ parillæ ſmilace aſpera, loco ſaſſafras ſylveſtri fæniculo, pro polypodio filicem eligunt, pro ptiſſana hordeum, pro myrrho liguſtrum, pro ebulo ſambucum, pro china radicem noſtræ arundinis, pro Rhabarbaro hippolapatum. Hæc enim facie corporeque aſſimilantur, proinde conſimiles vires habere exiſtimantur. Ex lib. noſtro de Hydron. Natur.

Inter Arundinem & Filicem magnam ineſſe antipathiam.

NAturali quodam odio inter ſe Filix & Arundo diſſidere videntur: moritur enim Filix quæ ab Arundinum plantis circundatur, & Arundo quæ à Filicum virgultis: quo ducti experimento agricolæ Arundinis folia in colendis agris vomeribus alligant, perſuaſi ab iſtorum diſſenſu, Filices ab agris extrudere, & ut audio votum indies conſequuntur.

Apri dentem ad Cynanchen & Pleuritidem mirabiliter valere.

MAgna eſt efficacia dentis Apri in curanda Cynanche: ſi enim pulvis ejus oleo linino excipitur, ac locus affectus tangatur cum pennæ extremitate, ut ex Arnaldo & Avicenna habetur, hunc morbum præſentiſſime curari. In curanda Pleuritide non minor eſt virtus ejus: propterea ſolent practicantes admiſcere tum ſyrupis, tum electuariis hujusmodi dentis pulverem, benè noſcentes ab occulta & aperta proprietate talem pulverem pro-

deſſe, quippè extenuandi & exiccandi vim habet. De hoc dente mirum ſcribitur, occiſo enim Apro recenter, ipſius dentes adeò fervere referunt, ut capillos admotos nonnunquam comburant. Id accidit, quia Apri calor magnus eſt, dumque occiditur ira & excitatione ferveſcit, proinde dentes propter denſam ſubſtantiam magnam recipiunt caliditatem, cujus indicium ſpuma eſt.

Aſparagos in arundinetis ſatos mirabiliter excreſcere.

MAximus eſt inter arundines & aſparagos naturalis conſenſus: idcirco qui aſparagos & pulchriores & corpore majores atque ſapidiores habere optabit, hos in arundinetis ſeminare procurabit, quippe ex naturali ſympathia mirum in modum excreſcere & germinare animadvertet.

Utero gerentes eſu cotoneorum induſtrios & acuti ingenii parere filios.

MIrabile eſt illud quod à multis de cotoneorum proprietate affirmari au-

audio, ſi enim gravidæ mulieres quàm ſæpius cotonea comedere ſolitæ fuerint, filios & induſtrios & maximi ingenii parere dicuntur : ſiquidem cotoneis miram hanc facultatem ineſſe credunt. Aliud autem mirum in iis reperiri apud Mizaldum legi, gravidas mulieres haud parere, vel ſaltem difficulter fætum edere, ſi in cubiculo, quo tempore parturæ fuerint, cotonea ſervaverint : credo ex eorum conſtringenti odore vel occulta ratione id evenire.

Hederam cum vino miram habere diſcordiam.

MUltis profectò notiſſima eſt antipathia quæ inter hederam & vinum à natura inſita eſt : ſi enim ex Hederæ trunco cratera componitur in qua vinum dilutum fuerit impoſitum, procul dubio vinum confeſtim effluens fundetur, aqua vero intus retinebitur, adeò vini impatiens hedera exiſtimatùr. Hoc ducti experimento nonnulli in vinis emendis hæderæ poculis utuntur, ita equidem num purum vel dilutum vinũ exiſtat, examinant & cognoſcunt.

Volatilium piſciumque fœcunditatis, & interitus præſagia.

SOlet in quibuſdam annis animantibus quædam peculiaris peſtis graſſari: hinc fit, ut (ſi annus valde pluvioſus extiterit) ovium, volatilium, bombycum ſericeorum, araneorum, erucarum interitum videamus, piſcium verò ſtirpiumque fertilitatem & valetudinem. Annus autem ſiccus volatilibus (apibus exceptis) ſalutaris judicatur, piſcibus verò pernicioſus: ſicut enim in anguſto aere, ob impeditam reſpirationem, ſuffocamur, vivereque nequimus, ita piſces in anguſtis aquis concluſi diù vitam agere minimè poſſunt.

Gallinarum adipem ſaccharo obvolutam non modò à corruptela præſervari, verùm atque oleum reddere pretioſiſſimum.

MIra equidem eſt ſacchari virtus in conſervandis à corruptela adipibus. Cum quadam hyeme Prudentia filia mea gallinarũ adipes collegiſſet, ac ſacchro albo benè convolutas in vaſculo repoſuiſſet, æſta-

æſtate ſubſequenti illud oleo ſemiplenum reperit, adeò pellucido ut cum ad me deferret, excellentius haud inveniri poſſe judicaverim. Hoc licet illa pro exornādis capillis uteretur, tamen pro mitigandis corporis doloribus, pro carnis ſcabritie tollenda, aliisque infirmitatibus utiliſſimum eſſe cenſeo. Quod autem mirabilius judicavi: adipes illas poſt multos annos conſervatas eodem colore, atque odore, quo recentes in vaſculo fuerunt clauſæ, animadverti. A quodam Chirurgo amico etiam intellexi, humanam adipem ſaccharo convolutam per longiſſima tempora à carie & rancido præſervari: quod ſi ita eſt, credo in omnibus animantium adipibus id evenire. Quare Magnatum corpora condienda meliùs ſaccharo impleta quàm aromatibus poſſe conſervari crederem eò magis, quia hoc præſidio corpora in proprio colore, ut de adipe dixi, perſiſterent.

Cucumeres naturali odio oleum abhorrere, aquam verò appetere.

INteſtina judicatur diſcordia quæ inter

ter cucumeres & oleum ineſt, nam & ii aquam appetere à lege naturæ videntur. Proinde virentes atque è propriis plantis pendentes, ſi vaſcula aqua plena ſubter habuerint, adeo longius extrahuntur, ut aquam inſequi ex certitudine exiſtimentur, ſin autem oleum ſub his fuerit ejectũ, proculdubio in ſe ipſos veluti uncus retrahuntur, ſiquidem ii olei impatientes in naturali antipathia cognoſcuntur. Ex Matthiolo.

Mandragoram vitibus applantatam vim illis infundere ſoporiferam.

TAntam habet Mandragora inducendi ſoporem efficaciam, ut ejus poma vel comeſta, vel odorata quandoque cataphoram exſuſcitent. Illud autem mirabile eſt, vitibus Mandragoram complantatam propriam iis naturam infundere, adeò quod vinum ex hujusmodi confectum ſoporem bibentibus inducere conſueverit, ut Rhodiginus adnotavit. De Mandragora Julius Frontinus hiſtoriam ſcripſit Stratagematon 2. Annibal à Carthaginenſibus contra Aphros miſſus fuerat, qui cum ſci-

ret

ret gentem illam vini avidam eſſe, in quibusdam vini doliis, quæ in Caſtris habebat, Mandragoræ copiam conjecit, inde levi commiſſo bello ex induſtria ceſſit, fugamque ſimulavit. Barbari occupatis Caſtris avide medicatum merum cum hauſiſſent, in cataphoram lapſi ſunt, & ab Annibale trucidati.

Quomodo Aegyptii mortuorum corpora condire ſoleant.

DE condiendis mortuorum corporibus, Ægyptiorum ex monumentis multa, tum ab Herodoto tum à Cælio Rhodigino exempla afferuntur. Ægyptii enim mortuos condiunt, atque domi ſervant: Ageſilai cadaver cera conditum fuit, ut & Perſæ facere ſolent, Alexandri corpus melle collitum eſt. Apud Judæos ex Myrrha & Aloe cadavera condiebantur, ut apud Joannem Evangeliſtam cap. 19. legimus: quippe Nicodemus Myrrhæ & Aloes ad libras fermè centum miſturam fecit pro corpore Jeſu Salvatoris noſtri condiendo. Maporum erat mos non humare ſuorum corpora niſi à feris ante laniata forent. Aſ-

ſyriorum Regum ſepulchra in paludibus condita fuiſſe tradunt.

Mellis uſum vitæ hominibus inducere diuturnitatem.

INenarrabili quidem potentia mel, corpora ut à corruptione cuſtodire valeret, à natura productum eſt: propterea Plinius l. 20. maximè hujus virtutem admiratur, Claudioque Cæſari Hippocentaurum ex Ægypto in melle allatum, ut citra cariem eſſet commendavit, nam & hoc corpora computreſcere non ſinit, ſiquidem multi ſenium longum mulſi tantum intinctu toleravere. Celebre eſt mellis exemplum in Pollione, qui centeſimum annum exceſſit, hic enim ab Auguſto interrogatus, qua ratione & animi & corporis vigorem maximè cuſtodiſſet, hoc reſpondiſſe fertur, Melle intus, foris oleo. Proditur etiam Corſicæ Inſulæ populos ex aſſiduo mellis uſu vitæ acquirere diuturnitatem, cujus rei licet Diodorus non comprobet exemplũ, eo quod mel Corſicum peſſimum cenſeat, tamen non per hoc uſum mellis ad vitæ productionem improbavit.

Galli-

Gallinas ova parere quolibet anni tempore, ſi ſemina urticæ, vel Cannabis in cibis habuerint.

SCripſit Ariſtoteles 6. de Hiſtor. animal. cap. 1. Gallinas toto anno ova parere, exceptis duobus menſibus brumalibus. Hoc tamen tempore, quo à fætura deſiſtunt, ſeminis urticæ & cannabis auxilio faciliter gallinæ fæcundantur: ſi enim in cibis iſtorũ ſemina ſicca comederint, procul dubio tota hyemis tempeſtate, nõ modo calidis temporibus, ova parient. Hæc profectò earum corpora calefaciunt, & ad fæcunditatem diſponunt.

Caryophillatam infantium maculas è corpore extricare.

SOlent tenella infantium corpora, dum in utero exiſtunt materno, maculis quibusdam, nævis, lituris, verrucisque quæ à matris imaginatione fiunt, commaculari; hæc porro quaſi ſigilla imprimuntur, & difficulter poſt ortum elui poſſunt. Pro iis delendis principatum habet Caryophillata, cujus vis & potentia in hujus-

modi maculis extricandis mirabilis judicatur: Sumitur enim planta hæc cum ſuis radicibus in fine Menſis Maij, quo tempore virtus vigorioſior eſt, atque à terreſtreitate emundata in alembico deſtillatur, mox ex aqua ſtillata ſi infantium lituræ, maculæque ſæpius lavantur, absque dubio evaneſcunt.

Urticæ folia in lotio infirmi cuſtodita, vitam, vel interitum præſagire.

MIra equidem ex abdito naturæ ſcrutinio in vita morteque infirmi præſagienda urticæ virtus & potentia eſt. Si enim recens planta extirpatur, ac 24. horarum ſpatio in ægri lotio aſſervatur, utique ſi viridis colore permanebit, & multorum experimentis, ſalutem, & vitam infirmi ſignificare dicitur: ſin autem haud viridis cuſtoditur coloremque mutabit, mortem vel grave periculum denotare. Ex Caſtore Durante.

Philomelam avem miro conſenſu à vipera depaſci.

AVis Philomela ex cantu dulciſſimo om-

omnibus cognita eſt, incognitus autem ejus conſenſus eſt, quo à Vipera depaſci permittit, dum enim ſub arbore, in qua cantans avis fuerit, viperam viderit, paulatim ex illa deſcendit, & ad viperam accedit, ut illi ſit eſca. Ex Thoma Tomai.

Caſtoreum ſi à Canibus invaditur, minimè teſticulos ſibi amputare.

PLinius, Solinus, & graviſſimorum Scriptorum multi, Caſtoreum ſibi teſticulos amputare referunt, quoties venatores ipſum canibus aggrediuntur, quaſi conſcius exiſtat, quod iis reciſis à mortis periculo ſit ereptus, ſiquidem venatores hæc inſequuntur animalia, ut ex his accipiant quod ad medicinam uſurpatur. Rei autem veritate hi omnes graviter errant, quippe Caſtorei teſticuli juxta ſpinam incluſi ſunt, ut in multis ex anatome obſervatum eſt: Iſtorum error ex veſicis quibusdam ortus eſt, quæ in utroque maſculo & fæmina loco teſticulorum pendent flavo plenæ liquore, ad medicinam uſurpatæ. Has vocant Caſtoreum Aromatarii, teſticuli autem minimè ſunt.

Quo artificio militiæ Duces ut hoſtes offendant, ignem miſſilem pernicioſum componere valeant.

APeriam potentiſſimi ignis miſſilis ſive artificiati compoſitionem, cujus potentia tanta eſt, ut ejus minima ſtilla non modò hominem vivum, verum atque ferrum comburere valeat. Sumuntur Sandaracæ factitiæ lib. 10. ſulphuris vivi lib. 4. olei è raſa ſive ex adipe Alburni ſtillati lib. 2. ſalis nitri lib. j. ſem. Thuris lib. j. camphoræ unc. 6. vini ſublimati ſive aquæ vitæ optimæ unc. 14. Omnia hæc lento igne bene miſceantur, deinde ſtupa obvoluta atque accenſa in ollis in hoſtes injiciantur. Ignis hic infernalis dicitur, tum ex eo quod mirabilia agat, tum ex Paracelſi impii teſtimonio, qui retulit ſe à quodam Dæmone fuiſſe hunc ignem edoctum.

Demoſthenem linguæ duritiem quibuſdam lapillis confregiſſe.

DEmetrius Phalereus alloquutus cum Demoſthene Oratore facundiſſimo, quomodo ſibi curaſſet linguæ impedimenta,

menta, ſciſcitatus eſt. Habebat enim ille linguam duram & ſcabram, & perinde ad oratoriam exercitationem imporentiſſimam. Sanatam atque laxatam fuiſſe linguam reſpondit ex nonnullis lapillis ore retentis, quibus loqui conabatur. Cujus Demoſthenis præſidium difficilem habentibus loquutionem ſaluberrimum judico, ut expeditius ſermocinari valeant, Ex Plutarcho.

Vinum quoddam à Serpentibus venenatum, pleroſque à difficillimis morbis conſanaſſe.

MIrabilis eſt hiſtoria quæ à Proſpero Alpino lib. 4. de Medic. Method. de vino à Serpentibus venenato affertur. In cella vinaria quidam civis Ferrariæ inter alia vini dolium habebat, quod ſine operculo diù apertum extiterat, & perinde complures Serpentes, quos vulgus angues & anzas appellant, ingreſſi in vinum, in eo ſuffocati & putrefacti fuerant. Multi ægroti ex febribus chronicis atque difficillimis vexati morbis, ignari quod Serpentes in eo mortui eſſent, vinum illud

à cive emebant, quod guſtui gratum judicabant, & brevi ſanati ſunt. Alii ab hujus vini fama ſuaſi, cum paucos dies bibiſſent itidem ſanati ſunt, & poſt hos alii itidem eodem modo ferè innumeri. Quare vini Dominus tantas vini facultates admiratus, vinum è dolio totum eduxit, & ſerpentes complures ſemiputridos invenit, qui rem manifeſtam planè fecerunt.

Veteres Equorum lachrymas inter Auguria recepiſſe.

MAgni faciebant Veteres Equorum lacrhymas, atque ex iis augurium vaniſſimum recipiebant. Propterea ante Cæſaris mortem ad Rubiconem Equi dedicati ab eo flebant, idque magno augurio exceptum eſt. Illorum autem inanitas ſive ruditas, ut ita loquar, manifeſtiſſima nobis eſt, ſiquidem tempeſtate noſtra ſæpius Equos collachrymantes aſpicimus, nec perinde ex iis alicui ſiniſtri quid accidere obſervamus. Ut ipſe non ſemel expertus ſum, æſtate potiſſimum Equos lachrymari conſpexi, idcirco vel illorum naturam eſſe vel morbum judicavi.

Croci

Croci metallorum compoſitio.

AFferam Quercetani, Croci metallorum compoſitionem, qui potens medicamentum tam vomitivum, quàm purgativum ſimul eſt, variiſque affectibus accommodatum. Præparatur cum æquis partibus Magneſiæ Saturninæ, & Nitri invicem mixtis, & inflammatis in quodam Cruſibulo, ut utar artis vocabulis, & remanebit quædam materia calcinata in colore Hepatis, quæ pulverizata rubicunda apparet inſtar croci Martis, quæque dulcoranda eſt. Doſis grana x. vel xij. cùm vino, aut alio liquore.

Hominis compoſitionis mirabilia.

INter mirabilia, quæ in hominis compoſitione contingunt, illud quidem mirum eſt, quod tali corporis ſit collatus proportione, ut partes omnes peræque toti compoſito correſpondeant. Licet autem in ejus ſtatura nec certa, nec determinata reperiatur menſura, (ex hominibus enim aliqui breves, aliqui longi ſunt,) ſapientes nihilominus perfectiorem hominis ſta-

turam

turam è ſex pedibus conſtare judicaverunt, vel quod ſaltem ſeptem non tranſcendat. Inter proportiones voluit Vitruvius cubitum quartum partem totius corporis exiſtere, eandemque menſuram eſſe à capitis vertice ad pectoris initium. Manus longitudo à conjunctione ad medii digiti extremum corporis decima pars eſt. Facies à capillorum radicibus ad extremum barbæ eadem eſt menſura. Major pollicis conjunctio, oris eſt altitudo. Tota manus totius faciei menſura eſt. Major indicis conjunctio frontis eſt altitudo, à ciliis ſcilicet ad capillorum radices, cæteræ autem iſtius conjunctiones naſi longitudinem oſtendunt. Hominis profunditas ſi ſub brachiis, pectore & humeris menſuratur, ſtaturæ illius medietas reperitur. Cæteræ partes cum aliis habent rationem, ut ſuperius tetigimus.

Aſpidum naturam mirabilem eſſe.

INter terreſtria animalia, Aſpidum natura mirabilis judicatur. Ex his enim mas & fæmina inſimul vitam agunt, tantusque amoris affectus inter ambos ingeni-

genitur, ut ſi caſu illorum alter occiditur, vivens occiſorem inſequi, & quousq; ſociũ ulciſcatur haud deſinat. Quod autem mirabilius eſt, ex Plinii & Iſidori teſtimonio, occulta proprietate occiſorem noſcit (talem iis natura indidit,) in quem irruit, licet in quantovis hominum agmine reperiatur. Præceptũ ergo omnibus eſſe velim, ut occiſo iſtorum animalium quopiam celeri fuga iter occiſor arripiat, ne à compare animali veneno ſiſſimo infeſtetur.

Lepores omnes haud eſſe hermaphroditos contra Veterum opinionem.

OMnes Lepores utriusque ſexus exiſtere voluerunt Veteres, quod & M. Varro etiam tradidit. Error tamen eſt, ut diuturna docuit experientia, qua maſculos à fæminis ſexu eſſe diſcretos cognitum eſt. Porrò tantorum inſcitia ab hoc ut reor orta eſt, quia in Leporum genere ſæpius, quam in aliis animantibus Hermaphroditos reperimus: inde Hebræi naturæ arcana intimiùs ſubodorantes, Leporem fæminino vocabulo ſemper explanarunt, ARNEBETH, eò quod in

iis

iis fæmineus ſexus prævalet magis. Rei veritate non omnes hermaphroditi ſunt, ut ex peritiſſimis venatoribus audivi, atque ex ſectione multorum cognovi, ſicut etiam Bodinus edoctus fuit, ut in Theat. confitetur. Equidem Hermaphroditi plurimi ſunt, ſed fæcunditatem fæminarum minime retinent, nec mares unquam utero gerunt, nec minus ſuperfætant.

Mirabilem eſſe Imaginationis potentiam.

IN utero gerentibus imaginationis potentia aperte cognoſcitur: Si enim illæ inter virorum amplexus & ſuavia aliquid intenſe cogitaverint, facilè in infantium corporis externis partibus imaginata imprimunt. Hinc variæ rerum formæ, nævi, lituræ, verrucæ, & alia ſigna in infantibus impreſſa conſpicimus. Hinc multæ ex Leporum obtutu fætus edunt ſciſſo labello: aliæ ſimis naribus, ore diſtorto, vultu monſtruoſo, labris turpe prominentibus, corpore difformi, oculiſque horrendis infantes generant, quia conceptus vel gravidationis tempore, turpia, monſtruoſa & hor-

horribilia fixa cogitatione excogitarunt. Fæminis idcirco, præſertim nuptis, pulchras imagines domi habere conſulerem, atque à turpibus abeſſe, ne prævia imaginatione fætus monſtruoſos turpesque cõcipiant.

Veteres Climactericos annos admodùm timuiſſe.

ANni Climacterici non parvæ æſtimationis apud Aſtronomos exiſtũt, & revera videtur in quolibet anni ſeptennario quædam hominis mutatio, adeò quod ſicuti in morbis dies criticos timemus, ita in vita hominum annos Climactericos, qui à multis ſcalares dicuntur, quod gradatim eveniant. Sunt hi anni 7. 14. 21. 28. 35. 42. 49. 56. 63. 70. 81. 91. Inter hos annos 49. 63. magis periculoſus credunt, quia conſtant è ſeptennario duplici, & novennario complicato, obſervatumque à gravibus auctoribus reperio, majorem hominum partem in anno 63. mori contingere. Idcirco hos Veteres admodum pertimebant, & ut capitur in Gellio lib. 15. Auguſtus ita ſcripſit ad Cajum Nepotem:

Spero

Digitized by Google

Spero te lætum & benevolum celebraſſe quartum & ſexageſimum annum natalem meum: nam ut vides Climactericum communem ſeniorum omnium tertium & ſexageſimum annum evaſimus. De his tractatum edidit Joſephus de Roſſi à Sulmona utilem & jucundum.

A Mundi primordiis inter homines & ſerpentes antipathiam inſurrexiſſe.

IRreconciliabile odium eſt, quod inter homines, & ſerpentes cadit, adeò quod expaveſcit homo ſi ſerpentem invenit, aut videt: magis autem fœmina, ſiquidem obſervatum audio gravidam mulierem (viſo ſerpente) præ timore abortire. Hujus diſcordiæ illa ratio potiſſima eſt, quod à mundi primordiis inter hanc, & illum ſit ſtatúta inimicitia, & irreparabile odium, quo altera alteram ſpeciem inſequatur.

Carolum VI. Francorum Regem Cervum alatum pro inſigni primo habuiſſe.

SIlvanectum Rex Carolus venandi cauſa ſe contulerat, canum latratibus excitatus

citatus in fugam Cervus æneam torquem collo gerere viſus eſt, quem venabulis aut ferro appeti Rex prohibens, in caſſes & retia compellit. Erat in torque Latinis literis inſcriptum: Hoc me Cæſar donavit. Ex eo tempore Carolus Cervum alatum pro inſigni habuit, & alii regibus inſigniis (quæ liliis aureis tribus conſtant) circa latera, Cervos duos apponere conſueverunt. Gaguinus in vita Caroli VI. Franc. Reg.

Inter animantia conſenſum, & diſcordiam ineſſe.

NUlli dubium, inter animantia ſympathiam & antipathiam eſſe, inter ſapientes ſubditur, ſiquidem muſtelam miro ejulatu in bufonis os devorandam introire legimus, & bufonem in ſerpentis bottæ vocati, os ingredi. Inſuper Cicutam ſturno eſſe cibum, homini verò venenum indies obſervamus: atque veratrum coturnices nutrire, hominem autem lædere non eſt ambiguum.

Senatorem quendam ex conjuge liberos ſurdos & mutos ſuſcepiſſe omnes.

INter naturæ rerum mirabilia eſt, liberos omnes ex conjuge & viro ſurdos, & mutos ſuſcipi: ita quidem à Fernelio obſervatum eſt in quodam Senatore. Credidit Ambianus hujus rei obſcuram & cæcam eſſe rationem: mihi autem altera ſubeſt, quæ à phyſicis minimè differt; ſiquidem auditio gravis atque ſurditas, quæ à natalibus viſa ſit, à conformationis vitio exoriens, hæreditarios morbos generare creditur, & perinde liberos ex hujusmodi vitioſis ſurdos & mutos excitari, ſæpè autẽ non in filiis, ſed in nepotibus hæc lues oriri videtur.

Apud Garamantes mirabilem fontem obſervari.

ADmiranda profectò eſt fontis illius proprietas, qui in oppido Debris apud Garamantes reperitur. Hic enim die friget, nocte vero æſtuat: adeo quod memoratu incredibile videtur, quomodo in

tam brevi temporis ſpatio, tantam natura ſui faciat varietatem. Equidem, qui nocte fontem aſpicit, ibi flammas, ignesque æternos exiſtere credit: qui autem die hyemales ſpectat ſcatebras, utique fontem perpetuo rigere exiſtimat. Propterea Debris apud mundi nationes inclyta eſt: ejus enim aquæ qualitatem ex cœleſti vertigine mutare conſpiciuntur. Ex Solino.

Quo artificio Caminus per ſuperiorē apicem ſolum fumum emittere valeat.

IN Caminorum ſtructura, non modicum ſufferimus laboris, ne ignis fumoſitates in nos ipſos erumpant, ſiquidem in ventorum mutatione facilè fit, ut fumi quandoque potius deſcendant, quàm ad apicem aſcendant: ventorum enim vis illos deprimit, deſcendereque per caminum cogit. Ego tale ad fumi ſurſum impulſionem excogitavi artificium. Struatur Caminus, cujus ſuperius faſtigium rotundum ſit, ibique foramen lapidibus fictilibus conſtructum ſit: mox ahenum inſtar timpani ex ære in cujus latere feneſtrella extracta ſit

ſuper

ſuper lapides affigito, ſtiliſque terreis ſubcingito, ita tamen ut intus vagari moverique commode poſſit, apta demum ſuper ferreos ſtilos, & lebetem ex ære inſuper vexillum quod feneſtrellam ſub ſe è directo habeat, talique induſtria, ut in quolibet vexilli motu, moveatur & caldarium in gyrum, ita profecto è feneſtrella ventis oppoſita fumus erumpet, & non deſcendet. Plerique ut ſpero huic noſtro ſcrutinio meliorem addent ſtructuram, meamque opinionem non aſpernabuntur.

Ad conſtruendum celerrime Horologium umbratile in pariete.

IN conſtruendis, pingēdiſque ſolaribus Horologiis, non modo Lineam meridianam opus eſt invenire, ut horarum tempus fidele reperiamus, verum atque ortum, & occaſum, boream, & auſtrum, tum Æquinoctia, & Solſtitia: in iis enim ſolaris motus quammaximè variat. Ego quidem, ut labores fugiamus, tale excogitavi artificium. Globum planum ex tabula lignea formato, in cujus medio ſtilus

lus ferreus ſitus ſit, dividito mox globum lineis, ex centro ad extremum illius ducendo, in 24. portiones: demum in globi apice horas ſignato, & ultimo in pariete contra Solis radios affigito. Ut autem ex Solaribus umbris diei horas venari poſſis, Horologium portatile aſpicito, globumque ad horam illam accommodato: ita profecto, abſque alio auxilio celerrime Horologium umbratile in pariete habebis: In Æquinoctiis, & Solſtitiis eodem portatilis Horologii auxilio facillime ad horarum æqualitatem globum reducere poterimus.

Infantium pituitam è capite fluentem quo artificio Carthaginenſis ſiſtere procuraverint.

EX infantium pituita in capite redundante, plerique ſuccedunt morbi, inter alios, morbus comitialis exoritur, qui à multis puerilis vocatur, quod iis utplurimum eveniat. Ut autem infantes ab hujuſmodi præſervarent, Pœni illorum venas capitis lana ſuccida inurere, pituitamque fluentem hoc præſidio compeſcere conſueverunt. Æthiopes infantes

editos ab ipſo quoque natali die in fronte adurunt, ita profectò tum capitis tum oculorum humor ſiſtitur. Apud Inſubres ex teſtimonio Mercurialis, & pleroſque populos, ut ſcribit Scipio Mercurius, editos infantes ſetone in collo muniunt, quod ſalutare experti ſunt adverſus morbos qui à capite fluunt.

Imminentis pluviæ quæ potiora judicentur præſagia.

PLuviam imminentem tum ex Gallorum cantu intempeſtivo, tum ex frequenti cornicis crocitatione multi prædicunt. His autem addendum puto, muſcas, (ea imminente) pulices, pleraque animalcula à furore vexari, intenſiusque mordere, hæc enim à vaporum in aerem elevatione à radiis ſolaribus perturbantur. Inſuper (pluvia imminente) odoris fragrantia in floribus ſentitur: Apes ad alvearia redeunt: Buſones vermesque è terra aſcendunt: Bruina viſa eſt per dies præcedentes. Catti, manibus caput, quaſi linientes comprimunt: Oves capita commovent: Aſini humiles habent aures: ſtercora

cora fumant maleque olent. Horum omnium ratio, vapores à Sole ex humidis ſublati ſunt: proinde animalia cerebra humida habentia, nonnulla magis extorquentur.

Vinum à Veteribus fuiſſe mulieribus interdictum.

MAgna fuit Veterum à vini uſu abſtinentia: illud autem adeo mulieribus erat interdictum, ut capitale judicium iniret, quæ vinum biberet. Porrò inolevit conſuetudo, ut cognati, & affines, mulieres oſcularentur, ore explorantes, an eæ vinum bibiſſent. Idem uſus Maſſilienſibus, Mileſiis, pluribusque Grecorum & Barbarorũ gentibus invaluit, apud quos mulieres hydropotæ, & viri erant abſtemii. Inter memoranda illorum temporum, Egnatius Metellus, uxorem, quod vinum biberet, fuſte necaſſe dicitur.

Quo artificio è plumbo Antimonii flores extrahere valeamus.

APeriam artem, qua flores Antimonii ſive Stibii non ſemel extrahere

à plumbo valui, quo præſidio in multis corporis affectionibus feliciſſimo eventu utor. Capio plumbi campanam, è qua aromatarii roſarum aquam ſtillatitiam extrahunt, hæc habet æris fundum: tu vero ex argilla eligito, quod acerrimo aceto ſupra medietatem implendum conſulo, eaque induſtria, qua roſæ ſtillantur, in aceti deſtillatione carbonibus bene ignitis agendum eſt: cave tamen ne totum ſtillet acetum, ne aqua extracta uſtionem ſentiat. Hæc aqua auri colore eſt, ſapore verò Sacchari, & mellis, mirabilis tamen tum in potu, tum extrinſece uſurpata, ob ſtibii flores ex plumbo extractos. Vomitu & alvo purgat, ob id frigidis affectionibus, obſtructionibusque utiliſſima. In ulceribus putridis, fœtidis, acoribus, ſcabie, herpete exedēte, & aliis hujusmodi maximi eſt valoris. Doſis in potu ſit unc. ij. Deforis ad placitum.

Clarorum virorum exitum aliquot infelicem fuiſſe.

IN Aniene fluvio Æneas poſt tot victorias, totque clara facinora periiſſe dicitur:

citur: nec diſſimilis Romulo, Cæſari, Alexandro, Annibali, Scipioni, Jugurthæ, Mithridati, atque aliis innumeris mors ſucceſſit: perquam enim pauci viri ex iis, qui clari, atque illuſtres tum virtutibus, tum fortuna habiti ſunt, quos non infelix exitus, tanquam pro exemplo fors oſtentaverit poſteritati. Ex Scaligero.

Deſipientiam mulierum naturæ familiarem judicari.

MUlieres utero gerentes, ſi à phrenitide capiuntur, Galeni teſtimonio rarò conſaneſcere legimus; ut ſcribit tamen Cælius Aur. ſemper minus graviter minusque periculosè quam viri, mulieres ægrotant. Hoc autem, ut Mercurialis opinatur, ab alia ratione contingere non poteſt quam ab ipſarum natura, cujus familiarius eſt deſipere quam viri.

Mirabile Annibalis contra Romanos navale ſtratagema.

INſolita, & mirabilis Annibalis militaris aſtutia contra Romanus judicatur: hic enim bello navali cum iis dimi-

caturus, cum impares vires habere animadverteret, tale ſtratagema invenit. Serpentibus, quorum venenum confeſtim enecat, pleraſque ollas implevit, opertaſque repente in hoſtes jaculatus eſt, quorum ictibus plurimi cecidere. Hiſce ſtratagematibus vir hic tanquam alter ſerpens, multoties hoſtium manus effugere conſuevit. Ex Galeno in lib. de Ther. ad Piſon.

Ambarum cum vino alicui exhibitum confeſtim inducere ebrietatem.

Ambarum, quod à vulgo Ambra gryſea vocatur, (omiſſis aliorum falſis opinionibus) è Bituminoſis fontibus, qui in Maris profunditate exiſtunt, oritur. Hoc autem primò liquidum eſt, cum vero aquarum impetu ſurſum rapitur, ex aeris frigiditate condenſatur, & Ambarum fit, ſiquidem in maris concavo pleraque mollia teneraque obſervantur, & inter alia Corallium, quod ex aqua exemptum citiſſime lapideſcit. In Ambaro illud mirabile judicatur, quod ab aliquo antequam vinum hauriat, odoratum, inſtar ebrii evadat:

dat: cum vino autem propinatum, confeſtim notabilem inducere ebrietatem multis experimentis eſt comprobatum. Ex Simeone Sethi Græco auctore.

Oleum Lathiris, Tympaniam, Colicasque affectiones mirabiliter ſanare.

Mirabile quidem, quod è Cataputiæ ſeminibus extrahitur, oleum eſt, quippe in expellendis morbis, qui à flatu ſuccisque frigidis oriuntur, principem habet locum. Contundantur hujus ſemina, atque in aqua tam diu ebulliant ut excocta videantur, mox oleum in aqua ſupernatans cochleari colligendum eſt. Mos eſt apud Indos tale oleum commodius per decoctionem, quàm expreſſionem colligere. Uſurpatur hoc feliciſſimo ſucceſſu in Tympania, colicis iliacisque doloribus, ſtomachi affectione, aurium ſurditate, atq; in iis morbis qui à ſuccis frigidis flatuque fiunt. Hujus gutta aliquo liquore in potu ſumpta aquam citrinam evacuat, in articulorumque doloribus pituitam humoresque frigidos. Extrinſece uſurpatur in omni Hydropis ſpecie: ubi tamen flatuo-

ſitas viget, maximam in ea expellenda proprietatem habere videtur. Ex Don Garzia ab Horto.

Venenum à diſſimili extingui, à ſimili verò augeri.

HOc proprium eſſe veneni, à ſapientioribus proditur, à diſſimili extingui, & à ſimili augeri & robuſtius fieri: ea propter non ſemel à perfidis hominibus exhibita venena nullius valoris fuiſſe obſervatum eſt, cum ea diſſimilibus fuerint ſociata. Aconitum & Napellus miram retinent vim necandi, compeſcitur attamen eorum potentia à veneno diſſimili, ex quorum diſſimilitudine utriusque vis hebetatur. Mira eſt Auſonii hiſtoria de uxore mæcha, quæ marito venenum propinaverat, ut autem illud robuſtius eſſet, Hydrargyrum miſcuit, ex quo toxici virtus dempta eſt, & vir immunis evaſit. Hoc epigrammate ille monſtrat.

Toxica zelotypo dedit uxor mœcha marito,
Nec ſatis ad mortem credidit eſſe datum.

Miſcuit

Miſcuit argenti lethalia pondera vivi,
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat hæc ſi quis, faciunt diſcreta venenum,
Antidotum ſumet, qui ſociata bibit.
Ergo inter ſeſe dum noxia pocula certant,
Ceſſit lethalis noxa ſalutiferæ.
Protinus & vacuos alvi petiere receſſus,
Lubrica dejectis, qua via nota cibis.
Quàm pia cura Deûm: prodeſt crudelior uxor,
Et cum fata volunt, bina venena juvant.

Cornelii Celſi de valetudine ſanorum hominum conſervanda tutiſſima præcepta.

INter graviſſimos Medicos & Scriptores, nemo eſt qui in conſervanda ſanorum hominum ſanitate oculatior exiſtat. Afferam ejus verba, ut ſaluberrima iſtius præcepta rectius intelligantur. Sanus homo, qui & benè valet, & ſuæ ſpontis eſt, nullis obligare ſe legibus debet, ac neque Medico neque Alipta egere. Hunc oportet varium habere vitæ genus, modo ruri eſſe, modo in urbe, ſæpiusque in agro, navigare, venari, quieſcere interdum, ſed frequentius ſe exercere: Siquidem ignavia corpus hebetat, labor

 firmat,

firmat, illa maturam ſenectutem, hic longam adoleſcentiam reddit. Prodeſt etiam interdum balneo, interdum aquis frigidis uti, modò ungi, modò id ipſum negligere: nullum cibi genus fugere quo populus utatur, interdum in convivio eſſe, interdum ab eo ſe retrahere: modò plus juſto, modò non amplius aſſumere: bis die potius quam ſemel cibum capere, & ſemper quàmplurimum, dummodo hunc concoquat. Sed ut hujus generis exercitationes, cibique neceſſarii ſunt, ſic athletici, ſupervacui. Nam & intermiſſus propter civiles aliquas neceſſitates ordo exercitationis corpus affligit, & ea corpora quæ more eorum repleta ſunt, celerrime & ſeneſcunt & ægrotant. Hæc firmis ſervanda ſunt, cavendumque ne in ſecunda valetudine adverſæ præſidia conſumantur. Ex lib. 1.

Socrati à familiari Dæmone de Platonis indole ſomnium fuiſſe immiſſum.

SOlent quandoque mali ſpiritus hominibus ſomnia ingerere futurarum rerum, vel Dei permiſſione, vel ut nos ipſos decipiant. Hinc Socratem legimus viaiſ-

vidiſſe per ſomnium oloris pullum ſibi in gremio plumeſcere, qui continuo exortis pennis & expanſis alis in altum advolans ſuaviſſimos cantus edebat. Poſtridie Platone adducto, hic eſt (inquit) Cygnus, quem ego præterita nocte tam ſuaviter canentem ſomno videram. Hoc ſomnium, ut ſcribit Henricus de Aſſia, à ſpiritu familiari ſub forma Cygni, quem Athenienſes Veneri dicarunt, fuit immiſſum Socrati, ut Platonis indolem interpretaretur, & ſuperbiæ vitio ſubjiceretur, exiſtimans ſe eſſe Prophetam. Ex Thoma Garzonio.

Agricolam quondam cultello ſibi guttur abſcidiſſe ob ferramentorum aſtu Dæmonis in ventrem emiſſorum cruciatus.

MIrabilis equidem Joannis Langii hiſtoria eſt, de cujusdam maleficiati agricolæ interitu. Hic crudelibus dolorum tormentis in altero hypochondriorum cruciabatur, factaque à Chirurgo inciſione ſub illæſa cute clavum detraxit, dolores tamen ob id non ſolum

haud ceſſarunt, ſed potius indies recrudeſcere viſi ſunt. Quare agricola dolorum impatiens, cultello ſibi guttur abſcidit. Dum autem tertio die mortuus ad ſepulchrum efferretur, à duobus chirurgis in magna hominum frequentia illius ventriculus conciſus eſt. In eo (res mira, & prodigioſa) lignum teres & oblongum, quatuor ex chalybe cultri, partim acuti, partim ſerræ inſtar dentati, ac duo ferramenta aſpera reperta fuerunt, quorum ſingula ſphitami longitudinem excedebant. Aderat & capillorum involucrum globi inſtar. Credibile eſt ſane, hæc in ventriculi cavitatem congeſta fuiſſe, non alia arte quã Dæmonis aſtu & dolo.

Quo artificio epiſtolam in ovo celatam alicui ſcribere valeamus.

INter Scripturarum furtivarum Arcana, non infimum locum tenere exiſtimo, in ovo Epiſtolam celare, atque amico ſcribere: Videbis enim ovi putamen illæſum mundumque illo tamen exempto diſruptoque characteres apparebunt. Aperiam ſecretum. Si atramento ex gallis,

lis, alumine, & aceto confecto in ovi cortice literas ſignabis, votum aſſequeris. Has oportet in Sole calente exiccare, mox ovum in muria concoque, quouſque fortiter obduretur: ita enim à cortice characteres evaneſcunt, & ad interna gradiuntur, ſiquidem putamine exempto, notæ in ovi durato albumine inveniuntur. Ex Carolo Stephano.

In aqua frigida captanda maximum Veterum fuiſſe ſtudium.

MAximam antiqui curam adhibebant, ut aquam frigidam pro æſtatis incendio temperando conſervarent: quare ex nivibus eam parabant, ut Athenæus retulit. De qua re perbellè loquebatur Seneca, *& pœnas montium in voluptate transferunt.* Alexandrini aquam Sole tepentem, in feneſtris ad ventorum incurſus exponebant, ut noctu frigeſceret: manè autem ante Solis ortum humi ponebant, foliiſque lactucæ atque pampinis injectis frigidam tuebantur. Galen. narrat. 6. Epidemior. Plutarchus 6. Sympoſ. cotibus & ſilicibus aquæ injectis

hoc fieri ſcripſit. Neronis autem in re hac ſtudium nobiliſſimum fuiſſe proditur, is etenim, ut nivis voluptate abſque nivis injuria frueretur, ferventem aquam vitro immiſſam in nives refrigerari mandabat. Ex Heurnio.

Fœminas in prima menſtruorum eruptione in Venerem maximè incitari.

EOdem ferè tempore, quo menſtrua erumpunt, fœminis ubera exurgunt, ſanguis ille, inſtar occiſi animalis videtur, atque in majori copia erumpit, cum ubera ad duos digitos prominent, quo tempore puellarum vocem in graviorem mutari conſpicimus. Illud autem maxime adnotandum eſt, in prima menſtruorum eruptione puellas in pudendis valida tentigine prurituque corripi, ex quo ad Venerem incitantur: quare per tempus illud cautè cuſtodiri exiſtimo. Ex Ariſt. 7. de Hiſt. anim.

Qua induſtria Ægyptii lapides à veſica abſq; inciſione extrahant.

MIrabile quidem eſt Ægyptiorum ſtudi-

ſtudium in extrahendo lapide à veſica abſque inciſione, quando noſtrates Medici Lapidarii ſine illa facere nequeant, idque cum magno languentium vitæ periculo. Hi ligneam cannulam accipiunt octo digitorum longitudine, & digiti pollicis latitudine in opere abſolvendo. Hanc colis canali admovent, fortiterque inſufflant: ne autem flatus ad interiora perveniat, extremum pudendi manu altera peiſtringunt, foramẽ deinde cannulæ claudunt, ut virgæ canalis intumeſcat, latiorque fiat. Quo facto miniſter digito in ano poſito, lapidem paulatim ad canalem virgæ, atque in ejus vas extremum deducit. Qui ubi præputio lapidem appropinquare ſentit, cannulam à virgæ canali fortiter impetuque amovet, & lapis extrahitur. Ex Alpino.

Multa præſidia ab animalibus homines accepiſſe.

NOn pauca quidem præſidia ſunt, quæ ad hominum tutelam ab animalibus accepta ſunt. Chelidoniæ enim virtutem ad oculorum morbos ab Hirundine accepimus,

pimus, quæ hanc conquirit herbam, ut ſuorum filiorum oculos, vel vitiatos, vel cæcos curet. Fœniculi virtutem ad eandem tutelam ab anguibus didicimus. Ab Ibige, quæ inſtar ciconiæ avis eſt, clyſteris uſum habuimus, nam & illa roſto marinam aquam aſſumere ſolet, illoque pro clyſteri utitur, ut ventrem nimis onuſtum exonerare valeat. Inſuper marinus eqvus Hippopotamus dictus, venarum ſectionem nos docuit, ille ſiquidem mala oppreſſus valetudine, ad recenter ſucciſas arundines graditur, acutiorique cuſpide ſanguinem è crurum venis adimit. Quod autem in hoc mirabile eſt, ut ſanguinem cohibeat, in fimo vel cæno volutatur, & ita vitam tuetur & ſanguinem ſiſtit. Ex Plinio, & aliis.

Equorum teſticulos ad ſecundas depellendas miram habere virtutem.

SIngularis profectò Equi teſticulorum ad mulierum ſecundas depellendas eſt proprietas, adeò quod teſtatur Genſerus in Epiſt. ruſticum quendam, quinquaginta in puerperis feliciter hoc uſum fuiſſe teme-

remedio. Uſus eſt & Horatius Augenius in pluribus mirabili eventu: præſtantiſſimum idcircò à gravibus auctoribus judicatur remedium, nam & plurimis jam deploratis profuit. Capiuntur teſticuli equi caſtrati, & fruſtillatim conciſi in furno exſiccantur, quorum pulvis quantum capitur tribus digitis è jure bibendus datur in neceſſitate: idque ſi opus eſt, bis aut ter repetitur.

Humanam ſalivam Scorpiones interimere.

HOminum ſaliva Scorpionibus infeſtiſſimum venenum eſt, adeò quod eâ tacti confeſtim intereant. Porrò iis ſaliva toto ſubſtantia adverſa eſt, ut Galenus lib. 10. ſimp. medic. experimento confeſſus eſt: is enim à ſola ſaliva morientem vidit Scorpionem, idque celeriter patientem à ſaliva eſurientium aut ſitientium, tarde autem ab illis, qui cibo potuque fuerant impleti, in aliis autem proportione.

Apium riſus homines ridèndo interficere.

SCelerata eſt herba, quæ apium riſus dici-

dicitur, quod ridendo homines interfi*ciat: ſi quis enim gaſtaverit jejunus, utique ridendo exanimabitur, ut Apulejus teſtatus eſt. Ex hac illud adagium ortum habuit, *Sardonius riſus*: nam & *Sardonia* etiam vocatur. Porrò non ex riſu, qui hanc guſtaverint, moriuntur: ſed potius, ut placet Salluſtio, nervos labiorum, & oris muſculos illius, qui eam comedit, contrahere facit, adeò ut ridendo mori videatur.

Qua induſtria Parthi Scythæq; ſagittarum aciem venenarint.

PArthorum Scytharumque toxicum, quo ſagittarum acies inungi ſolebat, humano ſanguine & viperina ſanie conſtabat, tantæque feritatis erat hoc venenũ, ut vel levi tactu animal interimeret. Equidem Scythæ viperas recenter enixas venantur, easque dies aliquot contabeſcere ſinunt, donec in ſaniem putreſcant, mox toto unius hominis ſanguine in ollam effuſo, eam exquiſitè coopertam fimoque obrutam computreſcere ſinunt, cujus demum ichor ſanguini ſupernatans, ſive ſerum cum viperarum ſanie commixtum

mixtum lethale Scytharum toxicum eſt. Ex Ariſt. Plinio & Langio.

Succinum utero gerentibus exhibitum, mirè partum accelerare.

MUltis experimentis comprobari audio, ſuccinum parturientib. drac. ſemis pondere ex vino albo potui datum, mirè partum accelerare. Hoc etiam facit ejus oleum, ſi gutta tantum in aqua verbenæ parturienti propinatur. Quidam tamen Medicus Hetruſcus (Fallopii teſtimonio) exhibebat ſcrup. j. Boracis in decocto matricariæ, vel ſabinæ diſſolutæ difficulter parientibus, miraque faciebat, brevi enim temporis ſpatio fætus vel vivus vel mortuus egrediebatur. Habebat ille Medicus pro arcano præſtantiſſimum hoc auxilium: tamen neſcio quomodo poſtea fuerit detectum. Ex Andernaco.

Serpentum ova, geniturамq; per imprudentiam in potu hauſta, ſerpentes in corporibus procreare.

ADmiranda ſuccedunt quandoque ſymptomata ex aquæ potu vitiatæ: ſiqui-

ſiquidem imprudenter, cum ea ſemina vel ova ſerpentum hauriuntur, è quibus mox ſerpentes generantur. Genſerus in lib. 2. Hiſt. animal. cap. de Ranis Rubetis, bufones in ventriculis, inteſtinisque hominum, hauſta eorum genitura, fieri & nutriri probavit. Jacobus Manlius in lib. experim. in cujusdam equitis exhauſta cujusdam lacunæ aqua ubi erant ſemina ſerpentum, ie ventriculo plures angues fuiſſe genitos prodidit: quibus per intervalla extractis, Medicorum auxiliis ſanus factus eſt. Levinius Lemnius Vermiculos caudatos atque inſolita forma beſtiolas vomits à ejectas novit. In nonnullis lacertau in pharmaco fuiſſe eductas obſervatum eſt, ut Gemma Coſmocrit. vidit. Quare maxima in aquæ potu hominib. opus eſt animadverſione, ne hujusmodi exhauſtis, pernicies corporis conſequatur.

In deſperato coli dolore Hydrargyrum, vel glandem plumbeam exhibitam multos conſanaſſe.

Mirabile videtur, Hydrargyrum, quod à multis venenum reputatur, in deſperato

ſperato coli dolore exhibitum, plurimum prodeſſe. Equidem Marianus Sanctus ex multorum conſilio, qui ab hoc lethali morbo ſanati ſunt, ſuadet, ſi obſtructio perſeveraverit, & fæces per os extrudantur, haurire cum aqua ſola argenti vivi libras tres. Probat hic ex ratione vinctũ ſeu duplicatum inteſtinum Hydrargyri pondere explicari, fæces detrudi, vermesque ſi ibi fuerint interimi, & ægrum liberari. Haud ab hoc diſſimili auxilio quidam nobilis, poſt alia tentata ad morbi hujusmodi acerbitatem machinamenta, liberatus eſt. Hic hauſtis olei amygdalarum dulcium ſine igne extracti unc. iij. cum vino albo & aqua parietariç mixtis, mox devorata glande plumbea argento vivo illita, planè à colico cruciatu evaſit, illamque ex ano absq; labore reddidit. Ex Pareo lib. 16.

In fœniculorum ſeminibus, vim quandoque exitialem deliteſcere.

A Gravibus Scriptoribus comprobatur ſerpentes fœniculorum eſu & ſenectam exuere & oculorum aciem renovare. Hinc iis affricantur oculi anguium, ut

ut votum aſſequantur. Ex attritu fæniculorum ſeminibus prava quædam imprimitur qualitas è qua venenati producuntur vermiculi, quorum eſu multi in peſſima devenerunt ſymptomata, & ab alexiteriis rarò adjuti ſunt, tanta hujus veneni potentia eſt. Quare fæniculorum umbelli antequam comedantur, aperiantur, & diligenter concutiantur, ut à vermibus emundentur. Præſtabit aliquantiſper in frigida macerare. Ex Balthaſ. Piſanello.

Nova, admirandaque præſidia ad anginam gutturisque apoſtemata.

AFferam ſingularia auxilia, è quibus, ex graviſſimis Scriptoribus ad anginam, & gutturis apoſtemata mirabilia contigiſſe proditur. Lignum hederæ ad gutturis apoſtemata à proprietate valere, ſcribit Joannes Marquardus: quippe obſervatum eſt, comedentem ex cochleari hederæ ligneo, ſive bibentem in aliquo ipſius vaſe ligneo nunquam vel rarò in gutturis vel uvulæ apoſtema incurrere. Rubeta cocta, & pro emplaſtro Sinanchicis impoſita, confeſtim liberat.

Vermes

Vermes quandoque in cordis capſula procreari, è quibus mors ſubitanea plerisque exoritur.

FAbuloſum haud eſt vermes in corde generari. Hoc enim Meſues docet, Hollerius, Matth. Cornax, Alexius Pedemontanus, & alii. Joan. Hebenſtreit in lib. de Peſte, Principem quendam ex morbi ſævitia periiſſe narrat, cujus cadavere disſecto, vermis albus, præacuto roſtello, eoque corneo præditus, cordi adhæreſcere deprehenſus eſt. Ex Medicis, ſucco allii feram hanc, tanquam ex indubitato remedio, interimi probatum eſt. Petrus Sphererius (ut Schenkius narrat,) civem Florentinum morte ſubitanea correptum, atque diſſecatum obſervavit, in cujus cordis capſula vermis vivus repertus fuit. Ajunt multi certiſſimo experimento ſuco allii, raphani, & naſturtii hos vermes necari, qui ex teſtimonio Pedemontani, in corde deliteſcentes, ſyncopen, Epilepſiam, & mortem inferre ſolent.

MA-

Mares pleroſque in mammillis, mulierum inſtar, lac producere.

LIcet marium mammillæ ſpiſſa carne præditæ ſint, lac tamen in iis aliquando fuiſſe productum, obſervatum eſt. Novit hoc Ariſt. ut lib. de hiſt. animal. docuit. Veſſalius non ſemel id conſpexiſſe in lib. 15. Anat. commemorat, & Hieronymus Eugubinus in libell. de lacte: ſic & Cardanus lib. 11. de Subtil. qui Januæ vidit Antonium Bentium è cujus mammillis lactis tantum profluebat, ut infantem fermè lactare potuiſſet. At hiſtoriæ, quæ affertur ab Alex. Benedicto mirabilis eſt, ait enim: Syrum quendam mortua conjuge, è qua infans ſupererat, ubera filio admoviſſe, è cujus ſuctu tanta lactis copia in pupillam manavit, ut exinde loco matris nutrire valuerit. Ego quidem in duobus filiis meis, in primis diebus à partu obſervavi, ab obſtetrice mammillas contrectatas, lac impulſu (magno multorum ſtupore) emiſiſſe; idque in aliis etiam infantibus conſpexi.

Lumbri-

Lumbricos, quandoque tantæ procreari virulentia, ut interiora corporis perforare valeant.

INfanda quidem ſymptomata à vermibus aliquando proveniunt, refert enim Omnibonus lib. 4. de morb. infant. Lumbricos ex umbilico cujusdam erupiſſe. Tralliani teſtimonio habemus, hæc animalia ob alimenti inopiam inteſtina laceraſſe fuiſſe obſervatum. Id etiam ab Ægineta confirmatur. Inſuper Hollerius conſpexit, vermes per inguina, & umbilicum prorupiſſe. Magna igitur cura opus eſt in horum redundantia, ne interiora corporis valeant lacerare.

Infantis umbilicum & Cervinum penem mirabiliter conceptum facere.

ALexander Benedictus lib. 30. de curand. morbis, umbilicum infantis, qui ſponte cadit, quoquo modo in cibo ſumptum, ſi ignoraverit mulier, ad conceptum facere, prodidit: illumque in brachialibus à muliere geſtatum conceptum inhibere credit. Cervinum inſuper pe-

nem aridum, & in farinam redactum, oboli pondere à coitu fæminis datum procul dubio ad concipiendum prodeſſe experimento probat. Baverius tamen conſ. 50. uterum cervinum ſingulari dote ad cõceptum valere prædicat.

Ulmi uſum recentem Elephantiaſim curare, fuiſſe obſervatum.

TAnquam certum remedium Ulmi uſus in curanda recenti Elephantiaſi à Jacobo Dovinero lib. 1. c. 7. prædicatur. Vidit enim adoleſcentem tali affectu laborantem, & decoctionis Ulmi uſu (factis faciendis) convaluiſſe. Ea quidem pro omni potu utebatur in quolibet paſtu, cum pauco vino albo, & tanti ſudores movebantur graveolentes, ut vix illos cuſtodes ferre poſſent. Ita viſcera purgabantur, & magna urinæ copia excernebatur, quibus excretionibus ſanus factus eſt.

Cyprinorum eſum podagricis eſſe infeſtum.

QUamvis inter piſces Cyprinus nobiliſſimus exiſtimetur, cum optimũ

præ-

præbeat nutrimentum, exquiſitiſſimique exiſtat ſaporis, tamen podagricis infeſtum eſſe obſervatum eſt. Novit enim podagroſum Julius Alexandrinus (ut retulit lib, 15. c. 6. de Salubr.) cui Cyprinorum eſu pinguium parata erat ſemper podagra, ut in manu illi eſſet eo pacto accerſere cum vellet.

Pulvere pellis leporinæ, perniones à Septentrionalibus ſanari.

OLaus lib. 2. Rerum Septentrionalium, illos populos, ob aeris frigus, frequentiſſimè perniones experiri ſcripſit, qui morbus non aliis ab iis ſanatur remediis quam pulvere pellis leporinæ. Plinius vero rapum domeſticum fervens calcaneis impoſitum ſanare retulit. Ego ex Carolo Stephano in lib. de Re agraria in quodam expertus ſum remedium, & benè ſucceſſit. Accipit ille ficos crematos, è quorum pulvere & cera unguentum parat, hoc pernionibus impoſitum brevi liberat patientes,

Hydrargyrum loco amuleti geſtatum à peſte faſcinoque corpora defendere.

MArſilius Ficinus,& P. Droetus in lib. de Peſte mire Hydrargyrum extollunt: ſi enim avellana perforatur & extracto interiori nucleo cū acicula argento vivo repletur & collo ſuſpenditur, mirum in modum à peſte corpora tuta reddit: ita profectò à peſtifera lue ſæviente ſe defenderunt multi. Hoc etiam præſidio mulieres lactantes à faſcinatricibus, ne lac ſibi adimatur quo infantes alendi ſunt, præſervari poſſe Thomas Jordanus in lib. de Peſte prodidit. Quippe multis experimentis obſervatum retulit, hoc ſecum geſtato nullas prorſus ſagarum, lamiarum, aut ſtrigum inſidias lactantibus nocere.

Meſpili lignum, collo appenſum, gravidas ab abortu præſervare.

CUm quadam æſtate apud D. Joannem Nicolaum Cutillum Brancatium, mei amantiſſimum, ut puerum curarem intereſſem, fortè inter me & Dominam

minam D. Mantiam Cotoneam è Toletis ejus uxorem de abortus præſervatione tunc utero gerentem conventum eſt. Retulit Domina hæc, Meſpili lignum collo appenſum mirè ab abortu gravidas defendere: idque millies à ſuis majoribus fuiſſe expertum. Confiteor in pleriſque tale lignum fuiſſe à me expertum, atque certum & rarum remedium ſemper inveniſſe: ſiquidem multæ abortientes, & dolore, & ſanguinis fluxu (appenſo ligno) reſtrictæ ſunt, & ab abortu ſervatæ, adeo quod in eo particularem virtutem abortum prohibendi ineſſe reor.

Qua induſtria homines abſtemios reddere valeamus.

MUltis experimentis comprobatum reperio Anguillas, vel Mullos in vino ſuffocatos vini faſtidium inducere: ſi enim ex eo bibant homines procul dubio abſtemii fiunt. Inſuper Philoſtratus in vita Apollonii ova noctuæ elixata, & infantibus pro cibo allata, hydropotos in tota vita illos reddere ſcripſit. Mizaldus, Ranam viridem ex iis quæ in fontibus

ſaliunt, vivam in vino ſuffocatam idem efficere, ſi tale vinum potetur, prodidit.

Rotundam Ariſtolochiam mirè piſces ſtupidos reddere.

MIra eſt Ariſtolochiæ virtus in piſces, ipſa enim illos odore ad ſe allicit, mox ſtupidos reddit. Propterea ſi ejus radicem contritam calceque commiſtam, ſive ejus decoctionem cū calce pacato flumine aut maris littore piſcatores conſpergent, piſces agminatim confluere videbūt. Illi autem pulvere deguſtato, veluti exanimati ſupernatantes capientur.

Puellam veneno ab infantia nutritam Alexandro ab Indorum Rege fuiſſe miſſam.

INdorum Rex Alexandri fortunæ invidens, ut illum interimeret, miræ pulchritudinis miſit puellam, ratus forſitan Alexandrum confeſtim cum ea concubiturum. Illa autem Nappelli veneno ferè à cunabulis erat educata, propterea more Serpentum ſcintillantes habebat oculos. Hos Ariſtoteles aſpiciens, cave

tibi

tibi ab hac (dixit) ò Alexander, nam virus peſtilentiſſimum alit, unde tibi exitium paratur. Poſt paucos dies plerique proci hujus commercio venenati periere, ex quo Ariſtotelis præſagium mirabile fuit judicatum. Ex Averroe.

Quale ſit igneum præſidium, quod in morbis ab Ægyptiis & Arabibus uſurpatur.

IN lib. de Medicina Ægyptiorum prodidit Alpinus, quo pacto ii in morbis corpora adurant. Accipiunt enim lineam petiam cubiti longitudine, latitudine verò trium digitorum, quam ad formam pyramidis aptant goſſipioque implent: ipſius latior pars parti adurendæ applicatur, alterumque caput accendunt, comburique tamdiu permittunt, ut faſciculus cremetur. Continuo tamen dum cutis uritur, ferro circumcirca attingunt carnem, ne caloris incendio aliqua oriatur inflammatio. Hoc inſuper involucro parando obſervant, ut in medio faſciculi meatus exiſtat: ita enim eventatio ſive reſpiratio aliqua paratur. Inuſtione autem

tem peracta, oſſium medulla in carne aduſta quoad eſchara cadat utuntur. Hic urendi modus Ægyptiis & Arabib, familiaris eſt.

Olim in Creta familias quasdam mire faſcinatrices adfuiſſe.

A Multis fide dignis audivi, tum mares quosdam, tum fœminas in hiſce partibus animalibus, puerisque laudando faſcinum attuliſſe: adeo quod ii ſi ad ovile, porcileque quodpiam adiviſſent, confeſtim interitum plerisque produxiſſent. Quare mirum haud eſt quod legitur, in Creta quasdam familias adfuiſſe quæ laudando faſcinum inferebant. His profectò natura quædam ferè venenoſa efficitur, & ex oculis inde ſpiritus efflant venenatos, quibus animalia, pueri, & grandiores faſcino maculantur. Laudando autem venenum promptius operatur, ſiquidem laus propria gaudium affert, quo cordis ſpirituumque dilatatio oritur, & veneno aditus præparatur. Ex Fracaſtorio de ſymp. & Antipat. rer.

Cyprini verticis oſſiculum mirabiliter Epilepticis ſubvenire.

IN Cyprini calvariæ vertice quoddam reperitur oſſiculum triangulare lapidis inſtar, quod in curanda Epilepſia principem locum obtinere ajunt, tanta enim efficacia Epilepticis ſubvenit, ut morbus is nunquã revertatur. Hoc ubi ſuturæ in vertice calvariæ Cyprini committuntur intus ſubſiſtit, propterea ſi illa ſcalpello penetratur, ſtatim foràs proſilit. Andernacus hoc oſſiculum nummi germanici crucifericri appellati magnitudine exiſtere prodidit, atque ſalutare eſſe Epilepſiæ remedium.

Calphurnius Beſtia Romanus qua via uxores interimeret.

NOnnulli ex veteribus in venenis noſcendis maximam adhibuere curam & diligentiam, inter alia Aconitum venenorum omnium eſſe ocyſſimum comprobarunt: ſiquidem tactis hujusmodi veneno genitalib. ſexus feminini animalium, eodem die mortem inferre viſum eſt. Hac via Calphurnius Beſtia, ut ditaretur forſi-

tan, uxores dormientes interemit, de quo à M. Cæcilio accuſatus eſt. Hinc illa atrox peroratio, ejus in digito mortuas. Conſimili induſtria Ladislaus Neapolis Rex, cum cujusdam Medici Prochytani filiam adamaret, cum eaque concumberet, Florentinorum conſilio extinctus eſt.

Aceto Scyllitico, Pythagoram, vitam longiſſimè produxiſſe.

ACetum Scylliticum Pythagoras magnifecit, ſcripſit enim ejus uſu longam homines vitam conſequi, & usque ad ejus extremum finem permanere integrè & dextra valetudine. Ipſe cum quinquageſimum ageret annũ, hoc remedio uſus eſt, & ejus uſu ad centeſimum & decimum ſeptimum productus eſt integer, & nulla unquam adverſa valetudine tentatus: cujus optimam facultatem admiratus, cõſanguineis communicavit, ut illius uſum haberẽt.

Oleum lixivio mixtum in lactis ſpeciem tranſire.

FIrmè experimento oleum lixivio mixtum ſi diu agitetur in lactis ſpeciem

trans-

tranſire comprobatum eſt : eſt enim lixivium tenue atque calidum, oleum autem cum aereum ſit à lixivio attenuatur, & proinde aerem concipit, ex quo albedo innaſcitur. In aquis etiam quæ diu agitantur, lactis ſpecies quædam exoritur ex conſimili induſtria: hujus indicium ſpuma eſt, quæ cum ſit tenuis, aerem concipit & dealbatur. Ex Cardano.

Qua induſtria Scythæ absque cibo & potu per plures dies exiſtant.

MIra eſt herbæ Scythicæ operatio, qua Scythæ per plures dies ſine cibo potuque vivere dicuntur. Hanc ii circa Boeriam inveniunt creſcentem, & ad famen ſitimque tolerandam utuntur: ſiquidem guſtu dulcis ut liquiritia eſt, & in ore detenta famis ſitisque ſenſum hebetat. Idem apud tales Hippice præſtat, eo quod hæc planta equis conſimilem generet effectum. Ajunt multi, Scythas his herbis duodenos etiam dies famem & ſitim non ſentire. Ex Matthiolo.

Catellos calorem nativum augere, membrorumque dolores conſopire.

PRo excitando nativo calore, membrorumque cruciatibus demulcendis, Catelli præſtantiſſimi (Galeni teſtimonio 7. Method. med.) exiſtimantur. Illorum autem hujus naturæ haud omnes habentur, ſed ii præcipuè quibus pilus conlor eſt. Propterea in chiragra, podagra, & in omni Arthritidis ſpecie cruciat9 quamlibet efferatos parti affectæ adhibitos præſtantiſſimè conſopire à multis comprobatum reperies.

Plurima è terra ſurſum rapi, iterumque deorſum cum pluviis præcipitari.

MAximam, vellera, Ranæ, vermiculi, lapilli, ligna, varii generis frumentacea, lac, ſāguis, & id genus alia terræ permixta, quæ cum pluviis quandoque præcipitari aſpicimus, nobis præſtant admirationem, adeo quod à caſu inſolito plerique perterriti Cœli minas metuunt. Ceſſat autem admiratio ſi eorum cauſas penſitamus: hæc enim primo ſtagnorum efflu-

fluviis ventorumq; impetu terræ permixta ſurſum feruntur, mox cum pluviis iterum deſcendunt. Propterea nec ſemper mirum aut inſolens à ſapientibus judicatur. Cornelius Gemma in Coſmocritica c. 6. hæc cauſas legitimas à Cœleſtibus Syzygiis habere prodidit: ſed tamen eousque progredi ſolvere, tum ſpecie ſua, tum magnitudine, ut etiam in portentis principem inveniant locum.

Cum Pſillis & Marſis Serpentes haud habere inimicitiam.

MIrabile eſt, Serpentes, qui à mundi primordio cum humana ſpecie cõtroverſiam, inimicitiamque inivere, cum Pſillis & Marſis nec odium nec diſconvenientiã retinere. Neceſſe etenim eſt, ut iis aliqua miſtio non omnino contraria oriatur, aut odor, aut aliud, è quo ſpecies minus ingrata videatur, ita profectò inter homines ipſos etiam contingit; quandoque enim ſine cauſa nonnullos odimus, alios amamus, prout rerum ſpecies ad animam noſtram perveniunt, è quibus diſconvenientiam captamus. Ex Fracaſtorio.

Olim vaſta & robuſta fuiſſe hominum corpora.

QUamvis Plinius cæterique Scriptores hominum corpora, robur, vitam, ſemper imminui conquerantur, tamen olim Gigantes extitiſſe, & vaſta hominum fuiſſe corpora verendum non eſt. D. Auguſtinus lib. 15. de Civit. DEI, dentem Gigantis in quodam flumine inventum fuiſſe prodidit, qui minutim diviſus, centum ex noſtris dentes ſuperabat. De Pallante ſcribitur admirandum. Hic Æneam contra Turnum Regem Rutulorũ adjuvit, mortuus tandem & ſepultus ubi nunc Roma eſt, (referente Solino) anno octingenteſimo poſt Chriſtum Dominum, dum quædam ædificia Romæ fierent caſu in ſepulchro, quo arte mirabili cum lucerna ardenti conditus erat, inventus eſt, & integer erectus altitudinem muri capite excellebat. Quid de Ajace, quid de Turno, & de ingenti ſaxo, quod uterque in hoſtem conjecit, referatur, novum haud eſt. Quid tandem de Oreſte filio Agamemnonis, cujus cadaver octo cubitorum longitudinem

nem excedebat, atque de aliis innumeris dicatur, apud Scriptores reperitur. Idcirco præter ſtirpem giganteam, quæ poſt diluvium imminuta eſt, alia corpora vaſtitatem & robur maximum retinuiſſe concedendum eſt, impræſentiarum verò hominum corpora hujusmodi comparata tam puſilla ſunt, ut præ illis nani eſſe videantur. Ex Helinando Chronographo.

Eqvum phaleris accinctum pulchris acriorem fieri.

EA profecto equorum natura eſt, ut ſi pulchris ornantur, phaleris tum acriores, tum pulchriores judicentur. Eſt de his clarum exemplum de Bucephalo Alexandri, qui phaleris accinctus Regiis neminem præter Alexandrum (teſtimonio Æliani) ad ſe aſcendere patiebatnr, & quod erat in illo mirabilius, ut aſcenſus facilior eſſet, demittebatur cum Dominus equitare volebat. Phaleris autem remotis, quilibet mediaſtinus aſcendere & tractare poterat. Ego quidem domi mulam habeo, cujus tanta eſt ſagacitas, ut ſi ſervus meus Ephippium parat habenasque, illa

illa humilis, demiſſa, & quaſi gaudens perſiſtit, ut ſternatur, hilariſque incedit & acrior: ſi autem clitellas, calcitroſa, indomita, feraque confeſtim fit, nec talem ſarcinam niſi vinctis pedibus ferre ſuſtinet, adeò quod ſervus ab opere deſiſtere cogitur.

Exitioſiſſimum eſt homini ſub Lunæ radiis ſomnum facere.

Lunæ proprium eſt in hæc inferiora humiditatem immittere: quare exitioſum eſt, ſub ejus radiis diu dormire, quippe dormientes obſervatum eſt ægrè excitari atque proximos inſanis fieri. Lunæ vires in lignis, quæ ad ædificia colliguntur, potiſſimum experimur: conciſa enim Luna creſcente, ſunt ferè emollita per humoris conceptionem, idcircò tanquam inepta à fabricis rejiciuntur. Agricolæ experimento cognoverunt frumenta de agris in Lunæ diminutione collecta, diutius ſicca permanere. Hæc à Veteribus Lucina vocabatur, & à parturientibus invocabatur: Lunæ enim diſtendere rimas corporis, meatibusq; viã dare munus eſt: propterea tale ſydus partui ſalutare, illumq; accelerare putabant. *Ar-*

Archelaum Mithridatis Præfectum, ligneam turrim incombuſtibilem confeciſſe.

ADmirandum profectò judicatum eſt Archelai Mithridatis Præfecti contra Syllam commentum: hic enim turrim ligneam incombuſtibilem condidit, quam fruſtra ille incēdere conabatur. Erant turris tabulata alumine collinita, in iis autem cruſta durior erat obducta, & alumen plumbique albi cineres pigmentis copiosè commiſta: qua induſtria ab igne ſervata ſunt. Conſimili artificio, Cæſar ex Larigna materia circa Padum Caſtellum etiam conſtruxit. Ex Lemnio.

Viſcum quercinum ſola ſuſpenſione Epilepticis ſubvenire.

EX gravibus Scriptoribus multi orbiculos è viſco quercino ſola ſuſpenſione vulgari filo transfixos idem præſtare in amolienda & præcavenda Epilepſia tradunt, quod Pæoniæ maſculæ radix, aut Smaragdus è collo pendens efficere creditur. Retulit Jacchinus in Epilepticorum collatione, ſemel ea ratione qua

qua ligno Guajaco utimur. Viſcũ quercinum per dies 40. propinaſſe, & profuiſſe quidem, non tamen morbum id abſtuliſſe, neq; licuiſſe iterum id remedii in faciliori morbo experiri.

Inter Braſſicam & Vites maximum ineſſe diſſenſum.

NOtabilis equidem diſcordia inter Braſſicam, & Vites reperitur: propterea de Re ruſtica ſapientes Scriptores, vites à braſſica offendi, deterioresque & ſucco & odore, ſi ſecus plantatur, fieri prodidere. Experimento hoc comperitur, nam germen iis propiùs cum acceſſerit, averſum ab inimico compulſum odore retrograditur, inſuper ſi in ollam, ubi braſſica elixatur, vini vel minimum conjicitur, quippe nec braſſica concoqui unquam poterit, & quod mirabilius eſt, colorem proprium amittet. Hac moti ratione ſapientes ebriis braſſicæ ſuccum propinant, quo ebrietas ſubito ſolvitur. Convivantes pariter ne à vini copia potentiaque offendantur, (Germanorum inſtar,) braſſicam crudam primo comedere debent: ita enim vinum

vinum ad ſatietatem, absque ebrietatis periculo haurire valebunt.

Cati nigerrimi eſum cerebrum homines dementare.

PEriculoſum eſt verſicoloris, & maximè nigerrimi Cati cerebrum alicui ad eſum præbere: ad inſaniam enim homines ducit: & quod pejus, cerebri meatus obſtruit, ſpiritusque impedit animales. Inter Scriptores Petrus Apponenſis hujus eſu adeò inſanire homines dixit, ut præſtigiis quaſi obnoxii videantur. Ponzettus pariter Cati pilos venenoſos eſſe prodidit, ejusque anhelitum febrem hecticam inducere.

Ex Betulæ corticibus ardentes faces comparari.

BEtulæ cortices non modò ignem confeſtim recipiunt, verum atque flammam pariunt ardentem, quo fit, ut plerique faces pro noctis obſcuritate fuganda ex iis componant, bene rati lucidiorem has flammam quam Pini tædam parere: ex liquore autem qui picis inſtar dum urun-

uruntur deſtillat, oriri hoc judicatur, cujus natura cum facile accendatur, mirum haud eſt talem effectum producere.

Hæmorrhoidalem herbam contactu Hæmorrhoides ſanare.

MIra eſt Hæmorrhoidalis vis & potentia in perſanandis Hæmorrhoidibus, ſi enim hujus radicibus Hæmorrhoides dolentes tanguntur, atque illæ per diem circa femur ferantur, & mox in camino fumanti ſuſpendantur, procul dubio affectus ſanatur: ſiquidem Hæmorrhoides æquè atque radices exiccantur & flacceſcunt: qua cauſa herba ab effectu nomen deduxit, nec immeritò, nam in iſtarum inflammatione & doloribus, ſi hujus radices contuſæ applicantur, confeſtim & dolor & inflammatio mulcentur. Ex Durante.

Marinæ Paſtinacæ radium dentium dolores mitigare.

DEntium dolores multis experimentis ex Marinæ Paſtinacæ radio mitigari viſi ſunt: hujus enim radio, qui in piſcis

piſcis cauda enaſcitur, dentes tanguntur, & gingivæ ſcarificantur, quo præſidio quam citiſſimè dolor evaneſcit. Prodidit Dioſcorides lib. 1. cap. 9. radium hunc dentes frangere & evocare, quomodo autem hoc perficiat, docuit Plinius lib. 32. cap. 4. Conteritur enim is, & cum Helleboro albo miſcetur, quorum miſtura ſi dentes illiti fuerint, ſine vexatione extrahuntur.

Pleraſque herbas Solis exortum & occaſum oſtendere.

EX herbis non paucæ Solis ortum & occaſum noſſe videntur, tantaque hujus ſideris ſectandi talibus aviditas naſcitur, ut firmiter inter has & Solem magnam ineſſe ſympathiam credamus. Profectò flos Calendulæ in Solis ortu aperitur, & in occaſu clauditur, ex quo villicorum horologium à multis dicitur. Seqvuntur Solis ſpheram non modo papaver, & illud Tithymalli genus quod vocant Helioſcopon: ſed etiam malva, lupini & cichorea, intenſius autem Lotus herba ſectatur, & exortum quotidiannm

&oc-

& occaſum noſcit. Hæc (Theophraſti teſtimonio) caulem & florem veſpere mergit, & circa mediam noctem tota in lacum irruit, & adeò occultatur, ut nec manu admiſſa quis valeat invenire: vertitur mox, paulatim erigitur, & Solis exortu extra aquas conſurgit, floremque aperit & patefacit, taliterque etiamnum conſidit, ut altè ab aqua abeſſe videatur.

Quales in Sodomi & Gomorrhi veſtigiis oriantur fructus.

ALtiſſimi DEI decreto quinque urbes antiquitus incenſæ ſunt, quarum Sodomum & Gomorrhum præſtantiſſimæ judicabantur. Harum in favillis quædam noſcuntur veſtigia, ſiquidem cœleſtis ignis reliquiæ adhuc perſiſtunt. Quod autem illic admirabile perſpicitur, viridantia ſpectantur poma, formati uvarum racemi, nec quis eſt qui edendi haud cupiditatem habeat: illa autem manibus capta fatiſcunt, & in cinerem reſolvuntur, fumumque excitant quaſi adhuc ardeant. Ex Ægeſippo lib. 4.

Magnam inter Uterum & Mammas ineſſe Sympathiam.

NOn exiguus inter mulierum uterum & mammas contemplatur conſenſus, quippe alterum alterius pathema oſtendere obſervamus. A venis inter has partes conjunctis maximè ratio oſtendit oriri ſympathiam: ex iis enim materias ab utrisque contentas transferri, & exonerari experimur. In menſtruorum redundantia cucurbitula ſub mammis appoſita fluxum cohiberi ab Hippocrate docemur. Lactis copia in puerperis dum magna gravisq; fuerit, die ſeptimo puerperii, octavo, nonoque in uterum à natura refunditur. Suppreſſi menſes in virginibus & viduis caſtis, non ſemel in mammas reſiliunt, & lactis copiam ſuſcitant. In mulierum pubertate accedente menſtruo utramque partem creſcere videmus.

Quo artificio Solis defectum firmiter comprehendere valeamus

VAria induſtria plerique conantur Solis defectum deprehendere; hoc autem

tem compertum eſt artificio illius defectionem firmiter apprehendi. Pelves hora inſtanti capiantur, quæ non aqua, ſed aut oleo aut pice implenda ſunt: ratio enim ſuadet humorem pinguem non facilè turbari, atque imagines perinde quas recipit conſervare. Equidem imagines in liquido, & immoto tantũ apparere conſueverunt, propterea in oleo & pice commodius & firmius quomodo Luna Soli ſe opponat & illum abſcondat, accipere poterimus. Ex Seneca in Natur. Quæſt,

Virginum mammillarum tumorem à Cicuta impediri.

HAc inter alias Cicuta pollet efficacia, ut contuſa cum umbella, atque virginum mammillis impoſita, tumorem & excreſcentiam valeat prohibere, fortaſſe nutrimentum impedit quo minus augeantur, ut in puerorum teſticulis ſuccedit, ſi hæc adhibetur, ii enim meatibus alimenti obtuſis facilè exiccantur. Aperiam in hoc loco, quod à Rondelitio multis experimentis comprobatum reperio, de piſce ſquatina: hic enim mulierum mam-

mammis ſuperpoſitus illas adeò conſtringit, ut virginum mammillæ appareant, credunt multi in in genitalibus eundem ſimiliter effectum producere.

A Quercus gallis anni præſagia comparari.

NOn modo à Plinio, verum atque à plerisque rei ruſticæ ſcriptoribus obſervatum fuiſſe conperio, à gallis quercus majoribus præſagium illud anni quod apud Veteres in magno fuiſſe pretio & opinione legitur, comparari. Aperiuntur gallæ quando integræ ſunt, ibique muſca, aranea, aut vermiculus reperitur: ſiquidem planta hæc in gallis hujusmodi animalium gignere conſuevit. Si muſca volat, anni fertilitatem & bellum futurum præſagiunt: ſin vermiculus repit, annonæ carentiam arguunt: ſi autem aranea proſiliet, ſummam caritatem, & peſtilentes affectus prædicunt. His ego adderem, præſagia hujusmodi ſi Deo placuerit, conſimiles ſectatura eventus.

Vitri pulverem calculos comminuere.

NOn ſolum Galenus, ſed Avicenna & Medicorum plurimi ad calculos comminuendos Vitri pulverem extollunt; quomodo autem hic fieret, plurimum inſudavi: tandem qui ab Abenzoare componitur, mihi ex voto ſucceſſit, & Vitrum adurere dicit. Capitur Vitri albi & perſpicui fruſtulum, quod terebinthina collinire oportet totum, mox tandiù in prunis detinere, ut excandeſcat, hoc demum in aqua extinguitur, ſeptieſque iteratur, primò tamen linitur, ſecundò excoquitur, ultimò extinguitur, quo peracto Vitrum conteritur, & in pulverem ſubtiliſſimum mutatur. Propinamus languentib. aurei pondus, vel drach. j. cum vino albo, & efficaciter calculos comminui experimur.

Quo artificio aeris naturam explorare valeamus.

AEris qualitatem, & naturam cum explorare libuerit, ſpongia bene ſicca atque munda ſereno cœlo per noctem ſub divo exponenda eſt: illa enim ſi ſicca mane fuerit,

fuerit, ſiccus & aer erit: ſi humectata, nimboſus: ſi molliter uda, humidus ac roridus. Inſuper ſi recentem panem eadem induſtria expoſueris, à corrupto ſitum contrahere videbitur: à ſicco, fiet ſiccus: ab humido autem, à ſtatu proprio non mutabitur. Si aer fuerit peſtilens, carnes expoſitæ corrumpuntur atque colorem mutant, ſic etiam & adipes. Si aer craſſus erit, patebit in marmore & ſilicibus, quæ in tali natura admodum madere ſolent: contra verò in aere tenui, licet humidus eſſet: hæ enim in tali non ita humeſcunt. Ex Cardano.

Quali ſtratagemate homines mortui videantur.

MUltis experimentis confirmatum reperio, homines videri mortuos, ſi vinum ſublimatum ſive aqua vitæ cum ſale miſcetur, ac in patina (ſublata qualibet alia luce) accenditur in cubiculo, nocturno tempore, ubi homines reperiantur, ſiquidem ipſi immobiles fuerint ſpeciem mortuorum repræſentabunt. Plerique ut Æthiopes fingant, lucernam accē-

curſus, illa tamen erat mœſta, crebroque ſuſpirio fatigata, & frequentia hominum circundata gemitus dedit, & lachrymas emiſit: quibus Gaza motus miſericordia ad mare deduxit, ubi magno impetu fluctus ſecavit, & ex oculis omnium evanuit. Quid Trapezuntius & plerique alii viderint, in loco citato narravimus.

De Apum natura, earumque mirabili ſagacitate.

DIù equidem anceps fui in ſcrutanda Apum mellificatione, fœtu, & cera: nam & apud auctores magna reperitur controverſia num illæ generent, vel aliunde prolem babeant. Poſt autem exactum ſcrutinium cujusdam amici valido experimento Ariſtotelis opinionem veram eſſe comprobavi, ſiquidem Apes è floribus favos conſtruunt, ex arborum lachryma ceram fingunt, & mella ex aeris rore captant. Hæ primùm favos conficiunt, mox fœtum collocant, ore calidum ſpirantes, ut vitam recipiat. Mellificant æſtate & autumno cibi cauſa, mel autem autumnale electius eſt. Fœtus in Vere ſerotino debilis fit, nam

& majori ex parte emoritur. Multi ajunt olivas & examinum copiam congenerem habere naturam: nam ſi altera augetur, altera abundans fit: ſi una deficit altera deprimitur, ratio eſt, nam mella ſiccitates augent, ſobolem verò imbres, quo fit ut ſimul olivæ & copia examinum ſit.

Vinorum aliquot exiſtere genera naturæ mirabilis.

REperiuntur in locis pleriſque aliquot vinorum genera mirabilis naturæ, eo quod uvæ & guſtu & ſenſu à cæteris minimè diſcrepant, nec vinum à vinis: tamen quod apud Heracliam Arcadiæ fit viros reddit inſanos epotum, & mulieres ſteriles, & apud Cabyniam Achaiæ abortum facit; & in Thaſo vinum quoddam ſomnum producit, quoddam verò vigiliam. Ex Theophraſto lib. 9. Plant.

Quo artificio ignem, manibus abſque læſione tractare valeamus.

APud pleroſque Scriptores invẽi, ignem ſine læſione poſſe tractari, ſi trito malvaviſco cum ovorum albumine, manus

mus liniuntur, ac deſuper alumen inducitur. Hoc autem experimentum à magno Alberto captum eſt, apud quem aliud legitur hujus negotii artificiũ: ſi enim Ichthyocollæ & aluminis æquales partes capiuntur, & adinvicem commiſcentur, ſi acetum his ſuperfunditur, quicquid tali miſcellanea illitum in ignem projicitur, utique non comburitur.

Menſtrua in ſenio ferè quibusdam fœminis accidere.

QUàm fallax ſit tum Ariſtotelis cum aliorum judicium, quod in mulierib. circa quadrageſimum annum, ſive quinquageſimũ menſtrua deficiant, quotidiana demonſtrat experientia. Mulierem hic cognovi Victoriam nomine, eamque honeſtam & bene morigeratam, huic in anno 45. menſtrua ceſſarunt, & fauſta valetudine vixit: cum autem ſexageſimum fere annum attingeret, ecce illi menſes rubei, boníque coloris rediere, uberaque, quæ priùs flaccida erant, more virginum turgidula facta ſunt, lactiſque tanta copia impleta, ut impulſu ferretur: quare, ut pue-

rulum filiæ ſuæ lactaret à me admonita eſt. Alteram cognovi, quæ usque ad annum 65. ſemper menſtrua paſſa, & hodie vivit, & menſtrua ſingulis menſibus fluentia habet. Hæc autem rarò contingunt.

Bufonis lapidem contra venena mirabilem habere virtutem.

A Pleriſque ſcriptoribus extollitur lapis ille qui in capite bufonis ſive ranæ terreſtris invenitur, ſiquidem contra venena ſolo contactu valere expertum eſt, propterea inflationes à beſtiis venenatis illatas diſcutere, venenumque elicere ajũt. Scribit Lemnius, tumores & dolores ex ſoricibus, araneis, veſpis, ſcarabeis, glirib. aliisve venenoſis animalibus cauſatos ſolo lapidis blando attritu evaneſcere.

Aquarum fluvios naturæ mirabilis reperiri.

IN multis locis aquarum exortus, miræ efficaciæ inveniri legimus. Scribit Ariſtot. in terra Aſſirithidæ aquas naſci, quas cum oves biberint, moxque inierint, nigros agnos generare. In Atandria duos

ineſſe fluvios adnotavit, quorum alter candorem, alter nigritiem facit pecoribus: at Scamander amnis, quem Homerus Xanthum appellavit, flavas reddere oves creditur.

Mirabilem in conceptu imaginationis eſſe potentiam.

IMaginationis potentiam tam miram eſſe Phyſici confitentur, ut viſa per conceptum in partu ſæpiſſimé elucеſcant. Referam hiſtoriam admirandam ex Ludovico Vive 12. de Civitat. Dei de hujus negotio conſcriptam. In Brabantia Buſco Ducis quædam urbs eſt, in qua more ejusdem Provinciæ quodam die templi urbis feſtum celebratur, quo tempore varii ludi apparantur. Sunt aliquot qui ſtato die divorum perſonas induunt: nonnulli verò Dæmonum. Ex his unus, cum viſa puellâ exarſiſſet, & domum ſaltando ſeſe recepiſſet, & arreptam ut erat perſonatus uxorem ſuam in lectum conjeciſſet, ſe ex ea Dæmonem gignere velle dicens, concubuit, & concepit mulier:

cum autem in partu infantem peperiſſet is ſimul ac primum editus eſt, ſaltitare cæpit forma quali Dæmones pinguntur.

Dentium ſtuporem à portulaca confeſtim amoveri.

DEntium ſtupores, qui ab acidis eduliis connaſci conſuevere, ex aqua aut ſucco vel frondibus portulacæ commanſis quam citiſſimè diſſolvuntur. Ipſe cum quadam æſtate tùm ſiti maxima, tùm dentium ſtupore affligerer, commanſis ipſius frondibus & à ſiti & à ſtupore ſubito liberatus ſum. Ab amico quodam audivi portulacæ ſuccum collinitum absque dubio verrucas exterminare, mihi autem experiundi locus haud adhuc datus eſt. Ex Aphrodiſeo.

Ceraſorum aquam ſtillatitiam in Epilepſia ſummum eſſe remedium.

INfinitis experimentis Ceraſorum aquam in ſuccurrendis Epilepticis compro-

probari reperio: propterea à Joanne Agricola in lib. Herbar. maxime etiam extollitur.

Quæ pro vita producenda inter arcana naturæ connumerentur.

APud rerum naturalium ſcrutatores acerrimos inveni, idque in arcanis conſervari, Hellebori nigri folia ſaccharo commiſta deglutientem ad juglandis magnitudinem, inoffenſam valetudinem ad ſenectutem usque conſervare. Inſuper ſilicem ignitum linteisque parum madidis involutum, & pedibus applicitum, perniciofos valetudinis vapores extrahere.

Quo artificio in mulieribus crines denſiores, & copioſiores comparare valeamus.

INter ſelectiſſima præſidia, quæ ad capillorum copiam generandam ineſſe creduntur, Malvæ radix connumerari poteſt: ſi enim caput mulierum lixi-

vio lavatur in quo elixa ſit malvæ radix, & deinde ſucco malvæ crines inungantur, profectò ubertim provenient, & citiſſime.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

RERUM MEMORABILIUM quæ in Compendio hoc continentur, elenchus.

A.

ABeſton accenſus, perpetuò ardet. fol. 25
Abſynthium roborat ventriculum. 134
Abſynthii Romani mira virtus. 159
Abſalon forma rarus. 184
Acores capitis bufone ſanantur. 40
Achatis lapidis mirabilis natura. 72
Acetum ad ictus venenoſos utile. 181
Aceti ſcyllitici mira operatio. 321
Adam erat ſapientiſſimus. 42
Aegyptii in anni menſura ſapientes. 33
Aegyptiorum opinio de elementis. 147
Aegyptii in morborum cura facilè ad ignem recurrunt. 166
Aemorrhagiæ ſelectum præſidium. 165
Aegyptii hieroglyphicis vacabant. 197
Aegyptiorum arcana ad quartanam. 252

Aegyptiorum in condiendis corporibus obſervatio. 271
Aegyptiorum ſtudium in lapidis à veſica extractione. 199, 303
Aegyptii quomodo ignea præſidia componant. 106, 319
Aeris natura quomodo noſcatur. 337
Afflictionem tribuere intellectum. 33
Agricolæ filicibus in horreis cur utantur. 188
Agricolæ cujusdam interitus. 299
Alexandri mors quo veneno fuerit. 39
Alexandri ſudor redolens. 183
Alexandri ſudor ſanguineus. 194
Alexandri magnanimitas in ſtudioſos. 246
Amazones mammas dextras ſecabant. 4
Amores originis controverſia. 109
Amantes cur facilè iraſcantur. 212
Ambarum ut ebrietatem faciat. 294
Animalia quædam anni tempora prædicere, 112
An transformatio realis detur. 9
An animal in igne vivere poſſit. 13
Anni computum diverſimode factum. 33
Animalia ex putri materia non ſemper extitiſſe. 37
Anicularum quarundam facinora. 51
Antimo-

Antimonii in vitrum reductio. 59
Anuli Bubali ad graimphum utiles. 89
Anularis digitus cordi amicus. 149
Antora napello inimiciſſima. 152
Angina præſocativa ut compeſcatur. 185
Animalia à veteribus Diis dicata. 208
Anguillarum cum Aquilone affectus. 233
Animantium robur à ſemine oritur. 252
Anni climacterici quales. 283
Annibalis ſtratagema in hoſtes. 293
Anni præſagia à quercus gallis. 337
Antidotorum aliquot obſervationes. 166
Apri teſtium virtus mirabilis. 89, 150
Apri ægrotantes hederam quærunt. 115
Apii eſum infauſtum veteribus. 153
Apri dentes ad anginam, & pleuritidem utiles. 265
Apes imminente pluvia ad alvearia redeunt. 290
Apium riſus herba ſcelerata. 305
Apum mirabilis ſagacitas, & officium. 341
Aqua mirabilis ad viſus defectum. 112
Aquilinum lapidem partum accelerare. 115
Aqua frigida qualiter apparetur. 301
Arcades qualiter annum computabant. 34
Archelai Regis in populos immanitas. 43

Arbo-

Arboris ficus mirabilis natura. 45
Arietis lingua lanitium oſtendit. 49
Araneorum tela in medicina uſurpata. 69
Arbores quandoque in lapides mutati. 81
Artemiſia quando in radicibus carbonem producat. 89
Articulares dolores quomodo curentur. 94
Archelaus Rex aſtronomiæ ignarus. 231
Ariſtoteles opinio de mularum ortu. 234, 235
Ariſtoleles rerum indagator. 254
Ariſtolochia piſces ſtupidos facit. 318
Archelaus turrim incombuſtibilem fecit. 329
Aſphaltitis lacus mirabilis natura. 13
Aſtronomia medicis neceſſaria. 104
Aſarum vomitu humores expurgat. 146
Aſparagorum uſus corporis nitorem producit. 233
Aſpides prope halicacabum ſtupidi. 254
Aſparagi ut mirabiliter creſcant. 266
Aſpidum natura qualis. 280
Athenienſes ſacerdotes cicutam comedebant. 66
Attila canis inſtar latrabat. 72
Athenienſium cura erga filios. 237
Aves uſu Taxi nigræ fiunt. 253
Auri uſus in medicina. 256
Auſonii locus de mæcha uxore. 297

⁂)o(⁂

B.

BAſilici odor vermes gignit. 95
Baſiliſcus habitat in ſolitudinibus Aphricæ. 49, 50
Baſiliſcum haud à gallo excludi. ibid.
Baudanæ mira vis in affectu uteri. 82
Bituminis vis in hiſterica paſſ. 106
Braſſica, & ruta ſimul ſatæ pereunt. 70
Bruta aliquot laſciviſſe in fœminas. 73, 74
Brioniæ mira virtus in affectu matricis. 131
Braſſicæ ſuccus contra ebrietatem. 339
Britannorum præſidium in furioſos. 33
Bubulo ſtercore colicum ſanari. 80
Bufonis lapis contra venena. 344
Bufonis mira proprietas in Aſcite. 31

C.

CArnes duræ ut fiant teneriores. 45
Carabæ mira vis in caſu uvulæ. 47
Canes obmuteſcunt umbra Hyenæ. 96
Capra maximè epilepſia tentatur. 119
Capillorum defluvium ladano curari. 124
Caniculæ exortum à veteribus præviſum. 147
Carnes coctæ, quomodo crudæ videantur. 149
Canes fabrorum exiguos habent lienes. 158

Cancri

Cancri vivi, quomodo cocti ſimulentur. 160
Capræ in Juſtinis montibus evomunt. 152
Capilli noſtri plantis aſſimilantur. 187
Caſtrati lienem, & vitella ovorum deglutire nequeunt. 241
Cauſtica remedia, qualia ad ſtrumas. 245
Caryophillata vis ad corporis maculas. 273
Caſtorei teſtes prope renes adeſſe. 275
Caminus quo pacto fumum non emittet. 287
Calphurnius Beſtia uxores dormientes necabat. 320
Catelli membrorum dolores conſopiunt. 324
Calendula Solis amica. 333. 334
Capivaccei opinio de menſtruo ſanguine. 21
Cantharidum mira vis nocendi. 106
Carthaginenſium præſidium ad deſtillationes infantium. 289
Cati cerebrum homines dementat. 331
Cervi lachryma ſudores ſuſcitat. 40
Cervi renovantur eſu ſerpentis. 97
Cervi carnes ad vitæ productionem. 98
Cepam ab Hippocrate deteſtari. 152
Cervorum vita longiſſima. 170
Cervus alatus Francorum inſignia. 284
Cervinum penem conceptum facere. 313
Ceraſorum aqua epilepticis utiliſſima. 346

Chamæ-

❀)o(❀

Chamædrii mira vis ad lienoſos. 129
Chalcanti uſus quid operetur. 134, 135
Chymici florebant apud veteres. 217
Cibus ſapidus quomodo apparetur. 16
Cicutam uterinum furorem domare. 66
Cicuta virginum mammas detumat. 336
Cynorrhodi radix ad hydrophobiam. 156
Cyminum hominibus pallorem ducere. 231
Cyprinorum uſus podagricis infeſtus. 314, 315
Cyprini oſſiculum calvariæ ad epilepſiam mirabile. 321
Clarorum virorum exitus. 292
Corvi morientium fœditatem ſentiunt. 141
Colicus dolor quomodo ſanetur. 80
Collegium veterum pro tuenda ſanitate. 193
Cotoneorum ſemina ad combuſta. 196
Confectio ſenibus præſtantiſſima. 210
Corpus ut glabrum reddi poſſit. 218
Corpora venenata ut noſcantur. 229
Corallinæ vis ad lumbricos. 248
Corni planta hydrophobiam ſuſcitat. 262
Conſenſus, & diſſenſus animantium. 285
Cornelii Celſi valetudinis præcepta. 297
Creationis mundi opiniones. 5, 6
Croci metallorum compoſitio. 279
Crines mulierum qua via denſiores fiant. 347

Cupreſſi

Cupreſſi folia ſtrumas auferre. 91
Cur ſit ut quis clavos vomere videatur. 203
Cucumeres oleum abhorrent. 270
Cur multi improviſè moriantur. 311

D.

DAturæ flores riſum concitant. 221
Defluvium capillorum ab hydrargyro. 87
Democrati ſedulitas in olei caritate. 4
Demoſthenes quomodo curaſſet linguæ impedimenta. 276
Dentium dolores bufonis tibia ſanari. 151
Dentium ſtupor à portulaca removetur. 346
Dentium dolores paſtinacæ marinæ radio conquieſcere. 332
Deſipientia mulieribus familiaris. 292
Digiti anularis ſympathia. 149

E.

EBora quo artificio colorentur. 130
Ebrii varia ſuſcipiunt deliria. 258
Echini ſagacitas in ventorum mutationibus. 35
Elephantis in fœminam mirus amor. 73
Empiricorum remedia periculoſa. 124

Epiſtola quomodo in ovo celetur. 300
Equam gravidam marem admittere. 66
Equa gravida, ſi mas occiditur, abortit, 103
Equorum teſtes ad ſecundas depellendas præſtantiſſimi. 304
Equus phaleris accinctus, acrior fit. 327

F.

FAcies rugatæ quomodo emendentur. 17
Faciem hominis diverſimode alterari. 36
Familiæ in Creta mirè faſcinatrices. 320
Faces ardentes ex Betulæ corticibus. 331
Fœtor extinctæ lucernæ gravidis pernicioſus. 67
Febricitantium ſitis qualiter compeſcatur. 165
Febrem à quodam piſce illico excitari. 181
Fœminæ aliquot in mares mutatæ. ibid.
Fœminæ pruritu corripiuntur in pudendis in prima menſtruorum eruptione. 302
Fœcula Brioniæ in affectu uteri. 215
Fœniculorum ſemina aliquando exitialia. 309
Filii à parentibus ſigna recipiunt. 85
Ficuum eſum ſudorem parere fœtidum. 201
Filices ab agris qualiter exterminentur. 265
Flores in Aegypto ſine odore. 133
Flamma quomodo in aqua excitetur. 161

Flores

Flores antimonii è plumbo extracti. 291, 292
Fluvii aliquot mirabilis naturæ. 344
Flavum lanitium ubi generetur. 49
Fons mirabilis apud Garamentes. 286
Frigida poſt pharmacum exhibita, fælici ſucceſſu. 22
Fraxinum ſerpentibus inimicum. 239
Furioſi in plenilunio magis inſaniunt. 32, 33
Fuci vulnera quomodo curentur. 53
Fungi ubi in lapides mutentur. 87
Fumus hydrargyri quid efficiat. 214, 215

G.

Gallinæ appenſo milvi capite furiunt. 96
Galenus Medicorum princeps. 167
Galegæ, & ſcordii vis contra peſtem. 189
Gallinarum ſtercus ad fungorum virus. 157
Gallinarum adeps quomodo diu ſervatur. 268
Gallinæ quomodo fæcundæ fiant. 273
Gallorum cantus intempeſtivus quid præſagiat. 290
Gentium, & populorum ingenia. 167
Germanorum mos circa coitum. 65
Gigantes quando in orbe fuerint. 16
Gymnoſophiſtæ apud Indos mirabiles. 243
Gravidationis mulierum aſſertio. 69, ſeq.

Gravidæ

Gravidæ mulieres marem admittũt. 65,66
Gravidæ conceptum quomodo valeant occultare. 74,75
Gravidæ aliquando fœtum pariunt ſine unguibus. 108
Gravida mulieres cur pallidæ. 128
Græci de Judæorum monumentis nihil adduxerunt. 177
Gravidæ quando filios acuti ingenii gerere valeant. 267

H.

Hauſtulus aquæ matutinus ſalubris. 194
Hæc la ignis aqua nutritur. 174
Hemicrania Gagate ſubmovetur. 122
Hemicrania à carduo benedicto ſanatur. 204
Herpetes ceroto tabacci conſanari. 132
Hellebori nigri electio in Anticyris. 107
Hederam cum vino habere diſcordiam. 267
Hæmorrhoidalis herbæ mira virtus. 132
Hellebori nigri extractum. 157,158
Hyberniæ mira aeris ſalubritas. 28
Hydrops à viridi lacerto conſanata. 30,31
Hippocratis opinio de balbis defectiva. 55,56
Hydrargyri minera quomodo reperiatur. 112

Hyppia-

Hyppiatri quo ſtudio ſtellas albas in equorum facie confingant. 117
Hydrophobia rara diſcuſſio. 143
Hydrargyri mira natura. 171
Hydrargyrum remedium eſt ad vermes. 219
Hydrargyrum utile ad coli dalorem. 308, 309
Hydrargyrum remedium in peſte. 316
Hydrargyrum defluvium capillorum facere. 87
Hominis vitæ longitudinis, & brevitatis ſigna. 156
Homo repertus miræ vaſtitatis. 159
Hominum cur aliquot ſubtilioris, vel groſſioris ingenii fiant. 175
Homines Principis vitam imitantur. 12
Homines inventi miræ gracilitatis. 232
Hominis compoſitionis mirabilia. 279, 280
Homines quomodo fiant abſtemii. 317
Hominum corpora olim vaſta. 326
Homines quo ſtudio videantur mortui. 339, 340
Horologii ſolaris compoſitio. 288, 289

I.

IBis in Aegypto ſolum moratur. 152, 153
Ignis præſidia ad morbos ſelecta. 165, 166
Ignis miſſilis qualiter apparetur. 276

Ignis qualiter manibus tractari valeat. 343
Imaginationis mira vis. 282
Infantes à quibus nutricibus lactandi. 20
Infantis in umbilicum animadverſio. 45
Indi ante Hiſpanorum *tranſitum variolas haud paſſi ſunt.* 67, ſeq.
Inſania ex ſolano ſylvatico quomodo emendetur. 77
Indus quidam longiſſima vita. 111
Infantes ejulare aucto lacto in mammillis. 137
Infantium ruptura ut curentur. 148
Infantes ut præſerventur ab epilepſia. 205
Infantes à nutricibus mores recipere. 255
Infantis umbilicum conceptum facere. 313
Inebriati cujusdam delirium. 258, 259
Inter Lupum, & Agnum diſcordia 87, 88
Inter braſſicam, & vites ſympathia. 330
Jumenta clitellaria ſibilo & cantu à laboribus ſublevari. 179

L.

Laminas æris à vitriolo extrahi. 46
Lactis balneum pro corpore decorando. 65

Q Lac

Lac in nutricibus ſale conſumitur. 108
Lapidis ignem reddentis compoſitio. 114
Lapathium carnes duras, teneras facit. 195, 196
Lacertæ apud Indos miræ magnitudinis. 237
Lac virginale ut componatur. 240
Lapis chelidonius ad Epilepſiam. 253, 254
Lactati à capra ſtulti, & ſalaces. 256
Laviniorum annus tredecim menſium. 33, 34
Lac & ſanguis aliquando pluere viſi. 324
Lepus annis decem vivere dicitur. 93
Lethargicos à Satureia vigiles fieri. 135
Leonardi Vairi de partu opinio. 224
Leones æſtate tertianam patiuntur. 135
Leporum non omnes hermaphroditi. 281
Leo timnet Gallum. 139
Lintea apud Indos igne depurari. 29
Literæ aurei coloris quomodo fiant. 82, 83
Lignum è viſco flatum diſcutit. 89
Lyſimachus, quo ſtudio ſingultum curaſſet. 126
Lienis tumor quomodo ſanetur. 158
Lienem ad corporis turpitudinem valere. 179
Lignea cannula apud Aegyptios pro extirpatione lapidis à veſica familiaris. 303
Lolium prava inducit ſymptomata. 78
Lolii nocumenta aceto ſanari. ibid.
Locuſta ſcorpionibus inimica. 161, 162

Loti mirabilis cum Sole conſenſus. 333, 334
Lucernæ mirabiles ex lapide Abeſton. 25
Lupi aſpectu homines obmuteſcunt. 51
Lupi pauci reperiuntur, oves autem multa. 57
Lupi chorda agninas corrodunt. 87, 88
Lupi quomodo ovibus nocere nequeant. 96, 97
Lumacæ lapis partum accelerat. 102, 103
Luna cum plena eſt creſcit ſanguis. 104
Ludi in conviviis feſtivi quales. 108
Lupi Canes, & Feles ut curentur. 115
Lucretii opinio de Leonis timore. 140
Lupi in monte Olympo non habitant. 153
Lunæ poſitura in hominum nativitatibus quid operetur. 175
Lupi in ſenio ſerpentes in renibus generant. 221
Lunæ confluxus ad inferiora mirabilis. 224
Lue gallica canis infeſtatus. 230
Lumbricos quandoque generari virulentos. 313
Luna à veteribus Lucina vocabatur. 328

M.

MAris ſaxa quomodo frangantur. 24, 25
Maris rubri admiranda. 86

Lac in nutricibus ſale conſumitur. 108
Lapidis ignem reddentis compoſitio. 114
Lapathium carnes duras, teneras facit. 195, 196
Lacertæ apud Indos miræ magnitudinis. 237
Lac virginale ut componatur. 240
Lapis chelidonius ad Epilepſiam. 253, 254
Lactati à capra ſtulti, & ſalaces. 256
Laviniorum annus tredecim menſium. 33, 34
Lac & ſanguis aliquando pluere viſi. 324
Lepus annis decem vivere dicitur. 93
Lethargicos à Satureia vigiles fieri. 135
Leonardi Vairi de partu opinio. 224
Leones æſtate tertianam patiuntur. 135
Leporum non omnes hermaphroditi. 281
Leo timnet Gallum. 139
Lintea apud Indos igne depurari. 29
Literæ aurei coloris quomodo fiant. 82, 83
Lignum è viſco flatum diſcutit. 89
Lyſimachus, quo ſtudio ſingultum curaſſet. 126
Lienis tumor quomodo ſanetur. 158
Lienem ad corporis turpitudinem valere. 179
Lignea cannula apud Aegyptios pro extirpatione lapidis à veſica familiaris. 303
Lolium prava inducit ſymptomata. 78
Lolii nocumenta aceto ſanari. ibid.
Locuſta ſcorpionibus inimica. 161, 162

Loti mirabilis cum Sole conſenſus. 333, 334
Lucernæ mirabiles ex lapide Abeſton. 25
Lupi aſpectu homines obmuteſcunt. 51
Lupi pauci reperiuntur, oves autem multa. 57
Lupi chordæ agninas corrodunt. 87, 88
Lupi quomodo ovibus nocere nequeant. 96, 97
Lumacæ lapis partum accelerat. 102, 103
Luna cum plena eſt creſcit ſanguis. 104
Ludi in conviviis feſtivi quales. 108
Lupi Canes, & Feles ut curentur. 115
Lucretii opinio de Leonis timore. 140
Lupi in monte Olympo non habitant. 153
Lunæ poſitura in hominum nativitatibus quid operetur. 175
Lupi in ſenio ſerpentes in renibus generant. 221
Lunæ confluxus ad inferiora mirabilis. 224
Lue gallica canis infeſtatus. 230
Lumbricos quandoque generari virulentos. 313
Luna à veteribus Lucina vocabatur. 328

M.

M*Aris ſaxa quomodo frangantur.* 24, 25
Maris rubri admiranda. 86

Marinum Vitulum à fulmine non lædi. 118
Maleficas artes in Septentr. exerceri. 164
Mas citius, quàm fœmina animatur. 170
Maritimarum tempeſtatum præſagia. 173
Maculæ nigræ in morbis quid portendant. 180
Mandragora vitibus infuudit vim ſoporiferam. 270
Magneſiæ ſaturninæ præparatio. 279
Mares in mammillis ſæpè lac habent. 312
Marinæ paſtinacæ radius addentium dolores utilis. 332
Mammarum cum utero ſympathia. 335
Medicinæ præſtantia quanta ſit. 3
Menſtrualis ſanguinis immanitas. 21
Medea an fuerit venefica. 32
Memoria quo præſidio augeatur. 127
Mercurii poſitura in hominum nativitatibus quantum valeat. 175
Mergorum, & Anſerum proprietas contra Hydrophobiam. 236
Mellis uſus vitæ utiliſſimus. 272
Medicinæ multæ ab animalibus captæ. 303
Meſpili lignum ab abortu præſervat. 316
Menſtrua plerisque fœminis in ſenio. 343
Mirabiles in hominibus proprietas dari. 79

Mithri-

Mithridates inculpatè venena bibebat. 76
Mithridatis antidotum ad venena. 130
Mira fontis in Epyro proprietas. 173
Millepedum præparatio ad calculos. 201
Millefolium ad vulnera conſolidanda. 216
Morborum pravorum natura. 56
Morus planta prudentiſſima. 75
Morſus quidam à cane rabibo latravit. 177
Mors in arthritide quando ſuccedat. 178
Mures futurorum præſcii. 6
Muſtela cur rutam comedat. 12
Mulierum capilli quomedo in vermes mutentur. 15
Menſtruoſa Dæmonis apparitio. 27
Mulieres prægnantes ut noſcantur. 60, *ſeq.*
Muſtela ſanguis ad epilepſiam. 88, 89
Mundi creatio & ornatus. 5
Mullus ſterilitatem producit. 155
Mulierum pinguedo ſuavis. 302
Mulierum cinni quomodo crocei fiant. 210
Mulieres rarò inebriantur. 227
Mularum genus propagare nequit. 234
Mulieres in Ponto animalibus nocentes. 246

N.

N*Aturæ ſagacitas in morbis.* 113

Naturæ providentia in brutis. 152, 161
Nativitates hominum quando obſervandæ. 218
Naturæ arcana pro vita producenda. 347
Neronis crudelitas quoquo pacto à nutrice originem ſumpſit. 20
Nero Tapſiam magnificavit. 44, 45
Nereides & Sirenæ ſæpè viſæ ſunt. 340
Nili proprietas admiranda. 5
Nives rubentes in Armenia. 101
Nodi in umbilico infantis quid notent. 190
Nux miriſtica quomodo fiat vigoroſior. 128

O.

OLearum ſterilitatis præſagium. 4
Olei, vini, ſegetumque ſterilitatis præſagium. 27
Olei balneum pro convulſis laudatum. 41, 42
Oleum amygdalarum dulcium ad variolarum veſtigia prohibenda. 83
Olea Minervæ à veteribus dicata. 104
Olei cinamomi rara compoſitio. 172
Olivarum oleum ad unguium puncturas. 198
Oleum lathiris colicum affectum domat. 295
Oleum lixivio miſtum albeſcit. 322, 323

Ophthalmia aliquãdo ſolo aſpectu communicatur. 191
Oris ulcera quomodo ſanentur. 150
Oryalus viſu auriginoſos ſanat. 191
Oreſtis cadaver octo cubitorum. 326
Oſſa de corde Cervi contra venena. 121
Oves capita movent pluvia imminente. 290
Oves albæ ubi nigræ fiant. 345

P.

PAriendi difficultas quandoque à curto umbilico provenit. 45
Paracelſi falſa opinio de homunculi partu. 98
Panaritium qualiter illico ſanetur. 189
Parthi, Scythæque quo veneno ſagittas linirent. 306
Pallantis corporis ſtatura. 326
Papaver agreſte contra pleuritidem. 261
Papaver ſolis ſpheram inſequitur. 333
Perſæ alliis coquinas replebant. 12
Pediculi corpora morientium relinquunt. 71
Peſtem ex occulta antipathia oriri. 136
Penna Ibidis Serpentes terret. 226
Perniones quomodo ſanentur. 315

Phalangii veneni opera. 90
Phrenetici cur fortiſſimi ſint. 120
Phrenitidem ex nigro corallio quieſcere. 135
Phrenetici aliquando mirabilia loqui. 148
Pharmacum dare, quando periculoſum. 213
Philomela à vipera devoratur. 275
Piſcis marini ſalubres, & ſapidi. 14
Pyramidum origo à Rege Pherone. 26
Piſces frixi quomodo in venenum tranſeunt. 64
Pyrrhus Rex tactu lienoſos ſanabat. 79
Pici Mirandulani ingenium. 171
Picem cum oleo habere colligantiam. 234
Pici opinio de ſcientiarum varietate. 11
Portulacæ ſemen contra lumbricos. 93
Porci igne perſico tacti, ut ſanentur. 117
Polypodii mira vis contra cancros. 226
Perſii latronis, & Julii Vindicis aſtutia. 231
Perri caput quomodo augeri poſſit. 137
Potentia imaginativa in conceptu mirabilis. 282
Plantæ ſimiles aſpectu ſimiles virtute. 264
Pluviæ imminentis præſagia. 290
Plumbea glans in coli dolore præſtans. 308, 309
Prog-

Prognoſtica tempeſtatis pluvioſa. 7
Prioriſſa poſt ſenium rejuveneſcens. 111
Præſidium mirabile ad calculos. 192
Præſidia admiranda in angina. 310
Pſilli, & Marſi ſerpentibus amici. 325
Plutarchus beſtiarum beneficia admiratur. 115
Pulchritudo, & deformitas aſpectus, quid portendat. 163
Pulchritudo corporis quo termino conſtituatur. 230
Puella à teneris veneno educata. 318
Pulſus deficientes an ſemper mali. 129

Q.

Q*Vantum proſit aeris puritas in peſte.* 92
Quartanarii improviſo timore ſanantur. 98
Qua via volucrum pennæ colorentur. 102
Quartana quomodo debellatur. 252
Quibus corpus floreſcit, his liem decreſcit. 179
Quo artificio æs aduratur. 142
Quorundam animalium vitæ longitudo. 93

Quorundam animalium naturæ. 152
Quorundam hominum virtutes, & ornamenta. 184
Quo artificio mares ab uxoribus ſuſcipere valeamus. 212
Quomodo in arctiori ſomno excitari valeamus. 228

R.

RAnæ terreſtris oleum ad ſtrumas. 244
Rhabarbarum cidoniatum gravidis ſummum medicamentum. 250
Riſus ſardonius unde dictus. 306
Romulus cur à Lupa lactatus dicatur. 255
Roris marini virtus miranda. 113
Rutæ mira vis contra venenum. 12, 43

S.

SAlamandra in igne vivere nequit. 118
Sabbatici fluvii mira proprietas. 19
Sanguis menſtruus quandoque ex oculis vel gingivis excluditur. 70
Salis prunellæ virtus & compoſitio. 137
Satyrium carnoſum venerem excitat, flaccidũ vero extinguit. 154

Sanguis menſtrualis erucis, ſcarabeis venenum. 205
Sanguis caninus hydrophobis utilis. 247
Sanguinaria, & ſorbi planta hydrophobiam ſuſcitant. 262
Saliva hominis ſcorpiones necat. 305
Scarabei mira proprietas. 168
Scarabei cornuti vis in febre cienda. 211
Sciſſura labiorum & manuum remed. 249
Scythæ quomodo diu absque cibo vivant. 323
Scorpiones exanimati tactu hellebori reviviſcunt. 78, 79
Scorpioidis herbæ vis in ſcorpiones. ibid.
Severus Imperator lecticam corio Vituli marini contegebat. 18
Serpentes quibus ſuffitibus arceantur. 12, 132
Senectutis incommoda. 182
Septimus inter maſculos miram retinet virtutem. 214
Senum barbæ quomodo denigrentur. 236
Serpentes apud Indos in menſis. 238
Serpentum, & hominum odium. 284
Serpentum ova, vel genitura in potu ſumpta ſerpentes gignunt. 307, 308
Serpentes Pſillis, & Marſis amici. 325
Serpentes maratri affricatu viſum acuunt. 97

Signa veneni in interiora deſcenſus. 263
Singultus quo pacto cohibeatur. 125
Socii Diomedis in volucres converſi. 9
Solis confluxus ad inferiora maximus. 17,18
Solatri potentia contra paraſitos. 35
Somniorum præſagia à Deo concedi. 225
Somnus ſub Lunæ radiis infeſtus. 326
Sodomi, & Gomorrhi fructus vani. 334
Solis defectus quomodo comprehendatur. 356
Spurii robuſtiores legitimis ſunt. 85
Spectacula veterum ubi celebrata magis. 118
Spuma in epilepticis non ſemper fit. 122
Spatium vitæ ſecundum Aegyptios. 242
Stygis Arcadiæ mortifera natura. 38
Strumarum mirum remedium. 91, 92
Strumæ per urinam quandoque purgatæ. 244
Sterilitas in homine ut dirimatur. 150
Superiorum planetarum conjunctio peſtem minatur. 105
Summum remedium tempore peſtis. 198
Succinum partum mulieris accelerare. 207
Surdi, & muti plures ab una conjuge ſuſcepti. 286
Syrupus ſpinæ infectoriæ ad teneſmum. 48
Syrius inter ſidera calidiſſimus. 260

❀)o(❀

T.

TAbacci uſus apud Indos. 4
Talpæ oleum ad ſtrumas. 244
Tauri ſanguis inter venena numerari. 24
Taurus ferus quomodo manſueſcat. 45
Tauri lapillus veſicæ contra calculos. 85
Taurus Philoſophus ut famem cohiberet. 127
Taxi virus, & effectus. 353
Terra lemnia contra venena. 102
Teſtudines vulnera cicuta ſanant. 115
Thapſiæ mira vis in ſugillatis. 44
Thapſia veſicas, & œdemata excitat. 206
Themiſtocles, quo veneno interiit. 24
Torpedinis mira vis in capitis dolores. 95
Tota manus, totius faciei menſura. 280
Trauli, & balbi, & ſemilingues unde fiant. 55
Tuberum eſu frequenti homines cadunt. 121

V.

VAleriana vis contra epileſiam. 8
Varias figuras ægris apparuiſſe. 29, 30
Variolæ, & morbilli affectus novi. 67

Verrucæ quomodo extirpentur. 23
Verbenæ vis in capitis dolores. 43
Veteres quomodo capillos rufos facerent. 75
Veſpaſianus tactu & ſaliva multos ſanabat. 79
Verbenæ virtus contra ſtrumas. 81
Vermium in corporibus hominium variæ figuræ reperiuntur. 84
Vermes rubei in cerebro adnati. 123
Verbaſci flores Sole accedente decidunt. 126
Veterum ſepulchra mirè conſtructa. 146
Veterum ruditas, & in ſcribendo varietas. 184
Veſicæ calculum ut ab Aegyptiis extrahatur. 241
Veterum ordo in comburendis corporibus. 196
Vena ſalvatella ſpleneticis auxiliatrix. 243
Veterum in nuptiis conſuetudo. 260
Veteres equorum lachrymas admirabantur. 278
Venenum diſſimili extingui, & è contra. 96
Veteres ſtudioſi in captanda aqua frigida. 301
Vermes in cordis capſula exorti. 311

Ventorum mutationes ab Echino præviderì. 35
Venenũ quorundam animalium quomodo corpora noſtra ingrediatur. 90
Venenis expellendis terram Lemniam efficaciſſimam. 102
Venenorum uſus quantum in hominibus valeat. 83
Venena inter lethalia tauri ſanguinem connumerari. 23
Veneni hauſti qua ſint ſigna. 229
Veneni ſumpti reſidentia quomodo invenienda. 263
Veneris incendia excitant & extinguunt teſticuli Satyrii. 154
Vergiliarum ortus & occaſus effectus 7
Vermes enecat hydrargyrum. 219
Vermes puerorum necat corallina. 248
Vermes ex umbilico erumpentes. 313
Veſicæ calculus quo pacto conſumi valeat. 85
Veſicæ calculus quo pacto absque inciſione diſſolvatur. 199
Veteribus celebratiſſima ſpectacula. 118
Veteres maximè obſervaſſe caniculæ exortum. 147

Vete-

Veteribus apii eſum fuiſſe infauſtum. 153
Veteres aliquot animalia diis dicarunt naturæ eorum ſimilitudine. 208. *in nuptiis conſuetudo.* 260
Veteres climactericos annos admodum timuiſſe. 283
Vinearum interitus præſagium. 65
Vini ſterilitatis præſagia. 27, 28
Vina alba qua induſtria in rubra mutentur. 133
Vina aliquot naturæ mirabilis. 342
Vinum potentiſſimum ſingulare eſt præſidium inſaniæ & furori à ſolano ſylvatico contractis. 77
Vinum in Aſthmatis cura ſelectiſſimum. 119
Vinum cum hedera miram habet diſcordiam. 267
Vinum quoddam à ſerpentibus venenatum pleroſque à difficillimis morbis conſanaſſe 277
Vinum à veteribus fuiſſe mulieribus interdictum. 291
Vinum cum ambaro exhibitum inducit ebrietatem. 294
Viperam in coitu maſculum occidere, ipſamque à ſuis catulis in partu necari falſiſſimũ. 53, 54
Viveræ

Viperæ morſus in beſtiis ſanare hellebori nigri radicem. 116

Vires infirmorum collapſas odoribus reſarciri poſſe. 41

Virginitatem in mulieribus qua via experiri valeamus. 239

Virginum mammillarum tumor à cicuta impeditur. 336

Virginale lac quomodo effingi poſſit. 240

Virorum clarorum aliquot exitus infelix. 292

Virtutes diverſæ quorundam hominum. 336

Viſcus quando colligendus. 89

Viſcus quercinus ſola ſuſpenſione epilepticis ſubvenit. 319

Viſum reſtituens aqua mirabilis. 113

Vitæ productioni aeris ſalubritas maximopere conducit. 28

Vitam poſſe produci carnium eſu longæ vitæ animalium. 97

Vitæ longiſſimæ homines apud Indos. 111

Vitam longævam triplici auxilio homines acquirere poſſe 125

Vitam hominis quibus ſignis longam vel brevem metiamur. 156

Vitæ humanæ menſuræ ſecundum Aegyptios. 242

Vitam

Vitam producit acetum ſcylliticum. 322
Vitæ duturnitatem inducit mellis uſus. 272
Vitellos ovorum duriores caſtrati deglutire non poſſunt. 241
Vitium & braſſicæ mirus diſſenſus. 330
Vitri ex ſtibio vires ac facultates. 59
Vitri pulvis calculos comminuit. 336
Vitrum quo artificio dividendum. 256
Vitulus marinus à cœli fulmine non moleſtatur. 118
Vlmi uſus recentem elephantiaſin curat. 314
Vmbilicus infantis conceptum juvat. 313
Vngium punctura qua ratione ſanentur. 198
Vnicornuu veri propriet. ejusq; cognitio. 209
Volatilium fœcunditatis & interitus præſagia. 268
Vrſi in mala valetudine mandragoram quærunt. 115
Vrſi nulli ſunt in Aphrica. 153
Vrticæ ſemen gallinas fœcundat. 273
Vrticæ folia in lotio infirmi cuſtodita, vitam vel interitum præſagire. 274
Vtero gerentes fœminæ, libenter marem admittunt. 65
Vtero gerentes fœminæ quomodo valeant conceptum occultare. 74

Vtero

Vtero gerentibus fœtorem extinctæ lucernæ infeſtum eſſe & inimicum. 76
Vtero gerentes eſu cotoneorum induſtrios & acuti ingenii parere filios. 267
Vterum Brioniæ faculæ mundificant. 215
Vvulæ caſui caraba ſingulare remedium. 105
Vulnera à fucis illata quomodo curentur. 52
Vulpes in Creta nullæ. 153

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

30.